

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Odbor regionální politiky

KONCEPCE ROZVOJE VENKOVA

Praha, prosinec 2019

MANAŽERSKÉ SHRNUÍ	1
ÚVOD	3
1. DEFINICE VENKOVA – VYMEZENÍ ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ KONCEPCE	6
1.1. Diskuze vymezení venkova	6
1.2. Vymezení zájmového území Koncepce	11
2. ANALYTICKÁ ČÁST	13
2.1. Socioekonomická situace venkova	13
2.1.1. Obyvatelstvo	14
2.1.2. Vybavenost	18
2.1.3. Hospodářství	26
2.1.4. Syntéza socioekonomické situace venkova	38
2.2. Typologie venkova	40
2.3. Analýza problémů a potřeb venkova	42
2.3.1. Analýza potřeb měst a obcí ČR	43
2.3.2. Analýza programů rozvoje obcí v aplikaci ObcePRO	48
2.3.3. Problémy a potřeby území MAS	50
2.3.4. Syntéza problémů a potřeb venkova	51
3. STRATEGICKÁ ČÁST	56
3.1. Principy a cíle rozvoje venkova na nadnárodní úrovni	56
3.2. Vize a strategické cíle rozvoje venkova ČR	59
3.3. Specifické cíle a aktivity rozvoje venkova ČR	66
4. IMPLEMENTACE	117
4.1. Akteři rozvoje venkova - implementační subjekty	117
4.2. Hlavní nástroje rozvoje venkova	118
4.2.1. Evropské a národní nástroje	118
4.2.2. Krajské a obecní nástroje	124
5. SEZNAM ZDROJŮ	127
6. SLOVNÍČEK POJMŮ – SEZNAM ZKRATEK	129
7. SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ	131

MANAŽERSKÉ SHRUTÍ

Koncepci rozvoje venkova (dále také "Koncepce") zpracovalo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR jako základní koncepční materiál pro strategické řízení rozvoje venkova tak, aby byl zajištěn dynamický a vyvážený rozvoj regionů ČR. Koncepce rozpracovává územní dimenzi podpory regionálního rozvoje ve vztahu k venkovu, a to i s ohledem na různorodost venkova.

Koncepce vznikla na bázi partnerského přístupu a její jednotlivé části byly průběžně projednávány v rámci Pracovní skupiny pro rozvoj venkova Rady vlády pro udržitelný rozvoj. Skládá se ze čtyř základních částí. První část obsahuje vstupní metodické informace ohledně vymezení/definice venkova pro účel realizace Koncepce. Jedná se o vymezení zájmového území Koncepce, tzn. území, na které se vztahují definované rozvojové cíle. Druhá, analytická část, sestává z analýzy sociální a ekonomické situace venkova, definice jeho typologie, která je výsledkem kvantitativní analýzy řady socioekonomických ukazatelů, a rozsáhlé analýzy problémů a potřeb venkova. Třetí část je částí strategickou a obsahuje definici cílů a aktivit k dosažení rozvoje venkova. Stanovené cíle a aktivity reagují na problémy a rozvojové potřeby venkova identifikované v analytické části Koncepce. Zohledňují i různorodost českého venkova – územní zaměření jednotlivých cílů a aktivit je definováno na základě stanovené typologie venkova. Čtvrtá část obsahuje základní informace ohledně implementace Koncepce. Koncepce stanoví vizi a 5 strategických cílů.

Vize venkova: „V roce 2027 je venkov územím, ve kterém se dobře žije a o němž se říká, že se v něm dobře žije“.

Cílem implementace Koncepce by tedy kromě dosažení vyšší úrovně hospodářského a sociálního rozvoje venkova mělo být i zlepšení image českého venkova, tj. pojmání venkova v rámci společnosti, ne jako "území druhé kategorie", ale jako geografického prostoru dobrého pro život, podnikání, realizaci cestovního ruchu atd.

Vize Koncepce bude dosažena prostřednictvím strategických cílů:

- 1. Lidé:** Stabilní populace venkovských oblastí charakteristická vysokým lidským a sociálním kapitálem zajišťující dynamický endogenní rozvoj venkova,
- 2. Sídla:** Dostatečná infrastruktura a vybavenost venkovských sídel zajišťující kvalitní život obyvatel a vytvářející možnosti pro hospodářský rozvoj venkova,

3. Životní prostředí: Zdravé, rekreačně atraktivní, biologicky rozmanité a klimaticky stabilní životní prostředí venkova,

4. Ekonomika: Výkonná, stabilní a diverzifikovaná ekonomika venkova umožňující seberealizaci obyvatel venkova a tvořící důležitou složku hospodářské základny státu,

5. Plánování a spolupráce: Rozvinuté víceúrovňové strategické plánování a řízení rozvoje založené na znalostech a úspěšná spolupráce obcí.

Implementace Koncepce bude probíhat prostřednictvím samostatných prováděcích dokumentů – zejména Akčních plánů Strategie regionálního rozvoje ČR 21+, do kterých budou zařazeny příslušné aktivity Koncepce. Implementace některých aktivit se předpokládá i prostřednictvím prováděcích/implementačních dokumentů sektorových koncepcí a strategií.

Platnost Koncepce se předpokládá na období let 2021–2027 s možností dřívější aktualizace v případě významných změn ve výchozích socioekonomických podmínkách nebo v nastavení regionální politiky ČR (tj. změn Strategie regionálního rozvoje ČR 21+).

ÚVOD

Vznik Koncepce rozvoje venkova (dále také "Koncepce" či "KRV") vychází z Programového prohlášení vlády České republiky schváleného dne 27. června 2018. Reaguje na potřebu koncepčního přístupu k rozvoji venkovských oblastí ČR, které jsou sice mimořádně různorodé, přesto je však z hlediska postavení v sídelním systému, funkční velikosti nebo krajinné struktury spojují některé společné rozvojové problémy a potřeby. Na tyto je potřeba odpovědět nastavením jednotné koncepce rozvoje venkovských oblastí, která dosud nebyla stanovena. Z hlediska účinné podpory regionálního rozvoje je potřeba definovat jednoznačné strategické směřování podpory rozvoje venkova tak, aby nebyla prvoplánová, bez jasné vize a cílů.

Dle zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, koordinuje činnosti ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy při zabezpečování regionální politiky státu, včetně koordinace financování těchto činností, pokud tyto prostředky přímo nespravuje, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Součástí regionální politiky státu je provádění strategických plánovacích činností zaměřených na podporu rozvoje specifických typologických regionů, včetně venkova. Koncepce rozvoje venkova je základním koncepčním materiálem pro strategické řízení rozvoje venkova ze strany Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Cíle regionálního rozvoje území celé ČR stanoví Strategie regionálního rozvoje ČR. Pro výrazné typologické regiony se specifickými rozvojovými problémy a potřebami je potřeba vytvářet územně úžeji zaměřené koncepční a strategické dokumenty, jakým je např. Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje zacílený na rozvoj strukturálně postižených oblastí, Koncepce rozvoje venkova, nebo i Zásady urbánní politiky. Tyto dokumenty, byť z důvodu praktických potřeb realizace regionální politiky rozdílné typologie, definují strategický rámec podpory rozvoje jednotlivých regionů (jež se v prostoru překrývají), což by mělo v konečném důsledku zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území ČR jako celku.

Lze odlišit dva základní typy regionální politiky – tu, která klade důraz především na podporu zaostávajících regionů, a tím zajišťuje rovnoměrný rozvoj území (tzv. pojišťovací regionální politika), a tu, jejímž cílem je primárně podpora nejrozvinutějších a ekonomicky nejvýkonnějších jádrových oblastí, které by měly s sebou následně potáhnout i zaostávající regiony (tzv. strategická regionální politika). Současná regionální politika ČR se v souladu s regionální politikou EU ubírá střední cestou a zdůrazňuje potřebu podpory rozvoje všech typů regionů, k čemuž využívá (v případě instrumentů nastavených na evropské úrovni) a vytváří řadu konkrétních nástrojů. Koncepci rozvoje venkova je třeba chápat především jako součást regionální politiky zaměřenou na vyrovňování regionálních rozdílů, protože její

zájmové území se nachází z větší části mimo nejrozvinutější oblasti ČR. Část venkova tak, jak je vymezen pro potřeby Koncepce v další části dokumentu, však lze chápat jako součást širěji vymezených jádrových oblastí ČR, na což Koncepce reaguje nastavením cílů rozvoje pro příslušné oblasti.

Koncepce rozvoje venkova je zpracována dle Metodiky přípravy veřejných strategií a jako koncepce klade důraz na analytickou a strategickou část procesu strategického plánování. Implementace Koncepce je řešena prostřednictvím samostatných prováděcích dokumentů, konkrétně Akčních plánů Strategie regionálního rozvoje ČR (dále také "SRR"). SRR řeší témata, která mají tzv. územní dimenzi (územní rozměr), přičemž územní dimenze některých témat/problémů spočívá právě v tom (nebo také v tom), že se specificky projevují ve venkovských oblastech, resp. v malých sídlech, příp. v některých typech venkovských oblastí (např. téma obslužnosti, produktivity zemědělství, spolupráce obcí atd.). Koncepce rozvoje venkova rozpracovává naznačenou územní dimenzi podpory regionálního rozvoje ve vztahu k venkovu, tj. definuje, jaké rozvojové cíle je nutné ve venkovských oblastech sledovat, a to i s ohledem na různorodost venkova (Koncepce stanoví typologii venkovských oblastí). SRR totiž z praktických důvodů (zastřešující dokument jako SRR může jít logicky jen do určité hloubky územní dimenze jednotlivých témat/problémů, neboť ta je obvykle vícerozměrná a není dána pouze rozdílným projevem témat ve městech a na venkově) územní rozměr témat/problémů ve vztahu k dichotomii venkov vs. město reflektuje jen do určité míry.

Koncepce rozvoje venkova je v souladu s platností Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+, jenž byla schválena Usnesením vlády č. 775 dne 4. 11. 2019, definována na období let 2021 – 2027, tzn., že cíle Koncepce jsou nastaveny do roku 2027. Pro další období bude Koncepce aktualizována, v případě potřeby, tj. významných změn ve výchozích socioekonomických podmínkách nebo v nastavení regionální politiky státu (aktualizace SRR, popřípadě zpracování nové SRR dle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje), může být Koncepce aktualizovaná i pro období před rokem 2027.

Zájmové území Koncepce, tj. vymezení venkova pro účely uplatnění Koncepce, je definováno v kap. 1. Ta zahrnuje širší diskusi problému definice venkova, jejímž výsledkem je taková definice zájmového území Koncepce, která nejvíce vyhovuje potřebám její realizace. Následující analytická část sestává z analýzy sociální a ekonomické situace venkova, definice jeho typologie, která je výsledkem kvantitativní analýzy řady socioekonomických ukazatelů, a rozsáhlé analýzy problémů a potřeb venkova. Její součástí jsou výsledky tří původních šetření problémů a potřeb a jejich syntéza.

Na syntézu problémů a potřeb venkova navazuje ve strategické části Koncepce stanovení strategických a specifických cílů rozvoje venkova. Nastavení každého cíle reaguje na zjištěné problémy a potřeby spolu se zohledněním aktuální hospodářské a sociální situace, a navazuje na cíle a principy rozvoje venkova nastavené na nadnárodní úrovni. Při specifických cílech je definována jejich územní

dimenze vycházející z typologie venkova, tj. území, v jehož rámci by měl být daný specifický cíl dosahován, a provazba na specifický cíl/cíle SRR. Na úrovni Akčních plánů SRR bude tedy Koncepce základem pro stanovení opatření a aktivit realizovaných za účelem rozvoje venkova, včetně jejich územní dimenze (území realizace). Adekvátní míra zohlednění Koncepce při tvorbě Akčních plánů SRR bude zajištěna díky přímému zapojení útvaru MMR zodpovědného za tvorbu Koncepce do příprav SRR a jejích Akčních plánů (v rámci Výkonného týmu a Pracovních týmů SRR, jakož i územní PS Venkov). Stejný útvar bude zároveň koordinovat implementaci nástroje Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) a vytvářet koncepci finančních podpor rozvoje venkova ze strany MMR, díky čemuž bude zajištěno významné organizační a personální propojení mezi procesem nastavení cílů rozvoje venkova a procesem jejich naplňování. Rámcová implementační část, která definuje hlavní nástroje dosahování stanovených rozvojových cílů, tvoří závěrečnou část Koncepce.

1. DEFINICE VENKOVA – VYMEZENÍ ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ KONCEPCE

Vzhledem k sociálně konstruovanému charakteru kategorie "venkov", díky čemuž se její význam mění v závislosti na prostoru, čase, sociální skupině nebo uvažovaném geografickém měřítku, nemůže diskuse ohledně definice venkova nikdy dospět ke svému závěru a zůstává otevřená. Pokud je venkov vymezován za určitým praktickým účelem, měla být příslušná definice venkova nastavena tak, aby co nejlépe daný účel naplnila. Definice mezinárodních organizací (např. OECD) či EK, které slouží především pro monitorovací a srovnávací účely na úrovni státních celků, musí být např. nastavené obecněji tak, aby byly alespoň do určité míry použitelné pro soubor zemí s rozdílnou sídelní strukturou, rozdílnou dostupností statických dat, a v podstatě i rozdílným chápáním pojmů jako město, venkov, metropole atd. Pokud nastavujeme definici venkova ve vztahu ke konkrétnímu státu (což je i případ Koncepce), nebo dokonce k nižší územní jednotce (např. kraji), je nutné postupovat tak, aby definice zohlednila specifika daného území – např. velikostní strukturu obcí, charakter (de)koncentračních populačních procesů, docházkové vztahy, fyzickou podobu obcí apod., ale především, jak je venkov v daném území chápán (od toho by se měly odvíjet i konkrétní definiční znaky venkova).

Následující podkapitoly nabízejí **krátkou diskusi problematiky vymezení venkova** – základní přístupy s příklady konkrétních definic – **která je základem pro výběr/nastavení definice venkova pro potřeby Koncepce, tj. pro vymezení zájmového území Koncepce, na které se budou vztahovat rozvojové cíle nastavené ve strategické části.** Definice venkova pro potřeby Koncepce by tak neměla být chápána jako jediná správná a univerzálně použitelná definice, ale spíš jako definice vhodná pro účel územního vymezení platnosti nastavených rozvojových cílů Koncepce.

1.1. Diskuze vymezení venkova

Venkov je možné v ČR vymezit/definovat různými způsoby, které lze zahrnout do tří základních přístupů, které se však v praxi často prolínají:

1. implicitní přístup na základě platné legislativy,
2. pozitivistický ("statistický") přístup,
3. sociálně konstruktivistický přístup.

Implicitní vymezení na základě platné legislativy lze také do určité míry považovat za přístup, který je založen na posouzení určitých ukazatelů (viz pozitivistický přístup), zejména počtu obyvatel a historického kritéria, rozdíl je však v tom, že tento způsob má určitou legislativní oporu a primárně

není vymezován venkov, ale město, a za venkov je následně považován zbylý prostor mimo města. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), stanoví, že městem je obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády¹. Rovněž platí, že městem je obec, která byla městem přede dnem 17. května 1954, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny. Kromě měst zákon definuje i další zvláštní kategorie obcí, a to statutární města a městyse, takže pokud by bylo cílem vymezit venkov extenzivně, tj. jako široký soubor obcí, považovali bychom za prostor mimo venkov pouze statutární města. Naopak, kdyby bylo účelné vymezit venkov úžeji, vyčlenili bychom z něj kromě měst i městyse. Ve vztahu ke všem zmíněným kategoriím obcí uvažujeme v rozsahu jejich územních obvodů, ne pouze v rozsahu zastavěných území (resp. intravilánů).

Hranice min. 3 000 obyvatel pro definici města je z mezinárodního pohledu nastavena poměrně nízkou, což souvisí se specifickou rozdrobenou sídelní strukturou ČR. Např. na Slovensku musí mít obec minimálně 5 000 obyvatel, aby mohla získat statut města (viz i tab. 1). V některých zemích není zákonně určeno, jaká kritéria musí splňovat obec, aby mohla být prohlášena za město, a v některých zemích a společnostech není binární kategorie venkov/město vůbec používána, resp. známa.

Tabulka 1: Vymezení venkova v zemích V4 dle Novotného a kol.²

stát	Prostorová úroveň	Kategorie a kritérium	zdroj
ČR	Obec (LAU2)	Obec < 3 000 obyvatel	Zákon
Maďarsko	Obec (LAU2)	Venkovská obec (tj. nemá status města) a < 10 000 obyvatel	studie
Polsko	Obec (LAU2)	Venkovská obec (tj. nemá status města) nebo < 5 000 obyvatel	KSRR ³
Slovensko	Obec (LAU2)	Obec < 5 000 obyvatel	zákon

Pozitivistický přístup předpokládá, že venkov je možné vymezit na základě analýzy konkrétních pozorovatelných a měřitelných faktů, resp. kritérií. Je vybrán ukazatel (ukazatele), který by měl vypovídat o míře rurality daného geografického prostoru a tento je dále ve vztahu k daným prostorovým jednotkám (obce, kraje, regiony NUTS2 apod.) podroben rozboru. Při tomto přístupu pracujeme při

¹ Další kritéria, která by měla být vládou zohledněna při vyjádření, obsahuje příloha k usnesení vlády ze dne 2. května 2001 č. 418. Patří mezi ně např. charakter zástavby obce, vybavenost technickou infrastrukturou, rozsah poskytovaných centrálních služeb nebo vzdálenost od nejbližšího města.

² Novotný, L., Hruška, V., Egedy, T., Mazur, M. (2015), Defining rural areas of Visegrad countries. STUDIA OBSZAROW WIEJSKICH/RURAL STUDIES, 39, 21-33.

³ Národní strategie pro místní rozvoj: regiony, města, venkovské oblasti (KSRR – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie).

vymezení venkova s jednoznačnými "tvrdými" daty, což by mohlo svádět k názoru, že se jedná o "objektivní" vymezení venkova. Samotný výběr kritérií a i hraničních hodnot u těchto kritérií (tzn. prostor nad/pod danou hodnotou už bude považován za město a nad/pod ní bude považován za venkov) je však vždy subjektivní, i když by měl být nějak zdůvodněn, podložen (např. vědeckými pracemi). Daný analytik v podstatě předem definuje, co je venkovem, tj., jaká kritéria podle něj definují venkov, a na základě analýzy hodnot už jenom rozděluje území do dvou kategorií (na město a venkov), příp. i do více. Rozhodující částí takového vymezení je tedy stanovení kritérií, resp. definičních znaků, které by měl splňovat venkov.

Základními a často používanými kritérii jsou počet obyvatel obce (viz i "legislativní" vymezení výše), nebo hustota osídlení. Např. Perlín (2009)⁴ uvádí:

„Při vymezení venkovských obcí jsou klíčové ukazatele, které popisují buď celkový počet obyvatel nebo ukazatele vztahující se k urbanistické nebo socioprofesionální struktuře obyvatel, kteří v takovém sídle bydlí. Při vymezení venkovského prostoru je možné více pracovat s hustotou zalidnění a tedy vztahovat počet obyvatel k celkové ploše spravovaného území. Z hlediska míry podrobnosti hodnocení je nutné jasně vymezit, zdali se jedná o národní či regionální kritéria vymezení nebo se jedná o reprezentativní typologie obcí na malém území.“

Národní nebo regionální vymezení venkovských obcí musí vycházet z kvantitativních dat a vzájemně srovnatelných datových řad, zatímco kvalitativní soubor na vybraném malém počtu obcí bude zaměřený na sledování malé lokální skupiny sídel nebo obcí a může používat i další kritéria jako je urbanistická struktura, architektonická stavba, formy a typy komunikace obyvatel a jiné statisticky nesledovatelné údaje.

Při vymezení kategorií venkovských obcí lze velmi dobře použít ukazatel počtu obyvatel jako relativně dostupný, pravidelně publikovaný a jasně definovaný ukazatel.“

V české odborné literatuře jsou zpravidla za venkovské obce považovány obce, které mají méně než 2 000 obyvatel, po přijetí zákona o obcích (viz výše) je častěji používána hodnota do 3 000 obyvatel. Např. ČSÚ⁵ při sestavení unikátních (více neopakovaných) publikací Postavení venkova v krajích ČR, vydaných v roce 2009, za venkovský prostor považoval všechny obce s populační velikostí do 2 000 obyvatel, a dále obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 150 obyvatel/km². Venkovský prostor v tomto pojetí tvořilo území 5 734 obcí, což představovalo 79 % rozlohy státu, na které žilo 30 % obyvatel ČR. Venkovská obec byla průměrně 11 km² velká a měla 550

⁴ Perlín, R. (2009): Vymezení venkovských obcí v Česku. Deník veřejné správy. (online) dostupné z <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6384068>.

⁵ ČSÚ (2009). Postavení venkova v krajích ČR. (13 publikací).

obyvatel. Hustota zalidnění venkovského prostoru byla devětkrát menší v porovnání s prostorem městským.

S hustotou osídlení pracuje i jednoduchá metodika OECD, podle které je definičním znakem venkovské obce hustota osídlení nižší než 150 obyvatel/km². Při tomto pohledu tvořilo v roce 2017 venkovský prostor ČR 5 360 obcí, což představovalo 81,7 % rozlohy státu, na které žilo necelých 30 % obyvatel republiky. O něco sofistikovanější je metodika Eurostatu⁶, která definuje stupeň urbanizace prostoru ("DEGURBA") na základě hustoty osídlení v prostorových buňkách o rozloze 1 km² a vytváření prostorových shluků (klastřů) těchto buněk. Za městské jsou považovány buňky s hustotou obyvatel alespoň 300 obyv./km², které zároveň vytvářejí shluk, kde žije minimálně 5 000 obyvatel; za velkoměstské buňky, kde je hustota obyvatel min. 1 500 obyv./km² a zároveň vytvářejí shluk, kde žije alespoň 50 000 obyvatel. Na základě metodiky jsou všechny obce (LAU II) po přeložení buněk (rastru) a administrativních hranic obcí zařazeny do jedné ze tří kategorií – velká města, města a předměstí, venkovské oblasti (obce). Tato metodika je oproti metodice OECD citlivější na prostorovou koncentraci obyvatelstva, kterou zohledňuje napříč administrativními hranicemi obcí. Pořád se však jedná o metodiku založenou pouze na kritériu hustoty obyvatelstva. Ve srovnání s vymezeními založenými na počtu obyvatel je zajímavé, že dle metodiky Eurostatu je v současnosti v ČR 30 obcí v populační kategorii do 500 obyvatel klasifikovaných jako městské nebo předměstské, v populační kategorii 501 – 1 000 obyvatel je to 59 obcí a 86 obcí v populační kategorii 1 001 – 2 000 obyvatel. Dle této metodiky jsou jako převážně venkovské klasifikovány kraje Plzeňský, Jihočeský, Kraj Vysočina a Pardubický, jako kraje přechodové jsou klasifikovány kraje Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Jihomoravský, Olomoucký, Moravskoslezský a Zlínský. Jako převážně městský je kromě Prahy klasifikován také Středočeský kraj.

Dalším kritériem pro vymezení venkova, které zohledňuje i funkční vztahy v území, může být např. procento obyvatel vyjíždějících/dojíždějících z/do obce na denní bázi. Podobný přístup k vymezení venkova je využit i pro vymezení zájmového území Koncepce (viz kap. 1.2). Využité mohou být pochopitelně i různé multikriteriální analýzy, zohledňující např. počet obyvatel, strukturu zaměstnanosti, počet pracovních míst na počet trvale žijících obyvatel, přítomnost určitých druhů služeb atd. Každopádně však neplatí přímá úměra, že čím více zahrnutých ukazatelů (definičních znaků), tím lepší, resp. objektivnější vymezení venkova.

Je také možné upustit od představy venkova/města jako binární (podvojně) kategorie a připustit logický předpoklad, že v území existuje soubor jedinečných obcí, které nejsou téměř nikdy pouze čistě venkovské nebo jenom čistě městské, ale jsou určitými přechodnými typy. Hovoříme tedy o teorii

⁶ Regulation (EU) 2017/2391 of the EP and of the Council of 12 December 2017 amending Regulation (EC) No 1059/2003 as regards the territorial typologies (Tercet) dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R2391&qid=1518516545415&from=EN>

městsko-venkovského kontinua, na kterou navazuje přístup k vymezení založený na fuzzy logice. Při tomto přístupu není cílem stanovit jednu jasnou hranici mezi městem a venkovem, protože se operuje s hypotézou, že taková hranice neexistuje, a proto nemá smysl ji hledat. Míra rurálního/urbálního charakteru dané obce je stanovena na základě analýzy vybraných ukazatelů (viz např. výše diskutované ukazatele) a je jí přiřazena konkrétní hodnota např. v rámci intervalu $<0; 1>$, kde 1 = čisté město a 0 = čistě venkovská obec, nebo opačně. Jednotlivé obce jsou pak rozptýleny v rámci tohoto intervalu (při uvedeném příkladu by měla v podmínkách ČR hodnotu blízkou 1 přiřazenou pravděpodobně Praha). Pokud by bylo cílem vymezit venkovské obce, mohla by být vzniklá spojitá množina v určitém bodě rozdělena, a to ideálně v bodě aspoň nějaké diskontinuity v rozložení.

Sociálně konstruktivistický přístup vychází z předpokladu, že pojem, resp. kategorie "venkov" je sociálně konstruována, tj. je čistě společenským výtvozem. Venkov tedy "tam venku" reálně neexistuje, není primordiálně (prvotně, resp. přirozeně) dán, a stejně jako samotná hranice mezi venkovem a městem existuje jen v rámci sociálního diskurzu (tedy v myslích lidí) a je neustále přetvářen (co se týče významu, a v závislosti na tom i prostorového tvaru). V současném společenském diskurzu v ČR je kategorie "venkov" poměrně výrazně institucionalizována, tzn., je silně ukotvena v myslích lidí a českou společností hodně používána (o venkově se mluví, někteří lidé se s venkovem identifikují jako "venkované", venkov je tématem pro různé konference, dokonce i východiskem pro strategické plánování – viz Koncepti). Z pohledu sociálně konstruktivistického přístupu je tedy venkovem to, co za venkov považuje daná společnost, a z toho je potřeba vycházet i při jeho definici/vymezení.

Tento přístup k vymezení lze považovat za společensky nejobektivnější, problém je však v tom, že v praxi je velmi náročné ho realizovat, protože vyžaduje rozsáhlá sociologická šetření. V rámci nich je nejvhodnější zjišťovat, který konkrétní geografický prostor lidé za venkov považují (na úrovni celé krajiny je takovéto zjišťování prakticky nerealizovatelné), reálnější je však v rámci šetření zjišťovat alespoň definiční znaky venkova. Konkrétní geografický prostor je pak již možné vymezit na základě znaků, kterými je podle společnosti venkov definován. Sociálně konstruktivistický přístup k definici venkova použila např. Kučerová⁷, která na závěr své studie konstatuje: „Označení "venkov" je právě nejčastěji, a možná i výhradně, užíváno v protikladu k městu, městským obyvatelům, prostředí, životnímu stylu. Neslouží k primárnímu vyjádření identity, ale k protiurčení, sebevymezení“ (viz i implicitní vymezení venkova na základě platné legislativy).

⁷ Kučerová, S. (2010): Identita českého venkova. Obec a finance, 2010, č. 5, s. 35–37.

1.2. Vymezení zájmového území Koncepce

Zájmové území Koncepce vychází z uznávané sociogeografické regionalizace ČR od M. Hampla a M. Marady (2015)⁸. Příslušná metoda regionalizace je převzata z předchozích prací M. Hampla a je vytvořena na základě analýzy pracovní a školské dojížděky, přičemž podle autorů je v rámci pracovní dojížděky podchycen i proces dočasné migrace, v rámci dojížděky školské pak všechny hierarchické úrovně příslušného typu obslužných vztahů. Regionalizace je založena na censových datech z roku 2011 a stanoví 131 alespoň mikroregionálních středisek (některá střediska jsou vymezena jako aglomerace prostorově blízkých obcí, tzn. 131 středisek ≠ 131 obcí) a jejich tzv. komplexní regionální význam. Na obr. č. 1 jsou znázorněna zmíněná regionální střediska, která jsou označena pořadovými čísly podle komplexního regionálního významu – agregátní ukazatel zohledňuje diferencovanou vázanost obyvatelstva na vlastní obec (sídlo) a na střediska různých hierarchických úrovní.

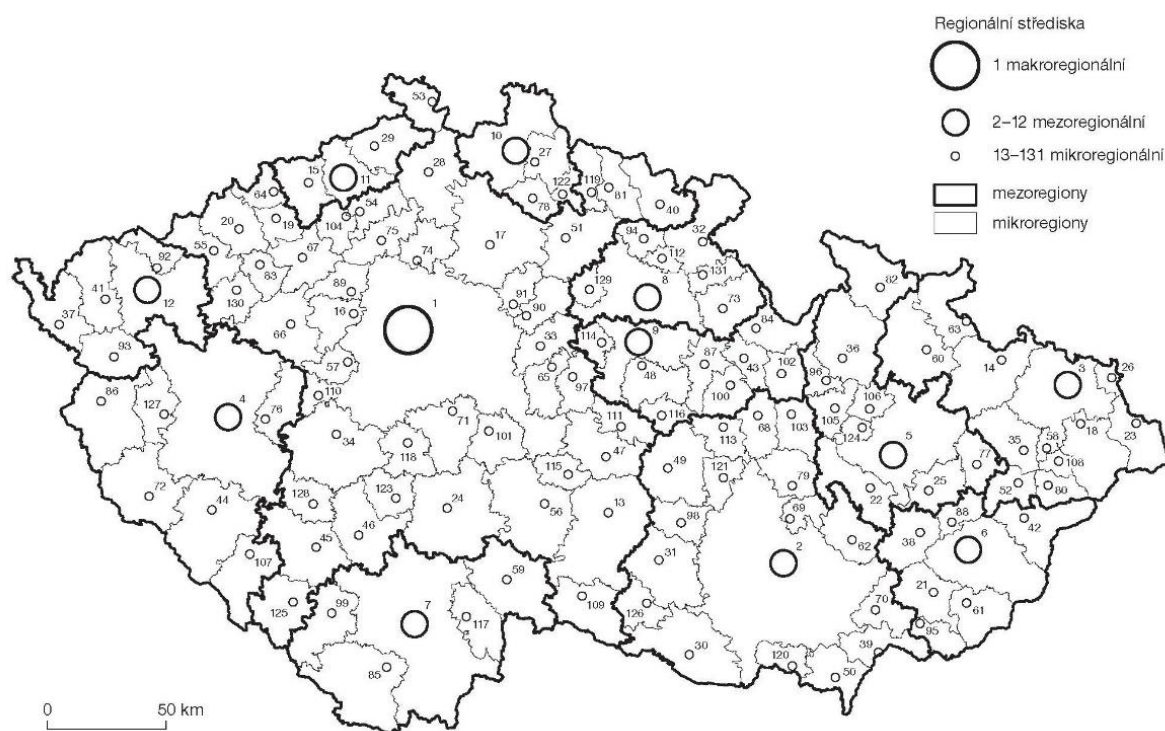
Zájmové území Koncepce (venkov) je definováno jako geografický prostor zahrnující územní obvody obcí, které nejsou středisky. Jedná se tedy o implicitní vymezení venkova založené na statistické analýze, které zohledňuje prostorové vztahy mezi jednotlivými obcemi a míru jejich centrálních funkcí/"střediskovosti". **Venkovem jsou tedy ty obce (v rozsahu celých územních obvodů), které nemají v sídelním systému významnější postavení, neplní centrální funkce, příp. pouze v malém rozsahu, a nevytvářejí si vlastní zázemí většího rozsahu** (pro které by plnily obslužnou funkci). Tyto atributy pochopitelně v prostoru významně korelují s dalšími potenciálními definičními znaky venkova.

Zvolená metoda představuje pozitivistický přístup k vymezení a byla vybraná m. j. z důvodu, že (jak uvádí i Hampl s Maradou) pochopení a zohledňování sociogeografické regionalizace ČR může směřovat k nalezení potřebné koordinace v rozvoji metropolitních i "periferních" územních jednotek, jakožto odlišně specializovaných, avšak funkčně propojených částí integrálního sídelního systému. **Zvolená definice venkova je také v souladu s dlouhodobým záměrem MMR zohledňovat při koordinaci rozvoje území funkční prostorové vztahy.** Dále, jak již byla naznačeno, metoda umožňuje podchytit různé obslužné vztahy v území⁹.

⁸ Hampl, M., Marada, M. (2015): Sociogeografická regionalizace Česka. Geografie, 120, č. 3, s. 397–421.

⁹ Nicméně jak je naznačeno v kapitole 1.1, venkov lze chápat jako sociálně konstruovanou kategorii, proto je pravděpodobné, že vymezení zájmového území Koncepce rozvoje venkova nebude plně v souladu s pojmáním venkova ze strany všech jednotlivců a jejich skupin. K takovému vymezení venkova ani nelze dospět.

Obrázek 1: Sociogeografická regionalizace Česka¹⁰

¹⁰ Hampl, M., Marada, M. (2015): Sociogeografická regionalizace Česka. Geografie, 120, č. 3, s. 397–421.

2. ANALYTICKÁ ČÁST

Analytická část Koncepce **obsahuje socioekonomickou analýzu** zaměřenou na venkovské oblasti, která pracuje především s výstupy projektů Socioekonomický vývoj nemetropolitních oblastí ČR se zřetelem na rozvojové potřeby jednotlivých regionů, Trendy vývoje a struktury měst a obcí a analýzy pro přípravu společné zemědělské politiky v programovém období 2021+ zpracované Ústavem zemědělské ekonomiky a informací¹¹. V návaznosti na socioekonomickou analýzu zahrnuje **typologii venkova** stanovenou na základě analýzy řady sociálních a hospodářských ukazatelů. Následuje rozsáhlá **analýza problémů a potřeb venkova** založená na výsledcích tří původních šetření problémů a potřeb, která je **završena syntézou** zmíněných výsledků. **Analytická část představuje základ pro tzv. evidence based stanovení rozvojových cílů a jejich územní dimenze.**

2.1. Socioekonomická situace venkova

Socioekonomická analýza je založena především na výstupech projektu Socioekonomický vývoj nemetropolitních oblastí České republiky se zřetelem na rozvojové potřeby jednotlivých regionů (dále také "Projekt vývoj nemetropolitních oblastí"), který je od roku 2018 řešen Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy v rámci programu BETA2 Technologické agentury ČR (dále také "TAČR"). Cílem projektu, jenž naplňuje výzkumnou potřebu MMR, je mimo jiné analýza současného stavu socioekonomického rozvoje nemetropolitních oblastí ČR z hlediska jejich společných rysů a vzájemných odlišností a stanovení jejich typologie. Sekundárním zdrojem jsou analýzy pro přípravu budoucí společné zemědělské politiky zpracované Ústavem zemědělské ekonomiky a informací v roce 2018 (dále také "Analýza ÚZEI"), a výstupy projektu Trendy vývoje a struktury měst a obcí (dále také "Analýza struktury měst a obcí") zpracovaného v roce 2016 pod vedením K. Maiera v rámci programu BETA TAČR. V rámci socioekonomické analýzy jsou analyzována data z různých časových období (zpravidla nejaktuálnější dostupná data, pokud se nejedná o analýzu trendů – vývoje v čase) vztahující se k různým geografickým úrovním, převážně však k úrovni obcí.

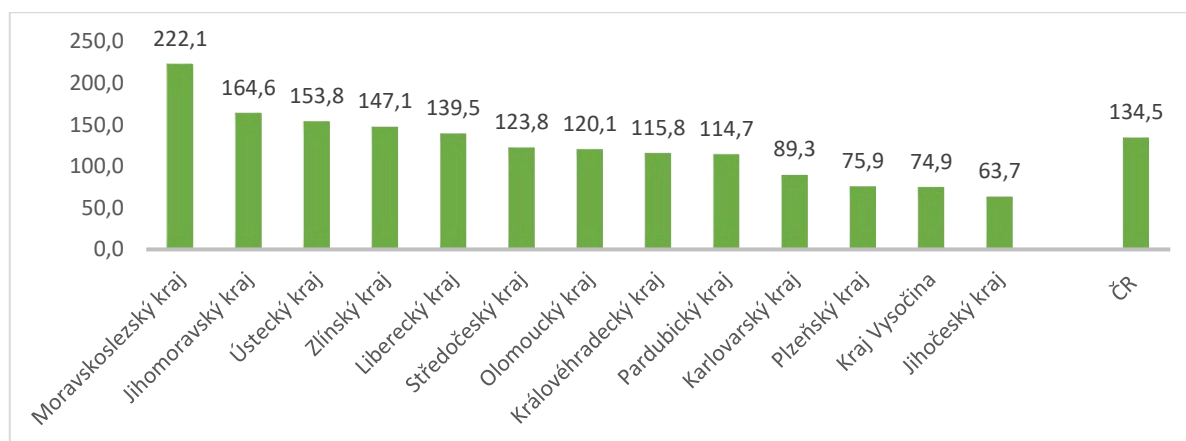
Analýza socioekonomické situace venkova je **rozdělena do tří tematických okruhů – obyvatelstvo, vybavenost a hospodářství** a je završena krátkou syntézou (shrnutím).

¹¹ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

2.1.1. Obyvatelstvo

Z hlediska kontextu Evropské unie má obyvatelstvo ČR obdobný vzorec rozmístění jako Francie, Polsko, Slovensko nebo Dánsko – v roce 2016 žila čtvrtina obyvatel v městských regionech, polovina v regionech přechodových a čtvrtina v regionech venkovských. **Průměrná hustota zalidnění** pro území ČR je vůči průměru EU relativně vysoká a činí **134,5 ob./km²** (k 1.1.2017). Hustota obyvatel v krajích zřejmě odpovídá i zařazení krajů do typologie Eurostatu (viz graf č. 1). V Kraji Vysočina jako v jediném z krajů ČR žije v obcích s hustotou zalidnění do 150 obyvatel/km² více jak polovina obyvatel kraje¹².

Graf 1: Hustota zalidnění v krajích ČR v roce 2017 (ob./km²)¹³

Tabulka 2: Vybrané demografické údaje (2017)¹⁴

	do 200	201- 500	501-1000	1 001-3 000	3 001- 10 000	10 000 a více s Prahou	10 000 a více bez Prahy
počet obcí	1459	1989	1377	984	319	131	130
Saldo migrace (přistěhovalí – vystěhovalí)	737	2 158	4 805	6 478	1 716	84	-5 947
Saldo migrace na obec	0,5	1,1	3,5	6,6	5,4	0,6	-45,7
Přírůstek 2016/2001	12 943	27 181	22 108	19 578	2 785	-231	-241

¹² ČSÚ: Lexikon obcí ČR, 2008, 2013–17. ČSÚ: online data z let 2009–2018.

¹³ ČSÚ: Srovnání krajů v České republice – 2018 - vybrané ukazatele podle krajů v roce 2017.

¹⁴ Perlín a kol.: Socioekonomický vývoj nemetropolitních oblastí České republiky se zřetelem na rozvojové potřeby jednotlivých regionů, TAČR projekt, 2018-2020.

Přírůstek 2016/2001 (na obec)	8,9	13,7	16,1	19,9	8,7	-1,8	-1,9
Změna počtu obyvatel 2016/1991	-861	56 914	111 428	190 320	70 115	-176 263	-229 538
Změna počtu obyvatel 2016/1991 na obec	-0,6	28,6	80,9	193,4	219,8	-1345,5	-1 766
index stáří ¹⁵	166,32	108,99	100,26	97,10	105,07	113,67	113,53
index vzdělání ¹⁶	25,20	24,92	25,17	25,30	25,73	26,09	26,29

Žluté buňky v tab. č. 2 označují záporné hodnoty. Hodnoty o **migraci** a přírůstku obyvatelstva se nedají jednoznačně vyložit jako potvrzení domněnky, že k úbytku obyvatelstva dochází především na venkově z obcí do 10 tisíc obyvatel.

Tabulka 3 zobrazuje srovnání počtu obyvatel obcí jednotlivých velikostních skupin mezi lety 2001 až 2017, při interpretaci je však třeba mít na paměti, že v průběhu času docházelo k posunům jednotlivých obcí mezi danými velikostními kategoriemi.

Tabulka 3: Počet obcí a obyvatel podle vybraných velikostních kategorií obcí v ČR v časové řadě¹⁷

Populační velikost obce	2001		2008		2013		2016		2017	
	obce	obyv.	obce	obyv.	obce	obyv.	obce	obyv.	Obce	obyv.
Do 99	548	38 881	518	36 512	464	33 140	449	31 629	441	31 140
100 – 199	1 113	166 214	1 048	155 578	997	148 389	999	148 464	999	148 088
200 – 499	2 041	663 416	2 024	660 126	2 012	657 282	1 998	651 475	2 000	653 472
500 – 999	1 280	893 592	1 312	922 543	1 356	953 571	1 378	973 247	1 374	971 317
1 000 – 1 999	652	903 757	692	962 615	742	1 031 212	745	1 042 569	748	1 043 547
Celkem do 1 999	5 634	2 665 860	5 594	2 737 374	5 571	2 823 594	5 569	2 847 384	5 562	2 847 564

¹⁵ Index stáří – jedná se o charakteristiku věkové struktury obyvatelstva, která vypovídá o stárnutí populace. Vyjadřuje, kolik obyvatel ze starších věkových skupin připadá na sto dětí. Konkrétně v tomto případě kolik obyvatel ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí do 15 let věku.

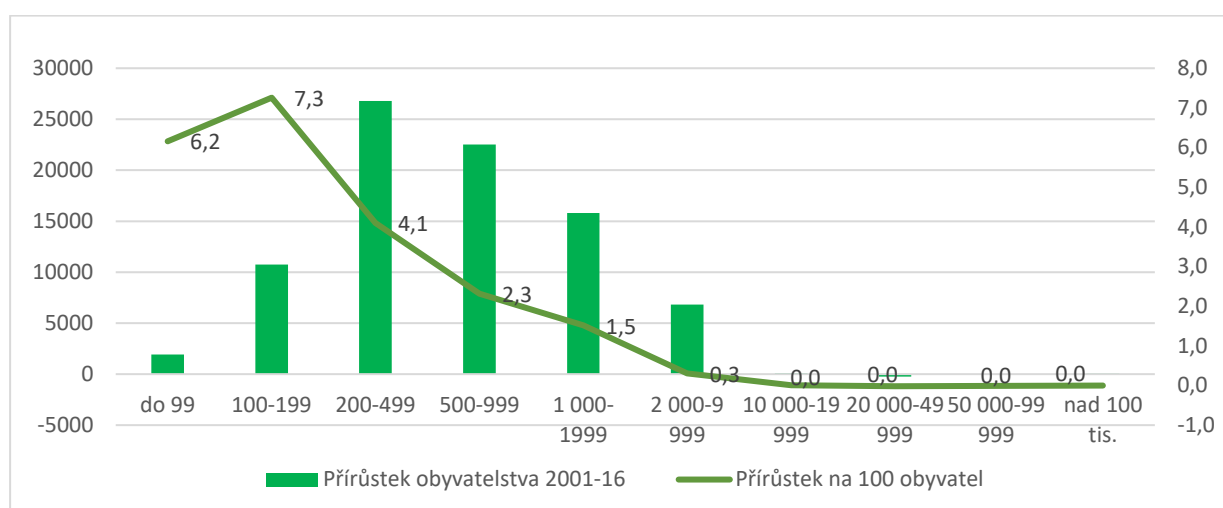
¹⁶ Indexy vzdělání (Educational Index, EI) – jedná se o jeden ze základní dimenze lidského rozvoje (zdraví, vzdělání a životní standard). Pro tuto dimenzi, byl určen minimum a maximum těchto indexů.

¹⁷ČSU: Sčítání lidu, domů a bytů 2001, ČSÚ 2002. ČSU: Lexikon obcí ČR 2008, 2013–17. ČSÚ: online data z let 2009–2018, vždy k 1.1. příslušného roku.

Celkem ČR	6 258	10 230 060	6 249	10 381 130	6 253	10 516 125	6 258	10 553 843	6 258	10 578 820
Podíl obcí do 1 999 obyv. (%)	90,0	26,1	89,5	26,4	89,1	26,9	89,0	27,0	88,9	26,9

Srovnání ukazuje, že obce, jež měly méně než 2 000 obyvatel v roce 2017, zaznamenaly oproti roku 2016 populační zisk obdobně, jako v obcích nad 2 000 obyvatel, přičemž však uvedený kladný přírůstek významně ovlivňuje zejména nárůst počtu obyvatel v Hl. městě Praha. Relativní meziroční nárůst celkového počtu obyvatel obcí do 1 999 je téměř nulový, u jednotlivých kategorií se vychyluje v jednotkách procentů buď k přírůstu nebo úbytku obyvatel. Nárůsty počtu obyvatel jsou v posledních letech zaznamenány u větší části sídel do 1 999 obyvatel, ale menší části měst.

Graf 2: Přírůstek obyvatelstva ve velikostních skupinách obcí ČR v letech 2001-16¹⁸

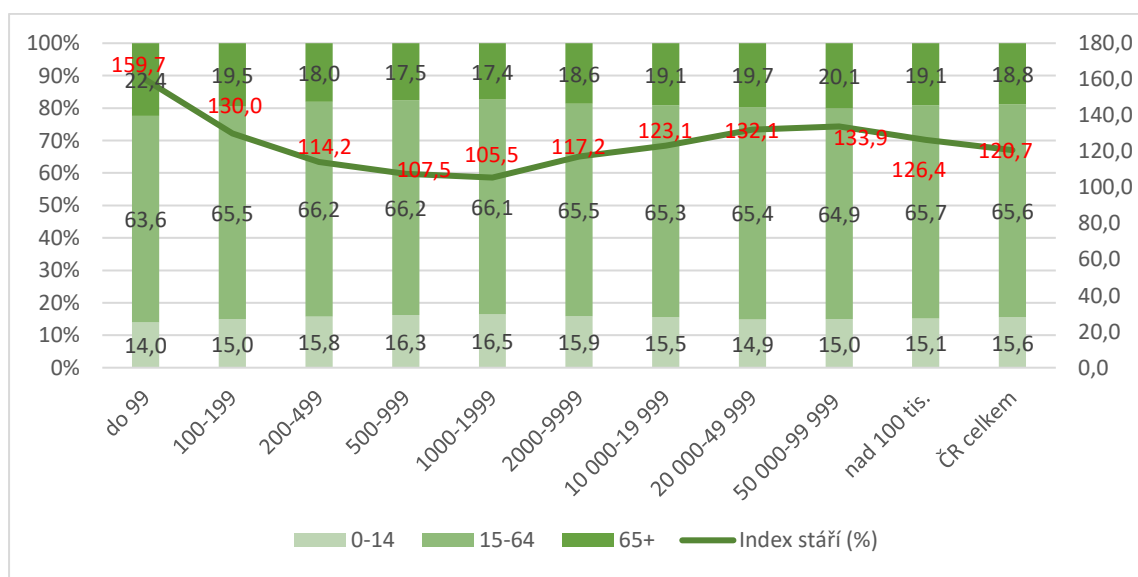
Obdobným problémem je již od 90. let 20. století stárnutí populace ČR, kdy se zvyšuje průměrný věk obyvatel, mění se zastoupení dětské a postreprodukční složky populace vlivem dlouhodobě nízké porodnosti, plodnosti a zvyšujícím se věkem dožití se proces demografického stárnutí zrychluje. Jelikož již nyní je zřejmé, že zastavit takovýto proces nebude jednoduché, je nutné brát tento faktor v úvahu a předpokládat úbytek podílu práceschopného obyvatelstva ve městech, ale co je důležitější, i na venkově. Od roku 2009 ČR ubývá obyvatelstvo ve věkové skupině 15 - 64 let (tj. produktivní složka)

¹⁸ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

a přibývá ekonomicky neaktivních – převážně seniorů, jejichž podíl je od roku 2006 vyšší než zastoupení obyvatel ve skupině 0-14 let.¹⁹

Z pohledu **věkové struktury obyvatelstva** a jejích případných změn se mezi obcemi do 1 999 obyvatel a městy výrazné odlišnosti neprojevují. Stárnutí populace se projevuje ve městech i na venkově poklesem zastoupení obyvatel v produktivním věku (15 - 64 let) na obyvatelstvu (v meziročním srovnání let 2017 a 2016 shodně o 0,7 % na 66,1 % na venkově a 65,4 % ve městech) a nárůstem podílu obyvatel nad 65 let (shodně o cca 0,5 % na 17,7 % na venkově a 19,2 % ve městech) i pomalejším nárůstem podílu dětí do 15 let (shodně o 0,2 % na 16,2 % na venkově a 15,4 % ve městech). Dlouhodobě rostoucí index stárí, tedy podíl obyvatel nad 65 věku na sto mladších 15 let, se v roce 2017 dále navýšil na 120,7 % (109,8 % na venkově oproti 125 % ve městech). I když ve městech (a to v ČR i v jednotlivých krajích) je rozdíl mezi zastoupením dětské a postproduktivní složky obyvatelstva méně příznivý (vlivem zejména vyšší plodnosti žen na venkově, migrací z měst – stěhují se často mladší obyvatelé s dětmi – a dále vyšší úmrtnosti na venkově), současně platí, že u obcí do 1 999 obyvatel s klesající velikostní kategorií v populaci klesá podíl dětí a ztelně narůstá podíl seniorů. Na 100 obyvatel mladších 15 let tak v nejmenších obcích (do 99 obyvatel) připadá téměř 160 seniorů.²⁰

Graf 3: Věková struktura populace (%) a index stárí ve velikostních skupinách obcí ČR v roce 2017²¹

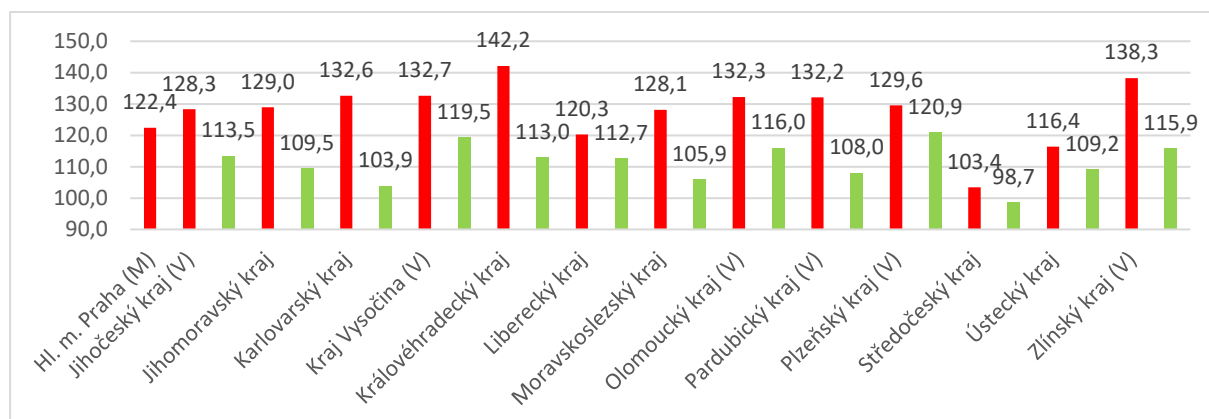

¹⁹ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

²⁰ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

²¹ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

Graf 4: Index stáří v obcích do 1 999 obyvatel a městech dle krajů ČR v roce 2017- obce (zeleně), města (červeně)²².

Rozdíly v indexu stáří jednotlivých krajů nejsou příliš výrazné (s výjimkou mladší populace Středočeského kraje vlivem suburbanizace). V rámci ČR nadprůměrné hodnoty dosahuje ukazatel v obcích a městech v převážně krajích s převahou venkovských oblastí, což je z hlediska budoucího rozvoje území nepříznivé. Vyšší hodnoty tohoto indexu mají ve všech krajích města. V obcích do 1 999 obyvatel dosahuje tento ukazatel méně příznivých hodnot zejména v krajích Vysočina a Zlínském, nicméně nepřesahuje průměrnou hodnotu indexu stáří v ČR.

2.1.2. Vybavenost

Vybavenost lze rozdělit na tři základní kategorie:

- I. **Občanská** - tržní a netržní zařízení služeb: školy, zařízení sociální péče, obchody a další služby
- II. **Technická** - vodohospodářská infrastruktura, zásobování plynem, elektrickou energií, likvidace komunálního odpadu, připojení k internetu
- III. **Dopravní** – komunikace, veřejná doprava

Nejlépe vybavené obce občanským vybavením má Moravskoslezský kraj. **Poštou a základní školou** je v kraji vybaveno kolem 60 % obcí, **zdravotnickým zařízením** přibližně polovina obcí. Naopak nejhůře vybavené obce do 2 000 obyvatel jsou v Kraji Vysočina, kde zdravotnické zařízení má pouze 17 % obcí v této velikostní kategorii, základní školou je vybaveno pouze 26 % obcí. Uvedené skutečnosti souvisí

22 ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

především s charakterem osídlení obou krajů, v rámci sídelní struktury Kraje Vysočina jsou ve velké míře zastoupeny velmi malé obce do 500, resp. 200 obyvatel.

Na velice dobré úrovni je vybavenost obcí **službou Czech POINT**, který se nachází ve většině případů na pobočkách České pošty nebo na obecních úřadech. V současné době je síť kontaktních míst Czech POINT velmi hustá (5× hustší než síť matričních úřadů), neboť existuje již více než 7 300 pracovišť, přičemž takřka 80 % z nich je lokalizováno na obecních úřadech. Kontaktní místo Czech POINT není k dispozici v 8 % z celkového počtu obcí ČR. Vedle toho kontaktní místa Czech POINT jsou dostupná na pobočkách České pošty či v některých notářských kancelářích.²³

Ve většině krajů je vybavenost obcí do 2 tis. obyvatel nižší o 10 %, než když jsou do podílu zahrnuty všechny obce. Nejmenší rozdíly jsou v Kraji Vysočina a v Olomouckém kraji. Opačným případem je Moravskoslezský kraj, kdy je rozdíl v podílu vybavenosti obcí do 2 tis. obyvatel a všech obcí nejvyšší.

Tabulka 4: Občanská vybavenost obcí v roce 2016²⁴

	podíl		
	pošta	škola	Zdravotnické zařízení
Středočeský kraj	37,2	34,4	31,6
Jihočeský kraj	34,8	27,6	28,7
Plzeňský kraj	36,5	30,3	26,9
Karlovarský kraj	63,4	48,5	49,3
Ústecký kraj	51,1	38,1	46,6
Liberecký kraj	57,7	57,2	38,6
Královéhradecký kraj	47,3	40,6	29,0
Pardubický kraj	37,9	40,1	25,7
Kraj Vysočina	28,6	29,4	21,3
Jihomoravský kraj	42,2	49,5	36,1
Olomoucký kraj	48,5	53,2	46,0
Zlínský kraj	42,7	59,3	46,6
Moravskoslezský kraj	69,0	71,7	62,7

²³ Ministerstvo vnitra České republiky: Czech POINT. Online dostupné: <http://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/>

²⁴ ČSÚ: online data: Vybavenost obcí. Tabulka zahrnuje všechny kategorie obcí v příslušném kraji.

Do **technické vybavenosti** obcí patří možnost připojení bytů na veřejnou kanalizaci, veřejná kanalizace s možností napojení na ČOV, veřejný vodovod, plynofikace (viz. tab. 5 a 6) a dostupnost připojení k internetu (viz. tab. 7).

V ČR je dle Tabulky 6 připojeno na **veřejnou kanalizaci** 66 % obcí do 500 obyvatel. Ostatní obce jsou již ve většině případů na kanalizaci napojeny. Nejvyšší podíl obcí do 1 999 obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci je v Karlovarském a Zlínském kraji. Nejméně obcí s veřejnou kanalizací je v Pardubickém a Středočeském kraji. Téměř 50 % obcí do 1 999 obyvatel v Česku je vybavena kanalizací s napojením na ČOV. Nejvyšší podíl obcí s vlastní ČOV má Karlovarský kraj (80 %) a naopak nejnižší má Kraj Vysočina (34 %).

Na **veřejný vodovod** je napojeno 97 % obcí do 1 999 obyvatel. Nejvyšší podíl napojených obcí do 1 999 obyvatel má Jihočeský a Ústecký kraj, naopak nejmenší podíl má Středočeský kraj. V souvislosti s klimatickou změnou je třeba také přihlédnout i ke vznikajícím fyzickým omezením pro udržení obyvatelstva na venkově. Dostupnosti pitné vody z veřejných vodovodů, resp. počtu obyvatel, kteří mají přístup k pitné vodě z veřejných zdrojů, musí být věnována zvýšená pozornost. Důležité je také hledat trvalé řešení, a to napojením na kvalitní a dostatečný zdroj pitné vody (např. skupinové vodovody), pokud je to možné.

Tabulka 5: Vybrané údaje o vybavenosti obce^{25*}

	Obce do 200 obyvatel	201 - 500 obyvatel	501 - 1 000 obyvatel	1 001 - 3 000 obyvatel	3 001 - 10 000 obyvatel	10 000 obyvatel a více s Prahou	10 000 a více obyvatel bez Prahy
počet obcí	1459	1989	1377	984	319	131	130
Výskyt pošt (ano/ne v obci)	31	297	610	803	315	130	
Výskyt pošt na obec	0,02	0,15	0,44	0,82	0,99	0,99	
Výskyt pošt Partner (ano/ne v obci)	20	133	201	91	4	1	
Výskyt pošt Partner na obec	0,01	0,07	0,15	0,09	0,01	0,01	

²⁵ Perlín a kol.: Socioekonomický vývoj nemetropolitních oblastí České republiky se zřetelem na rozvojové potřeby jednotlivých regionů, TAČR projekt, 2018-2020. Data ČSÚ, k roku 2010 (data pošt, pošt Partner a škol jsou k roku 2018).

Výskyt pošt a pošt Partner na obec dohromady	0,03	0,22	0,59	0,91	1,00	1,00	
mateřské školy (celkový počet)	41	629	1 217	1 021	515	1 671	1 283
mateřské školy na obec	0,03	0,32	0,88	1,04	1,61	12,76	9,9
základní školy (počet obcí)	47	661	1 231	973	318	131	
základní školy (na obec)	0,03	0,33	0,89	0,99	1,00	1,00	
kanalizace	816	1 448	1 179	962	319	131	
kanalizace (na obec)	0,56	0,73	0,86	0,98	1,00	1,00	
vodovod	1 007	1 767	1 315	981	319	131	
vodovod (na obec)	0,69	0,89	0,95	1,00	1,00	1,00	
plyn	551	1150	989	844	315	131	
plyn (na obec)	0,38	0,58	0,72	0,86	0,99	1,00	
vybavenost lékařem	8	74	240	820	1 042	3 791	2 896
vybavenost lékařem (na obec)	0,005	0,04	0,2	0,8	3,3	28,9	22,3

*Z interních zdrojů PŘF UK pocházejí prostorová data o umístění všeobecných, zubních a dětských lékařů.

Pro úplnost je třeba taktéž uvést **plynifikaci**, jíž disponuje 76 % obcí do 1 999 obyvatel v Česku (u obcí do 500 obyvatel je to 49 %). Nejmenší podíl obcí připojených k plynu má Středočeský kraj (53 %) a naopak přes 90 % malých obcí připojených k plynu je v Jihomoravském, Olomouckém, Zlínském kraji a Kraji Vysočina.²⁶

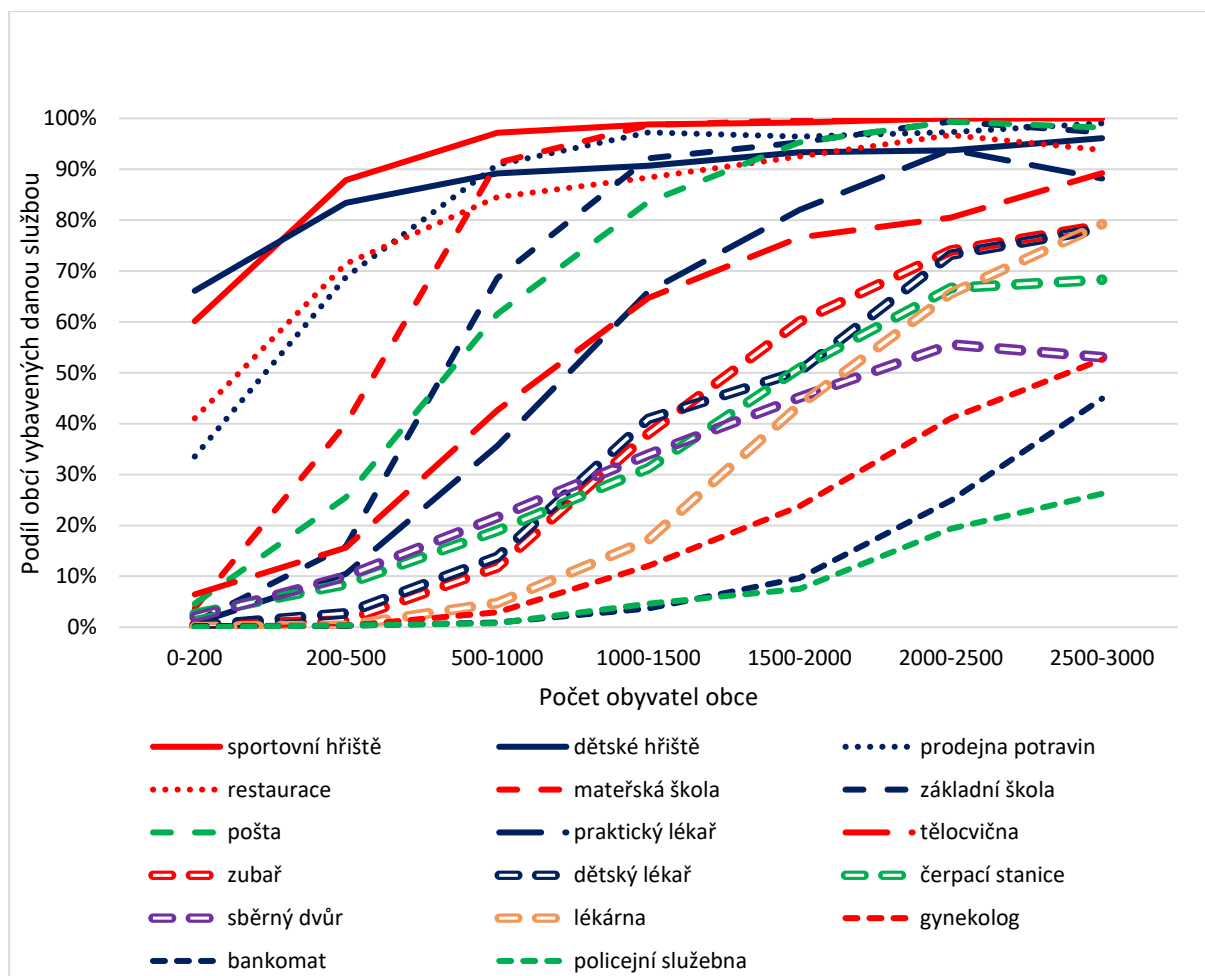
²⁶ ČSÚ: online data: Vybavenost obcí. Tabulka zahrnuje všechny kategorie obcí v příslušném kraji.

Tabulka 6: Dostupnost připojení na kanalizaci a veřejný vodovod²⁷

Zdroj ČSÚ, k roku 2017	Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci (%)	Obce do 500 obyvatel	500 - 1999 obyvatel	Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů (%)	Obce do 500 obyvatel	500 - 1999 obyvatel
		% obcí s kanalizací			% obcí s vodovodem	
Česká republika	85,5	66	90	94,7	81	97
Hl. město Praha	99,2	.	-	100	.	-
Středočeský kraj	73,4	44	87	86,4	68	93
Jihočeský kraj	87,6	81	99	90,7	77	100
Plzeňský kraj	84,9	73	94	85	64	93
Karlovarský kraj	99,3	86	98	100	88	98
Ústecký kraj	84	61	89	97,8	90	100
Liberecký kraj	69	33	67	92,4	87	96
Královéhradecký kraj	79,8	72	93	94,5	83	98
Pardubický kraj	74,5	52	80	97,7	94	99
Kraj Vysočina	87,2	74	98	96,1	82	99
Jihomoravský kraj	91	77	96	95,3	90	98
Olomoucký kraj	84	71	88	93,3	88	96
Zlínský kraj	97,4	85	97	97,5	91	98
Moravskoslezský kraj	83,8	39	79	99,9	96	99

²⁷ Perlín a kol.: Socioekonomický vývoj nemetropolitních oblastí České republiky se zřetelem na rozvojové potřeby jednotlivých regionů, TAČR projekt, 2018-2020.

Graf 5: Vybavenost obcí v závislosti na jejich populační velikosti.²⁸

Vybavenost obcí různými druhy služeb v závislosti na populační velikosti obcí zobrazuje graf č. 5. Z grafu lze vyčíst, že i v relativně malých obcích jsou poměrně dobře dostupné např. restaurace nebo prodejny potravin, mnohem řidší je síť služeb, které nejsou denní potřeby, např. gynekolog či bankomat. Samozřejmě, v obcích s roztržštěnou sídelní strukturou může být problémem, pokud není daná služba dostupná ve vzdálenějších místních částech.

Ve vybavenosti informačními technologiemi lze v posledních dvanácti letech sledovat několikanásobný růst ve všech krajích v ČR. Nejvíce domácností je k **internetu** připojeno v Praze (83 %) a Středočeském kraji (81 %). Nejméně v Olomouckém a Libereckém kraji (cca 72 %). Nicméně je důležité uvést, že oproti předchozím rokům dochází k stírání hranic mezi připojením domácností „běžným“ internetem a vysokorychlostním internetem. Jak vidíme i na obrázku č. 2, pokrytí vysokorychlostním internetem obcí k 31. 12. 2017 (zahrnuje optické, metalické a bezdrátové sítě) – červená barva

²⁸ Bernard, J.: Změny vybavenosti venkovských obcí základními službami a dopady na jejich obyvatele, realizováno v rámci programu ÉTA TA ČR, 2018-2020. Data ČSÚ, SMS ČR, MŠMT, 2019.

znázorňuje obce s přístupem do 30Mbit/s, žlutá 30 – 100Mbit/s a zelená nad 100 Mbit/s. Nejvíce domácností je k vysokorychlostnímu internetu připojeno v Praze (83 %) a naopak nejméně v kraji Libereckém, Olomouckém a Kraji Vysočina (cca 71 %).²⁹

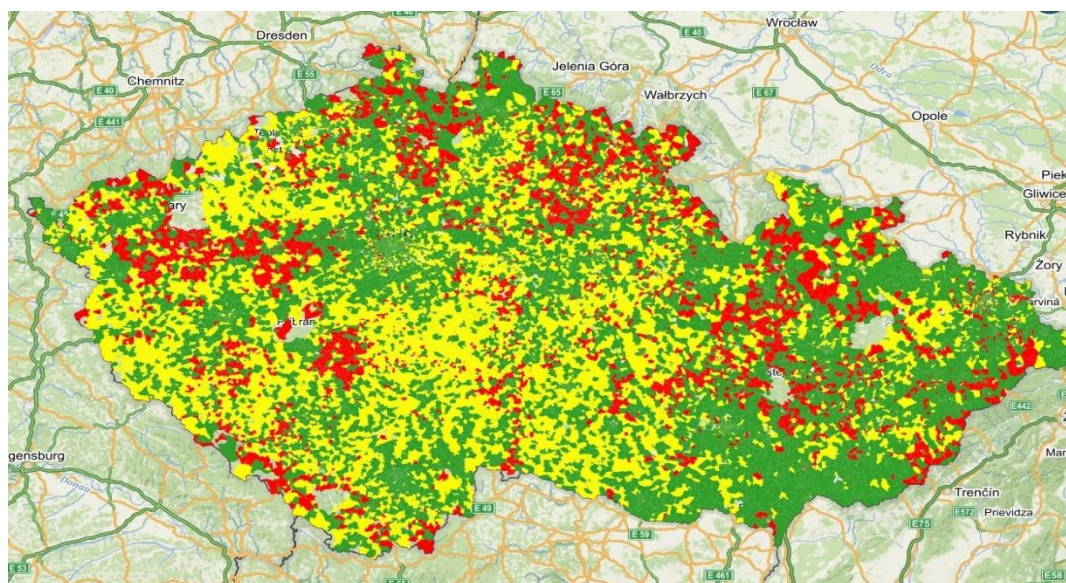
Tabulka 7: Domácnosti s připojením k internetu (%) 2005-2017³⁰

	2005	2007	2009	2011	2013	2016	2017
Hlavní město Praha	32,1	46,4	59,4	66	74,2	80,8	83,2
Středočeský kraj	24,4	34,9	49,1	63,5	72,4	79,8	81,4
Jihočeský kraj	19,8	31,2	44,1	57	66,9	74,3	76,1
Plzeňský kraj	21,2	31,1	48,8	62,1	65,8	77,5	73,9
Karlovarský kraj	20,2	31,1	47,4	59,3	64,9	78,8	79,0
Ústecký kraj	16,4	27	43,6	57,8	61,9	68,3	73,0
Liberecký kraj	18,8	29,7	39,9	53	63	72,9	72,5
Královéhradecký kraj	23,2	35	52,6	63,4	68,9	75,4	76,6
Pardubický kraj	21,6	31,4	48,2	62,5	69	75	74,9
Kraj Vysočina	20,7	32	46,2	59,3	67,6	70,9	76,6
Jihomoravský kraj	22,4	34,5	51,3	65	71,7	77,4	79,3
Olomoucký kraj	16,1	26,2	43,4	57,3	62	67,3	72,1
Zlínský kraj	16,4	30	49,2	59,9	67,7	76,3	78,4
Moravskoslezský kraj	19,6	32,6	46,6	58	65,9	73,3	77,1

²⁹ ČSÚ: online data: Informační technologie - mezikrajské srovnání - 2017.

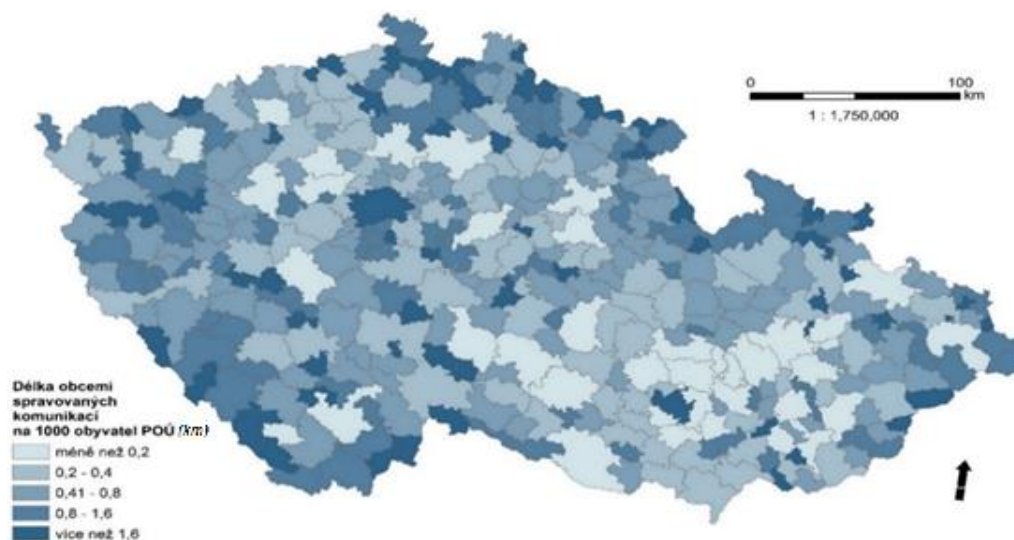
³⁰ ČSÚ: online data: Informační technologie - mezikrajské srovnání - 2017.

Obrázek 2: Mapa pokrytí vysokorychlostním internetem v ČR³¹

Na obrázku č. 3 je zobrazena délka **místních komunikací** spravovaných obcemi, a to na úrovni správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Z kartogramu lze vyčíst, že větší délka komunikací na jednoho obyvatele je charakteristická především pro oblasti s rozptýleným osídlením.³²

Obrázek 3: Délka komunikací spravovaných obcemi³³

³¹ MPO: Webový portál MPO pro veřejné konzultace týkající se programu podpory pokrytí České republiky sítěmi vysokorychlostního připojení k internetu v rámci programu OP PIK.

³² Detailní informace o kvalitě některých prvků vybavenosti obcí, včetně místních komunikací, jsou dostupné v Analytickém geoinformačním systému (AGIS; <https://www.smscr.cz/cz/1741-agis>) provozovaném Sdružením místních samospráv ČR.

³³ Perlín a kol.: Socioekonomický vývoj nemetropolitních oblastí České republiky se zřetelem na rozvojové potřeby jednotlivých regionů, TAČR projekt, 2018-2020.

2.1.3. Hospodářství

Hrubý domácí produkt (HDP) je peněžním vyjádřením celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území. HDP je klíčovým ukazatelem vývoje národního hospodářství a vypovídá o výkonnosti ekonomiky³⁴.

V tab. 8 lze vidět vývoj HDP v cenách roku 2017 dle typologie městských a venkovských regionů (NUTS3). Růst HDP v České republice činil v průměru od roku 2006 do roku 2016 3 %, v roce 2015, kdy nejvýrazněji posílila ekonomika, dosáhl nejvyšší hodnoty (necelých 8 %) a nejnižší hodnoty (ve výši -3 % procenta v roce 2009). Z hlediska regionů dle typologie městských a venkovských regionů je ve všech zmíněných regionech průměrný 3% růst HDP v cenách předchozího roku. V roce 2016 došlo ke snížení tempa růstu HDP v cenách předchozího roku o 4,1 p. b – HDP vzrostlo o 3,8 %. Posilování ekonomiky tak bylo výrazně vyšší v roce 2015. Podíl HDP v cenách přechozího roku je v převážně venkovských regionech nižší, než v regionech převážně městských a smíšených (27,4 % v převážně venkovských proti 36,5 % v převážně městských a 36,2 % v regionech smíšených).³⁵

Tabulka 8: Vývoj podílu HDP v cenách roku 2017 dle typologie městských a venkovských regionů (NUTS3) na celkovém HDP v ČR v letech 2006-2016 (%)³⁶

	2006	2009	2011	2013	2015	2016
Převážně městské	35,2	36,1	36,1	35,9	36,5	36,5
Převážně venkovské	28,1	27,5	27,5	27,8	27,4	27,4
Smíšené	36,7	36,4	36,4	36,4	36,1	36,2

Hrubá přidaná hodnota (HPH) je rozdílem mezi produkcí a spotřebou a od HDP se odlišuje pouze tzv. čistými daněmi na produkty. Jinými slovy: HDP se počítá jako součet hrubé přidané hodnoty jednotlivých odvětví a čistých daní na produkty, které však nejsou rozvrženy do odvětví. Proto nelze přesně rozdělit

³⁴ ČSÚ: Hrubý domácí produkt (HDP) - Metodika (2019), online dostupné: https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk-_hdp-

³⁵ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

³⁶ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

do jednotlivých odvětví ani HDP. O významu odvětví v národním hospodářství tak vypovídá nejlépe podíl jednotlivých odvětví na HPH.³⁷

Podíl HPH v oblastech prvovýroby, tj. zemědělství, lesnictví a rybářství (CZ-NACE A) na celkové hrubé přidané hodnotě v NH je oproti ostatním sektorům nejnižší ve všech třech regionech dle typologie městských a venkovských regionů (převážně městské v průměru let 2006–2016 a to 1,1 %, převážně venkovské 3,9 % a smíšené 2,3 %). Tento podíl je také ze všech tří regionů nejvyšší u regionů převážně venkovských – v roce 2016 je tento podíl 3,8 %. „Úhrn hrubé přidané hodnoty (HPH) za celou ČR dle regionálně členěných údajů ČSÚ dosáhl za rok 2016 hodnoty 4 292,4 mld. Kč (při meziročním nárůstu o 3,8 %; jeho tempo meziročně zpomalilo o více než 2 p. b.), z toho v převážně venkovských regionech 1 175,6 mld. Kč (meziroční nárůst o 3,8 %) a v přechodných regionech 1 546,9 mld. Kč (meziroční nárůst o 5,9 %). Převážně venkovské regiony se svým úhrnným relativním nárůstem neodlišovaly od celorepublikově dosaženého meziročního nárůstu (přičemž však za průměrem výrazně zaostal kraj Pardubický), nejvyššího objemu HPH dosáhl mezi nimi kraj Plzeňský před krajem Jihočeským (situace opět shodná s předchozím rokem). Meziroční pokles HPH zaznamenal jeden kraj, a to Ústecký (patřící mezi přechodné regiony). Podíl jednotlivých sektorů na tvorbě HPH se při porovnání převážně venkovských a přechodných regionů příliš neodlišoval. V obou skupinách minimálně polovinu tvoří služby (50,2 %, resp. 53,8 %) a významný podíl si uchovává průmysl včetně stavebnictví (46,0 %, resp. 43,6 %).“³⁸

Tabulka 9: Podíly hrubé přidané hodnoty v sektorech na celkové hrubé přidané hodnotě v NH dle typologie městských a venkovských regionů (NUTS3) v letech 2006–2016 (%)³⁹

Převážně městské	2006	2009	2011	2013	2015	2016
Zemědělství/NH	1,1	0,9	1,2	1,4	1,2	1,3
Průmysl/NH	26,8	25,2	24,9	24,3	25,4	25,4
Služby/NH	72,1	73,9	73,9	74,4	73,4	73,3

³⁷ ČSÚ: HDB (2018) online dostupné: <https://www.czso.cz/csu/x/regionalni-hruby-domaci-produkt-a-regionalni-hruba-pridana-hodnota-hph-v-beznych-cenach>.

³⁸ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

³⁹ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

Převážně venkovské	2006	2009	2011	2013	2015	2016
Zemědělství/NH	3,9	3,2	3,9	4,4	4,1	3,8
Průmysl/NH	45,0	44,7	44,5	44,4	46,2	46,0
Služby/NH	51,1	52,1	51,5	51,2	49,7	50,2

Smíšené	2006	2009	2011	2013	2015	2016
Zemědělství/NH	2,2	1,7	2,4	2,7	2,5	2,6
Průmysl/NH	43,9	42,3	43,2	43,0	43,9	43,6
Služby/NH	53,9	56,0	54,4	54,3	53,6	53,8

„Podíly jednotlivých sektorů na celkové tvorbě HPH a na zaměstnanosti se v jednotlivých regionech více či méně přibližují a ve své kombinaci tak ještě silněji dokumentují vzájemné rozdíly z hlediska jejich odvětvových struktur. V ekonomice převážně venkovských i přechodných regionů si dosud uchovává velmi silnou pozici průmysl včetně stavebnictví. Zemědělství má v regionech ČR obecně velmi slabou pozici (neporovnatelnou s průmyslem či službami i některými zeměmi EU), nicméně přece jen si ještě nezanedbatelný význam udržuje především v převážně venkovských, případně některých přechodných regionech. Důležité je, že na samotné zemědělské výrobě je dále závislá významná část průmyslu a služeb na vstupu a výstupu ze sektoru. Pro převážně městské regiony je pak typická výrazná dominance služeb.“

40

Jedním ze základních problémů venkova, resp. jeho vývojových trendů je stabilizace obyvatelstva na venkově. Podíl počtu pracovníků na venkově nebyl dostatečně stabilizujícím faktorem venkovského osídlení. Z tohoto důvodu byla nutná změna hospodářské struktury venkova a vytvoření atraktivního prostředí pro bydlení a podnikání, včetně podmínek pro MSP, mikropodniky a podnikateli, tj. podpořit tvorbu nových pracovních míst diverzifikací činností (vyjma zemědělské prvovýroby) a zlepšit kvalitu

⁴⁰ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

života ve venkovských oblastech. Nicméně je nezbytné zdůraznit, jak uvádějí samotní zaměstnavatelé, jednou z největších překážek je samotná obava z podnikatelského rizika, nedostatku kvalifikovaných zaměstnanců a nedostatku vstupního kapitálu.

Z tab. 11 je patrné, že počet **aktivních ekonomických subjektů** vzrůstá s velikostí obce. Nicméně i zde platí, že čísla jsou částečně zkreslena, neboť jsou zde uvedeny i podniky, které nevykonávají svou podnikatelskou činnost. Dle velikosti subjektů dominovaly podniky bez zaměstnanců (89,7 %) následované mikropodniky s podílem 8,3 % na celkovém počtu podniků. Z odvětví (klasifikace CZ-NACE) byl nejvíce zastoupen velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (22,7 %), dále profesní, vědecké a technické činnosti (12,5 %), průmysl (11,8 %) a stavebnictví (11,4 %).

V průměrech za jednotlivé typy regionů se **struktura podniků** podle počtu zaměstnanců výrazně neliší, přičemž nejmenší rozdíly jsou mezi převážně venkovskými a přechodnými regiony (v obou skupinách činí podíl podniků bez zaměstnanců zhruba 90 – 90,5 %, mikropodniků 7,5 – 8 %, malých podniků kolem 1,5 % a podniků s 50 a více zaměstnanci zhruba 0,5 %). Převážně městské regiony se pak od výše uvedených odlišují ve dvou kategoriích; vykazují poněkud nižší podíl podniků bez zaměstnanců (88,7 %), a na druhé straně vyšší podíl mikropodniků (9,3 %).⁴¹

Charakteristické odlišnosti mezi jednotlivými typy regionů vykazuje **odvětvová struktura podniků** dle dat z roku 2016. „Podíl zemědělských podniků (včetně lesnických a rybářských) je dle očekávání nejvyšší v regionech převážně venkovských (6,3 %) a nejnižší (méně než poloviční) pak v převážně městských (2,6 %). Obdobně je tomu v případě zastoupení průmyslových i stavebních podniků (zde při malých rozdílech mezi převážně venkovskými a přechodnými regiony). Opačně je tomu pak u všeobecně početně nejvýznamnějšího odvětví služeb, tj. velkoobchodu a maloobchodu (zahrnujícího i opravy motorových vozidel), jež jsou nejvíce rozvinuté v regionech převážně městských, nejméně v převážně venkovských. Uvedené charakteristiky platí jak pro podniky celkem, tak pro mikropodniky (v nich podíl zmíněného obchodu dosáhl v převážně venkovských oblastech 19,0 %, v přechodných 20,6 %, v převážně městských pak 26,7 %). Méně početné, avšak z hlediska zaměstnávání velmi významné podniky vyšších velikostních kategorií vykazují zcela odlišnou odvětvovou strukturu – mezi nimi zaujímá nejvyšší podíl průmysl, jenž má dokonce ve skupině největších podniků (250 a více zaměstnanců) nadpoloviční zastoupení v převážně venkovských i přechodných regionech (naproti tomu jejich podíl v převážně městských regionech činil necelých 25 %).“⁴²

⁴¹ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

⁴² ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

Tabulka 10: Venkovské oblasti dle podnikatelské struktury s ohledem na odvětví v roce 2017⁴³

Odvětví	Podíl podnikatelských aktivit
Maloobchod, velkoobchod (vč. opravy a údržby motorových vozidel)	20,4 %
Průmysl	14,9 %
Profesní a technické činnosti	10,0 %
Stavebnictví	9,8 %
Profese v oblasti zdravotní a sociální péče	9,7 %
Ubytování, stravování, pohostinství	9,2 %
Zemědělství	5,0 %
Ostatní	21,0 %

Podnikatelská struktura na venkově s ohledem na velikost firem (2016)⁴⁴

- Podnikatelé bez zaměstnanců: 90 % (předcházející rok: 90 %)
- Podnikatelé s 1-9 zaměstnanci: 8 % (předcházející rok: 8 %)
- Podnikatelé s 10 – 49 zaměstnanci: 1,5 % (předcházející rok: 2 %)
- Podnikatelé s 50 a více zaměstnanci: 0,5 % (předcházející rok: 0,1 %)

Tabulka 11: Vybrané ekonomické údaje⁴⁵

	Obce do 200 obyvatel	201 - 500 obyvatel	501 -1 000 obyvatel	1 001 - 3 000 obyvatel	3 001 - 10 000 obyvatel	10 000 obyvatel a více s Prahou	10 000 a více obyvatel bez Prahy
počet obcí	1 459	1 989	1 377	984	319	131	130

⁴³ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

⁴⁴ AMSP ČR (2018): Jak úspěšně předat rodinnou firmu druhé generaci, konference.

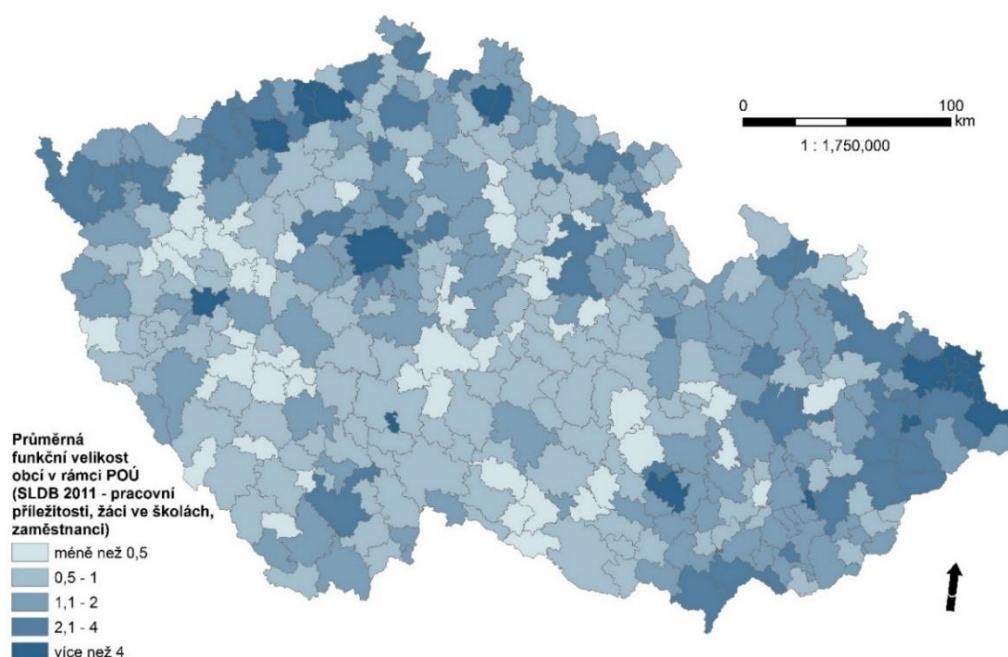
⁴⁵ Perlín a kol.: Socioekonomický vývoj nemetropolitních oblastí České republiky se zřetelem na rozvojové potřeby jednotlivých regionů, TAČR projekt, 2018-2020.

progresivita ekonomické struktury	21,61	22,37	23,14	23,58	24,19	24,75	24,94
průměrná funkční velikost obce	0,1	0,2	0,5	1,4	4,9	45,1	34,6
počet hlášených volných pracovních míst	1 404	10 836	13 207	29 410	33 972	118 352	93 805
počet hlášených volných pracovních míst na obec	1,0	5,4	9,6	29,9	106,5	903,5	721,6
počet dlouhodobě nezaměstnaných	1 276	4 174	5 816	10 011	11 116	52 762	46 960
počet dlouhodobě nezaměstnaných na obec	0,9	2,1	4,2	10,2	34,8	402,8	361,2
počet ekonom. aktivních subjektů	23 012	77 167	114 851	189 320	188 039	837 291	520 382
počet aktivních ekonom. subjektů na obec	15,8	38,8	83,4	192,4	589,5	6 391,5	4 002,9

Funkční velikost obce (viz tab. 11 a obrázek 4) vyjadřuje poměr počtu zaměstnanců, žáků základních škol a pracovních příležitostí v obci k počtu obyvatel dané obce. Ukazatel má hierarchické rozložení, tj. dosahuje vyšší hodnoty u populačně větších obcí. V tab. 12 vidíme, že především obce do 1 000 obyvatel mají velmi malou funkční velikost, tzn., soustředí se v nich malý počet pracovních příležitostí, resp. nejsou významnějšími centry školní docházky. Funkční velikost obcí pak prudce stoupá u kategorie obcí nad 10 tis. obyvatel. Prostorové rozložení funkční velikosti (viz obrázek 4) do značné míry koreluje s prostorovým rozložením obcí jednotlivých velikostních kategorií. Je vhodné podotknout, že vyjádřka za

prací generuje na straně obyvatel příslušných obcí další náklady. Navíc, pokud občan pracuje/studuje v místě bydliště, tak zpravidla v místě bydliště využívá i místní služby, resp. obchody, což má pozitivní dopad na místní ekonomiku. Omezení vyjížděky za prací a návazně individuální automobilové dopravy by mělo rovněž pozitivní ekologický dopad.

Obrázek 4: Funkční velikost obcí⁴⁶

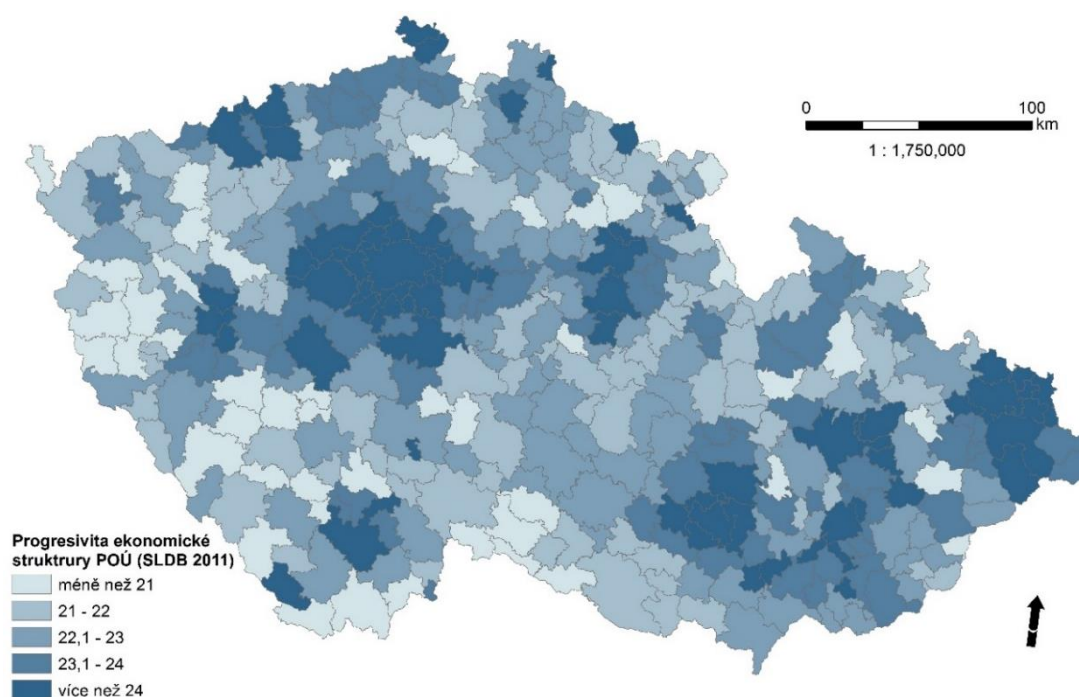
Index progresivity ekonomické struktury (obrázek 4) představuje agregát diferencovaně vážených podílů zaměstnanosti v sektorech hospodářství (zemědělství, lesnictví, rybářství – 1 až kvartér – 4), index tedy dosahuje vyšších hodnot v regionech s progresivnější hospodářskou strukturou, tj. s vyšším podílem terciérních a kvartérních odvětví⁴⁷. Progresivita ekonomické struktury pozitivně koreluje s populační velikostí obcí a s jejich funkční velikostí. Vysokou progresivitu ekonomické struktury vykazuje širší zázemí Prahy, ale i zázemí Ostravy nebo Brna (viz obrázek č. 5).

V oblasti **zaměstnanosti** je významně negativním jevem především dlouhodobá nezaměstnanost, při které dochází ke ztrátě pracovních návyků (příp. vůbec nedochází k jejich vzniku) a výskytu sociálně patologických jevů. Z obrázku 6 lze vypořadovat, že vyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných v rámci všech uchazečů o zaměstnání je typický pro Moravu a severozápadní Čechy.

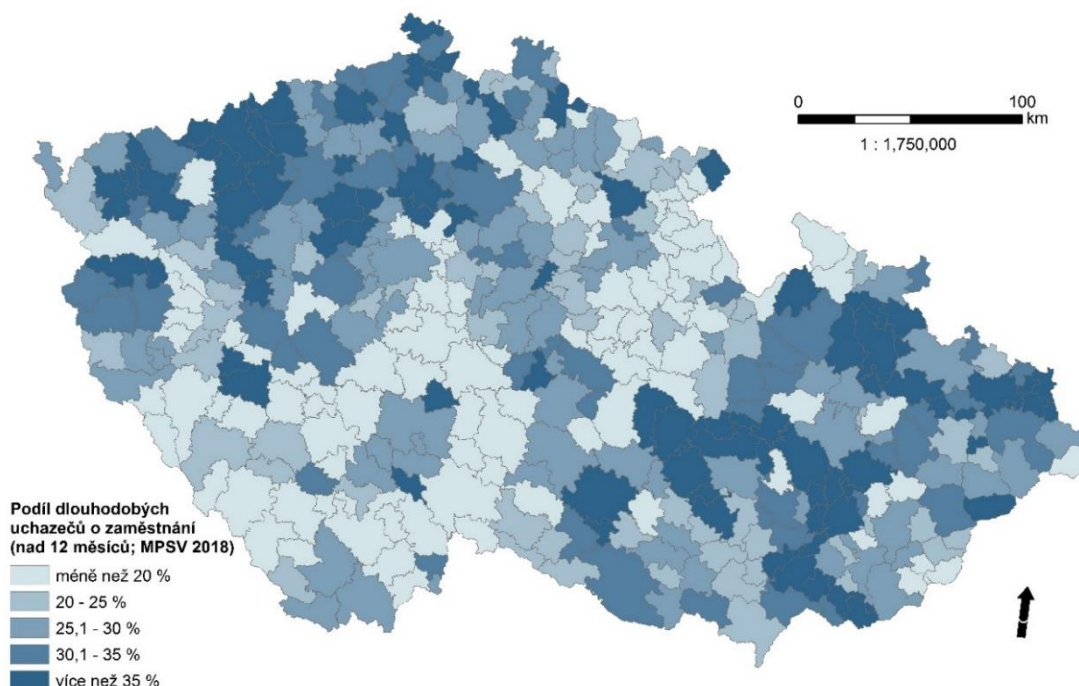
⁴⁶ Perlín a kol.: Socioekonomický vývoj nemetropolitních oblastí České republiky se zřetelem na rozvojové potřeby jednotlivých regionů, TAČR projekt, 2018-2020.

⁴⁷ Kvartér - Znalostní sektor označovaný z hlediska národního hospodářství jako kvartérní sektor založený na znalostech a zahrnuje zejména vědu a výzkum.

Obrázek 5: Progresivita ekonomické struktury⁴⁸

Obrázek 6: Dlouhodobá nezaměstnanost⁴⁹

⁴⁸ Perlín a kol.: Socioekonomický vývoj nemetropolitních oblastí České republiky se zřetelem na rozvojové potřeby jednotlivých regionů, TAČR projekt, 2018-2020.

⁴⁹ Perlín a kol.: Socioekonomický vývoj nemetropolitních oblastí České republiky se zřetelem na rozvojové potřeby jednotlivých regionů, TAČR projekt, 2018-2020.

Ekonomická aktivita v obcích do 2 000 obyvatel v roce 2011 činila 47,9 % a byla o 1,1 % nižší než ekonomická aktivita obyvatel v obcích nad 2 000 obyvatel. Nejnižší podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva vykazovaly obce s méně než 200 obyvateli (46,4 %). Z hlediska odvětvové struktury zaměstnanosti je na venkově vyšší zaměstnanost v zemědělství, v průmyslu, stavebnictví, v dopravě a skladování ve srovnání s městy.

Tabulka 12: Podíl zaměstnaných osob podle odvětví ekonomické činnosti (%)⁵⁰

Sektory	2001			2011		
	venkov	města	celkem	venkov	města	celkem
Agrární sektor	11,4	2,2	4,5	6,5	1,4	2,7
Průmysl, stavebnictví	43,8	36,9	38,7	37,4	30,4	32,2
Služby	40,6	56,6	52,6	44,4	57,3	53,9
Ostatní	4,2	4,3	4,2	11,7	11,0	11,2
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Na venkově žilo v roce 2011 zhruba 1 185 tis. zaměstnaných osob, což znamená cca 25 % všech zaměstnaných, avšak celkový počet obsazených pracovních míst zde však činil pouze 876 tis., což odpovídá méně než 20 % všech pracovních míst v ČR.

„Míra zaměstnatelnosti (tedy míra potenciálu najít zaměstnání v určitém regionu) je ve venkovském prostoru obecně nízká (0,66), pracovní uplatnění přímo na venkově mají šanci najít jen zhruba 2/3 tamních pracovních sil. Ve městech v roce 2011 dosáhl hodnoty 0,97, tento prostor umožňuje najít pracovní uplatnění prakticky pro všechny „své“ ekonomicky aktivní obyvatele (tj. zaměstnané i nezaměstnané), vzhledem k hospodářské krizi byl ukazatel v roce 2011 méně příznivý než v roce 2001. Napříč velikostními kategoriemi obcí vykazuje ukazatel lineárně rostoucí trend.“⁵¹

S velikostí obce narůstá míra zaměstnatelnosti mnohem strměji jak pro sektor průmyslu a stavebnictví, tak především pro sektor služeb, jenž má na venkově nejnižší potenciál. Hodnoty tohoto ukazatele vykazují pro města více než dvojnásobné hodnoty než pro venkov.

⁵⁰ SLDB: online data z roku 2001, 2011. ČSÚ: online data z let 2002, 2013.

⁵¹ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

„Ekonomicky aktivní obyvatelstvo na venkově je z velké části závislé na pracovních nabídkách z měst, samotný venkov není schopen vygenerovat dostatečný počet pracovních míst pro vlastní obyvatelstvo. Za soběstačné v generování pracovních míst lze považovat až obce s 10 tis. a více obyvateli (počet pracovních míst zde převažuje nad počtem pracujících obyvatel zde sídlících – v menších obcích je tomu naopak). Z hlediska soběstačnosti vychází nejlépe pro venkov pracovní místa v zemědělství, lesnictví a rybolovu.“⁵²

Vzhledem k rozmístění obyvatelstva v ČR je přirozené, že většina evidovaných dosažitelných uchazečů o práci v ČR pochází z měst – ve venkovských obcích je lokalizováno méně nezaměstnaných, než činí jejich podíl na celkovém obyvatelstvu (v roce 2017 cca 27 % oproti 19,5 % nezaměstnaných dle výpočtů ÚZEI z dat SLDB 2011, resp. necelé čtvrtině nezaměstnaných dle dat MPSV v roce 2017).

Na venkovské obce však také připadá výrazně menší podíl **volných pracovních míst** (VPM; okolo 19 % v roce 2017). Počet dosažitelných uchazečů na jedno volné pracovní místo (DU/VPM) tak zůstává ve venkovských obcích jako celku stále o něco vyšší. Situace pro venkovské uchazeče o zaměstnání je tedy nadále ve srovnání s uchazeči z měst méně příznivá. I když se rozdíl oproti městům zejména vlivem aktuální zlepšující se situace na trhu práce pomalu stírá, za velmi nepříznivou lze stále označovat situaci v populačně malých obcích do 199 obyvatel, které často patří k nadprůměrně zasaženým nezaměstnaností v rámci jednotlivých regionů (v roce 2017 průměrně 3,7 DU/VPM v obcích do 199 obyvatel, z toho v nejmenších obcích do 99 obyvatel dokonce 5,4). Nejméně uchazečů připadalo na volná pracovní místa v menších městech do 10 tis. obyvatel (průměrně 1,5).⁵³

S velikostí míry nezaměstnanosti a počtem nezaměstnaných obyvatel rostou i nepojistné sociální dávky. Obrázek č. 7 zobrazuje prostorová data týkající se průměrného příjmu obyvatele obce z tzv. nepojistných sociálních dávek včetně podpory v nezaměstnanosti vyplácených Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky⁵⁴. V kartogramu jsou vyznačeny základní statistické charakteristiky úrovně jako minimum, maximum, průměr a medián hodnoty vyplacených nepojistných dávek přepočtených na obyvatele obce. Vyšší hodnoty se váží k obcím, které jsou problematické s ohledem na sociální a ekonomickou pozici obyvatel.⁵⁵

⁵² ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

⁵³ ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

⁵⁴ Nepojistnými dávkami se rozumí dávky státní sociální podpory a dávky péče o děti, dávky pomoci v hmotné nouzi, dávka pro osoby závislé na pomoci jiné fyzické osoby, dávky pro osoby se zdravotním postižením a podpora v nezaměstnanosti.

⁵⁵ Kompletní data o nepojistných sociálních dávkách na úrovni obcí jsou dostupná až od r. 2017. Dodavatelem dat je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

Celkový vliv na strukturu nominálního čistého důchodu domácností zachycuje modelový odhad čistého disponibilního důchodu vykazovaného ČSÚ na úrovni krajů, disagregovaného na úroveň okresů LAU1 metodou SAE⁵⁶. V ekonometrickém modelu (Obrázek č. 8) odhadu nominálních příjmů domácností na úroveň LAU1 byly jako vhodné (statisticky významné) regresory pro disagregaci použity míra nezaměstnanosti, počet osob s nejvyšším dosaženým vzděláním (základním a vysokoškolským).⁵⁷ Odhadovaný čistý disponibilní důchod domácností je uveden v nominální hodnotě, tj. bez ohledu na regionální cenové hladiny (resp. životní náklady domácností v regionech) a inflaci.

Regionálně upravený **reálný čistý disponibilní důchod domácností** (Obrázek č. 9), zachycuje modelové odhady čistého disponibilního důchodu vykazovaného ČSÚ v letech 2011 - 2015 na úrovni krajů (NUTS3), disagregované na úroveň okresů LAU1 metodou SAE⁵⁸. V ekonometrickém modelu odhadu nominálních příjmů domácností byly jako vhodné (statisticky významné) regresory pro disagregaci použity míra nezaměstnanosti, vzdělanostní charakteristiky a příjmové charakteristiky z daňových přiznání fyzických osob. Odhadovaný čistý disponibilní důchod domácností je upraven o regionální cenovou hladinu (tj. zohledněna je rozdílná výše životních nákladů domácností v regionech) a dále o inflaci. Regionální cenové hladiny byly odhadnuty na základě metodiky certifikované MMR ČR v r. 2015⁵⁹⁶⁰. V zásadě bylo ověřeno, že regiony s vyšší cenovou hladinou jsou regiony s vyššími příjmy domácností, tudíž reálné příjmy jsou relativně nižší než reálné příjmy domácností v regionech s nižšími životními náklady (nižší regionální cenovou hladinou). Mezuregionální disparity v reálných příjmech domácností jsou proto nižší než je tomu u nominálních příjmů (viz Obrázek č. 7).⁶¹

⁵⁶ LONGFORD, N. T.: Missing Data and Small Area Estimation: Modern Analytical Equipment for the Survey Statistician (2006). Springer Science & Business Media, Berlin.

⁵⁷ KOCOUREK, A. a J. ŠIMANOVÁ. Spatial Modelling of Nominal and Real Net Disposable Household Incomes in the Districts (LAU1) of the Czech Republic (2017). Mathematical Methods in Economics MME 2017. 1. vyd. Hradec Králové; s. 336 – 341. ISBN 978-80-7435-678-0.

⁵⁸ KOCOUREK, A. a J. ŠIMANOVÁ. Spatial Modelling of Nominal and Real Net Disposable Household Incomes in the Districts (LAU1) of the Czech Republic (2017). Mathematical Methods in Economics MME 2017. 1. vyd. Hradec Králové; s. 336 – 341. ISBN 978-80-7435-678-0.

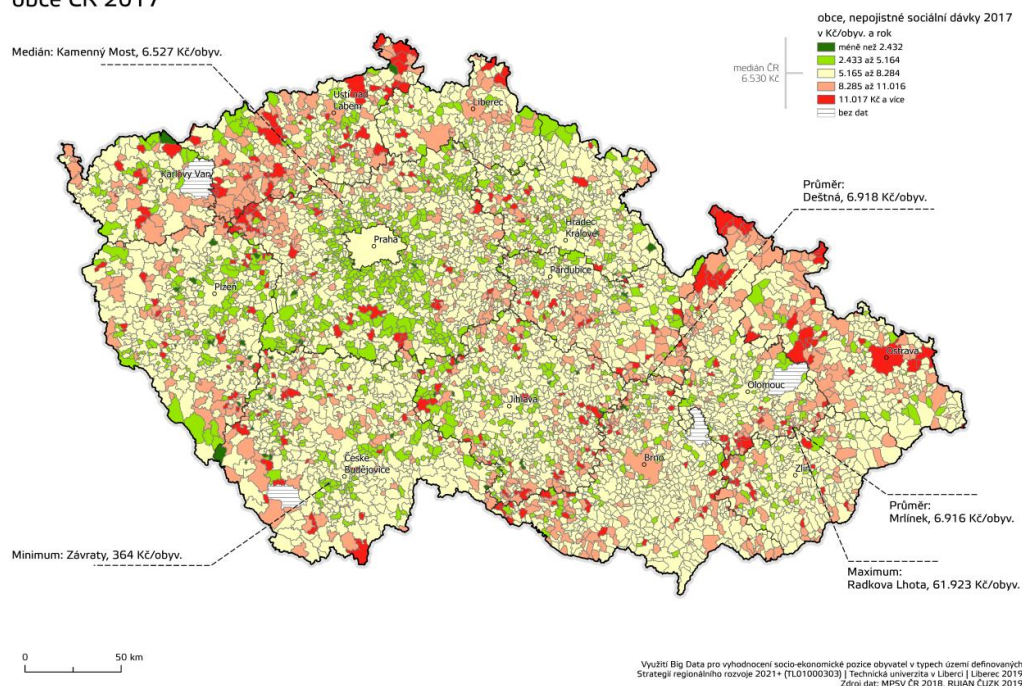
⁵⁹ KRAFT, J., A. KOCOUREK, J. ŠIMANOVÁ a J. ROZKOVEC. Metodika stanovení regionálních spotřebních košů a cenových parit pro kalkulaci regionálních cenových hladin (regionálního cenového indexu) (2015). [metodika]. TD020047V002, Technická univerzita v Liberci.

⁶⁰ KOCOUREK, A., J. ŠIMANOVÁ a J. ŠMÍDA. Estimation of regional price levels in the districts of the Czech Republic (2016). Statistika. Praha: Český statistický úřad, roč. 96, č. 4. S. 56 – 70. ISSN 0322-788X.

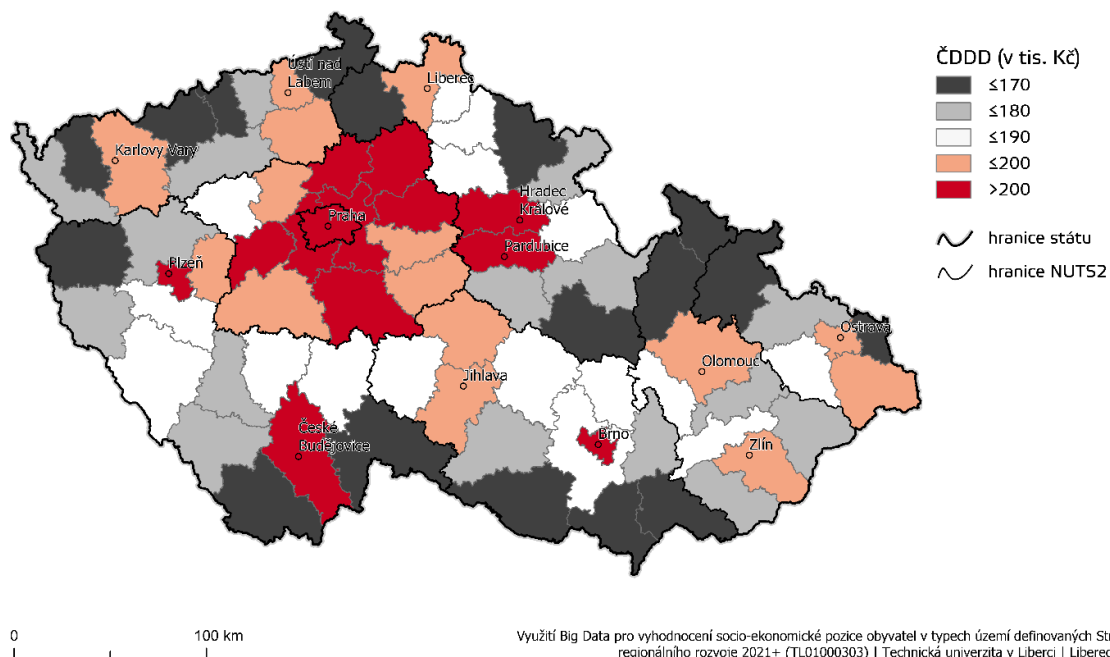
⁶¹ KOCOUREK, A. a J. ŠIMANOVÁ. Spatial Modelling of Nominal and Real Net Disposable Household Incomes in the Districts (LAU1) of the Czech Republic (2017). Mathematical Methods in Economics MME 2017. 1. vyd. Hradec Králové, s. 336 – 341. ISBN 978-80-7435-678-0

Obrázek 7: Nepojistné sociální dávky v ČR k roku 2017

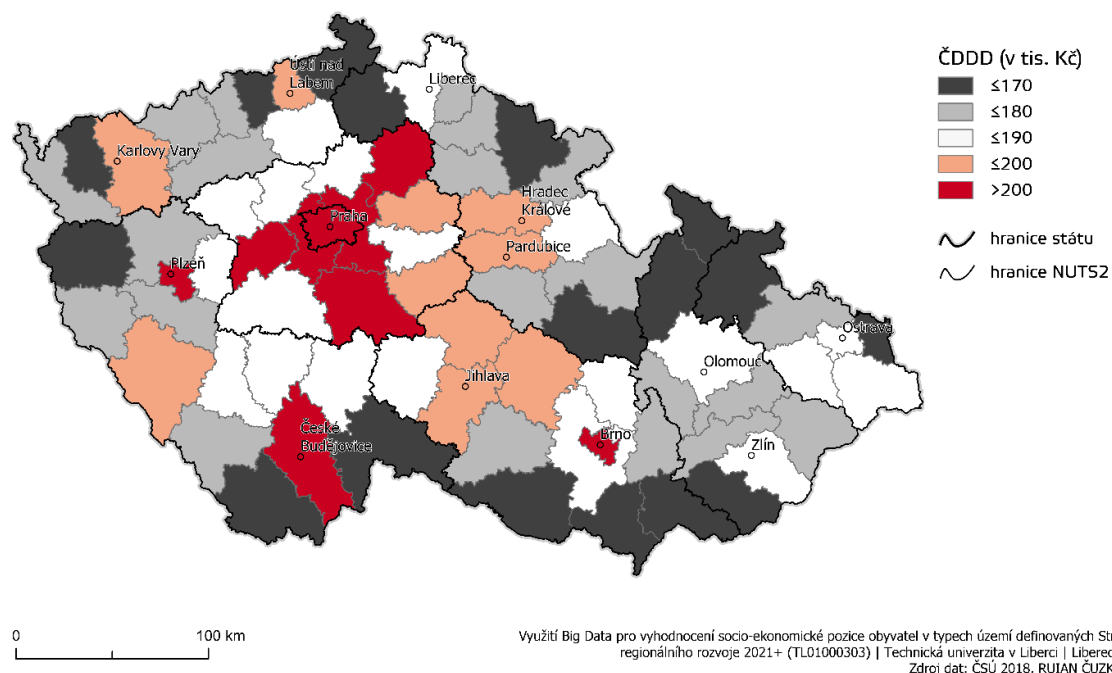
NEPOJISTNÉ SOCIÁLNÍ DÁVKY obce ČR 2017

Obrázek 8: Nominální čistý důchod domácností (2011 – 2015)

Obrázek 9: Regionální reálný čistý důchod domácností (2011 – 2015)

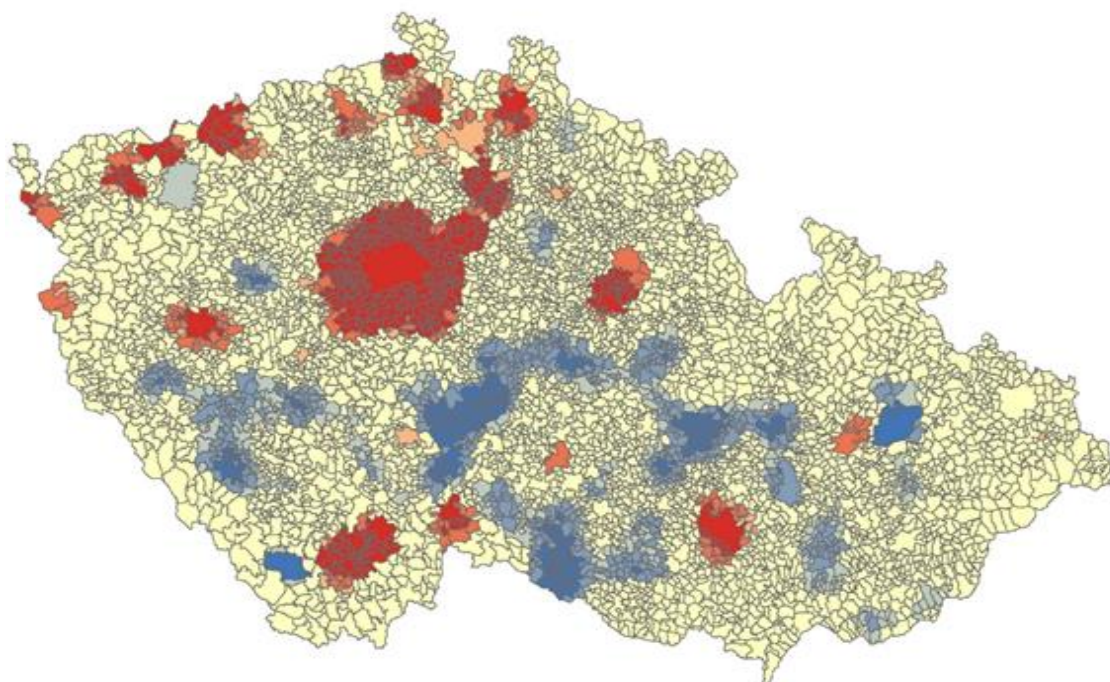
2.1.4. Syntéza socioekonomické situace venkova

I. Obyvatelstvo

Venkov jako celek (při vymezení venkova dle Koncepce, jak je uvedeno v kap. 1) **se nevylidňuje**. Z uvedených dat je patrné, že k vylidňování venkova prostřednictvím migrace nedochází, všechny velikostní kategorie obcí mají kladné migrační saldo. Záporné migrační saldo vykazuje pouze kategorie měst nad 10 tis. obyvatel, pokud z ní vyčleníme Prahu. V ČR tedy dochází spíše k migraci z měst na venkov, než opačně. Je však nutné zdůraznit, že konstatována skutečnost je do značné míry **výsledkem suburbanizačních procesů** (viz obrázek 10 – "ziskové" červené oblasti). Dochází však každopádně k poklesu obyvatel měst v rámci územních obvodů měst, což má negativní vliv na výšku daňových příjmů příslušných měst. Je rovněž nutné zdůraznit, že celkové migrační saldo neodráží věkovou strukturu migrace. Z konkrétních dat je možné shrnout, že mladší lidé odcházejí do měst a starší zpět na venkov, příp. do zázemí větších měst.

Jak je uvedeno výše, spíše než vylidňováním **trpí český venkov stárnutím populace**, jak ukazují statistická data (výjimkou je zejména vlivem suburbanizace mladší populace Středočeského kraje). Je proto nutné řešit zejména otázku, jak na venkově udržet mladší lidi.

Obrázek 10: Změna počtu obyvatel obcí 1991/2016 – Hot Spot analýza (červené oblasti jsou z hlediska populační velikosti "ziskové", modré naopak "ztrátové")⁶²

II. Vybavenost

Dostatečná vybavenost v kontextu občanské, technické i dopravní je jednou ze základních podmínek kvalitního života a je nutné celkově zlepšit její stav ve venkovských oblastech, kde vzhledem k minulosti dochází k největším dluhům. Jak ukazují konkrétní data, vybavenost je v různých oblastech/krajích i obcích různorodá a nebyla v minulosti komplexně řešena (např. Moravskoslezský kraj má pokrytí obcí školou 60 % v kontrastu ke Kraji Vysočina, kde je to pouze 26 %). Částečně lze říci, že pro některé oblasti vybavenosti – např. zdravotnické, sociální péče, obchody aj. se situaci podaří vyřešit formou tržního hospodářství, nicméně na toto se nelze spoléhat a je nutné zajistit komplexní podporu, zejména v oblastech, kde dochází k selhání trhu. Obecně často platí, že čím menší obce, tím menší vybavenost, příp. např. komunikace v horším stavu.

Z výše uvedených dat je nutné v kontextu nedostatků primárně podporovat zlepšení stavu dopravní infrastruktury, technické infrastruktury se zaměřením na oblasti ochrany životního prostředí (tj. např. ČOV a vodní zdroje, aj.) a občanské vybavenosti.

⁶² Perlín a kol.: Socioekonomický vývoj nemetropolitních oblastí České republiky se zřetelem na rozvojové potřeby jednotlivých regionů, TAČR projekt, 2018-2020.

III. Hospodářství

Ekonomika venkova má oproti ekonomice městských oblastí nižší potenciál pro generování aglomeračních úspor. To je také jeden z důvodů, proč jsou venkovské oblasti znevýhodněné při získávání nových investic.

Analyzovaná data ukazují, jak důležitá je podpora mikropodniků, malých podniků, rodinných firem a živnostníků v nejmenších obcích. Jelikož se vzrůstající velikostí obcí přibývá počet těchto pracovníků, je nutné směřovat podporu cíleně. Je nutné nalézt další účinnou podporu diversifikace činností, podporu prvovýrobcům a mikropodnikům pro oblast výroby a zaměstnanosti.

Z některých venkovských oblastí dochází k poměrně výraznému odlivu obyvatel v produktivním věku, včetně odlivu mozků. Pro tuto skupinu obyvatel venkova je **nutné vytvářet dostatek pracovních příležitostí odpovídajícího ohodnocení a společenské prestiže.** Pokud se v jednotlivých venkovských obcích podaří vytvořit, příp. zachovat dostatečně robustní vrstvu produktivních, vzdělaných a ambiciózních obyvatel, bude to mít široké pozitivní důsledky v oblasti hospodářského i společensko-kulturního života obcí.

2.2. Typologie venkova

V rámci Projektu vývoj nemetropolitních oblastí bylo vyhodnoceno pomocí faktorové analýzy **32 vzájemně nezávislých socioekonomických ukazatelů**, z nichž je část detailněji diskutována v předchozí kapitole. Výsledkem je typologie nemetropolitních území ČR (prostorové vymezení nemetropolitních oblastí v rámci Projektu i venkova v rámci Koncepce je založeno na stejné sociogeografické regionalizaci s tím rozdílem, že pod nemetropolitní oblasti spadají i mikroregionální centra) **na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP)**, viz Obrázek č. 11, která byla zvolena jako nejvhodnější z pohledu potřeby strategického plánování rozvoje venkova. Typologie je konstruována jako kombinace rozvojového potenciálu a reálného stavu rozvoje daného území (ORP). **Rozvojový potenciál je uvažován ve dvou rovinách – jako potenciál vycházejících z vnějších a vnitřních podmínek.**

V rámci faktorové analýzy byly zkonstruovány dva faktory, přičemž jeden z nich vyjadřuje vnější podmínky, resp. míru exponovanosti území, a druhý vnitřní podmínky, definovány především kvalitou lidských zdrojů. Faktorové skóry za oba faktory byly vloženy do dvoudimenzionálního grafu, kdy na osu x byla vynesena hodnota vnějších podmínek a na osu y hodnota podmínek vnitřních za dané ORP. V prvním kvadrantu se tak nacházely ORP s dobrými vnějšími i vnitřními podmínkami ("**rozvinuté regiony**"), naopak ve třetím kvadrantu ORP se špatnými vnějšími i vnitřními podmínkami ("**Sociálně**

a polohově znevýhodněné regiony"). Ve zbylých dvou kvadrantech se nacházely ORP, které měly dobré buďto vnější ("Sociálně znevýhodněné regiony"), nebo vnitřní podmínky ("Polohově znevýhodněné regiony"). ORP, které z hlediska hodnocení obou typů podmínek dosahovaly relativně průměrné hodnoty, byly klasifikovány jako "nevyhraněné regiony".

Detailní popis jednotlivých typů území:

„Rozvinutý typ“ tvoří nejčastěji zázemí nejvýznamnějších ekonomických center (především krajských měst s počtem obyvatel blížícím se 100 tis.). Až na výjimky (např. v suburbánních oblastech) je charakteristický velmi dobrou občanskou a technickou vybaveností, dostatečnou nabídkou veřejné hromadné dopravy, jenž je směřovaná nejčastěji do hlavního centra. Z hlediska sociálních a ekonomických charakteristik území jsou tato ORP v drtivé většině významně nadprůměrná. Jedná se o oblasti v okolí přirozených regionálních center.

„Sociálně znevýhodněný typ“ je tvořen ORP s méně rozdrobenou sídelní strukturou, jsou lidnatější a v poměrně vysokém počtu obcí žije více než deset tisíc obyvatel. Významný podíl obyvatel má však potíže s exekucemi. V těchto ORP jsou zhoršené hodnoty ukazatelů dokládajících kvalitu lidského a sociálního kapitálu, ve volbách dostávají více hlasů politické strany směřující k extrémním hodnotám. Nachází se zde pouze základní občanská vybavenost. Podnikavost obyvatel je nižší, než je průměr ČR. Typicky se jedná o strukturálně postižená území s vyšší nezaměstnaností, dalšími post-transformačními problémy, nutnou konverzí ekonomiky a často i se špatným image.

„Polohově a sociálně znevýhodněný typ“ je charakteristický rozdrobenou sídelní strukturou s vyšším počtem řídké zalidněných místních částí. Je zde slabá nabídka veřejné hromadné dopravy a velký podíl obcí pociťuje dluh v technické infrastruktuře. Z hlediska drtivé většiny sociálních a ekonomických ukazatelů a kvality lidského kapitálu jsou tato ORP výrazně podprůměrná s potřebou externího impulsu. Z velké míry se jedná o území s původním německým obyvatelstvem v periferních polohách.

„Polohově znevýhodněný typ“ má také rozdrobenou sídelní strukturu s velkým počtem řídké zalidněných místních částí obcí a slabší nabídka veřejné hromadné dopravy. V tomto typu jsou však dosaženy nejvyšší hodnoty indexu stáří a je zde vyšší míra podnikavosti. Ve volbách kandiduje velké množství občanů a je vysoká též volební účast. Menší počet obyvatel volí politické strany směřující k extrémním hodnotám a též málo obyvatel má významnější zkušenosti s exekucemi. Vzhledem k malé velikosti obcí a sídel je zde významný dluh na technické infrastruktuře. Typicky se jedná o území vnitřní periferie podél krajských hranic. Některé polohově znevýhodněné oblasti mají poměrně vysoký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu.

„Nevyhraněný typ“ je tvořen ORP, která jsou často prostorově rozlehlejší, se spíše stabilním a rozsáhlým zázemím. Ve městě je užší zaměření ekonomiky s dominantním jedním podnikem či odvětvím, méně pracovních příležitostí v kvartéru a naopak více zaměstnanců pracuje v sekundéru (druhovýrobě) se střední úrovní vzdělanosti. Zázemí je z hlediska sídelní struktury relativně rozdrobené. Tento typ netvoří souvisle vymezená území.

Uvedená typologie tak naznačuje, jaký je reálný stav socioekonomického rozvoje jednotlivých regionů a také v čem spočívá jejich rozvojový potenciál. Podle toho jsou územně diferencovány i rozvojové cíle nastavené ve strategické části Konceptu.

Obrázek 11: Typologie území

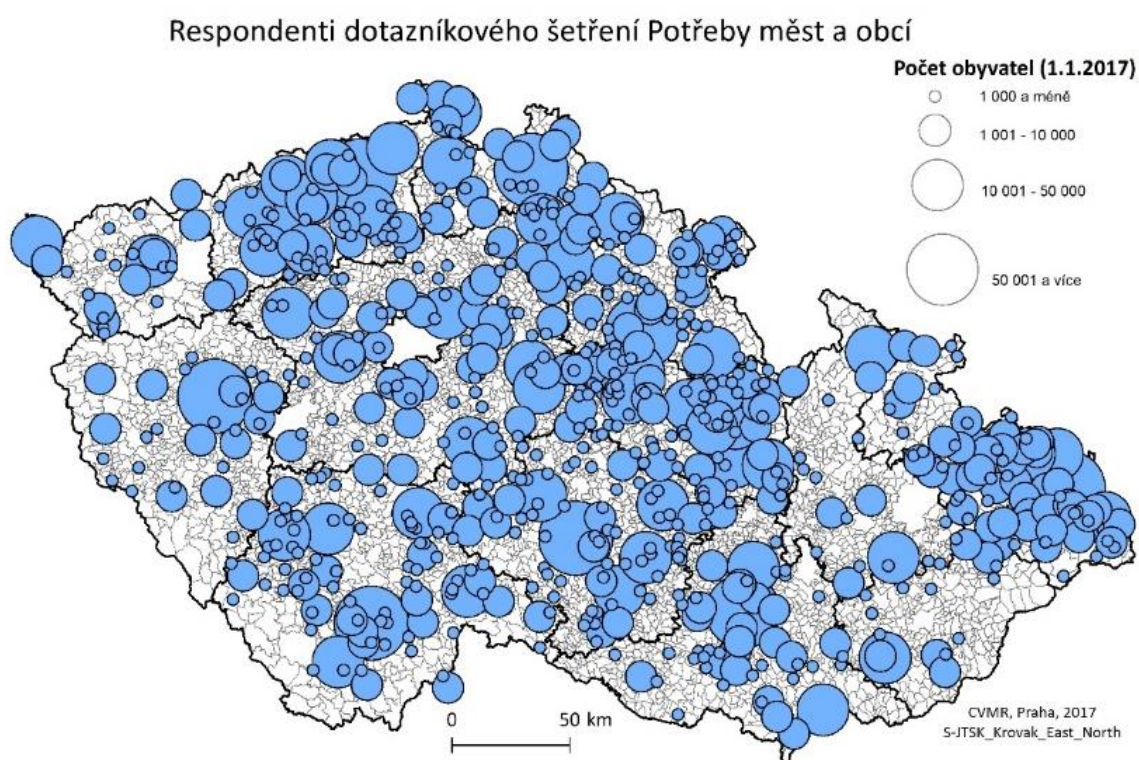
2.3. Analýza problémů a potřeb venkova

Analýza problémů a potřeb venkova je založená na výsledcích tří původních šetření problémů a potřeb – Analýzy potřeb měst a obcí ČR, Analýzy programů rozvoje obcí v aplikaci ObcePRO a zjišťování Problémů a potřeb území MAS. Kapitola 2.3.4 představuje syntézu výsledků uvedených šetření a při zohlednění socioekonomické situace (kap. 2.1) a heterogenity území (kap. 2.2) i základ pro stanovení cílů Konceptu a jejich územní dimenze.

2.3.1. Analýza potřeb měst a obcí ČR

Analýza potřeb měst a obcí ČR (dále také "Analýza") je zpracována na základě dotazníkového šetření adresovaného starostům a primátorům objednaného Svazem měst a obcí ČR ve spolupráci se subdodavatelem Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy v Praze. Šetření se zúčastnilo 732 obcí ČR. Ty zastupují necelých 12 % měst a obcí, v nichž žije přes 30 % obyvatel ČR. Ve zkoumaném vzorku bylo 40 % obcí do 499 obyvatel, 20 % obcí s počtem obyvatel 500 – 999 a 40 % obcí nad 1 000 obyvatel.

Obrázek 12: Rozmístění a populační velikost měst a obcí, respondentů dotazníku ⁶³

Ústřední metodou analýzy bylo dotazníkové šetření, skrze něj byly zjišťovány:

- problémy a deficity ve městech a obcích spočívající v konkrétních potřebách,
- rozvojové potřeby samosprávy, tedy aspekty, které města identifikují jako klíčové oblasti, jež je nutné podpořit tak, aby v budoucím období nastal jejich rozvoj,
- témata iniciovaná shora, kde bude snaha identifikovat bariéry, jež neumožňují či dostatečně nemotivují obce využívat a rozvíjet aktuální témata, které jsou žádoucí z pohledu státu či EU,
- globální problémy – komplexní oblasti, k jejichž řešení nestačí aplikace jednoduchého nástroje.

⁶³ Sýkora, L., Procházková, A., Ignatyeva, E., Kebza, M. (2017) Analýza potřeb měst a obcí ČR, Praha, Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů.

Jedná se mnohdy o exogenní faktory, které obec není schopna napřímo vlastními nástroji řešit, nicméně jsou zásadní pro další rozvoj obce – stárnutí obyvatel, dopady změny klimatu, vnitřní periferie v rámci obcí, krajů, apod.

Věcné problémy obcí podle velikosti

Cílem bylo analyzovat odpovědi obcí na otázku: „*S jakými problémy se Vaše město/obec nejvíce potýká?*“ Šlo o otevřenou otázku, která měla dvě části. V první části měly obce uvést alespoň 3 problémy, které jsou v současnosti pro obec nejvýznamnější z věcného hlediska, jako např. nedostatečná občanská vybavenost, zastaralá technická vybavenost, nedostatek pracovních příležitostí, stárnoucí populace, dynamický přírůstek obyvatel. Ve druhé následně uvést alespoň 3 problémy, které se týkají procesní oblasti a limitují jejich rozvoj, jako např. nedostatečná administrativní kapacita, nedostatečné vlastní finanční zdroje, neexistence vhodných dotačních titulů, komplikovaný proces při získávání vnějších zdrojů, nevhodné nastavení kompetencí, vnitřní komunikace a spolupráce mezi politickými silami v obci.

Problémy a potřeby obcí s 3 001 – 5 000 obyvateli

Nejčastěji zmiňovaným problémem je **technická infrastruktura a občanská vybavenost (OV)**, kde je nutné řešit špatný stav dopravní a vodohospodářské infrastruktury případně jejich novou výstavbu, dopravu v klidu, údržbu a výstavbu chodníků, stav OV, navyšování její kapacity, a to hlavně u ZŠ a MŠ a v neposlední řadě stav veřejných budov a bezbariérovost.

Problematika demografie má v této skupině třetinovou četnost. Nejčastěji bylo jmenováno **vylidňování a stárnutí obyvatel** nebo naopak dynamický přírůstek obyvatel, vedle toho přítomnost osoby sociálně vyloučené či sociálním vyloučením ohrožené a vznik sociálně vyloučených lokalit.

Rozvoj a plánování, zaměstnanost a sociální a zdravotní služby byly uváděny s alespoň 20% četností, kdy v rámci rozvoje je hlavním problémem suburbanizace (rezidenční i komerční), nedostatek pozemků ve vlastnictví pro plánování rozvoje, na druhé straně pak přítomnost nevyužívaných brownfieldů. V rámci zaměstnanosti je to nedostatek pracovních příležitostí (často kvalifikovaných) a nedostatek kvalifikovaných pracovníků. Za sociální a zdravotní služby rezonuje špatná dostupnost lékařské péče, nedostatek lékařů pro její zabezpečení, případně její kvalita.

Alespoň 10% četnost získalo **životní prostředí** (hlavně dopravní zatížení) a **veřejná doprava** (dostupnost anebo přetížený systém veřejné dopravy u obcí v zázemí velkoměst).

Problémy a potřeby obcí s 1 001 – 3 000 obyvateli

Problematika **technické infrastruktury a občanské vybavenosti** měla i v této velikostní skupině obcí nejvyšší zastoupení. Za značný problém obce považují potřebám neodpovídající stav dopravní infrastruktury a chodníků. Řešit je ale také potřeba výměnu veřejného osvětlení a stav veřejných budov, obměnu a dokončování vodohospodářské infrastruktury a v neposlední řadě technické vybavení pro údržbu obce.

Napříč odpověďmi v této velikostní kategorii se projevuje odlišné postavení obcí v sídelním systému, zejména mezi obcemi, jenž zauímají roli místních spádových center a obcí v metropolitních oblastech a na druhé straně obcí v periferních regionech. V případě **demografických problémů**, které byly zmíněny více než třetinou respondentů, obce na jedné straně trápí stárnutí a vylidňování populace a na straně druhé dynamický nárůst obyvatel vlivem stěhování lidí z blízkých měst a dynamickému přírůstku přirozenou měnou (porodností). To má pak přímý vliv na kapacity občanské vybavenosti (hlavně MŠ a ZŠ), nabídku služeb, ale i dostatečnost vodohospodářských sítí apod. Zatímco u obcí s větší mírou perifernosti je problém kapacity služeb naplnit kvůli malé poptávce a klesající populaci, u spádových obcí a suburbánních obcí poptávka převyšuje nabídku a obce nejsou schopné na dynamicky se měnící situaci pružně reagovat. Z demografických problémů ještě bylo některými obcemi jako problém jmenováno začleňování osob, sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených a vytváření sociálně vyloučených lokalit.

V oblasti **sociálních a zdravotních služeb a plánování rozvoje obce** představuje největší problém nedostatečná zdravotní péče a její dostupnost z důvodu nedostatku lékařů (stávající dosahují důchodového věku a není za ně náhrada) a poté chybějící domy pro seniory. Rozvoj obcí nejvíce ovlivňuje nedostatek stavebních pozemků ve vlastnictví obce pro naplňování rozvojových a veřejně prospěšných plánů anebo pro výstavbu bydlení, dále se projevuje negativní vliv blízkých staveb (často dopravního charakteru, ale i poloha v rámci CHKO) ovlivňující jak životní prostředí obce, tak jeho možnosti dalšího rozvoje (limity prostorové, ochranné, cenové). Některé obce v zázemí měst trpí masivní výstavbou rodinných domů a zároveň stagnací a úpadkem jejich centrálních částí, které chátrají, neboť se nový rozvoj odehrává na "zelené louce" na okraji obce. Mimo jiné je pak nutné řešit existující brownfieldy, většinou zemědělského charakteru. Za brzdu rozvoje jsou považovány i případy neuskutečněného převodu majetku ze státu na obec nebo církevní restituce.

Stav **životního prostředí** je nejvíce dotčen dopravní zátěží a tranzitní dopravou vedenou obcí (naráží se na problém nedostatečné dopravní infrastruktury vyššího řádu), v některých případech pak vandalismem, odpadovou politikou, suchem či chybějícím protipovodňovým opatřením.

Rovněž téma **zaměstnanosti**, s alespoň 20 % četností, je spojováno zejména s nedostatkem pracovních příležitostí v místě či nedostatkem pracovníků.

Problémy a potřeby obcí s 501 – 1 000 obyvateli

Ve vnímání problémů je patrný rozdíl vyplývající z míry perifernosti jednotlivých obcí. V nejčastěji jmenované problematice **technické infrastruktury a občanské vybavenosti** tak rezonuje na jedné straně nedostatečná kapacita hlavně MŠ případně ZŠ s problémem udržení ZŠ v obci kvůli malé poptávce. Velkým problémem je stav vodohospodářské infrastruktury (často chybějící nebo minimálně nedostatečná kanalizace, ČOV a vodovod), stav místních i krajských komunikací, chybějící chodníky a s tím spojená bezpečnost provozu, nedostatečné vybavení občanskou vybaveností (hlavně sportovní a kulturní vyžití, problematika nabídky a udržení služeb – nutnost dotování obchodu anebo Pošty), dále pak stav veřejných budov a osvětlení a nutnost pořízení techniky na údržbu obce, zázemí a technika pro hasiče.

Demografické problémy s třetinovou četností mimo témat stárnutí a vylidňování či dynamického nárůstu obyvatel ukázaly také na problémy s bezdomovectvím.

Alespoň 20 % respondentů skupiny uvedlo rovněž problematiku **zaměstnanosti** – převážně jde o nedostatek pracovních příležitostí, příležitostně i nedostatek kvalitních pracovníků.

S alespoň 10% četností se vyskytly problémy **rozvoje a plánování a životního prostředí** – nedostatek pozemků pro rozvoj ve vlastnictví obce, problémy se zasíťováním nových pozemků pro výstavbu (finanční náročnost), či vysoká bonita půdy na vytipovaných pozemcích, dále řešení brownfieldů, případně příliš dynamický rozvoj výstavby bydlení. Životní prostředí je negativně ovlivněno mírou dopravního zatížení (se všemi vedlejšími faktory jako hluk, kvalita ovzduší, bezpečnost chodců, opotřebování silnic), s problémy při řešení odpadové politiky, erozí půdy a protipovodňovými opatřeními až po nedostatek zdrojů pitné vody (zapříčiněno jak suchem a geologickým podložím, tak nadměrnou výstavbou a spotřebou).

Problémy a potřeby obcí s populační velikostí do 500 obyvatel

Do jisté míry je v této kategorii tematická podobnost s předcházející skupinou; ve vztahu k odpovědím se projevuje míra perifernosti jednotlivých obcí. Nejčastější problémy jsou v oblasti **technické infrastruktury a občanské vybavenosti** spolu s **demografií**, kde se projevuje polarita mezi stárnutím a vylidňováním a v menší míře dynamickým populačním růstem. V technické infrastruktuře a OV se to projevuje zejména na nedostatečné kapacitě MŠ, ZŠ a chybějící vybavenosti dalšími zařízeními (kulturním centrem apod.). Podobně v sektoru služeb (nedostatečná až chybějící vybavenost, problém

s udržením stávajících služeb – částečně vliv EET, a potřeba dotovat, problematická Pošta). Častá je nutnost za službami a školskými zařízeními dojíždět. V technické infrastruktuře nejvíce rezonuje problém s vodohospodářskou infrastrukturou (chybějící kanalizace, ČOV, vodovody a jiné zásobování pitnou vodou), chybějící chodníky, plyn, je třeba investovat do oprav místních komunikací, oprav veřejných budov, veřejného osvětlení a základní údržby obce. Do jisté míry platí čím méně obyvatel, tím problémy více rezonují napříč skupinou – chybějící infrastruktura a OV. Třetinovou četnost získala problematika zaměstnanosti, nejvíce je pak vnímán nedostatek pracovních příležitostí v místě.

Rozvoj a plánování negativně ovlivňuje hlavně nedostatek pozemků ve vlastnictví obce, případně bonita půdy (nutnost vyjmutí ze ZPF, což je spojené s vynaložením vlastních financí), sousedství s CHKO či vojenským újezdem (limituje územní rozpínání obce), problém se zasítováním či existence brownfieldů (často otázka financí).

V této velikostní skupině se více projevuje limitování v oblasti **financování** – nemožnost získání bankovního úvěru na financování veřejně prospěšné stavby; případně nutnost vynakládání části rozpočtů na udržení ztrátových služeb (obchod, Pošta).

Souhrnné výstupy Analýzy identifikují následující nejčastější věcné problémy obcí všech velikostních kategorií:

1. **technická (pozemní komunikace a chodníky) a vodohospodářská infrastruktura**
2. **občanská vybavenost**
3. **regionální (obecní) ekonomický rozvoj a související problémy zaměstnanosti**

Jako nejdůležitější rozvojový faktor obcí identifikuje Analýza **stárnutí místní populace**. Rozvojový potenciál obcí je v případě zejména malých obcí spatřován v oblasti **bydlení a vytváření jejich zázemí** (občanská vybavenost, kvalitní životní prostředí a klid pro život). Tyto obce současně vyzdvihují komunitní přístup, spolupráci v území nejenom mezi obcemi, ale i ostatními lokálními partnery (např. NNO, soukromé zemědělské a lesnické podniky, aj.) a komunikativnost s občany. Za důležitý rozvojový potenciál považují obce **cestovní ruch a udržitelnou obslužnost** (dopravní, obchodní, atd.) a dobře fungující veřejnou správu. Mezi hlavní problémy pro realizaci svého rozvojového potenciálu pak spatřují zejména v nastavení **rozpočtových příjmů, dotační politiku a v neúměrném zatížení státní byrokracií**.

Zásadní problémy jsou vnímány v oblasti **technické infrastruktury**, zejména **dopravní**, v oblasti místního **ekonomického rozvoje**, a to jak v soukromé ekonomice, tak v ekonomice veřejné a dále v demografickém vývoji a **občanské vybavenosti**.

Výstupy zaměřené na rozvojové oblasti jsou věcně totožné, avšak s různou intenzitou vnímání respondentů. Klíčové oblasti – demografické změny, bydlení, život v obci, dopravní infrastruktura, financování a management – jsou shodné. V rámci konkrétních oblastí jsou nad rámec uvedených témat akcentovány ještě další oblasti, zejména vodohospodářská infrastruktura a vzhled obce (sídelní zeleň, veřejná prostranství).

2.3.2. Analýza programů rozvoje obcí v aplikaci ObcePRO⁶⁴

MMR provozuje webovou aplikaci ObcePRO, s jejíž pomocí mohou obce či jejich sdružení zpracovávat své programy rozvoje. Aplikace umožňuje rovněž sledovat realizaci a zpracovávat hodnocení plnění rozvojových programů.

V rámci provedené analýzy 230⁶⁵ programů rozvoje obcí zpracovaných dle metodiky MMR v aplikaci ObcePRO byla řešena:

- oblast vnímání rozvojových problémů obcí prostřednictvím výroků SWOT analýzy v kvadrantu "Slabé stránky" s vazbou na komplexní pojetí zpracování analytické části,
- oblast mapování rozvojových potřeb území podle formulací střední úrovně struktury návrhové části PRO, tj. prostřednictvím OPATŘENÍ v kontextu aktivit, které tato opatření naplňují.

Jako problematické obce vnímají zejména oblasti:

- Dopravní infrastruktura
- Soukromá ekonomika
- Vodohospodářská infrastruktura
- Správa obce
- Zdravotnictví, sociální služby, školství, kultura, sport
- Demografický vývoj

Problémové oblasti jsou seřazené podle jejich důležitosti (dle četnosti výskytu jednotlivých problémů formulovaných ve výročí kvadrantu "Slabé stránky" SWOT analýzy). Zejména u infrastrukturních témat lze konstatovat, že se jedná o témata standardní a v obcích v čase přetrvávající bez systémových řešení. Nové nebo modifikované problémy se objevují v oblasti infrastruktury ve

⁶⁴ E-ROZVOJ.CZ, s.r.o (2018): Analýza rozvojových dokumentů zpracovaných v aplikaci obcepro.cz, 26 s.

⁶⁵ Odpovídá 3,7 % obcí ČR.

vodohospodářské oblasti, zejména ve spojení s riziky vývoje počasí (povodně, sucho, retenční funkce území). Infrastrukturní problémy, které jsou vnímané jako největší a pro rozvoj obcí zásadní, mají „výhodu“, že jsou poměrně snadno definovatelné, včetně jejich příčin a tudíž i zřetelně řešitelné. Důležitá jsou však systémová a koncepční řešení.

Ostatní vnímané problémové oblasti se vyznačují poměrně velkou různorodostí, která může být výsledkem různého historického vývoje obcí, jejich lokalizace a konkurence, a to nejen ve smyslu tržní konkurence, ale i konkurence municipální a regionální. Příkladem toho je oblast soukromé ekonomiky, ve které jsou největšími pociťovanými problémy:

- **nedostatek podnikatelských subjektů v obcích,**
- **upadající soukromé podnikání v obcích,**
- **široká oblast zaměstnanosti a nezaměstnanosti související s rozvojem dané obce a jejího okolí.**

V obcích s nerozvinutou hospodářskou funkcí tak dochází k výrazné pracovní migraci spojené s migrací za službami, a to v mnoha případech i za službami základní občanské vybavenosti. Tyto služby se v obcích charakteristických právě vysokou mírou denní vyjížďky logicky nerozvíjejí (nejsou dostupné), a to způsobuje růst nezájmu o takové obce ze strany obyvatel. Společně s nepříznivým demografickým vývojem tak obce čelí perspektivnímu snižování počtu obyvatel. Na tomto místě je třeba zdůraznit velikostní kategorii obcí, v řešeném souboru 230 obcí bylo téměř 50 % obcí do 500 obyvatel a $\frac{3}{4}$ obcí měly do 1 000 obyvatel.

Za problémovou oblast považují obce v řešeném souboru také oblast veřejné správy. Zde je zejména vnímán problém kapacitní, a to jak v oblasti finanční, tak personální spojený s poměrně značně vysokou administrativní a byrokratickou zátěží.

Jako potřebné a žádoucí obce vnímají rozvojové návrhy zejména v následujících oblastech:

- Dopravní infrastruktura
- Vodohospodářská infrastruktura
- Zdravotnictví, sociální služby, školství, kultura, sport
- Vzhled obce

V souhrnu za všechny analyzované programy rozvoje obcí lze konstatovat, že stěžejní problémové oblasti v zásadě korespondují s formulovanými rozvojovými návrhy. Jde o oblasti infrastrukturní, tj. dopravní infrastrukturu a technickou infrastrukturu (v ní zejména o vodohospodářskou infrastrukturu). U dopravní infrastruktury se jedná o technický stav komunikací, ale s poměrně značnou

vazbou na dopravní bezpečnost, a to zejména s ohledem na bezmotorovou dopravu, tzn. chodníky, bezpečnostní prvky, humanizace komunikací v obcích, apod. Klíčovým problémem infrastruktury vodního hospodářství (v rámci technické infrastruktury) je řešení odpadních vod. Tato oblast je vnímaná dlouhodobě a měla by se jí věnovat pozornost i v obcích, kde nejsou standardizovaná řešení ekonomicky možná.

U dalších rozvojových témat s vnímanou potřebou obcí lze konstatovat, že obce posuzují svůj perspektivní rozvoj v širších souvislostech s vazbou na obyvatelstvo, jeho strukturu a širší potřeby (v nedávné minulosti byly rozvojové záměry obcí orientované téměř výhradně do technické infrastruktury a řešení kapacity bydlení). Současný náhled se posouvá do kvalitativních kategorií, tj. bydlení v širším kontextu (občanská vybavenost, volnočasové aktivity, život v obci, spolkový život). S tím souvisí i akcent na vzhled obce a jeho zlepšování.

2.3.3. Problémy a potřeby území MAS

Dotazníkové šetření MMR, v rámci kterého bylo osloveno všech 179 standardizovaných MAS ČR, proběhlo on-line v období března až dubna 2018. Vyplněné dotazníky odevzdalo 79 zástupců různých MAS. Pro potřeby Analýzy problémů a potřeb Koncepce jsou využity výsledky otevřených otázek, ve kterých respondenti identifikovali největší priority pro rozvoj území a hodnotili faktory, které budou v následujících 5 letech určující pro území MAS.

Problémy v území MAS⁶⁶

- dopravní infrastruktura (stav komunikací, chodníky, parkovací místa)
- technická infrastruktura (vodovod, kanalizace, ČOV, ostatní sítě)
- hospodaření s vodou v území
- špatný technický stav památek a pamětihodností
- nedostatek kvalifikovaných pracovních sil
- nedostatečná nabídka kvalitního a dostupného bydlení
- nevyužitý potenciál cestovního ruchu

Rozvojové priority území MAS

- zlepšení silniční infrastruktury
- využití potenciálu cestovního ruchu

⁶⁶ Výstupy šetření byly agregovány do následujících oblastí v pořadí dle vnímání problémovosti těchto oblastí.

- zajištění zázemí pro bydlení (opatření proti vylidňování obcí, zajištění vyžití v obcích - volnočasové aktivity, zajištění základní občanské vybavenosti a služeb)
- zlepšení podmínek pro malé a střední podnikání
- zlepšení technické infrastruktury (vodovod, kanalizace, ČOV, ostatní sítě)

V otázce závažnosti problémů v území MAS lze konstatovat relativní obsahovou (tematickou) shodu s Analýzou potřeb měst a obcí ČR stejně jako v otázce vnímaných rozvojových priorit. Současně je však nutné zohlednit částečně jiný pohled respondentů šetření na jednotlivá témata. Respondenti, tj. v tomto případě zástupci MAS, posuzují v řešených tématech území MAS jako celek a některá průřezová témata lépe řešitelná v širším území jsou tak logicky více akcentovaná, jako například oblast cestovního ruchu. Tato oblast se v rámci rozborů taktéž výrazně vyskytuje, ale témata bytostně spojená s obcí a jejím ustáleným a každodenním fungováním jsou vnímána jako prioritní a zaujímají ve všech ohledech první místa.

2.3.4. Syntéza problémů a potřeb venkova

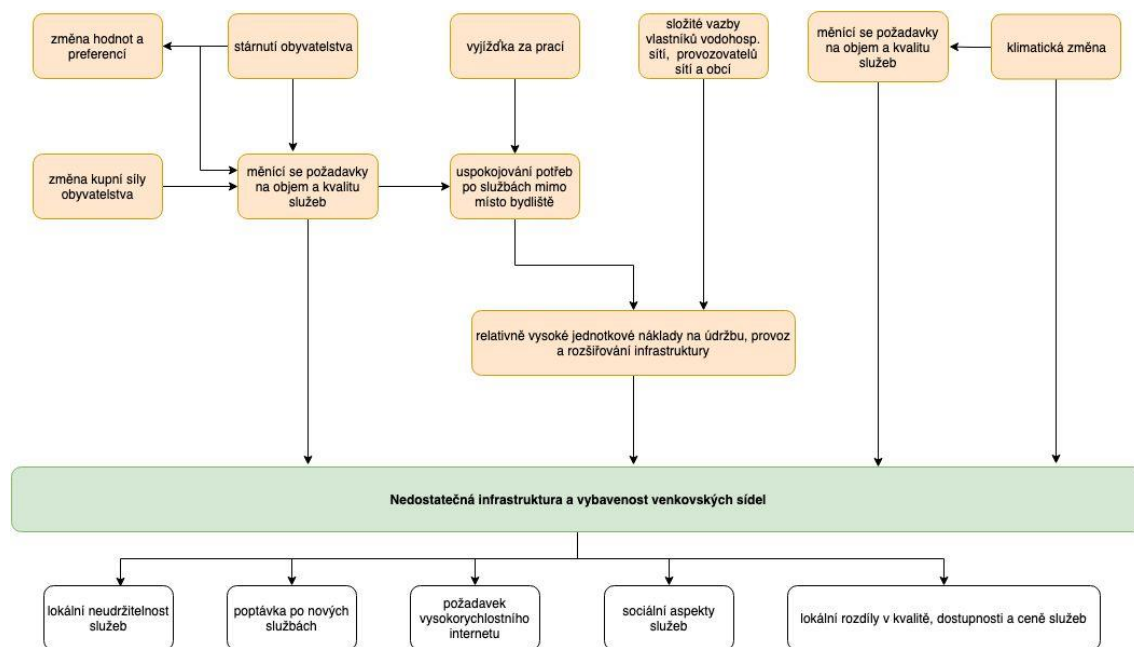
Na základě výše prezentovaných výsledků šetření a při zohlednění výsledků analýz sekundárních dat v rámci socioekonomické analýzy (kap. 2.1) lze ve vztahu ke geografickému prostoru venkova identifikovat následující základní problémové okruhy:

A. Nedostatečná infrastruktura a vybavenost venkovských sídel

Infrastruktura podmiňuje kvalitu života a udržení sídelní i hospodářské funkce venkova. Z analýz vyplývá, že **počty obcí vybavených technickou infrastrukturou se sice zvyšují**, přitom je však stále tato oblast vnímána jako nejvíce problémová, obce ji identifikují stále jako největší prioritu k řešení a její zlepšení jako zásadní podmínku dalšího rozvoje. Jednotlivé obce pocítují problémy v kvalitě infrastruktury a jejího fungování – zejména silnice III. třídy a místní silnice jsou ve špatném stavu, veřejná doprava snižuje četnost spojů, internetové připojení je pomalé, nespolehlivé a drahé, zdroje pitné vody jsou v mnoha případech nekvalitní a v důsledku změny klimatu klesá jejich vydatnost. V některých venkovských sídlech zcela chybí odkanalizování, v některých schází ukončení ČOV. Menší obce nicméně často nejsou schopny financovat významné opravy/výstavbu z vlastních zdrojů, a pokud ano, jedná se často o významnou, mnohaletou zátěž pro místní rozpočty.

V oblasti **veřejných služeb** je jako významný problém vnímán nedostatek lékařů, což je nedostatek, u nějž je vzhledem ke stárnutí lékařů očekáváno jeho postupné prohlubování. Vzhledem k obecnému

stárnutí populace může v budoucnosti růst poptávka po hustější síti lékáren. Faktorem, který snižuje kvalitu života zejména v nejmenších venkovských obcích, je zánik maloobchodu. Dílčím problémem je nedostatečná **nabídka pro využití volného času** (zejména dětí a mládeže).

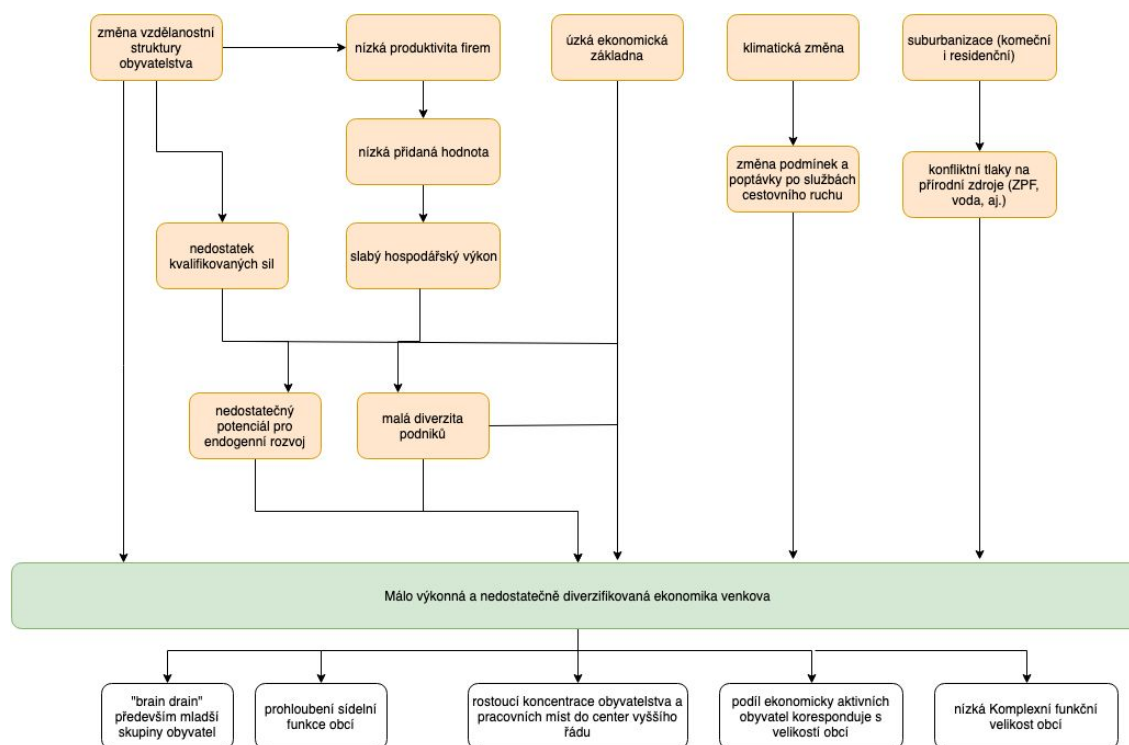

B. Málo výkonná a nedostatečně diverzifikovaná ekonomika venkova

Problémem řady venkovských obcí je nedostatečná **diverzita ekonomické základny**, kdy je obec nebo nejbližší město závislé na jednom či několika zaměstnavatelích – přičemž s klesající velikostí města klesá i diverzita zaměstnavatelů. Postupně se snižuje počet center dojíždky a zvyšuje vzdálenost dojíždky za prací. Struktura firem působících v daném regionu nenabízí v dostatečném počtu pozice vhodné pro vysokoškolsky vzdělané obyvatele a znesnadňuje udržení absolventů regionálních vysokých škol na venkově.

Se **slabou ekonomickou základnou** je spojen úbytek veřejných a komerčních služeb. Příčinou slabého hospodářského výkonu je nízká produktivita firem a nízká přidaná hodnota. Struktura hospodářství je v zaostávajících venkovských územích specifická – jedná se často o jednoduchou a málo konkurenceschopnou výrobu, která nemá trvale udržitelný potenciál. Mnohdy nevyužity jsou příležitosti tradiční výroby s odbytem v regionu.

Úspěšné lokální firmy mají zpravidla omezené možnosti dalšího růstu, a to v souvislosti s nízkou **kvantitou i kvalitou lidských zdrojů** a zpravidla při růstu odcházejí jinam.

C. Zhoršující se životní prostředí a negativní dopady klimatické změny

Venkovský prostor je v přímém kontaktu s volnou krajinou a přímo ovlivněn stavem ekosystémů. **Pro management krajiny je v českém prostředí specifické oddělení vlastnictví půdy od jejího užívání**, které se projevuje v minimální možnosti obyvatel venkova ovlivnit management krajiny ve svém okolí. Ačkoliv celorepublikový podíl zemědělství na HDP, či HPH je v evropském srovnání nízký a klesá, ve venkovských oblastech zemědělství hraje významnou roli. Zemědělské hospodaření svou činností formuje kulturní krajinu ČR a akceleruje vlivy globální změny klimatu na prostředí venkova (hospodaření s vodními zdroji, degradace půdy, apod.).

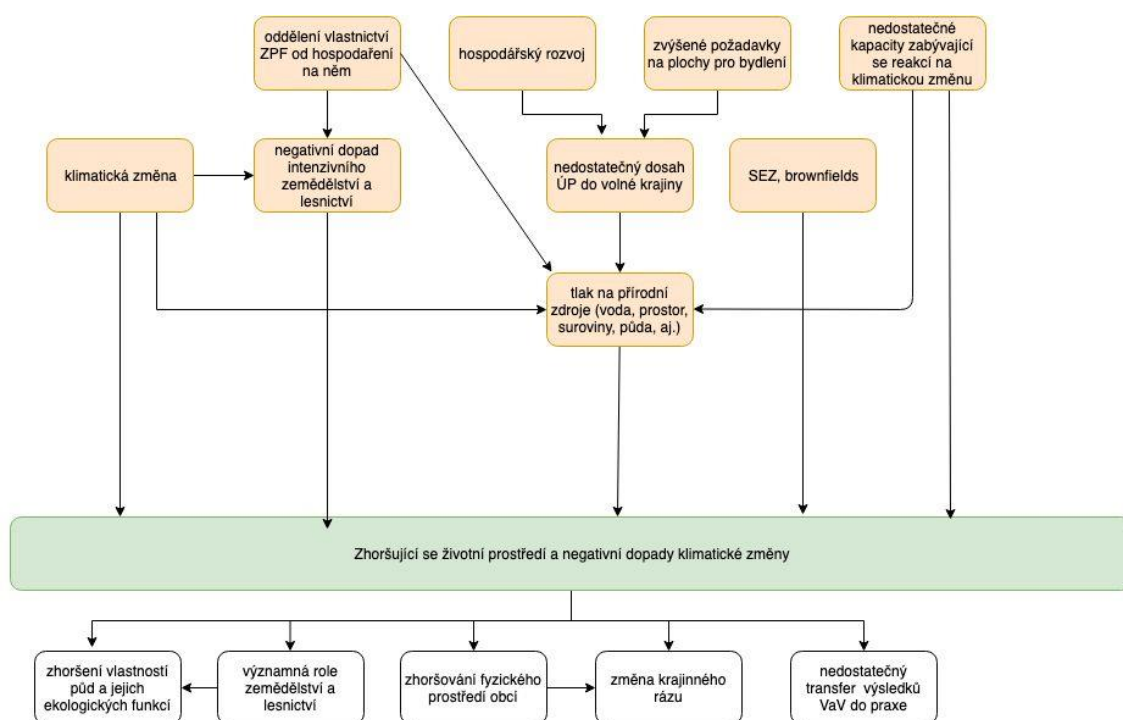
Chybí **dostatečná technická infrastruktura** k naplnění cílů odpadového hospodářství – chybí dostatečný počet komunitních kompostáren, umožňujících obcím zpracování povinně celoročně sbíraného biologicky rozložitelného odpadu, chybí zpracovatelské kapacity na ostatní složky tříděného odpadu. Také problémem venkovských sídel je snížená kvalita ovzduší, v řadě venkovských sídel dochází např. k překročení imisního limitu pro benzo(a)pyrén, způsobeného především nevyhovujícím spalováním pevných paliv v domácích topeništích a případně i zátěží z dopravy.

Rostoucím problémem venkova je také pokračující **úbytek volné krajiny** vlivem suburbanizace, orientace výstavby na okrajové části obcí, zatímco centrální části chátrají pro nedostatek investic, a fragmentace území v souvislosti s výstavbou dopravní a technické infrastruktury. Retenční schopnost krajiny se s ohledem na intenzivní způsoby hospodaření v krajině stále snižuje. Venkovská krajina kromě toho plní funkci zdroje nerostných surovin se spojenými kladnými i zápornými vlivy na kvalitu života

obyvatel. Přes negativní zkušenosti v nedávné minulosti nebyla adekvátně vyřešena ochrana nemovitostí před povodněmi.

Regionálně významným faktorem **degradace prostředí** jsou velkoplošné těžby hnědého uhlí v Podkrušnohoří.

Na rozdíl od center s vyšší koncentrací obyvatel je v těchto územích méně kapacit, které se mohou zabývat odpovídající reakcí (administrativní, finanční) na projevující se i očekávané problémy.

D. Nedostatečné strategické plánování a nevyužívání potenciálu spolupráce obcí

Problém **správy území** se ukazuje jako jeden z nejdůležitějších. Je nutné podporovat lokální přístupy k řešení problémů (označované jako "place based") založené na strategickém plánování. Potřebné je nejen vzdělávat starosty obcí, volené zástupce obcí, pracovníky obcí, ale také podporovat spolupráci aktérů v území, a to nejen z hlediska územního (mezi obcemi), ale i sektorového, resp. různých společenských skupin. Z analýz vyplývá, že sami aktéři na venkově shledávají místní spolupráci při rozvoji venkova jako zásadní.

E. Nedostatečný lidský a sociální kapitál venkova

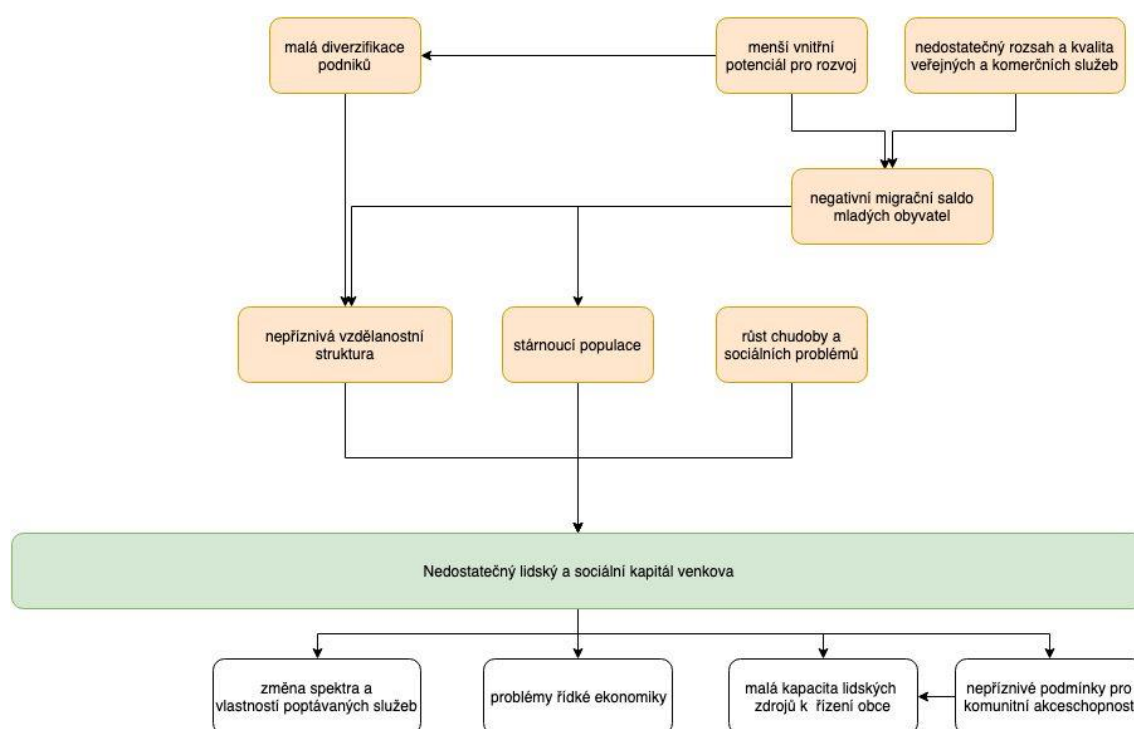
Z analýz pro KRV i SRR vyplývá, že kvalita lidského potencionálu je závislá na širokém spektru externích podmínek. Některé z nich jsou dány historickým vývojem, kdy především násilné demografické

změny související s dvěma totalitními režimy ve 20. století, které lidé ovlivňují na venkově dosud. **Stárnutí obyvatelstva** a jeho úbytek v nejmenších sídlech (v ČR jsou to obce do 100 obyvatel) je trend celoevropský. Z geografické interpretace analýzy proměnných, které charakterizují kvalitu lidského kapitálu (v projektu BABETA), se dá usoudit, že se do jisté míry projevuje hierarchie největších měst (jsou obecně vzdělanější a liberálnější), patrná je i polarita vnitrozemí vs. dosídlené pohraničí, přičemž vnitřní periferie nejsou příliš patrné.

Na rozdíl od center s vyšší koncentrací obyvatel a tím pádem i vyšším lidským potenciálem, je ve venkovských územích méně kapacit, které se mohou zabývat odpovídající reakcí (administrativní, finanční) na projevující se i očekávané problémy.

Je třeba podporovat **komunitní plánování** při alokaci podpory pro občanskou vybavenost, a reagovat tak na místní podmínky nebo jejich změny. Podporovat integrovaná a komunitní řešení potřeb, které většinou mají silný sociální aspekt. Využívat nástrojů sociální péče a komunitního plánování k předcházení problémům spojeným se stárnutím obyvatelstva a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit. Oblast sociálního začleňování se potýká s resortní a systémovou neprovázaností, problematická je administrativní náročnost, nejasné a mnohdy nejisté kompetence a chybějící celistvý pohled a přístup.

V zájmu budoucího vývoje je zapotřebí v této oblasti **zjednodušit a zpřehlednit celý systém**. Je potřeba více spolupracovat s neveřejným sektorem, občanskou společností, komunitními a lokálními skupinami i s jednotlivci.

3. Strategická část

Strategická část KRV na úvod představuje principy a cíle rozvoje venkova definované na nadnárodní úrovni. Přístup ČR k rozvoji venkova by měl tyto principy zcela respektovat. Dále KRV definuje **vizi venkova**, tj. stav, v jakém by se měl český venkov nacházet v případě úspěšné realizace KRV (v roce 2027). Následně **nastavuje cíle a aktivity**, které budou řešit, resp. naplňovat problémy a potřeby venkova identifikované v analytické části KRV, a tím přispívat k dosažení stanovené vize. Každý problémový okruh Syntézy problémů a potřeb venkova je řešen prostřednictvím příslušného strategického cíle KRV, který je formulován ve smyslu kýženého cílového stavu v dané oblasti. Pět strategických cílů se rozpadá do cílů specifických, které řeší úžeji vymezené problémy a potřeby venkova, a stejně jako cíle strategické, vyjadřují plánovaný cílový stav českého venkova v příslušné oblasti. Cíle jsou dosahovány prostřednictvím **aktivit** (činností), u kterých je na základě typologie venkova stanovena i jejich územní dimenze, tj. geografický prostor, v rámci kterého se předpokládá realizace daných aktivit. Stanovenou územní dimenzi je třeba chápat jako prostor, v rámci kterého je aktivitu/aktivity potřebné realizovat primárně, a to z hlediska časového i z hlediska rozsahu dané aktivity (v případě finančních intervencí rozsahu finanční podpory). To nicméně a priori nevylučuje možnost realizace aktivit i v jiných územích. Aktivity budou **implementovány prostřednictvím Akčních plánů SRR**, kde budou dále rozpracovány (např. s uvedením příslušných finančních alokací a realizátorů). Některé aktivity, u kterých to bude relevantní, mohou přímo vstupovat i do prováděcích dokumentů sektorových politik v závislosti na potřebách identifikovaných v místních strategiích.

Definice konkrétních aktivit mj. vychází ze strategických dokumentů a akčních plánů resortů a krajů, ale také z analýzy dotačních titulů státní správy a samosprávy, přičemž cílem bylo stanovit aktivity pro řešení všech klíčových problémů českého venkova. Není vyloučena ani možnost realizace jiných aktivit související s rozvojem venkova.

3.1. Principy a cíle rozvoje venkova na nadnárodní úrovni

V roce 2015 přijalo Valné shromáždění Organizace spojených národů soubor 17 cílů udržitelného rozvoje k vymýcení chudoby, ochraně naší planety a zajištění prosperity pro všechny novou agendu udržitelného rozvoje - **Agendu 2030**. Každý z těchto 17 cílů obsahuje specifické úkoly (169), jichž má být do roku 2030 dosaženo.

Velmi soustředěnou podporu pro tvorbu politiky venkova poskytuje již dvě desetiletí Výbor pro regionální rozvoj OECD. Pracovní skupina WPRUR OECD zohlednila zkušenosti svých členů s tvorbou a výsledky politik zacílených do venkovských území a shrnuje je v **pokynech pro tvorbu dobré politiky venkova**. Mimo jiné stručně shrnuje 11 doporučení:

- Zohlednit problémy a potřeby každého místa
- Přizpůsobit politiku a správu funkčním geografickým celkům
- Podporovat propojenost mezi městskými a venkovskými územími
- Stanovit jasnou vizi politiky venkova a být připraveni na budoucnost
- Posilovat potenciál venkovských území tak, aby vedl k národní prosperitě a blahobytu obyvatel
- Upevňovat podnikání a inovace na venkově
- Sladit politiku venkova se strategiemi poskytování veřejných služeb
- Posilovat ekologickou, ekonomickou a kulturní resilienci venkovských komunit
- Přijmout implementační rámec politiky venkova propojující vertikální i horizontální složky vládnutí a správy
- Podporovat zapojení veřejnosti a jejích reprezentantů do návrhu a uplatňování politiky venkova
- Z násobit monitoring, nezávislou evaluaci a dokladovatelnost výsledků politiky venkova.

Rozvoj venkova by měl také brát v úvahu globální **megatrendy**, aby byl venkov připraven na jejich uplatnění. OECD⁶⁷ definuje ve svých posledních strategických dokumentech k rozvoji venkovských oblastí megatrendy, které mohou pozitivně ovlivňovat rozvoj venkova:

1. Aditivní a distributivní výroba,
2. Drony a auta bez řidičů,
3. Internet věcí (IoT) a cloudy pro data a výpočty,
4. Dekoncentrované energetické systémy,
5. Nová budoucnost potravin, zdraví a vzdělávání,
6. Digitální konektivita,
7. Změna hodnot a preferencí.

Základní osnovou pro současné strategie podpory a rozvoje venkovských oblastí je **Územní agenda Evropy 2020**. Společné stanovisko je formulováno takto: „Rozvoj široké škály rozmanitých venkovských oblastí by měl zohlednit jejich jedinečné charakteristiky. Ve venkovských, okrajových a řídce obydlených územích může být zapotřebí zlepšit jejich přístupnost, podpořit podnikání a vybudovat silné místní

⁶⁷ OECD 2018: Enhancing Rural Innovation - 11th OECD Rural Development Conference, proceedings, 9-12 April 2018, Edinburgh, Scotland (United Kingdom) dostupné online <http://www.oecd.org/rural/rural-development-conference/outcomes/Proceedings.pdf>

kapacity. Některé venkovské oblasti mají tendenci být zranitelné, a zároveň disponují bohatými kulturními a přírodními hodnotami. Podporujeme zachování a udržitelné využívání tohoto územního kapitálu, ekologických funkcí a služeb, které poskytuje. Zvláštní pozornost by zřejmě měla být věnována málo vyvinutým okrajovým venkovským oblastem a řídce obydleným oblastem, kde jsou znevýhodněné sociální skupiny často postiženy vyloučením. Územní celky, které čelí značnému vylidňování, by měly mít dlouhodobá řešení k zachování své hospodářské aktivity, a to prostřednictvím vytváření pracovních míst, atraktivních životních podmínek a veřejných služeb pro obyvatele a podniky. Ve venkovských oblastech, kde zemědělství a lesnictví stále představují důležité způsoby využívání půdy, je zásadní modernizace primárního sektoru prostřednictvím investic za účinného využívání zdrojů do nových a alternativních sektorů a zachování vysoce kvalitní orné půdy a ekologických funkcí.“

V souladu se **strategií Evropa 2020** jsou obecné cíle podpory pro rozvoj venkova na období 2014 – 2020 podrobněji vyjádřeny prostřednictvím **šesti priorit platných pro celou EU**:

- Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech
- Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů
- Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství
- Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím
- Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu
- Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech

K naplňování těchto cílů slouží především nástroje **Společné zemědělské politiky**, a pokud je použijí, musí členské státy jimi směřovat k naplnění aspoň čtyř ze zmíněných šesti cílů.

V roce 2019 byl schválen navazující dokument *Směrování k udržitelné Evropě do roku 2030*, jež se bude zabývat opatřeními navazujícími na cíle udržitelného rozvoje, včetně Pařížské dohody o změně klimatu, a předkládá tři scénáře, které mají podnítit diskusi o tom, jak cíle udržitelného rozvoje v rámci EU plnit. Účelem těchto scénářů je nabídnout různá řešení a podnítit debatu o nich. Výsledné řešení bude pravděpodobně kombinací různých prvků jednotlivých scénářů. Nabízená řešení jsou tato:

1. zastřešující celoevropská strategie týkající se cílů udržitelného rozvoje, která bude vodítkem pro činnost EU i členských zemí.

2. pokračující začleňování cílů udržitelného rozvoje do všech příslušných politických opatření EU, avšak bez prosazování opatření na úrovni členských zemí.
3. větší zaměření na vnější činnost při současné konsolidaci celounijních ambicí v oblasti udržitelnosti.⁶⁸

3.2. Vize a strategické cíle rozvoje venkova ČR

„V roce 2027 je venkov územím, ve kterém se dobře žije a o němž se říká, že se v něm dobře žije“.

Výše uvedená vize venkova byla formulována tak, aby stručně a komplexně vyjadřovala stav, v jakém by se měl český venkov nacházet k 31. prosinci 2027, tj. po konci platnosti aktuální KRV. Vize je přenositelná i do dalšího období. **K jejímu dosažení slouží níže stanovené strategické cíle, tzn., na venkově se bude dobře žít díky zajištění:**

1. dostatečné infrastruktury a vybavenosti venkovských sídel,
2. výkonné, stabilní a diverzifikované ekonomice venkova umožňující seberealizaci obyvatel venkova,
3. zdravému, rekreačně atraktivnímu, biologicky rozmanitému a klimaticky stabilnímu životnímu prostředí venkova, při kterém nedochází k narušování ekologických funkcí krajiny a její celkové ekologické stability ani ke snižování kvality života obyvatel venkova, v důsledku změny klimatu a měnících se požadavků lidské společnosti.
4. populaci venkovských oblastí charakteristické vysokým lidským a sociálním kapitálem zajišťujícím dynamický endogenní rozvoj.

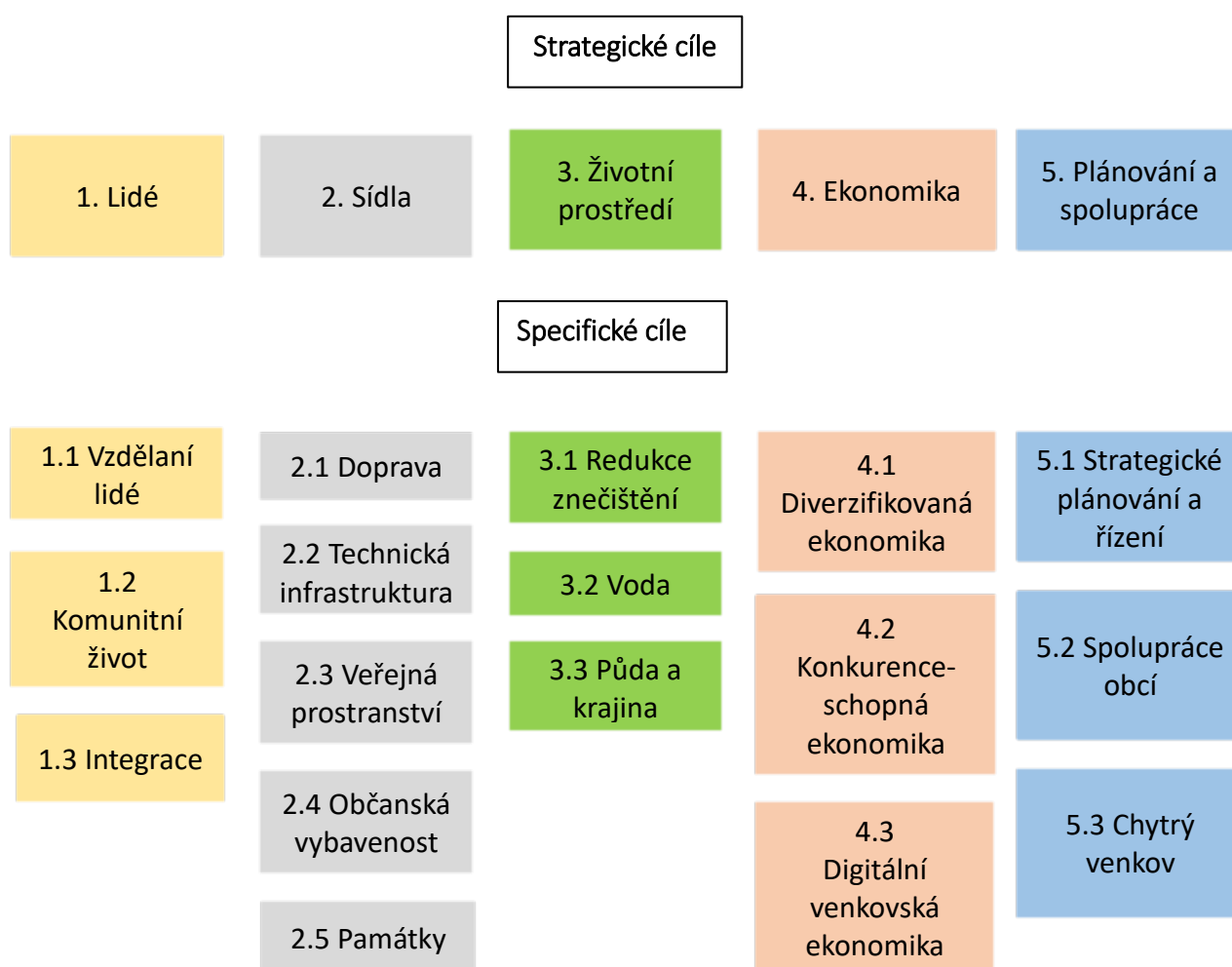
K naplnění výše uvedených cílů bude sloužit pátý, průřezový cíl – rozvinuté víceúrovňové strategické plánování a řízení rozvoje venkova. Pro rozvoj venkova je nezbytný rozvoj smart governance (chytrého řízení), veřejných služeb v elektronické podobě a možnosti všech obyvatel využívat smart řešení, podmíněných z velké části digitalizací. Níže uvádíme členění Strategických a Specifických cílů KRV.

Je nicméně důležité, aby se na venkově nejen dobře žilo, ale aby se v ČR formoval **pozitivní image venkova**, který je v současnosti značně poškozen. Pokud na venkově bude kvalitní život, ale v rámci společenského diskurzu se bude utvářet obraz venkova jako zaostávajícího území druhé kategorie, nebude venkov nikdy dostatečně atraktivní pro bydlení, příp. investice, rekreaci apod. Stejně důležité

⁶⁸ https://ec.europa.eu/czech-republic/news/190130_udrzelna_evropa_2030_cs

jako zkvalitňovat život na venkově, je proto utvářet obraz venkova jako území dobrého pro život. Toto je úkolem všech **aktérů rozvoje venkova**.

Při realizaci relevantních aktivit **budou zohledňovány specifické potřeby žen a mužů** a hledisko rovnosti žen a mužů bude uplatňováno jako průřezový princip.

Strat. cíl č. 1 – LIDÉ

Stabilní populace venkovských oblastí charakteristická vysokým lidským a sociálním kapitálem
zajišťující dynamický endogenní rozvoj venkova

Řeší problém: Nedostatečný lidský a sociální kapitál venkova.

Rozvoj komunitního života, budování společenství, posilování důvěry, solidarity je zásadním předpokladem udržitelného rozvoje venkova a jeho obyvatel.

Cílem je podporovat komunitní plánování při alokaci podpory pro občanskou vybavenost, a reagovat na místní podmínky nebo jejich změny. Podporovat integrovaná a komunitní řešení potřeb, které většinou mají silný sociální aspekt. Využívat nástrojů vzdělávání, sociální péče a komunitního plánování k předcházení problémům spojeným s udržení mladých rodin na venkově, se stárnutím obyvatelstva a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit.

V zájmu budoucího vývoje je zapotřebí v této oblasti zjednodušit a zpřehlednit celý systém. Je potřeba více spolupracovat s neveřejným sektorem, občanskou společností, komunitními a lokálními skupinami i s jednotlivci.

Je potřeba nastavit systém financování služeb na pomezí zdravotní a sociální problematiky. Společným tématem oblasti zdravotních i sociálních služeb je i neukončený proces deinstitucionalizace a transformace těchto služeb směrem do komunity (do vlastního sociálního prostředí klientů/pacientů). Je rovněž nutné řešit personální kapacitu v rámci zdravotních i sociálních služeb, a to i s ohledem na demografické trendy. Podporu si zaslouží i jiné udržitelné formy financování v sociální oblasti, jako jsou finanční nástroje, větší podpora sociálního podnikání a aktivní zaměstnanost podporou malých a rodinných podniků. Základem, bez kterého se neobejde standardní kvalita života, je zvýšení dostupnosti bydlení.

- ❖ Spec. cíl 1.1 VŽDĚLANÍ LIDÉ - Vzdělané obyvatelstvo venkova připravené na potřeby trhu práce v příslušných venkovských oblastech a stimulující společenský a kulturní život na venkově
- ❖ Spec. cíl 1.2 KOMUNITNÍ ŽIVOT - Intenzivní komunitní život na venkově přispívající k růstu sociálního kapitálu a vytvářející podmínky pro volnočasové vyžití obyvatel venkova
- ❖ Spec. cíl 1.3 INTEGRACE - Prostorově a sociálně integrované venkovské oblasti bez prostorově a sociálně vyloučených lokalit

Strat. cíl č. 2 – SÍDLA

Dostatečná infrastruktura a vybavenost venkovských sídel zajišťující kvalitní život obyvatel a vytvářející možnosti pro hospodářský rozvoj venkova

Řeší problém: Nedostatečná infrastruktura a vybavenost venkovských sídel.

Z provedené syntézy je možné zobecnit výsledek, že samosprávy mají jasné priority v dlouhodobém zajištění infrastruktury, která umožňuje a rozvíjí obyvatelům kvalitní životní podmínky na venkově. Budování a provozování infrastruktury má zohledňovat potřeby obyvatel území, potřeby životního prostředí s ohledem na důsledky klimatické změny a využívat inovativní řešení.

K dosažení cíle se zapojují všechny sektory a úrovně státní správy přiměřeně jejich znalosti konkrétních území. Při integraci národních strategií a programů se používá „rural proofing“⁶⁹, aby vedly ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech. Je třeba maximalizovat synergie národních programů, koordinovat investice a podporovat jejich zavádění do oblastí s nejnižší mírou jejich existence.

- ❖ Spec. cíl 2.1 DOPRAVA - Snadná dopravní dostupnost venkovských sídel spočívající v dobré dopravní obslužnosti obyvatel venkova a vytvářející podmínky pro jeho hospodářský rozvoj
- ❖ Spec. cíl 2.2 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA - Kvalitní technická infrastruktura venkovských sídel umožňující kvalitní život obyvatel venkova a vytvářející podmínky pro jeho hospodářský rozvoj
- ❖ Spec. cíl 2.3 VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ Atraktivní veřejná prostranství tvořící prostředí pro společenský a komunitní život a zohledňující potřeby různých skupin obyvatel
- ❖ Spec. cíl 2.4 OBČANSKÁ VYBAVENOST - Dostatečná občanská vybavenost venkovských sídel zajišťující kvalitní život obyvatel venkova
- ❖ Spec. cíl 2.5 PAMÁTKY- Udržované kulturní památky, turisticky přívětivé a dostupné, zvyšující potenciál pro realizaci cestovního ruchu na venkově a stimulující duchovní život a regionální identitu obyvatel venkova

⁶⁹ Ověřování jak stanovená právní nebo politická řešení ovlivňují situaci na venkově.

Strat. cíl č. 3 – ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Zdravé, rekreačně atraktivní, biologicky rozmanité a klimaticky stabilní životní prostředí venkova

Řeší problém: Zhoršující se životní prostředí a negativní dopady klimatické změny.

Hlavním cílem je zajistit zdravé a kvalitní životní prostředí na venkově, výrazně přispět k efektivnímu využívání veškerých zdrojů a minimalizovat negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí. Cíle se shodují s cíli stanovenými SPŽP.

- ❖ Spec. cíl 3.1 REDUKCE ZNEČIŠTĚNÍ - Venkov jako prostor, kde je minimalizována produkce odpadu a znečištění a eliminován jejich dopad na kvalitu životního prostředí
- ❖ Spec. cíl 3.2 VODA - Stabilizovaný vodní režim venkovské krajiny
- ❖ Spec. cíl 3.3 PŮDA A KRAJINA- Kvalitní půda odolávající různým formám eroze a vytvářející podmínky pro realizaci různorodých zemědělských činností, ochrana krajiny, environmentální vzdělávání a ochrana prostředí před přírodními hrozbami

Strat. cíl č. 4 – EKONOMIKA

Výkonná, stabilní a diverzifikovaná ekonomika venkova umožňující seberealizaci obyvatel venkova a tvořící důležitou složku hospodářské základny státu

Řeší problém: Málo výkonná a nedostatečně diverzifikovaná ekonomika venkova.

Ve venkovských oblastech stále hraje významnou roli zemědělské a lesní hospodaření, i když již nikoliv jako hlavní zaměstnavatel, tak svou činností zajišťuje i podstatnou část managementu kulturní krajiny ČR. Podnikání na venkově má obdobné technické a technologické podmínky jako v centrech. Je schopno nabídnout zaměstnání středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaným obyvatelům. Venkov si také udržuje tradiční řemesla. Zvyšuje se diverzita podnikání, konkurenceschopnost a stabilita mikro, malých a středních podniků. Venkov nabízí prostor pro cyklické hospodářství.

Ke kvalitě života na venkově přispívají služby v oblastech, jako je vzdělávání, zdravotnictví, dopravní dostupnost a digitální služby.

- ❖ Spec. cíl 4.1 DIVERZIFIKOVANÁ EKONOMIKA - Diverzifikovaná ekonomická základna venkova odolávající hospodářským recesím a umožňující seberealizaci obyvatel venkova v různých oblastech hospodářství
- ❖ Spec. cíl 4.2 KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA - Konkurenceschopná ekonomika venkova založená na podnicích využívajících znalosti a inovace
- ❖ Spec. cíl 4.3 DIGITÁLNÍ VENKOVSKÁ EKONOMIKA - Venkovská ekonomika aktivně využívající přínosy digitálních technologií

Strat. cíl č. 5 – PLÁNOVÁNÍ A SPOLUPRÁCE

Rozvinuté víceúrovňové strategické plánování a řízení rozvoje založené na znalostech a úspěšná spolupráce obcí

Řeší problém: Nedostatečné strategické plánování a nevyužívání potenciálu spolupráce obcí.

V urbánním i venkovském prostoru bude i nadále podporováno strategické plánování na bázi funkčních regionů. Jedním z aspektů této podpory bude i další pokračování a rozvoj integrovaných nástrojů (ITI, CLLD). Při vymezování funkčních regionů budou brány v potaz hranice územně správních celků i jednotlivých funkčních celků.

Koncepce rozvoje venkova se bude sladovat a vzájemně doplňovat s politikami měst vzhledem k jejich silné vzájemné závislosti (hospodářské, sociální a environmentální), kraji i s regionálními politikami. Koncepce rozvoje venkova by měla rozvíjet partnerské vztahy mezi obcemi, sousedními mikroregiony, MAS a spřátelenými přeshraničními obcemi. Bude podporována aktivní participace všech skupin obyvatel na strategickém plánování, včetně odpovídajícího podílu žen a mužů.

V oblasti strategického plánování cestovního ruchu by měl být brány v úvahu a zohledňovány integrované plány rozvoje turistických destinací, krajské koncepce rozvoje cestovního ruchu, systém kategorizace a organizace destinačního managementu a role certifikovaných organizací destinačního managementu.

V rámci strategického cíle bude také vyvíjena aktivita na zlepšení image venkova jako typologického regionu atraktivního pro život obyvatel, podnikání i rozvoj cestovního ruchu.

Spolupráce a plánování zvýší odolnost venkovských komunit vyrovnat se a přijmout technologické změny, čelit rizikům změny klimatu a předvídavě hledat řešení dlouhodobých trendů demografické změny a stárnutí.

- ❖ Spec. cíl 5.1 STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ A ŘÍZENÍ - Rozvinuté víceúrovňové strategické plánování a řízení rozvoje venkovských oblastí založené na znalostech
- ❖ Spec. cíl 5.2 SPOLUPRÁCE OBCÍ - Úspěšná spolupráce obcí při výkonu veřejné správy a rozvoji venkovského území.
- ❖ Spec. cíl 5.3 CHYTRÝ VENKOV - Podpora funkčně integrovaných a územně pojatých řešení, která přispívají k posílení konkurenceschopnosti venkova a ke zlepšení kvality života místních obyvatel.

3.3. Specifické cíle a aktivity rozvoje venkova ČR

Strategický cíl 1.

Lidé

Stabilní populace venkovských oblastí charakteristická vysokým lidským a sociálním kapitálem zajišťující dynamický endogenní rozvoj venkova

Specifický cíl 1.1.

Vzdělání lidí

Vzdělané obyvatelstvo venkova připravené na potřeby trhu práce v příslušných venkovských oblastech a stimulující společenský a kulturní život na venkově

Na rozdíl od center s vyšší koncentrací obyvatel a tím pádem i vyšším lidským potenciálem, je ve venkovských územích méně kapacit, které se mohou zabývat odpovídající reakcí (administrativní, finanční) na projevující se i očekávané problémy. Vzdělávání ve smyslu celoživotního vzdělávání je nezbytnou součástí posilování endogenního potenciálu řešit problémy podle místních potřeb a možností. Součástí cíle je posilovat vztah k místu a rozvíjet vazby, které jsou podmínkou udržení mladých lidí na venkově.

Podpora technického a environmentálního vzdělávání má své nezastupitelnou roli vzhledem k současným klimatickým změnám a v lokálním měřítku, co se týká péče o místo svého bydliště a vytváření vztahu k němu. Osvědčuje se výuka v praxi.

Ač je politika environmentálního vzdělávání na vysoké úrovni, stále je třeba pracovat na jejím zlepšení a to např. formy technické (tj. např. instalací environmentálních prvků ve školách – solární panely, rekuperační jednotky, systém „hnědé vody“, apod.) tak vzdělávací (tj. např. uplatňováním místně vztažených problematik a aktivit). Jedním ze základních pilířů environmentální osvěty by měla být samotná budova školy, kde má být prováděna výuka na příkladu energeticky šetrných řešení a environmentálních opatření. Příkladem může být např. program Ekoškola, ve kterém je v současnosti

zapojeno asi 300 škol v ČR a jehož účelem je zlepšení environmentálního provozu na škole a který je využit pro výuku různých předmětů.

- Zajistit celoživotní vzdělávání zaměřené na nové technologie, nové potřeby obyvatel venkova a nové přístupy k řešení problémů.
- Zlepšovat spolupráci zaměstnavatelů, zástupců veřejného sektoru, základních a středních škol.
- Podporovat praktické vzdělávání, ukazovat konkrétní úspěchy.
- Podporovat setrvání mladých na venkově - využívat moderní technologie pro distanční vzdělávání, prohlubovat vazby města a venkova zapojováním vzdělávání na venkově do osnov vzdělávání v městě.
- Přizpůsobovat obsah výuky místu na venkově.
- Podporovat komunitní plánování při alokaci podpory pro občanskou vybavenost, a reagovat na místní podmínky nebo jejich změny.
- Podporovat integrovaná a komunitní řešení potřeb, které většinou mají silný sociální aspekt. Využívat komunitního plánování k předcházení problémům spojeným se stárnutím obyvatelstva a vzděláváním k řešení problémů venkova.
- Podpora SMART řešení problémů.

Vazba na SRR ČR 21+	• TO 1 Podpora setrvání talentů a špičkových vědeckých kapacit • TO 10 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu metropolitních území • TO 19 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu aglomerací • TO 24 Rozvíjet poradenská centra pro začínající, malé a střední podnikatele • TO 33 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu regionálních center a jejich venkovského zázemí
Aktivita	• Podpora kvalitního lidského kapitálu v oblasti VaVaI • Podpora celoživotního vzdělávání zaměřeného na nové technologie a nové přístupy k řešení problémů

	• Podpora environmentálního vzdělávání vč. vztahu k místu bydliště • Zajištění přenosu inovací, znalostí a dobré praxe z metropolí a aglomerací do území • Nastavovat a prohlubovat vazby město-venkov prostřednictvím projektů (společného) vzdělávání • Přizpůsobovat obsah výuky místu na venkově • Vytváření uměleckých ateliérů, kulturních a kreativních center, klastrů a sdílené ekonomiky • Podpora kooperace středního školství s podnikatelským sektorem • Zajištění odborného vybavení škol
Územní dimenze	• Sociálně znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony

Strategický cíl 1.

Lidé

Stabilní populace venkovských oblastí charakteristická vysokým lidským a sociálním kapitálem zajišťující dynamický endogenní rozvoj venkova

Specifický cíl 1.2.

Komunitní život

Intenzivní komunitní život na venkově přispívající k růstu sociálního kapitálu a vytvářející podmínky pro volnočasové vyžití obyvatel venkova

Specifický cíl řeší primárně venkovské oblasti na úrovni ORP s dlouhodobě záporným přirozeným přírůstkem a nízkou spoluprací místních komunit. Dlouhodobě je patrný trend zvyšování indexu stáří ve všech regionech Česka, přičemž nejvyšší index stáří je typický ve velikostní kategorii obcí do 100 obyvatel. Zdejší komunitní život je mimo jiné následkem těchto populačních vlivů téměř nulový a volnočasové vyžití obyvatelstva je velmi nízké. Migrační pohyby a dostupnost pracovních příležitostí stojí pravděpodobně za nejrychlejším nárůstem indexu stáří. Je nutné řešit otázku, jak na venkově udržet mladší lidi a zvýšit, příp. znovu rozeběhnout komunitní život v těchto obcích.

- Podporovat komunitní plánování při alokaci podpory pro občanskou vybavenost, a reagovat na místní podmínky nebo jejich změny. Zohledňovat specifické potřeby žen a mužů a dalších skupin obyvatelstva. Podporovat integrovaná a komunitní řešení potřeb, které většinou mají silný sociální aspekt. Využívat komunitního plánování k předcházení problémům spojeným se stárnutím obyvatelstva a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit.
 - Podporovat setrvání mladých na venkově.
 - Podporovat pečující osoby žijící na venkově
 - Zajistit celoživotní vzdělávání.

	• Zlepšovat spolupráci zaměstnavatelů, zástupců veřejného sektoru, základních a středních škol. • Podporovat komunitní život a rozvoj kulturního potenciálu venkova. • Umožnit venkovským komunitám definovat, propagovat a utvrzovat nové hodnoty života na venkově. • Podporovat celoživotní vzdělávání zaměřené na občanské hodnoty, toleranci a spolupráci, podporovat vyrovnanou účast žen a mužů na rozhodování. • Podporovat účast občanů na rozhodování o obci a rozšiřovat nástroje jejich dalšího zapojování. • Podporovat komunitní plánování při alokaci podpory pro občanskou vybavenost, a reagovat na místní podmínky nebo jejich změny. • Podporovat integrovaná a komunitní řešení potřeb, které většinou mají silný sociální aspekt. Využívat komunitního plánování k předcházení problémům spojeným se stárnutím obyvatelstva a vzděláváním k řešení problémů venkova. • Podpora SMART řešení problémů.
Vazba na SRR ČR 21+	• TO 1 Podpora setrvání talentů a špičkových vědeckých kapacit • TO 23 Zlepšení spolupráce zaměstnavatelů, zástupců veřejného sektoru a středních škol • TO 10 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu metropolitních území • TO 19 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu aglomerací • TO 24 Rozvíjet poradenská centra pro začínající, malé a střední podnikatele • TO 27 Rozvíjet udržitelný cestovní ruch • TO 33 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu regionálních center a jejich venkovského zázemí • TO 46 Zajistit občanskou vybavenost • TO 47 Zajistit občanskou vybavenost

Aktivity	• Sítování inovačních brokerů: regionálních inovačních center, regionálních pracovišť TA ČR, MAS a organizací destinačního managementu • Podpora metody LEADER k rozvoji venkovských komunit • Podpora celoživotního vzdělávání zaměřeného na občanské hodnoty, toleranci a spolupráci • Podpora regionálních tradic, řemesel a kulturních akcí • Podpora kulturních aktivit a jejích aktérů • Využívání stávající kulturních institucí jako aktivních kulturních prvků • Podpora spolkového života v obcích • Rozvoj komunitních center (a komunitní sociální práce) • Podporovat mezigenerační projekty, které pomohou budovat mezilidské vztahy a zlepší komunitní život obyvatel venkova
Územní dimenze	• Rozvinuté regiony • Sociálně znevýhodněné regiony • Polohově znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony • Nevyhraněný typ regionů

Strategický cíl 1.

Lidé

Stabilní populace venkovských oblastí charakteristická vysokým lidským a sociálním kapitálem zajišťující dynamický endogenní rozvoj venkova

Specifický cíl 1.3.

Integrace

Prostorově a sociálně integrované venkovské oblasti bez prostorově a sociálně vyloučených lokalit

Specifický cíl řeší podstatně se zvyrazňující venkovské a periferní oblasti na úrovni ORP (vnitřní i vnější periferie) s dlouhodobě záporným přirozeným přírůstkem. Dlouhodobě je patrný trend zvyšování indexu stárí ve všech regionech Česka, přičemž nejvyšší index stárí je typický ve velikostní kategorii obcí do 100 obyvatel. Migrační pohyby a dostupnost pracovních příležitostí stojí pravděpodobně za nejrychlejším nárůstem indexu stárí. Na rozdíl od center s vyšší koncentrací obyvatel a tím pádem i vyšším lidským potenciálem, je ve venkovských územích méně kapacit, které se mohou zabývat odpovídající reakcí (administrativní, finanční) na projevující se i očekávané problémy. Je nutné řešit otázku, jak na venkově udržet mladší lidi.

- Podporovat komunitní plánování při alokaci podpory pro občanskou vybavenost, a reagovat na místní podmínky nebo jejich změny. Podporovat integrovaná a komunitní řešení potřeb, které většinou mají silný sociální aspekt. Využívat komunitního plánování k předcházení problémům spojeným se stárnutím obyvatelstva a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit.
- Sladovat sektorové politiky tak, aby se jejich nástroje mohly používat v závislosti na potřebách identifikovaných v místních strategiích.

• V zájmu budoucího vývoje je zapotřebí v této oblasti zjednodušit a zpřehlednit celý systém. Je potřeba více spolupracovat s neveřejným sektorem, občanskou společností, komunitními a lokálními skupinami i s jednotlivci. Je potřeba nastavit systém financování služeb na pomezí zdravotní a sociální problematiky. Společným tématem oblasti zdravotních i sociálních služeb je i neukončený proces deinstitucionalizace a transformace těchto služeb směrem do komunity (do vlastního sociálního prostředí klientů/pacientů). Je rovněž nutné řešit personální kapacitu v rámci zdravotních i sociálních služeb, a to i s ohledem na demografické trendy. Podporu si zaslouží i jiné udržitelné formy financování v sociální oblasti, jako jsou finanční nástroje a vyšší zaměstnanost podporou malých a rodinných podniků či např. podpora sociálního podnikání. Základem, bez kterého se neobejde standardní kvalita života, je zvýšení dostupnosti bydlení.	
Vazba na SRR ČR 21+	• TO 6: Zlepšení dostupnosti sociálních a zdravotních služeb • TO 7: Zlepšení dostupnosti služeb rané péče a vzdělávání • TO 16: Podpora dostatečného rozsahu sociálních a zdravotních služeb • TO 32: Zajištění adekvátní dostupnosti terénních sociálních služeb • TO 31: Řešení problémů spojených se sociálně vyloučenými lokalitami ve venkovském prostředí
Aktivita	• Zvýšení dostupnosti nájemního bydlení na venkově včetně sociálního bydlení • Podpora dostupnosti ambulantních a terénních sociálních služeb • Zintenzivnění prevence rizikového chování, včetně domácího násilí, zejména u ohrožených skupin • Komunitní vzdělávání k prevenci rizikového chování • Sociální poradenství na poslední míli • Zajištění kapacit, dostupnosti a kvality sociálních služeb pro seniory • Zvýšení dostupnosti domácí a paliativní péče

	• Zvýšení dostupnosti a kapacit služeb rané péče, jeslí, dětských skupin a mateřských škol • Rozvoj předškolního, základního a středního vzdělávání v oblastech se sociálním vyloučením • Podpora zaměstnanosti ohrožených skupin • Snížení rizika energetické chudoby • Deinstitutionalizace sociálních služeb • Sladřovat sektorové politiky tak, aby se jejich nástroje mohly používat v závislosti na potřebách identifikovaných v místních strategiích.
Územní dimenze	• Sociálně znevýhodněné regiony • Polohově znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony • Nevyhraněný typ regionů

Strategický cíl 2.

Sídla

Dostatečná infrastruktura a vybavenost venkovských sídel zajišťující kvalitní život obyvatel a vytvářející možnosti pro hospodářský rozvoj venkova

Specifický cíl 2.1.

Doprava

Snadná dopravní dostupnost venkovských sídel spočívající v dobré dopravní obslužnosti obyvatel venkova a vytvářející podmínky pro jeho hospodářský rozvoj

Specifický cíl řeší problém špatné dopravní dostupnosti u relevantních venkovských sídel. Cílem je zajistit dobrou dopravní obslužnost obyvatel těchto sídel a díky zlepšení dopravní dostupnosti také zlepšit infrastrukturní podmínky pro jejich hospodářský rozvoj.

- Mezi klíčové faktory vedoucí ke konkurenceschopnosti venkovských regionů patří jejich kvalitní dopravní dostupnost na regionální centra (příp. metropole, aglomerace dle SRR21+).
- Na venkově je výrazně horší kvalita silnic III. - IV. tříd ve vlastnictví krajů a obcí. Je proto zapotřebí rekonstruovat a případně i doplnit chybějící dopravní infrastrukturu a její napojení na hlavní dopravní tahy s cílem předcházet havarijním stavům silniční sítě.
- Kvalita komunikací nevyhovuje požadavkům na dopravu z hlediska bezpečnosti provozu velkých vozidel apod.
- Silnice nižších tříd ve správě krajů budou podpořeny z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury.
- Problém dopravní infrastruktury má také sociální a environmentální faktor spojený např. s budováním obchvatů a navazujícím útlumem dopravy v obcích a městech, nutností vyjížděky za prací (školou, aj.) a také ekonomický související se snížením nákladů na údržbu.

• Z pohledu cestovního ruchu je významná nejen dostupnost na centra vyššího řádu / regionální centra, ale i mezi oblastmi s potenciálem cestovního ruchu navzájem. • Jelikož v územích venkovských obcí s nepříznivým polohovým potenciálem je také nákladnější veřejná doprava, resp. spoje nemohou mít příliš velkou četnost, je horší dostupnost služeb mimo místo bydliště dána i charakterem veřejné dopravy. • Nedostatečná obslužnost hromadnou dopravou negativně ovlivňuje životní prostředí (nárůst automobilové dopravy). • Nedostatečná obslužnost hromadnou dopravou má také negativní dopady ve vztahu k rovnosti žen a mužů (snižuje mobilitu zejména žen).	
Vazba na SRR ČR 21+	• TO 4 Vyšší integrace systému veřejné dopravy a městská mobilita • TO 14 Zajištění kvalitního dopravního napojení a obslužnosti území aglomerací pro osobní i nákladní dopravu • TO 15 Efektivní řízení dopravy vedoucí ke snížení jejích negativních vlivů • TO 25 Revitalizovat brownfieldy • TO 28 Zajištění koordinace dopravy v regionu • TO 29 Zlepšování stavu komunikací • TO 43 Zajištění dopravní obslužnosti • TO 47 Zajištění občanské vybavenosti • TO 55 Využití SMART řešení v urbánním i venkovském prostoru
Aktivita	• Zvyšování intermodality a integrace systémů hromadné dopravy • Rozvoj infrastruktury pro kvalitní hromadnou dopravu • Využití brownfieldů pro rozvoj infrastruktury pro kvalitní hromadnou dopravu • Podpora udržitelné dopravy • Rekonstrukce liniové silniční a železniční infrastruktury a její rozvoj

	• Rekonstrukce objektů na silniční infrastruktuře (mosty, podjezdy, tunely, aj.). Rekonstrukce příslušenství silniční infrastruktury (hlásky, hlásiče, zásněžníky, ploty, ekodukty, aj.) • Rozvoj a údržba sítě bezpečných cyklostezek • Zlepšení plánování veřejné dopravy pomocí krajských plánů dopravní obslužnosti
Územní dimenze	• Sociálně znevýhodněné regiony • Polohově znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony • Rozvinuté regiony • Nevyhraněné regiony

Strategický cíl 2.

Sídla

Dostatečná infrastruktura a vybavenost venkovských sídel zajišťující kvalitní život obyvatel a vytvářející možnosti pro hospodářský rozvoj venkova

Specifický cíl 2.2.

Technická infrastruktura

Kvalitní technická infrastruktura venkovských sídel umožňující kvalitní život obyvatel venkova a vytvářející podmínky pro jeho hospodářský rozvoj

Zlepšení technické infrastruktury zajišťující kvalitní život ve venkovských sídlech a vytvářející podmínky pro jeho hospodářský rozvoj úzce souvisí s ochranou životního prostředí. Je proto nezbytné cílit podporu především na stále trávající problém nízkého podílu venkovských sídel s vyhovujícím čištěním odpadních vod (viz. SC 3.2). Mezi další cíle podpory by mělo být uvedeno zásobování energií, nakládání s odpadem včetně zavedení principů cirkulární ekonomiky (viz. SC 3.1), připojení k vysokorychlostnímu internetu, z hlediska bezpečnosti i veřejné osvětlení, aj. Rekonstrukce rozvodných sítí je nezbytným prvkem pro připojování nových zdrojů el. energie, resp. obnovitelných zdrojů energie aby tyto oblasti byly připraveny na decentralizaci energetiky. Neméně důležitou oblastí podpory je rekonstrukce a revitalizace veřejného prostranství s důrazem na jeho bezbariérovost a zapojení veřejnosti, v rámci komunitního plánování.

- Mezi klíčové faktory vedoucí k zastavení odlivu obyvatel z venkovských oblastí je kvalitní zásobování vodou, plynem a zabezpečení odvodu odpadních vod.
- Neméně důležité je kvalitní napojení na vysokorychlostní připojení k internetu.
- Z oblasti bezpečnosti je nutnost zabezpečit veřejné osvětlení, příp. jeho rekonstrukce na současné standardy bezpečnosti.

Vazba na SRR ČR 21+	• TO 4 Vyšší integrace systému veřejné dopravy a městská mobilita • TO 25 Revitalizovat brownfieldy • TO 38 Podpora nových zdrojů energie získávajících energii z obnovitelných zdrojů a uložišť energie • TO 40 Rozvoj přenosové a distribuční soustavy s cílem umožnění připojení nových zdrojů obnovitelné energie a uložišť energie • TO 55 Využití SMART řešení v urbánním i venkovském prostředí
Aktivita	• Směřovaná strategická a investiční podpora obcím pro určení, přípravu a prezentaci vhodných míst pro zahraniční investice. • Rekonstrukce veřejného osvětlení • Rekonstrukce soustavy zásobování pitnou vodou • Rekonstrukce soustavy dodávky plynu, tepla (CZT) • Zajištění dostupnosti energií, rekonstrukce a decentralizace přenosové soustavy • Budování infrastruktury pro ostrovní systémy zásobování energiemi • Zajištění odkanalizování • Zajistit dostupnost vysokorychlostního internetu v domácnostech, institucích a dopravě • Rozvoj páteří optické sítě • Rozšiřování koncových bodů optické sítě • Rozvoj a rekonstrukce vybavení sloužícího k ochraně obyvatelstva a rekonstrukce soustavy přenosu informací, veřejného rozhlasu a systémů včasného varování • Efektivní implementace SMART řešení při rozvoji venkovských území
Územní dimenze	• Sociálně a polohově znevýhodněné regiony

- Polohově znevýhodněné regiony

U aktivity *Efektivní implementace SMART řešení při rozvoji venkovských území*

- Sociálně znevýhodněné regiony
- Polohově znevýhodněné regiony
- Sociálně a polohově znevýhodněné regiony
- Rozvinuté regiony
- Nevyhraněné regiony

Strategický cíl 2.

Sídla

Dostatečná infrastruktura a vybavenost venkovských sídel zajišťující kvalitní život obyvatel a vytvářející možnosti pro hospodářský rozvoj venkova

Specifický cíl 2.3.

Veřejná prostranství

Atraktivní veřejná prostranství tvořící prostředí pro společenský a komunitní život

Specifický cíl řeší vytvoření kvalitního pobytového veřejného prostranství, zvýšení jeho pěší prostupnosti, pobytové atraktivity místa a bezpečnosti obyvatel. Pro sociální život obyvatel je nutné pozvednout úroveň obytného prostoru, čímž dojde ke zvýšení kvality života a prostranství zatraktivní tak, aby bylo kompozičně celoročně zajímavé a funkční a vytvářelo příjemné místo pro volný čas nejen pro stávající, ale i pro potenciální obyvatele či návštěvníky dané lokality.

Cílem je zvýšení atraktivity pro život všech skupin obyvatel a vytvoření předpokladu pro rozvoj sociálních a ekonomických aktivit vytvořením míst pro setkávání občanů všech věkových kategorií (včetně dětí) či s ohledem na pohlaví, rozšíření nabídek pro volnočasové aktivity, rovnocenné zapojení žen a mužů a znevýhodněných skupin obyvatel, vybudování zázemí pro spolky, pro pořádání kulturních a sportovních akcí, odstranění havarijních stavů na veřejných prostranstvích, oživení spolkových aktivit, aj.

Součástí rekonstrukcí a revitalizací veřejného prostranství budou i navazující aktivity uváděné např. v SC 2.1. Doprava a 2.2. Technická infrastruktura (konstrukce příjezdové komunikace, rekonstrukce chodníků, výstavba dešťové kanalizace, veřejného osvětlení, dětských hřišť, atd...).

Vazba na SRR ČR 21+

- TO 10 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu metropolitního území

	• TO 11 Efektivnější prostorový rozvoj • TO 12 Zlepšení mikroklimatických podmínek v aglomeracích a metropolích • TO 19 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu aglomerací • TO 25 Revitalizovat brownfieldy (k plnění environmentálních funkcí) • TO 27 Rozvíjet udržitelný cestovní ruch • TO 32 Podpora dostupnosti občanské vybavenosti ve venkovském prostředí a vytvoření podmínek pro rozvoj komunitního života • TO 33 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu regionálních center a jejich zázemí • TO 35 Zlepšit ovzduší ve venkovském zázemí regionálních center • TO 36 Posílit odpovědnost vlastníka půdy za kvalitu prostředí • TO 46 Zajistit občanskou vybavenost • TO 55 Využití SMART řešení v urbánním i venkovském prostředí
Aktivity	• Budování nových veřejných prostranství • Rekonstrukce a revitalizace veřejného prostranství s důrazem na jeho bezbariérovost • Přeměna veřejných prostranství na součást zelené infrastruktury⁷⁰ města/obce
Územní dimenze	• Polohově znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony

⁷⁰V rozsahu sdělení EK COM(2013)249, v návrhu AP SRR21+, v dokumentech MŽP a SMART Regions označované zelená a modrá infrastruktura.

Strategický cíl 2.

Sídla

Dostatečná infrastruktura a vybavenost venkovských sídel zajišťující kvalitní život obyvatel a vytvářející možnosti pro hospodářský rozvoj venkova

Specifický cíl 2.4.

Občanská vybavenost

Dostatečná občanská vybavenost venkovských sídel zajišťující kvalitní život obyvatel venkova

Specifický cíl řeší nedostatečnou občanskou vybavenost venkovských sídel. Cílem je zajistit jejich zkvalitnění a propagaci směrem k obyvatelům těchto sídel a současně také zlepšit infrastrukturní podmínky pro jejich hospodářský a komunitní rozvoj, jelikož dostatečný přístup k občanské vybavenosti je jednou ze základních podmínek kvalitního života a je nutné zlepšit její stav ve venkovských oblastech, kde vzhledem k minulosti dochází k největším dluhům. Vybavenost je v různých oblastech/krajích i obcích různorodá a nebyla v minulosti komplexně řešena. Zde např. můžeme zmínit, že Česká pošta ruší některé své pobočky obyvatelé venkova nepříznivě vnímají nové systémy zajištění poštovních služeb s tím, že jejich realizace, z pohledu odběratelů služeb i obcí, vede ke snížení kvality i dostupnosti služeb České pošty. či zánik maloobchodních prodejen, jenž způsobuje problémy zejména v hůře dostupných obcích. Obecně často platí, že čím menší obce, tím menší vybavenost. Dostupnost základní lékařské péče v malých venkovských obcích je problematická pro seniory a obyvatele, kteří nedisponují vlastním dopravním prostředkem. Překážkou není ani tak rozmístění příslušných zařízení, ale dopravní obslužnost, zejména pokud je vázána na veřejnou dopravu. Venkovským obcím chybí terénní sociální a zdravotnické služby. Pro zajištění jejich dostupnosti je nutná spolupráce mezi venkovskými obcemi a městy. Vhodnou formou je zapojení i malých obcí do systému komunitního plánování například na úrovni ORP. Občanskou vybavenost je třeba rozvíjet v kontextu potřeb širší komunity a hledat inovativní a udržitelná řešení

	• Venkovským obcím chybí zejména terénní sociální a zdravotnické služby. • Pro zajištění dostupnosti sociálních služeb na venkově je nutná spolupráce mezi venkovskými obcemi a městy. Vhodnou formou je zapojení i malých obcí do systému komunitního plánování například na úrovni ORP. • Problémem je nízká dostupnost předškolního vzdělávání a služeb péče o děti. To se negativně odráží mj. v participaci žen na trhu práce. • Česká pošta nabízí některé své pobočky k převodu do projektu Pošta Partner. Jejich provozování soukromým subjektům přináší garantovaný zdroj dalších příjmů a zvýšení efektu z dosavadní činnosti. Na druhé straně mohou být podmínky projektu pro některé malé obce nesplnitelné, a nabídky nemohou využít. • Zánik maloobchodních prodejen způsobuje problémy zejména v hůře dostupných a odlehlých obcích. • Zlepšení infrastruktury veřejné správy, především z hlediska odstraňování bariér a snižování energetické náročnosti. • Zohledňování minimálních standardů veřejných služeb ve strategickém a územním plánování (v souladu se SC 16.2. Strategického rámce ČR do roku 2030).
Vazba na SRR ČR 21+	• TO 6 Zlepšení dostupnosti sociálních a zdravotních služeb • TO 8 Vytvořit podmínky pro dostupné bydlení a zkvalitnit sídlištní celky • TO 10 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu metropolitních území • TO 16 Podpora dostatečného rozsahu sociálních a zdravotních služeb • TO 17 Zlepšení dostupnosti služeb rané péče a vzdělávání • TO 25 Revitalizovat brownfieldy • TO 27 Rozvíjet udržitelný cestovní ruch • TO 31 Řešení problémů spojených se sociálně vyloučenými lokalitami ve venkovském prostředí • TO 32 Zajištění adekvátní dostupnosti terénních sociálních služeb a podpora dostupnosti občanské

	vybavenosti ve venkovském prostředí a vytvoření podmínek pro rozvoj komunitního života • TO 33 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu regionálních center a jejich venkovského zázemí • TO 43 Zajištění dopravní obslužnosti • TO 45 Rozvíjet komunitní život v obcích • TO 46 Zajistit občanskou vybavenost • TO 47 Zajištění občanské vybavenosti • TO 55 Využití SMART řešení v urbánním i venkovském prostoru
Aktivita	• Zajištění kapacit a kvality sociálních služeb a sociální práce • Rozvoj technické infrastruktury zdravotních služeb • Zvýšení dostupnosti bydlení • Podpora výstavby v existujícím intravilánu a revitalizace brownfieldů pro bytovou výstavbu pro omezení greenfields výstavby • Zvýšení dostupnosti a kapacit služeb rané péče, jeslí a mateřských škol • Rekultivace brownfieldů pro veřejnou správu/služby • Rozvoj a obnova technické infrastruktury vzdělávacích zařízení • Rozvoj občanské vybavenosti • Rozvoj volnočasové vybavenosti s důrazem na multifunkční a otevřený, komunitní charakter zařízení • Rozvoj sportovní vybavenosti • Budování sdílených prostor pro obchodní služby a podpora jejich dostupnosti • Rekonstrukce objektů veřejné správy • Zohledňování standardů veřejných služeb ve strategickém a územním plánování

	• Podpora sdílené ekonomiky (např. mobilita, atd.)
Územní dimenze	• Sociálně a polohově znevýhodněné regiony • Polohově znevýhodněné regiony

Strategický cíl 2.

Sídla

Dostatečná infrastruktura a vybavenost venkovských sídel zajišťující kvalitní život obyvatel a vytvářející možnosti pro hospodářský rozvoj venkova

Specifický cíl 2.5.

Památky

Udržované kulturní památky, turisticky přívětivé a dostupné, zvyšující potenciál pro realizaci cestovního ruchu na venkově a stimulující duchovní život a regionální identitu obyvatel venkova

Specifický cíl řeší podporu kultury a zachování kulturního dědictví formou obnovení památek, restaurování části památek a mobiliářů, odstraňování přístupových bariér, zvýšení ochrany památek a jejího zabezpečení, podpora zázemí pro kulturní i sociální činnosti a vznik edukačních center kulturního dědictví.

Podpora by měla být taktéž směřována na renovaci sakrálních stavebních památek (kostelů, synagog, kaplí) a na obnovu křížových cest, pomníků a hřbitovů, na zachování a obnovu movitých kulturních památek pevně spojených se stavbou, jako jsou např. oltáře nebo varhany v kostelech, pokud je tato stavba kulturní památkou.

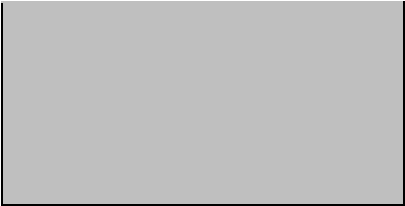
Edukační centra by měla navazovat na historii kulturního dědictví a zachovávání a obnovování tradic a zvyků (např. související s hornickou činností, aj.).

V neposlední řadě by měla být obnova směřována do obnovy technických památek. Důležitá je rovněž interpretace zpřístupněných i nepřístupných objektů ve spojení s propagací daného regionu.

Vazba na SRR ČR 21+

- TO 10 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu metropolitních území

	• TO 18 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu aglomerací • TO 27 Rozvíjet udržitelný cestovní ruch • TO 33 Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu regionálních center a jejich venkovského zázemí
Aktivita	• Revitalizace památek kulturního dědictví, památek a kulturních zařízení • Restaurování části památek a mobiliářů • Odstraňování přístupových bariér • Zvýšení ochrany památky a jejího zabezpečení • Rekonstrukce stávajících expozic a depozitářů a budování nových expozic a depozitářů • Revitalizace parků a zahrad u souboru památek • Modernizace, popř. výstavba nezbytných objektů sociálního, technického a technologického zázemí v objektech kulturních památek a zařízení • Podpora rozvoje zázemí pro kulturní a kreativní odvětví/průmysly (KKO/KKP) • Podpora vzniku edukačních center kulturního dědictví a zázemí pro žáky a studenty všech úrovní školského systému (včetně celoživotního vzdělávání) • Digitalizace památek a mobiliářů (včetně technických památek, jako jsou špejchary, hamry, mlýny, doklady montánní činnosti atd.) • Úprava památek, respektive prohlídkových okruhů ve vazbě na nárůst návštěvnosti nebo přizpůsobení změně klimatu • Výstavba a rekonstrukce navazující infrastruktury cestovního ruchu (stezky, trasy, odpočívadla, značení, informační tabule)
Územní dimenze	• Rozvinuté regiony • Sociálně znevýhodněné regiony

-
- Polohově znevýhodněné regiony
 - Sociálně a polohově znevýhodněné regiony
 - Nevyhraněný typ regionů

Strategický cíl 3.

Životní prostředí

Zdravé, rekreačně atraktivní, biologicky rozmanité a klimaticky stabilní životní prostředí venkova

Specifický cíl 3.1.

Redukce znečištění

Venkov jako prostor, kde je minimalizována produkce odpadu a znečištění a eliminován jejich dopad na kvalitu životního prostředí

Specifický cíl míří na potřebu eliminovat emise znečišťujících látek do vod, půd, zlepšit kvalitu ovzduší a snížit produkci odpadů a zvýšit jejich další využívání.

Na jakost povrchových vod mají významný vliv bodová znečištění (zdroje komunální, průmyslové, ze zemědělství, znečištění farmaceutickými látkami a jejich metabolity, rezistentními bakteriemi a další). V naprosté většině jsou již odpadní vody odváděny do čistíren odpadních vod. Dlouhodobě vzrůstá podíl obyvatel připojených na kanalizační síť, stejně jako počet čistíren odpadních vod se sekundárním či terciálním čištěním. Přesto jsou především malé obce a rozptýlená zástavba významným zdrojem znečištění, protože voda je vypouštěna často jen s minimálním čištěním do vodních toků. Problém se pak prohlubuje v období sucha, kdy je v tocích významně menší průtok a nedochází k dostatečnému ředění vypouštěného znečištění. Bude realizováno odvádění a čištění odpadních vod v menších obcích, kde je při srovnání s obyvatelem žijícím ve větším městě připojení na kanalizaci s ČOV vlivem roztroušenosti zástavby časově i finančně náročnější. Dále bude obměňována zastaralá vodárenská infrastruktura a vylepšována účinnost čištění.

Plošné znečištění je dalším z významných vlivů, který určuje výslednou jakost vod nejen povrchových, ale i podzemních. U povrchových vod jde především o znečištění dusíkem a fosforem, kdy jsou nejvýznamnější rozptýlené komunální zdroje a zemědělství. Zemědělství, ale i ošetřování

nezemědělských ploch může být v některých oblastech možným zdrojem pesticidů, které vstupují do půdy a následně do podzemních nebo povrchových vod. Ohrožena je tak kvalita pitné vody z místních/lokálních/ individuálních zdrojů (studní), která spolu s poklesem hladiny podzemních vod v důsledku sucha, zvyšuje význam napojování obyvatel na vodárenské sítě se zaručenými dodávkami kvalitní/nezávadné pitné vody.

Brownfieldy, opuštěné a staré průmyslové či zemědělské (ale také obytné a vojenské) areály, je možné často využít pro vznik průmyslových zón nebo jinak revitalizovat či využít. Kontaminovaná místa, mj. i brownfieldy, významně zhoršují kvalitu životního prostředí. Představují riziko znečištění zdrojů povrchových a podzemních vod, půdy, horninového prostředí, stavebních konstrukcí i ovzduší. Zároveň přitahují negativní sociopatologické jevy, vytvářejí ve svém okolí vyloučené lokality, celkově snižují hodnotu širšího okolí a jsou výrazně limitujícím faktorem v rámci územního plánování, budoucího rozvoje a využití lokality i jejího okolí. Sanace těchto ploch vede ke snížení zdravotních rizik u obyvatelstva, zvýšení atraktivity okolí, pravděpodobnosti využití pozemku a tím omezení výstavby na zemědělské půdě (zábor ZPF) a přispívá k regeneraci přirozených vazeb v krajině. Potenciální zdroje těchto látek představují místa, na kterých byly v minulosti odstraňovány odpady nebo jinak nevyužitelné areály atd.

Problémem malých obcí je nedostatečná infrastruktura na sběr tříděného odpadu a zpracování povinně sbíraného biologicky rozložitelného odpadu či odpadu ze zemědělské produkce. Řešením je podpora využití BRO jako alternativního zdroje energie, např. v bioplynových stanicích, či jeho kompostování.

Vlastníci a nájemci půdy jsou dle zákona⁷¹ hlavními činiteli zodpovědnými za ochranu zemědělského půdního fondu. Situace v ČR je však značně komplikována vysokým podílem pronajímané zemědělské půdy (76 % výměry zemědělské půdy je pronajímano), malým právním povědomím k potřebám ochrany půdy, a to hlavně u nájemců. Odpovědnost za znečištění zemědělské půdy je však dána na původce závadného stavu. Problémem je však často vymahatelnost od nájemců z řad velkých podniků a nízká míra preventivních opatření.

Znečištění ovzduší je zapříčiněno zejm. dopravou a emisemi z lokálních topenišť. Silniční doprava představuje v současné době cca 32 % celkových emisí oxidů dusíku. Je dominantním zdrojem zejm. ve větších obcích a v obcích na hlavních dopravních tazích. V menších obcích a mimo hlavní dopravní trasy je primárním znečišťovatelem lokální vytápění domácností (zahrnující spotřebu paliv pro vytápění,

⁷¹ Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu.

vaření a ohřev teplé vody), které představuje v současné době 21 % celkových emisí oxidu siřičitého, více než 43 % celkových emisí VOC, téměř 59 % celkových emisí primárních částic PM₁₀, 74 % celkových emisí primárních částic PM_{2,5} a 98 % celkových emisí benzo(a)pyrenu. Nárůst emisí je dán především rostoucím podílem kusového dřeva a celkovým nárůstem použití pevných paliv. Pro zlepšení kvality ovzduší v obcích je proto nutné pokračovat v obměně zdrojů lokálního vytápění za šetrnější. V případě využití pevných paliv je nutné také zlepšit kvalitu palivového dřeva, zejm. snížit jeho vlhkost. V dopravě bude pokračovat podpora vozidel na alternativní pohony a výstavba navazující infrastruktury, zajištění koordinace dopravy v regionu a podpora změny dopravního chování (např. obchvaty, záchytná parkoviště typu P+R, P+G, zavádění nízkoemisních zón a vybíráním poplatků za vjezd do některých oblastí) nejenom v zázemích centrálních měst metropolitních území, aglomerací a regionálních center. Je třeba pokračovat ve snižování emisí z místního průmyslu, energetiky a zemědělství. Při naplňování aktivit Koncepce je nutné vždy vycházet z platných Programů zlepšování kvality ovzduší pro jednotlivé zóny a aglomerace.

Konkrétní aktivity na snížení znečištění ve vodě jsou dále uvedeny ve SC 3.2 a v půdě ve SC 3.3.

Vazba na SRR ČR 21+	• TO 11 Efektivnější prostorový rozvoj • TO 12 Zlepšení mikroklimatických podmínek v aglomeracích a metropolích • TO 25 Revitalizovat brownfieldů (k rekultivaci a k plnění environmentálních funkcí) • TO 34 Posílit koordinační roli obce při usměrňování rozvoje krajiny • TO 36 Posílit odpovědnost vlastníka půdy za kvalitu prostředí • TO 38 Podpora nových (inovativních) zdrojů energie
Aktivity	• Likvidace kontaminovaných míst a revitalizace brownfieldů • Zavádění nízkoemisních zón • Rekultivace brownfieldů • Podpora využívání odpadů jako zdroje energie • Využívání obnovitelných zdrojů energie • Snižování emisí z lokálního vytápění • Ekologická likvidace odpadů

	• Koordinovat prostorové rozpínání zástavby
Územní dimenze	• Rozvinuté regiony • Sociálně znevýhodněné regiony • Polohově znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony • Nevyhraněný typ regionů

Strategický cíl 3.

Životní prostředí

Zdravé, rekreačně atraktivní, biologicky rozmanité a klimaticky stabilní životní prostředí venkova

Specifický cíl 3.2.

Voda

Stabilizovaný vodní režim venkovské krajiny

Postupující změna klimatu přinese změnu v geografické i časové distribuci srážek. Dle projekcí je výskyt extrémních meteorologických jevů, jako jsou lokálně omezené přívalové srážky, dlouhodobé sucho či povodně, které již v ČR způsobili obrovské škody nejen na majetku, pravděpodobnější. V posledních letech je největším problémem sucho, které působí škody na úrodě, ale mělo dopad i do živočišné výroby, omezována může být i průmyslová výroba a odběry/dodávky pitné vody obyvatelstvu. Specifický cíl řeší retenční schopnost krajiny, která se s ohledem na intenzivní zemědělství, nevhodnou strukturu lesů, změn pokryvu a postupující zástavbu stále snižuje. Venkovská krajina kromě toho plní funkci zdroje nerostných surovin se spojenými kladnými i zápornými vlivy na kvalitu života obyvatel. Regionálně významným faktorem degradace prostředí jsou velkoplošné těžby hnědého uhlí v Podkrušnohoří či v oblasti česko-polsko-německého Trojzemí způsobující úbytek podzemní vody, ohrožení zdrojů vody či změnu odtokových poměrů. Rostoucím problémem venkova je také pokračující úbytek volné krajiny vlivem suburbanizace, orientace výstavby na okrajové části obcí, zatímco centrální části chátrají, a fragmentace území v souvislosti s výstavbou dopravní a technické infrastruktury. Rezidenční a rekreační funkce krajiny jsou oslabeny intenzitou dopravy, která je zdrojem např. prašného znečištění.

- Vodní režim v krajině je jedním z nejdůležitějších oblastí pro stabilitu ekosystémů a s tím související efekt zmírňování následků v souvislosti se změnou klimatu (sucho/záplavy).

• Nekomplexní a neefektivní systém pro využívání a nakládání se srážkovou vodou ze zpevněných ploch způsobuje její nízké využívání pro zlepšení životního prostředí a snížení environmentálního zatížení v oblastech s vysokým poměrem zástavby. • Největším problémem je v posledních letech sucho, dochází ke snižování zásob podzemních i povrchových vod. Je proto nezbytné v souvislosti se změnou klimatu zabezpečit dostatečné dodávky pitné vody a změnu hospodaření s vodou na zemědělských plochách. • Dalším vodohospodářským problémem jsou povodně, které představují nebezpečí v záplavových oblastech, příp. k nim navazujících (např. pro 100letou vodu) a jsou jednou z příčin krizových situací, které způsobují materiální škody a ztráty na lidských životech.	
Vazba na SRR ČR 21+	• TO 11 Efektivnější prostorový rozvoj • TO 12 Zlepšení mikroklimatických podmínek v aglomeracích a metropolích • TO 25 Revitalizovat brownfieldy (k plnění environmentálních funkcí) • TO 34 Posílit koordinační roli obce při usměrňování rozvoje krajiny • TO 36 Posílit odpovědnost vlastníka půdy za kvalitu prostředí • TO 38 Podpora nových (inovativních) zdrojů energie
Aktivity	• Podpora systémů pro efektivní hospodaření s vodou v obcích • Rozvoj soustav pro zadržování vody v krajině formou obnovy a posílením přirozených hydrologických funkcí krajiny⁷² • Zajistit podporu výstavby a rekonstrukce ČOV včetně zavádění vyšších stupňů čištění odpadních vod s cílem ochrany povrchových a podzemních vod

⁷² v případech, kdy nelze dosáhnout potřebných efektů touto cestou, doplněných vhodnými technickými opatřeními.

	• Změna hospodaření na zemědělských pozemcích za účelem zvýšení obsahu přirozené organické hmoty v půdě a snížení míry utužení půdy • Obnova a péče o významné krajinné prvky • Podpora odstraňování brownfieldů v současné době bez rozvojového potenciálu • Podpora revitalizací vodních toků a niv, včetně pramenišť a mokřadů, a to jak ve volné krajině, tak i v intravilánu • Podpora zavádění přírodě blízkých i technických opatření pro regulaci odtoku vody odvodňovacími zařízeními, případně rušení odvodňovacích zařízení
Územní dimenze	• Rozvinuté regiony • Sociálně znevýhodněné regiony • Polohově znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony • Nevyhraněný typ regionů

Strategický cíl 3.

Životní prostředí

Zdravé, rekreačně atraktivní, biologicky rozmanité a klimaticky stabilní životní prostředí venkova

Specifický cíl 3.3.

Půda a krajina

Kvalitní půda odolávající různým formám eroze a vytvářející podmínky pro realizaci různorodých zemědělských činností, ochrana krajiny a ochrana prostředí před přírodními hrozbami

Specifický cíl řeší venkovský prostor jako prostor, který je v přímém kontaktu s volnou krajinou a přímo ovlivněn stavem ekosystémů než např. městské zástavby. Rozvoj venkovských oblastí je přímo závislý na stabilitě přírodních, produkčních i mimoprodukčních funkcí krajiny. Ačkoliv celorepublikový podíl zemědělství na HDP, či HPH je v evropském srovnání nízký a klesá, ve venkovských oblastech zemědělství hraje významnou roli. Zemědělské a lesní hospodaření svou činností formuje kulturní krajinu ČR a akceleruje vlivy globální změny klimatu na prostředí venkova (hospodaření s vodními zdroji, degradace půdy, rozpad lesních porostů, apod.). Zemědělská prvovýroba a produkce kvalitních potravin může být ohrožena degradací půdy a změnou hydrologie v území. Škody způsobené extrémní počasí jsou významné.

Kvalitní půda odolávající erozi přímo souvisí se způsobem hospodaření zemědělských subjektů. Zásadní je zvýšení retence vody v krajině, realizace protierozních opatření za pomoci podpory významných krajinných prvků či motivovat změnou způsobu hospodaření, který povede k optimálnímu zatížení hospodářskými zvířaty. Ačkoli rozloha ekologicky obhospodařované půdy od roku 2000 vzrostla více než trojnásobně, její podíl v roce 2017 činil pouze 12,4 %. Výrazně tak převažuje intenzivní způsob obhospodařování, především v zemědělsky zaměřených regionech.

Postupná změna druhové skladby lesa směrem k doporučené sníží zranitelnost lesních porostů vůči působení sucha, extrémního větru a dalších klimatických vlivů, na něž se následně váží biotičtí činitelé, přičemž největší škody jsou způsobeny kůrovcem.

Současně tento specifický cíl řeší hrozby pro environmentální bezpečnost, které mohou být kromě antropogenních i přírodní faktory. Kriticky mohou být ohroženy jak jednotlivé složky životního prostředí, tak celé ekosystémy, které v dlouhodobém měřítku nejsou vždy odpovídajícím způsobem nahraditelné technologickým pokrokem.

- Stav krajiny, který je ovlivněn např. nevhodným využíváním, změnou klimatu či nefunkčními opatřeními prováděnými v minulosti způsobuje neschopnost ekosystémů v dostatečné míře poskytovat jejich produkční i mimoprodukční funkce a být odolnými proti změnám klimatu či přírodním katastrofám
- Zlepšení opatření a zvýšení činnosti vedoucí k stabilizaci ekosystémových funkcí a služeb krajiny ochrannou, obnovou a vytvářením krajinných a územních prvků a systémů ekologické stability, obnovou přírodě blízkého vodního režimu, zlepšením hospodaření s půdou a zvyšováním ploch funkční sídelní zeleně včetně propojení s extravilánem.
- Hlavními příčinami vzniku krizových stavů jsou hrozby přírodního původu (rozsáhlé povodně, dlouhodobé sucho a extrémní meteorologické jevy) a hrozby způsobené činností člověka.
- Změny životního prostředí mohou být ve svém důsledku jak přímou, tak i nepřímou příčinou naturogenních i antropogenních katastrof. Z dlouhodobého hlediska mohou vést tyto změny životního prostředí ke vzniku celé řady krizových situací, a to jak přímo, tak i nepřímo. Vlivy působící v oblasti antropogenních hrozeb jsou relativně velmi dynamické a proměnlivé a do značné míry cílevědomou lidskou činností ovlivnitelné potřebným směrem. Naturogenní hrozby probíhají pozvolně a dlouhodobě a jsou z hlediska cílevědomé lidské činnosti velmi těžce ovlivnitelné žádoucím směrem. Jejich výskyt lze poměrně spolehlivě předvídat a tomu přizpůsobovat preventivní opatření.
- Environmentální bezpečnost je stav, při kterém je pravděpodobnost vzniku krizové situace vzniklé narušením životního prostředí ještě přijatelná.

Nutné je proto připravit legislativní nástroje pro podporu prevence a řešení následků extrémních meteorologických jevů (zejména zákon o meteorologické službě, zákon o krizovém řízení, novelizace stávajících právních předpisů), přírodních katastrof, zlepšit Databázi zdrojů rizika v geografickém informačním systému o zdrojích rizik přírodního původu, které mohou vyvolávat krizové situace

a případně i zdokonalit nástroje pro předcházení bezpečnostním rizikům vyvolaných extrémními meteorologickými jevy, jejich specifikace a inovace předpovědních a varovných systémů s ohledem na změny klimatu.

Vazba na SRR ČR 21+	• TO 11 Efektivnější prostorový rozvoj • TO 12, 21 Zlepšení mikroklimatických podmínek (v metropolitních územích a v aglomeracích) • TO 25 Revitalizovat brownfieldů (k rekultivaci a k plnění environmentálních funkcí) • TO 34 Posílit koordinační roli obce při usměrňování rozvoje krajiny • TO 36 Posílit odpovědnost vlastníka půdy za kvalitu prostředí
Aktivita	• Rozvoj a údržba komplexních systémů sídelní zeleně • Zvýšení kvality zemědělské půdy a její odolnosti vůči extrémním vlivům prostředí • Podpora výsadby a údržby vhodné zeleně v krajině včetně ochrany proti škodám zvěří • Omezení nevhodných záborů zemědělské půdy • Zmírňovat důsledky sucha a kůrovcových kalamit udržitelným hospodařením na lesní půdě • Využívání nástrojů územního plánování pro efektivní péči o krajinu v obcích • Zlepšení péče o krajinu zvýšením odpovědnosti vlastníků pozemků v ZPF a na PUPFL • Využívání moderních a šetrných způsobů hospodaření v krajině • Zvyšování ekologické stability krajiny • Podpora komplexních pozemkových úprav, směřujících ke stabilizaci krajiny • Ochrana před naturogenními i antropogenními katastrofami

	• Podpora odstraňování brownfieldů bez rozvojového potenciálu • Podpora zemědělské činnosti pro optimální zatížení hospodářskými zvířaty
Územní dimenze	• Rozvinuté regiony • Sociálně znevýhodněné regiony • Polohově znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony • Nevyhraněný typ regionů

Strategický cíl 4.

Ekonomika

Výkonná, stabilní a diverzifikovaná ekonomika venkova umožňující seberealizaci obyvatel venkova a tvořící důležitou složku hospodářské základny státu

Specifický cíl 4.1.

Diverzifikovaná ekonomika

Diverzifikovaná ekonomická základna venkova odolávající hospodářským recesím a umožňující seberealizaci obyvatel venkova v různých oblastech hospodářství služeb

Problémem řady venkovských obcí je nedostatečná diverzita ekonomické základny, kdy je obec nebo nejbližší město závislé na jednom či několika zaměstnavatelích – přičemž s klesající velikostí města klesá i diverzita zaměstnavatelů. Postupně se snižuje počet center dojížděky a zvyšuje vzdálenost dojížděky za prací. Struktura firem působících v daném regionu nenabízí v dostatečném počtu pozice vhodné pro vysokoškolsky vzdělané obyvatele a znesnadňuje udržení absolventů regionálních vysokých škol na venkově. Se slabou ekonomickou základnou je spojen úbytek veřejných a komerčních služeb. Příčinou slabého hospodářského výkonu je nízká produktivita firem a nízká přidaná hodnota. Struktura hospodářství je v zaostávajících venkovských územích specifická – jedná se často o jednoduchou a málo konkurenceschopnou výrobu, která nemá trvale udržitelný potenciál. Mnohdy nevyužity jsou příležitosti tradiční výroby s odbytem v regionu. Úspěšné lokální firmy mají zpravidla omezené možnosti dalšího růstu, a to v souvislosti s nízkou kvantitou i kvalitou lidských zdrojů a zpravidla při růstu odcházejí jinam.

- Přestože podíl zemědělství na HDP, či HPH v národní i evropské ekonomice klesá, ve venkovských oblastech stále hraje významnou roli. Agrární sektor svou činností zajišťuje i podstatnou část managementu kulturní krajiny ČR. Podnikání na venkově má obdobné technické a technologické podmínky jako v centrech. Je schopno nabídnout zaměstnání

	středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaným obyvatelům. Venkov si také udržuje tradiční řemesla. Zvyšuje se diverzita podnikání, konkurenceschopnost a stabilita mikro, mini a středních podniků. Venkov nabízí prostor pro cyklické hospodářství. • Vytváření podmínek pro posun firem ke konkurenceschopnosti založené na znalostech • Podpora diverzifikace a využití endogenního potenciálu, včetně tvorby lokálních pracovních míst • Zajištění dobré dopravní dostupnosti v rámci regionu • Podpora venkovských komunit při realizaci socioekonomických přínosů z využívání přírodních zdrojů a služeb ekosystémů • Velký potenciál představuje spolupráce místních výrobců a zemědělců s ubytovacími a stravovacími zařízeními.
Vazba na SRR ČR 21+	• TO 3 Změna postavení a významu firem v rámci globálních sítí • TO 7 Zlepšení dostupnosti služeb rané péče a vzdělávání • TO 13 Účinnější využití ekonomických činností v regionálních centrech a jejich zázemí • TO 22 Diverzifikace ekonomické činnosti • TO 23 Zlepšení spolupráce zaměstnavatelů, zástupců veřejného sektoru a středních škol • TO 24 Rozvíjet poradenská centra pro začínající, malé a střední podnikatele • TO 25 Revitalizovat brownfieldy • TO 27 Udržitelný cestovní ruch • TO 40 Podpora drobného podnikání a MSP • TO 41 Podpora lokálního zaměstnání v rámci veřejných investic • TO 42 Snaha o příchod vnějších investic • TO 43 Zajištění dopravní obslužnosti • TO 55 Využití SMART řešení v urbánním i venkovském prostoru

Aktivity	• Podpora rozšiřování ekonomických činností malých a středních podniků • Podpora podnikatelských aktivit žen a znevýhodněných skupin obyvatel • Koordinace dotčených institucí pro poskytování poradenství malým a středním podnikům, prvovýrobci • podpora příležitostí pro MSP a prvovýrobce pomocí finančních pobídek • rozvoj sítě lokálních konzultačních center pro propojování místních aktérů • Společensky odpovědné zadávání VZ a využívání místních firem (např. při zadávání VZ mimo ZVZ při dodržení postupu chovat se transparentně, nediskriminačně a dodržovat zásadu rovného zacházení) • zkvalitnění nabídky lidských zdrojů v hospodářsky slabých regionech • podpora činností CzechInvestu v regionech • efektivní implementace SMART řešení • Podpora lokální produkce (regionální produkty a potraviny) a využití lokálních produktů v rámci regionu
Územní dimenze	• Sociálně znevýhodněné regiony • Polohově znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony • Nevýhraněný typ regionů

Strategický cíl 4.

Ekonomika

Výkonná, stabilní a diverzifikovaná ekonomika venkova umožňující seberealizaci obyvatel venkova a tvořící důležitou složku hospodářské základny státu

Specifický cíl 4.2.

Konkurenceschopná ekonomika

Konkurenceschopná ekonomika venkova založená na podnicích využívajících znalosti a inovace

Podpora rozvoje systému lokální ekonomiky venkova v kontextu konkurenceschopnosti ke službám a výrobkům „globálního trhu“, jenž má širokospektrální přesah do oblastí diverzifikovaného podnikání malých i velkých podniků a prvovýrobců, udržitelného cestovního ruchu, rozvoje funkčnosti obcí, údržby krajiny, neziskového a sociálního sektoru a celoživotního vzdělávání. Snahou o příchod investic a zavádění nových technologií dojde k posílení pozice a účinné diverzifikace jednotlivých činností. Z historického vývoje ekonomiky venkova v minulých dekáдах je všeobecně patrné, že pouze podniky uplatňující kreativní potenciál, poskytující inovativní výrobky či služby, a lokální produkty mohou dosáhnout setrvání a růstu v ekonomice venkova.

- Podpora bioekonomiky a cirkulární ekonomiky – tj. podpora ekonomiky šetrné k přírodě a poskytování výrobků a služeb v lokálním měřítku.
- Rozvoj podniků nabízející sociální, zdravotní a vzdělávací služby zlepší postavení celého regionu a může přispět ke zvýšení migračního salda a přílivu nových obyvatel i do odlehlých částí venkova.
- Podpora kulturních a kreativních průmyslů

• Podpora SMART řešení při zemědělských i lesnických činnostech, zavádění nových, inovačních technologií do současných provozů za účelem zajištění efektivnosti a účelnosti vynaložených výdajů a jejich využívání jako zdroj udržitelné konkurenceschopnosti.	
Vazba na SRR ČR 21+	• TO 3 Změna postavení a významu firem v rámci globálních sítí • TO 7 Zlepšení dostupnosti služeb rané péče a vzdělávání • TO 13 Účinnější využití ekonomických činností • TO 22 Diverzifikace ekonomické činností • TO 23 Zlepšení spolupráce zaměstnavatelů, zástupců veřejného sektoru a středních škol • TO 24 Rozvíjet poradenská centra pro začínající, malé a střední podnikatele • TO 25 Revitalizovat brownfieldy • TO 26 Zlepšit dostupnost vysokorychlostního internetu • TO 27 Udržitelný cestovní ruch • TO 40 Podpora drobného podnikání a MSP • TO 41 Podpora lokálního zaměstnání v rámci veřejných investic • TO 42 Snaha o příchod vnějších investic • TO 43 Zajištění dopravní obslužnosti • TO 55 Využití SMART řešení v urbánním i venkovském prostoru
Aktivita	• Podpora zvyšování přidané hodnoty produkce podniků • Rozvoj internacionalizace, inovací a spolupráce firem s výzkumnými a vzdělávacími institucemi • Rozvoj technické infrastruktury pro VaVal • Podpora kvalitního lidského potenciálu v oblasti VaVal • Zajištění podpůrné infrastruktury pro pracovníky v oblasti VaVal

	• Zintenzivnění spolupráce mezi výzkumnými organizacemi a aplikační sférou • Rozvoj sítě specializovaných služeb pro zahraniční investory • Zajištění přenosu inovací, znalostí a dobré praxe z metropolí a aglomerací • Podpora kooperace středního školství s podnikatelským sektorem • Rozvoj podnikatelsko-vzdělávacích klastrů s vazbami na potenciál území • Spolupráce municipalit při pobídkách pro podnikatelské investice • Koordinace dotčených institucí pro poskytování poradenství malým a středním podnikům, prvovýrobcům • Dodržování závazků na snížení administrativní zátěže vůči systému veřejné správy • Podpora cestovního ruchu v návaznosti na ekologické zemědělství • Rozvoj udržitelného cestovního ruchu v ekonomické, kulturní a environmentální oblasti • Spolupráce s organizacemi destinačního managementu (např. místních regionálních produktů) • Efektivní implementace SMART řešení
Územní dimenze	• Rozvinuté regiony • Sociálně znevýhodněné regiony • Polohově znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony • Nevyhraněný typ regionů

Strategický cíl 4.

Ekonomika

Výkonná, stabilní a diverzifikovaná ekonomika venkova umožňující seberealizaci obyvatel venkova a tvořící důležitou složku hospodářské základny státu

Specifický cíl 4.3.

Digitální venkovská ekonomika

Venkovská ekonomika aktivně využívající přínosy digitálních technologií

Rozvoj digitální ekonomiky přináší pro venkov řadu příležitostí. Jedná se o vznik nových odvětví využívajících digitální technologie, zvýšení efektivity stávajících ekonomických činností, rozvoj nových veřejných i soukromých služeb. Tyto změny se odrážejí i na vytváření nových a kvalitnějších pracovních příležitostí s vyšším ohodnocením, možnost práce na dálku, lepší kombinace částečných úvazků a sladění pracovního a rodinného života, možnost oslovení potenciálních zákazníků bez omezení vzdáleností. Rozvoj digitálních technologií může mj. kompenzovat typické nedostatky řady venkovských území jako je větší vzdálenost od metropolitních oblastí a regionálních center, vyšší dopravní náklady, nedostatečně rozvinutý a málo pestrý trh práce, nízký stupeň koncentrace obyvatelstva a nedostatečnou poptávku.

Zpoždění v zavádění digitálních technologií může dále oslabit pozici venkovské ekonomiky, ohrožit existenci venkovských komunit, vést k posílení selektivní emigrace progresivních složek venkovského obyvatelstva a celkovému poklesu počtu osob žijících na venkově, oslabení nabídky veřejných služeb, zhoršení jejich dostupnosti.

- Rozvoj nových odvětví a služeb založených na digitálních technologiích
- Modernizace a digitální transformace stávajících výrobních aktivit, způsobu poskytování služeb
- Zlepšení efektivity stávajících a zvýšení nabídky nových veřejných služeb

• Uplatnění SMART řešení umožňujících vyvážení ekonomického a veřejného zájmu	
Vazba na SRR ČR 21+	• TO 3 Změna postavení a významu firem v rámci globálních sítí • TO 7 Zlepšení dostupnosti služeb rané péče a vzdělávání • TO 13 Účinnější využití ekonomických činností • TO 22 Diverzifikace ekonomických činností • TO 23 Zlepšení spolupráce zaměstnavatelů, zástupců veřejného sektoru a středních škol • TO 24 Rozvíjení poradenských center pro začínající, malé a střední podnikatele • TO 26 Zlepšení dostupnosti vysokorychlostního internetu • TO 27 Udržitelný cestovní ruch • TO 40 Podpora drobného podnikání a MSP • TO 41 Podpora lokálního zaměstnání v rámci veřejných investic • TO 42 Usilovat o příchod vnějších investic • TO 46 Zajištění občanské vybavenosti • TO 55 Využití SMART řešení v urbánním i venkovském prostoru
Aktivity	• Podpora zavádění digitálních technologií na venkově – podnikový sektor • Podpora zvyšování přidané hodnoty produkce podniků • Rozvoj internacionalizace, inovací a spolupráce firem s výzkumnými a vzdělávacími institucemi • Rozvoj IT infrastruktury – vysokorychlostní internet • Rozvoj internetu věcí pro potřeby podniků, domácností i veřejného sektoru • Podpora kooperace středního školství s podnikatelským sektorem

	• Spolupráce municipalit při pobídkách pro podnikatelské investice • Koordinace dotčených institucí pro poskytování poradenství malým a středním podnikům, prvovýrobcům • Změna způsobu poskytování a nabídky veřejných služeb, segmentace trhu, větší zaostření na specifické potřeby jednotlivých cílových skupin • Podpora udržitelných forem cestovního ruchu využívající digitální technologie • Efektivní implementace SMART řešení
Územní dimenze	• Rozvinuté regiony • Sociálně znevýhodněné regiony • Polohově znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony • Nevyhraněný typ regionů

Strategický cíl 5.

Plánování a spolupráce

Rozvinuté víceúrovňové strategické plánování a řízení rozvoje založené na znalostech a úspěšná spolupráce obcí

Specifický cíl 5.1.

Strategické plánování a řízení

Rozvinuté víceúrovňové strategické plánování a řízení rozvoje venkovských oblastí založené na znalostech

Specifický cíl řeší problém správy území, který se ukazuje jako jeden z nejdůležitějších. Je nutné podporovat lokální přístupy k řešení problémů (označované jako "place based") založené na strategickém plánování. Potřebné je podporovat spolupráci aktérů v území, a to nejen z hlediska územního (mezi obcemi), ale i sektorového, resp. různých společenských skupin. Z analýz vyplývá, že sami aktéři na venkově shledávají místní spolupráci při rozvoji venkova jako zásadní. V programovém období 2014 - 2020 došlo v českých podmínkách k rozvoji strategického plánování na úrovni funkčních regionů, tedy územích přesahujících katastrální hranice obce a beroucích v potaz funkční vztahy v území (především nástroje ITI, IPRÚ, CLLD a rozvojové strategie svazků obcí, integrované plány rozvoje turistických destinací (organizací destinačního managementu) – krajských, oblastních a lokálních). I vzhledem k charakteristikám českého sídelního systému (roztříštěná struktura obcí) je vhodné tyto nástroje i nadále rozvíjet. Také je potřeba formovat pozitivní image venkova jako regionu atraktivního pro bydlení, podnikání i rozvoj cestovního ruchu.

- V urbánním i venkovském prostoru bude i nadále podporováno strategické plánování na bázi funkčních regionů. Jedním z aspektů této podpory bude i další pokračování a rozvoj integrovaných nástrojů (např. ITI, CLLD). Při vymezování funkčních regionů by měly být brány v potaz hranice územně správních celků.

• Podpora MAS při rozvoji venkova.	
Vazba na SRR ČR 21+	• TO 2 Rozvoj regionálního inovačního systému v metropolích • TO 11 Efektivnější prostorový rozvoj metropolitních území • TO 19 Udržitelný prostorový rozvoj aglomerací • TO 35 Zlepšit ovzduší ve venkovském zázemí regionálních center • TO 51 Podpora spolupráce mezi obcemi při výkonu veřejné správy • TO 54 Využívat nástroj Territorial Impact Assessment na úrovni politik i projektů • TO 55 Využití SMART řešení v urbánním i venkovském prostředí
Aktivity	• Rozvoj lidského kapitálu ve veřejné správě pro vyšší účinnost strategického plánování a řízení • Metodická podpora v oblasti strategického plánování a řízení územního rozvoje • Podpora nástroje Komunitně vedený místní rozvoj • Podpora metody LEADER a spolupráce obcí a MAS v rozvoji venkovského území • Podpora síťování místních aktérů • Využívání nástrojů územního plánování pro efektivní péči o krajinu v obcích - Podpora uplatňování územních studií krajiny při koordinaci a prioritizaci managementu krajiny a krajinných celků - Rozvoj veřejných prostranství - územní studie, koordinace s dalšími aktivitami v území • Efektivní implementace smart řešení při rozvoji urbánních i rurálních území • Podpora plánování udržitelného rozvoje cestovního ruchu

	• Formování pozitivního image venkova na úrovni všech aktérů rozvoje venkova prostřednictvím průběžného přispívání k takovému diskurzu, v rámci kterého bude venkov vnímán jako území, kde se dobře žije
Územní dimenze	• Rozvinuté regiony • Sociálně znevýhodněné regiony • Polohově znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony • Nevyhraněný typ regionů

Strategický cíl 5.

Plánování a spolupráce

Rozvinuté víceúrovňové strategické plánování a řízení rozvoje založené na znalostech a úspěšná spolupráce obcí

Specifický cíl 5.2.

Spolupráce obcí

Úspěšná spolupráce obcí při výkonu veřejné správy a rozvoji venkovského území

Specifický cíl řeší problém správy území, který se ukazuje jako jeden z nejdůležitějších. Je nutné podporovat lokální přístupy k řešení problémů (označované jako "place based") založené na strategickém plánování. Potřebné je podporovat spolupráci aktérů v území, a to nejen z hlediska územního (mezi obcemi), ale i sektorového, resp. různých společenských skupin. Z analýz vyplývá, že sami aktéři na venkově shledávají místní spolupráci při rozvoji venkova jako zásadní. Vzhledem k charakteristikám českého sídelního systému (roztříštěná struktura obcí) je vhodné podporovat a rozvíjet spolupráci obcí. Ta je vzhledem k velkému počtu malých obcí efektivním nástrojem při minimalizaci nákladů na některé agendy v samosprávné působnosti obcí. Smyslem spolupráce mezi obcemi je i efektivnější sdílení expertních kapacit. V Česku existuje několik forem spolupráce obcí, a to například na bázi dobrovolných svazků obcí a prostřednictvím místních akčních skupin, případně v rámci destinačního managementu, tedy v rámci organizací destinačního managementu. Je vhodné pokračovat i ve vzájemné spolupráci všech aktérů regionálního rozvoje, včetně soukromých a neziskových organizací, a to prostřednictvím zavedených nástrojů (místní akční skupiny, organizace destinačního managementu, podpora ASZ v územích s výskytem SVL apod.). Významným prvkem spolupráce v území je přeshraniční spolupráce.

- Dosavadní formy dobrovolné spolupráce obcí například na bázi dobrovolných svazků obcí nebo místních akčních skupin budou moci být rozvíjeny i nadále, neboť zde je nejpřesnější

znalost potřeb a jejich priorit. Sem je třeba směřovat znalosti inovativních postupů, technologií, přizpůsobovat je měřítkům potřeb venkova. Zainteresovaní aktéři budou hledat cesty vedoucí k motivaci obcí ke vzájemné spolupráci.	
Vazba na SRR ČR 21+	• TO 27 Rozvíjet udržitelný cestovní ruch • TO 51 Podpora spolupráce mezi obcemi při výkonu veřejné správy
Aktivita	• Posílení spolupráce mezi obcemi v rámci SO ORP • Rozvoj spolupráce DSO pro zvýšení efektivity veřejných služeb • Podpora přeshraniční spolupráce v euroregionech • Posílení spolupráce mezi obcemi v rámci turistické destinace • rozvoj spolupráce v oblasti vzdělávání a řízení kapacit škol a školských zařízení
Územní dimenze	• Rozvinuté regiony • Sociálně znevýhodněné regiony • Polohově znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony • Nevyhraněný typ regionů

Strategický cíl 5.

Plánování a spolupráce

Rozvinuté víceúrovňové strategické plánování a řízení rozvoje založené na znalostech a úspěšná spolupráce obcí

Specifický cíl 5.3.

Chytrý venkov

Strategické plánování a řízení rozvoje venkova založené na chytrých řešeních, která přispívají k posílení konkurenceschopnosti venkova a ke zlepšení kvality života místních obyvatel

Strategické plánování a řízení rozvoje venkova v současnosti nemůže být úspěšné bez adekvátního využití tzv. chytrých řešení. Pro rozvoj venkova je nezbytný rozvoj smart governance (chytrého řízení), veřejných služeb v elektronické podobě a možnosti všech obyvatel využívat smart řešení, podmíněných z velké části digitalizací. Jedná se o podporu využití technologií, zvláště digitálních, které se průřezově uplatňují v jednotlivých sférách venkovské ekonomiky a společenského života, zlepšující fungování místní správy, efektivitu veřejných služeb a udržují sounáležitost komunity. Jsou dostupné místním komunitám, které je mohou používat dle svých preferencí.

Jde rovněž o další opatření v oblasti řízení veřejné správy a distribuce veřejných služeb, která zvyšují jejich těsnost vůči potřebám cílových skupin žijících na venkově, vedou k racionalitě a hospodárnosti. Chytrá řešení přispívají i k zajištění bezpečnosti, včetně ochrany dat a kybernetické (informační) bezpečnosti.

Vazba na SRR ČR 21+

- TO 51 Podpora spolupráce mezi obcemi při výkonu veřejné správy

	• TO 55 Využití SMART řešení v urbánním i venkovském prostoru • TO 56 Vytvořit centrální katalog a vyhledávač služeb veřejné správy
Aktivita	• Efektivní implementace SMART řešení při rozvoji venkovských území • Zintenzivnění spolupráce mezi výzkumnými organizacemi a aplikační sférou • Zajištění dynamického přenosu inovací, znalostí a dobré praxe z jádrových oblastí do odlehlejších regionů • Vytváření prostředí pro sociální (komunitní) inovace (tj. partnerství veřejného, soukromého podnikatelského a neziskového sektoru s výzkumem)
Územní dimenze	• Rozvinuté regiony • Sociálně znevýhodněné regiony • Polohově znevýhodněné regiony • Sociálně a polohově znevýhodněné regiony • Nevyhraněný typ regionů

4. Implementace

Rámcová implementační část KRV definuje hlavní aktéry rozvoje venkova, a to ve vztahu k jednotlivým specifickým cílům KRV. Dále poskytuje přehled důležitých nástrojů podpory rozvoje venkova. Prostřednictvím těchto nástrojů budou z velké části realizovány aktivity KRV, které budou implementovány přes Akční plány SRR. V Akčních plánech budou u aktivit specifikovány jednotlivé nástroje, nositelé a realizátoři (v návaznosti na KRV), indikátory, finanční alokace a územní dimenze (v návaznosti na KRV).

4.1. Aktéři rozvoje venkova - implementační subjekty

Identifikace aktérů vychází především z kompetencí jednotlivých subjektů. Aktéři byli zařazeni přímo k jednotlivým specifickým cílům KRV podle předpokládané oblasti jejich vlivu na rozvoj venkova.

Tabulka 13: Stakeholders

	LIDÉ			SÍDLA				ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ			EKONOMIKA			PLÁNOVÁNÍ A SPOLUPRÁCE		
	1.1. Vzájemné obyvatelstvo venkova připravené na potřeby trhu práce v příslušných venkovských oblastech a stimulující společenský a kulturní život na venkově	1.2. Intenzivní komunitní život na venkově přispívající k růstu sociálního kapitálu a vytvářející podmínky pro volnočasové využití obyvatel venkova	1.3. Prostorové a sociálně integrované venkovské oblasti bez prostorové a sociálně vyloučených lokalit	2.1. Snadná doprava do dostupných venkovských sídel spočívající v dobré dopravní obslužnosti obyvatel venkova a vytvářející podmínky pro jeho hospodářský rozvoj	2.2. Kvalitní technická infrastruktura venkovských sídel umožňující kvalitní život obyvatel venkova a vytvářející podmínky pro jeho hospodářský rozvoj	2.3. Aktivitní veřejná prostranství tvořící prostředí pro komunitní život	2.4. Dostupnost občanská vybavenost venkovských sídel zajišťující kvalitní život obyvatel venkova	3.1. Venkov jako prostor, kde je minimalizována produkce odpadů a znečištění a eliminován jejich dopad na kvalitu životního prostředí	3.2. Stabilizovaný vodní režim venkovské krajiny	3.3. Kvalitní půda odolávající různým formám eroze a vytvářející podmínky pro realizaci různorodých zemědělských činností, ochrana krajiny a ochrana prostředí před přírodními hrozbami	4.1. Diverzifikování ekonomické základny venkova odolávající hospodářským recesím a umožňující seberealizaci obyvatel venkova v různých oblastech hospodářství služeb	4.2. Konkurenceschopná ekonomika venkova založená na podnikání využívající znalosti a inovace	4.3. Digitální venkovská ekonomika	5.1. Rozvinuté víceúrovňové strategické plánování a řízení rozvoje venkovských oblastí založené na znalostech	5.2. Úspěšná spolupráce mezi příjmovou veřejnou správou a rozvojem venkovského území	5.3. Čistý venkov
Veřejný sektor																
MMR	x	x	x	x	x	x	x	x						x	x	x
MZE		x			x	x		x	x	x	x	x	x			x
MŽP	x				x	x		x	x	x						x
MPSV	x	x	x										x			x
MD				x		x										x
MPO				x	x						x	x	x			x
MŠMT	x	x	x													x
MV															x	x
MF							x									x
MK	x	x			x		x	x			x	x	x			x
obce, DSO, kraje	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	x	x
Podnikatelský sektor																
AgK ČR	x							x	x	x	x	x	x			x
HK ČR	x			x	x	x	x				x	x	x			x
SVTA								x	x	x	x	x	x			x
ASZ ČR	x							x	x	x	x	x	x			x
ZS ČR	x							x	x	x	x	x	x			x
SEZ ČR								x	x	x	x	x	x			x
AMPS ČR	x				x	x	x	x			x	x	x			x
SOCR					x	x	x	x			x	x	x			x
LFA ČR								x	x	x						x
Neziskový sektor																
SPOV	x	x	x			x		x	x	x				x	x	x
SMS ČR	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x
SMO ČR	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x
MAS	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Krajská Ino. C, RRA	x				x	x		x		x	x	x	x	x		x
Organizace DMO							x				x	x	x			x

4.2. Hlavní nástroje rozvoje venkova

4.2.1. Evropské a národní nástroje

Evropské fondy jsou, stejně jako v předchozích programových obdobích EU, hlavním zdrojem financování regionálního rozvoje v ČR, a v tomto směru nedojde k významné změně ani po roce 2020. Je nutné zdůraznit, že značná část prostředků ze všech operačních programů ESI fondů (s výjimkou OP Praha – Pól růstu ČR) je alokována do venkovských oblastí. Na rozvoj venkova tedy není zaměřena pouze Společná zemědělská politika, která je sice důležitým nástrojem rozvoje venkova, nicméně je pouze jedním z mnoha. V programovém období 2021–2027 bude na venkov zasahovat územní dimenze intervencí ze všech operačních programů.

Programem, na který v současné době ostatní programy podpory a rozvoje venkova navazují je Program obnovy vesnice, jenž byl projednán a schválen vládou ČR dne 29. 5. 1991 a zahájil financování prvních projektů po roce 1995. V rámci jeho následné novely došlo ke změně názvu na Program obnovy venkova, jehož garantem se stalo MMR a v součinnosti s MZe, MŽP, MK, MPSV, MŠMT, MZd, MV, MF, se zástupci výboru pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí, zemědělského a rozpočtového výboru PS, SMO ČR, SMS ČR a SPOV ČR vydává Zásady pro poskytování účelových dotací, které upřesňují podmínky a jeho financování. Současně se stal rámcem i pro aktivity krajů po přesunu jeho financování na kraje.

K naplnění cílů KRV, resp. konkrétních aktivit slouží programy, jenž jsou spolufinancovány ze zdrojů Evropské unie a programy, jejichž financování je čistě z národních zdrojů a často vycházejí z původního Programu obnovy vesnice z roku 1991. Jsou nástroji, jejichž prostřednictvím může státní správa pozitivně ovlivňovat rozvoj regionů, především těch znevýhodněných nebo strukturálně či jinak postižených. Přestože jsou finanční objemy realizovaných akcí z hlediska celkových finančních prostředků státního rozpočtu relativně malé, svou cíleností a územní koncentrací mohou pomoci zmírňovat regionální disparity a účinně přispívat k vyváženému rozvoji území. Národními dotačními tituly je také poskytována podpora na projekty, které např. nelze podpořit z ESIF.

Národní dotační tituly vyhlašované jednotlivými ministerstvy mají široký tematický záběr podpory vč. podporovaných aktivit. Mezi základní témata oblasti podpory patří např. podpora dopravní infrastruktury (železnice, silnice, vnitrozemská vodní doprava), podpora služeb a infrastruktury v podnikání, základní infrastruktura a marketing cestovního ruchu nebo podpora veřejných služeb. Oblast podpory veřejných služeb představuje velkou kategorii podpory, která jde napříč ministerstvy, a tvoří nezbytnou součást rozpočtu místních samospráv. Jedná se o služby v oblasti školství,

zdravotnictví a sociálních služeb, podpory veřejných budov a prostranství nebo podpora místní a technické infrastruktury pro potřeby místních samospráv.

Mezi další oblasti podpory z národních dotačních titulů patří kulturní a technické památky vč. jejich opravy a obnovy památek, dále oblast bydlení, která zahrnuje např. aktivity bydlení pro seniory, revitalizace sídlišť až po podpory infrastruktury nové výstavby. Podpora národních titulů se také zaměřuje na veřejnou správu v oblasti kybernetické bezpečnosti a komunikační infrastruktury ICT. Velkou oblastí podpory je také životní prostředí, kde bude využíván Národní program Životní prostředí, Program podpora obnovy přirozených funkcí krajiny, Program péče o krajinu, Program na podporu aktivit NNO, ale např. také programy energetických úspor. Řada aktivit v oblasti životního prostředí má také vliv na hospodaření a využívání krajiny. Existují též národní tituly, které jsou zaměřeny na podporu zpracovatelů a producentů, rybářství a obecně celkové podpory venkovského prostoru.

Mezi další oblasti podpory z národních zdrojů, které mají potenciál naplňovat cíle KRV, patří tituly, které se zabývají oblastí zdravotní a sociální péče. Jedná se např. o národní programy zdraví, podpora rodin a dětí, sociálních služeb až po prevenci kriminality a drog nejen u mladistvých delikventů. Oblast podpory mají také profesionální a neprofesionální formy kultury, složky záchranného systému, různé formy integrace nejen cizinců, péče o válečné hroby až po poskytování podpory služeb pro oběti trestných činů vč. probačních a resocializačních programů.

Cílem národních programů regionálního rozvoje je podpora procesů vedoucích ke zvýšení celkové výkonnosti ekonomiky a diverzifikace územní dimenze. Tato podpora má vést k diverzifikaci výrobní základny a k následnému vzniku nových pracovních příležitostí a tím ke snížení vysoké míry nezaměstnanosti, stejně jako pomoci při zajištění základních funkcí veřejné správy, posílení kvality života a aktivizaci spolkové činnosti a zachování tradic v malých obcích.

Mezi nejdůležitější nástroje, které se zaměřují specificky na podporu rozvoje venkova, řadíme PRR 19+, PRV, NPŽP a nástroj CLLD. Národními programy jsou PRR19+ a NPŽP, zdrojem pro PRV a CLLD jsou spolufinancované evropskými fondy.

Současný PRR 19+ pracuje s tezemi, že podpora venkovských obcí do 3 tis. obyvatel je z pohledu regionálního rozvoje velmi důležitá. Přibližně 2/3 všech obcí v ČR tvoří obce do 700 obyvatel a v obcích do 3 tis. obyvatel žije podle ČSÚ přibližně 3,5 mil. obyvatel. Jedním z limitujících faktorů pro rozvoj obcí této velikosti je nedostatek finančních prostředků pro větší investice a tím pádem závislost na externích zdrojích.

Naopak obce od 3 001 – 10 tis. obyvatel (tzv. mikroregionální centra) plní v území stabilizační roli, společně s regionálními centry tvoří základ polycentrické sídelní struktury, která byla vytvářena

dlouholetým historickým vývojem. Velká část obcí si zachovala řadu centrálních funkcí, které by měly plnit z pohledu regionálního rozvoje i do budoucna. Jedná se např. o poskytování základních služeb pro své zázemí (pošta, lékař, nákupy), tyto obce plní funkci spádových center z pohledu docházky do práce a škol (procesů obvyklé denní rutiny). Pokud mikroregionální centra selhávají v plnění příslušných centrálních funkcí, dochází k problémům s příslušným typem obslužnosti v rámci celého zázemí (zázemí je následně nuceno orientovat se na jiné, obtížněji dostupné centrum). Potřeby jsou obdobné jako u venkovských obcí, liší se velikostí investic. Obce nejsou schopny samy financovat velké investiční projekty.

Návrhy obsahového zaměření podprogramů také pomohly zpřesnit výstupy územních partnerů, např. „Analýza potřeb měst a obcí ČR“ nebo „Analýza problémů, potřeb a faktorů rozvoje obcí ČR podle typů území“ ze strany SMO ČR. Významným zdrojem jsou i realizované projekty, např. projekt „Mapování vnitřního dluhu infrastruktury venkova ČR“ ze strany SMS ČR.

Zaměření jednotlivých podprogramů PRR19+ vytváří podmínky k zajištění základních veřejných služeb a fungující místní ekonomiky pro obyvatele měst a jeho zázemí. Zajištění těchto aspektů je jednou z podmínek dobré kvality života v území. Všechny čtyři podprogramy předpokládají participaci místních obyvatel, sdružení a neziskových organizací. Po obsahové stránce je zaměření podprogramů obsaženo i ve vizích strategických cílů SRR ČR 21+.

Podprogramy jsou zaměřeny na:

- Podporu výstavby a obnovy zařízení pro veřejné služby

a) Rekonstrukce, přestavba veřejných zařízení (např. kulturní dům, komunitní centrum, centrum neziskových organizací, společenský sál, komunitní centrum či zahrady, místní knihovna, tělocvična, prostor obecního úřadu, objekty zdravotnického, školského zařízení, případně objekty poštovních a obchodních objektů – respektive takových objektů, které jsou ve vlastnictví obce, sakrální stavby);

b) Infrastruktura pro volnočasové aktivity (např. úprava veřejného prostranství pro volnočasové aktivity – víceúčelové hřiště, naučná stezka, dětské dopravní hřiště);

c) Investice do veřejných prostranství (např. revitalizace, rekonstrukce veřejných prostranství – náměstí, veřejné plochy a jeho bezprostřední zázemí, které může být doplněno mobiliářem, veřejným osvětlením a bezpečnostními prvky);

- Podporu spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova (průběžné a koordinované vzdělávání pracovníků územních samospráv, např. ve strategickém a finančním plánování, podpora databáze

námětů vzdělávání, vhodných prostor a technického zázemí pro vzdělávání, příklady dobré praxe jednotlivých obcí a sdílení know-how při přípravě projektů a rozvoji území, příklady dobré praxe spolupráce obcí v realizaci společných projektů, podpora komunikační platformy obcí a jejich servisních center pro větší motivaci obcí ke spolupráci a dlouhodobém a udržitelném horizontu.

- Podporu obnovy a rekonstrukce místních komunikací (oprava a rekonstrukce místních komunikací, jejich součástí a zařízení, včetně opravy obecních komunikací poškozených v důsledku odstraňování následků kalamitních stavů)

Podpora v rámci jednotlivých podprogramů zohledňuje základní trendy v jednotlivých typech území (např. odliv části mladých a vzdělaných obyvatel i z důvodu nedostatečného rozsahu veřejných služeb v malých obcích), pomáhá obcím s investicemi, které nejsou schopny obce samy investovat z obecního rozpočtu. Investicemi do navržených opatření chceme nastartovat aktivity, které mohou být impulsem pro fungující místní ekonomiku a stabilizaci odlivu mladých a kvalifikovaných obyvatel do větších regionálních center. Detailní zaměření podporovaných aktivit bude v jednotlivých letech podrobněji vymezeno v Zásadách PRR 19+.

MMR počítá s tím, že prostřednictvím konkrétních výzev může být v některých oblastech podpořena užší skupina příjemců (např. některé aktivity na zlepšení obslužnosti u obcí do 1 000 obyvatel).

Všechny podprogramy mají za cíl zlepšení obslužnosti místních obyvatel – jsou zaměřeny na podporu rekonstrukce či přestavby veřejných zařízení (např. zahrad, objektů zdravotních, školních zařízení nebo obchodní obslužnosti) a také podporu infrastruktury volnočasových zařízení (např. víceúčelových hřišť, dětských dopravních hřišť). Ač jeden z podprogramů bude zaměřen na zmiňovanou obchodní obslužnost, je přímá finanční podpora podnikatelů ze strany státu až jedním z posledních možných řešení, s čím souhlasí např. i Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR nebo SMO ČR. Doplnkem by naopak měly být krajské dotační tituly, které již některé kraje nabízejí (k 31. 12. 2018 to jsou kraje Jihomoravský, Liberecký, Pardubický, Plzeňský a Vysočina).

Jednu z nejdůležitějších rolí v podpoře a rozvoje venkova hraje Komunitně vedený místní rozvoj (dále také „CLLD“), jenž je veden Místními akčními skupinami (dále také „MAS“) metodou LEADER a je uskutečňován na základě integrovaných a víceodvětvových strategií místního rozvoje. Koordinační role MAS při realizaci intervencí ve prospěch rozvoje venkova vychází z detailní znalosti místních podmínek a široké spolupráce s místními aktéry. Spolupráce mezi jednotlivými MAS navzájem pak přispívá k přenosu zkušeností a příkladů dobré praxe a vytváření integrovaných projektů s širokým dopadem. Tento přístup bude využit ve venkovském území, konkrétně v území MAS tvořeném správními územími

obcí s méně než 25 000 obyvateli, kdy maximální velikost MAS nepřekročí hranici 100 000 obyvatel a nebude menší než 10 000 obyvatel.

K roku 2019 v ČR působí celkem 179 standardizovaných MAS, z nichž 178 má schválenou Strategii a je proto způsobilým příjemcem z ESIF, což znamená pokryv cca 90 % území ČR. Finanční alokace (celkové způsobilé výdaje) schválených strategií dosahuje cca 15,14 mld. Kč.

Pro oblast rozvoje venkova má současně nezastupitelnou roli Národní program Životní prostředí (NPŽP), který podporuje projekty a aktivity přispívající k ochraně životního prostředí v České republice. Ochrana životního prostředí je jedním z identifikovaných strategických cílů KRV. Program je navržen jako doplňkový k jiným dotačním titulům, především Operačnímu programu Životní prostředí a programu Nová zelená úsporám. Cílem programu je podporovat projekty, které se zaměřují na efektivní a šetrné využívání přírodních zdrojů, nápravu negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí, zmírňování a přizpůsobení se dopadům změny klimatu a účinnou prevenci pomocí environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty obyvatel České republiky.

NPŽP je financovaný z prostředků Státního fondu životního prostředí ČR získaných z environmentálních poplatků a v roce 2019 má 7 prioritních oblastí, v nichž jsou vyhlašovány výzvy:

- Prioritní oblast 1: Voda (včetně dešťovky)
- Prioritní oblast 2: Ovzduší
- Prioritní oblast 3: Odpady, staré zátěže, environmentální rizika
- Prioritní oblast 4: Příroda a krajina
- Prioritní oblast 5: Životní prostředí ve městech a obcích
- Prioritní oblast 6: Environmentální prevence
- Prioritní oblast 7: Inovativní a demonstrační projekty

K roku 2019 jsou vyhlášeny výzvy do opatření 1, 2, 3 a 5 s celkovou alokací (pro roky 2017 - 2020) téměř 9 miliard Kč. Největší alokace je určena pro bezúročné půjčky na výměnu kotlů v územích krajů postižených restrukturalizací (740 milionů Kč), dále na zdroje pitné vody (600 milionů Kč) a Dešťovka II (340 milionů Kč). Obcím je určena motivační podpora Zelená stuha (21 milionů Kč) a Podpora obcí v národních parcích, kde na kofinancování projektů do OP ŽP je vyhrazeno 300 milionů Kč.

Dalším programem, který je financován ze státního rozpočtu, je Program péče o krajinu, což je dotační program na podporu zejména drobných opatření. Dělí se na tři podprogramy, které se zaměřují na specifické oblasti:

- provádění specifické péče a zajištění potřeb menšího rozsahu, které vyžadují zvláště chráněná území, ptačí oblasti nebo evropsky významné lokality, kde příjemcem podpory mohou být správy národních parků, Agentura ochrany přírody a krajiny nebo Správa jeskyní České republiky.
- zlepšování dochovaného přírodního a krajinného prostředí a zaměřuje se na realizaci opatření ve volné krajině a příjemcem podpory může být fyzická i právnická osoba nebo organizační složka státu.
- péči o zraněné a handicapované živočichy za účelem jejich návratu do přírody, péči o trvale handicapované živočichy, kteří jsou určeni k odchovným nebo osvětovým účelům i na samotnou osvětovou činnost.

MŽP připravilo aktualizovaný program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny na období 2019 - 2023 s podprogramy Zajištění povinností orgánů ochrany přírody ve zvláště chráněných územích (vč. OP) a lokalitách soustavy Natura 2000, Péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů, Adaptace vodních ekosystémů na změnu klimatu, Adaptace nelesních ekosystémů na změnu klimatu, Adaptace lesních ekosystémů na změnu klimatu, Odborné studie a další podkladové materiály.

Neopomenutelnou úlohu rozvoje venkova zabezpečuje PRV, jenž se zaměřuje na zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských, lesnických a potravinářských podniků, posílení zaměstnanosti venkova při zachování trvalé udržitelnosti a zohlednění přírodních znevýhodnění venkovských oblastí, obnovu, zachování a zesílení místních ekosystémů, podporu efektivního využívání energetických zdrojů a přechod na nízkouhlíkové venkovské hospodaření, sociální začleňování a potírání chudoby na venkově.

Díky PRV v programovém období 2014 – 2020 do českého venkova poputuje téměř 3,5 miliardy EUR (tj. cca 96 miliard korun). Z toho bude 2,3 miliardy EUR (62 miliardy korun) z unijních zdrojů a 1,2 miliardy EUR (34 miliard korun) z českého rozpočtu. Předpokládaná alokace finančních prostředků pro ochranu životního prostředí činí téměř $\frac{2}{3}$ z celkové alokace programu.

Konkrétní opatření PRV:

- Předávání znalostí a informační akce
- Poradenské, řídicí a pomocné služby pro zemědělství
- Investice do hmotného majetku
- Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti
- Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů
- Agroenvironmentálně-klimatické opatření (AEKO)
- Ekologické zemědělství (EZ)
- Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě
- Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (ANC)

- Dobré životní podmínky zvířat
- Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů
- Spolupráce - Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj)

Oblast rybářství je popsána ve Víceletém národním strategickém plánu pro akvakulturu a z něj vycházející Operační program Rybářství se zaměřuje na podporu investic do podniků akvakultury a do zpracoven ryb.

Seznam Národních dotačních titulů pro roky 2019 – 2020 je uveden v Příloze č. 1 KRV. Do všech národních dotačních titulů i programů financovaných z ESIF 2021+ je třeba prosazovat podporu rozvoje ICT infrastruktury a inovativních (SMART) řešení tak, aby v rámci koncepce rozvoje venkova byla plněna rovněž Inovační strategie ČR 2030: CR – The Country for the future.

4.2.2. Krajské a obecní nástroje

Kraje jsou významným spolugestorem naplňování širokého spektra témat. Stěžejní je role krajů při zajištění základních veřejných služeb. Kraje provozují řadu nemocnic a zařízení sociálních služeb a jsou zřizovatelem středních škol. V oblasti dopravy kraje spravují síť silnic II. a III. třídy. Oblastí, v nichž kraje působí, je však mnohem více. Z analýzy dotačních titulů krajů vyplývá, že kraje financují i podporu podnikání, pořizování územních plánů, či přípravu a administraci projektů, aj.

V rámci krajských dotačních titulů rozdělují kraje ze svých prostředků zhruba 6 miliard Kč ročně⁷³. Celkem mají kraje zřízeny více než 400 dotačních titulů. Všechny kraje mají vyhlášen Program obnovy venkova, který od roku 2004 sami administrují. U některých dotačních titulů nejde o prostředky kraje, ale o finanční prostředky státu, které jsou prostřednictvím krajů přerozdělovány – to je případ například sociálních služeb, kde kraje přerozdělují finanční prostředky Ministerstva práce a sociálních věcí.

Většina krajů vyhláší dotační tituly v sociální oblasti (podpora sociálních služeb, podpora domácí hospicové péče a dobrovolnictví). V oblasti zdravotnictví kraje nejčastěji podporují vzdělávání lékařů i nelékařského zdravotnického personálu na území daného kraje, další často podporovanou aktivitou je zdravotnická výchova a osvěta a aktivity vedoucí ke zlepšení zdravotního stavu obyvatel. Školství je kraji

⁷³ <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6743008&ht=Rozpo%EDty+obc%ED+a+kraj%F9+v+roce>.

podporováno různorodými formami, od podpory polytechnického vzdělávání a řemesel, přes podporu pořizování učebních pomůcek, až po podporu terciárního vzdělávání. Kraje mají společnou také podporu nestátních neziskových organizací, nejčastěji na podporu jednotek sborů dobrovolných hasičů. Ač procentuálně zanedbatelné, je taktéž nutné zmínit dotační tituly na podporu obchodní obslužnosti – konkrétně podporu malých prodejen - např. kraje Pardubický, Plzeňský, Jihomoravský a Vysočina. Některé kraje nemají samostatný DT a podpora je směřována v rámci POV (např. Liberecký, Olomoucký).

Téměř všechny kraje rovněž nabízí dotace při pořízení územních plánů a územně plánovací dokumentace. Některé kraje podporují také projektovou přípravu a následně také podporu při administraci projektů.

V oblasti cestovního ruchu jsou podporovány krajské a oblastní organizace destinačního managementu, či turistická informační centra. Kraje zřizují rovněž dotační tituly podporující regionální kulturu i památkově chráněná území, veřejnou infrastrukturu cestovního ruchu. V oblasti dopravy jsou nejčastěji podporovány témata zvýšení bezpečnosti, budování a rekonstrukce přechodů pro chodce a rozvoj cyklistické dopravy.

Kraje financují i aktivity zaměřené spíše na zlepšení konkurenceschopnosti subjektů na svých územích. Příkladem je podpora inovací, a to prostřednictvím programů podporujících inovace, vědu a výzkum, či inovačních voucherů. Některé kraje dotačně podporují podnikání, například formou podnikatelských voucherů, či podporou začínajících podnikatelů.

Nastavení některých krajských dotačních titulů často reflektuje krajská specifika. Kraje s vyšším podílem národnostních menšin tak podporují rozvoj jejich kulturních aktivit, Jihomoravský kraj pak například financuje podporu vinařství a vinohradnictví.

Pokud se v krajských dotačních titulech objevuje územní dimenze, děje se tak zpravidla stanovením limitu pro počet obyvatel (hranice je nejčastěji stanovena na 2000 obyvatelích v obci). Výjimkami jsou Pardubický kraj, kde byl na rok 2017 vyhlášen dotační titul zaměřený výhradně na realizaci rozvojových projektů v problémových regionech (ty jsou stanoveny Programem rozvoje Pardubického kraje) a Kraj Vysočina, kde jsou v dotačním titulu na podporu podnikatelů zvýhodňováni žadatelé z okresů s nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti. Speciální dotační titul na rozvoj hospodářsky slabých oblastí je zřízen v Jihočeském kraji. Podpora je poskytována formou dotace na zachování, obnovu a rozvoj základních služeb občanské vybavenosti, využití chátrajících opuštěných objektů, či na podporu rozvoje startovacího bydlení pro mladé rodiny. Jihočeský kraj zároveň poskytuje příspěvek na poskytování k úhradě úroků z úvěrů, a to pro především pro obce v hospodářsky slabých oblastech Jihočeského kraje.

Obce přispívají k podpoře regionálního rozvoje různorodým spektrem nástrojů. Jedná se na jedné straně o koncepční (dokumenty strategického rozvoje, územní plány) a institucionální nástroje (např. podpora spolupráce obcí), na druhé straně o nástroje finanční (dotace, granty).

Dle dat Ministerstva financí (MF) se kapitálové výdaje obcí (a dobrovolných svazků obcí) dlouhodobě pohybují kolem hranice 80 miliard Kč za rok⁷⁴ a tvoří asi třetinu ze všech výdajů obcí. Specifickým případem je hlavní město Praha, které např. v roce 2016 mělo výdaje v hodnotě takřka 59 miliard Kč, tedy zhruba jednu čtvrtinu z výdajů všech obcí ČR. Bližší Analýza je uvedena v Příloze č. 3.

⁷⁴ <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6710577>

5. Seznam zdrojů

AMSP ČR (2018): Jak úspěšně předat rodinnou firmu druhé generaci, konference.

Bernard, J.: Změny vybavenosti venkovských obcí základními službami a dopady na jejich obyvatele, TAČR projekt, 2018-2020. Data ČSÚ, SMS, MŠMT.

ČSÚ (2009). Postavení venkova v krajích ČR. (13 publikací).

ČSÚ: Lexikon obcí ČR, 2008, 2013–17.

ČSÚ: online data z let 2009–2018.

ČSÚ: Srovnání krajů v České republice – 2018 - vybrané ukazatele podle krajů v roce 2017.

ČSÚ: online data: Vybavenost obcí z roku 2016.

ČSÚ: online data: Vybavenost obcí. Tabulka zahrnuje všechny kategorie obcí v příslušném kraji.

ČSÚ: online data: Informační technologie - mezikrajské srovnání - 2017.

ČSÚ: Hrubý domácí produkt (HDP) - Metodika (2019), online dostupné:
https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk_t_-hdp-

ČSÚ (2018): HDB (2018) online dostupné: <https://www.czso.cz/csu/xr/regionalni-hruby-domaci-produkt-a-regionalni-hruba-pridana-hodnota-hph-v-beznych-cenach>.

ČSÚ: Sčítání lidu, domů a bytů 2001, ČSÚ 2002.

E-ROZVOJ.CZ, s.r.o (2018): Analýza rozvojových dokumentů zpracovaných v aplikaci obcepro.cz, 26 s.

Hampl, M., Marada, M. (2015): Sociogeografická regionalizace Česka. Geografie, 120, č. 3, s. 397–421.

<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6743008&ht=Rozpo%ED+ty+obc%ED+a+kraj%F9+v+roce>

<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6710577>

https://ec.europa.eu/czech-republic/news/190130_udrzelna_evropa_2030_cs

Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

KOCOUREK, A. a J. ŠIMANOVÁ. Spatial Modelling of Nominal and Real Net Disposable Household Incomes in the Districts (LAU1) of the Czech Republic (2017). Mathematical Methods in Economics MME 2017. 1. vyd. Hradec Králové:,s. 336 – 341. ISBN 978-80-7435-678-0.

KOCOUREK, A., J. ŠIMANOVÁ a J. ŠMÍDA. Estimation of regional price levels in the districts of the Czech Republic (2016). Statistika. Praha: Český statistický úřad, roč. 96, č. 4. S. 56 – 70. ISSN 0322-788X.

KRAFT, J., A. KOCOUREK, J. ŠIMANOVÁ a J. ROZKOVEC. Metodika stanovení regionálních spotřebních košů a cenových parit pro kalkulaci regionálních cenových hladin (regionálního cenového indexu) (2015). [metodika]. TD020047V002, Technická univerzita v Liberci.

Kučerová, S. (2010): Identita českého venkova. Obec a finance, 2010, č. 5, s. 35–37.

LONGFORD, N. T.: Missing Data and Small Area Estimation: Modern Analytical Equipment for the Survey

Matej M., 2019: Hospodaření územních rozpočtů v roce 2018. Obec a finance 2/2019, Triada, s.r.o.

MMR (2018): Akční plán strategie regionálního rozvoje 2019-20.

Ministerstvo vnitra České republiky: Czech POINT. Online dostupné:
<http://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/http://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/statistiky-czp/>

Monitor, MFCR, online: monitor.statnipokladna.cz. Výpočty: CRIF – Czech Credit Bureau, a. s.

Monitor, MFCR, online: <http://monitor.statnipokladna.cz/analyza/>. Vlastní zpracování dle dat územních rozpočtů.

MPO: Webový portál MPO pro veřejné konzultace týkající se programu podpory pokrytí České republiky sítěmi vysokorychlostního připojení k internetu v rámci programu OP PIK.

Národní strategie pro místní rozvoj: regiony, města, venkovské oblasti (KSRR – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie).

Novotný, L., Hruška, V., Egedy, T., Mazur, M. (2015), Defining rural areas of Visegrad countries. STUDIA OBSZAROW WIEJSKICH/RURAL STUDIES, 39, 21-33.

OECD 2018: Enhancing Rural Innovation - 11th OECD Rural Development Conference, proceedings, 9-12 April 2018, Edinburgh, Scotland (United Kingdom) dostupné online <http://www.oecd.org/rural/rural-development-conference/outcomes/Proceedings.pdf>

Perlín a kol.: Socioekonomický vývoj nemetropolitních oblastí České republiky se zřetelem na rozvojové potřeby jednotlivých regionů, TAČR projekt, 2018-2020.

Perlín, R. (2009): Vymezení venkovských obcí v Česku. Deník veřejné správy. (online) dostupné z <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6384068>.

Regulation (EU) 2017/2391 of the EP and of the Council of 12 December 2017 amending Regulation (EC) No 1059/2003 as regards the territorial typologies (Tercet) dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R2391&qid=1518516545415&from=EN>

SLDB: online data z roku 2001, 2011. ČSÚ: online data z let 2002, 2013.

Statistician (2006). Springer Science & Business Media, Berlin.

Sýkora, L., Procházková, A., Ignatyeva, E., Kebza, M. (2017) Analýza potřeb měst a obcí ČR, Praha, Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů.

ÚZEI: PODKLADOVÉ ANALÝZY PRO PŘÍPRAVU SZP V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021+ (2018), odborná zpráva pro MZe, neveřejná.

6. Slovníček pojmů – Seznam zkratk

- AgK ČR – Agrární komora ČR
- AMSP ČR - Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR
- AP SRR ČR 21+ - Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 – 2027
- ASZ – Asociace soukromého zemědělství ČR
- CLLD – Komunitně vedený místní rozvoj
- Czech POINT – Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál
- ČMZRB – Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
- ČOV – čistírny odpadních vod
- ČR – Česká republika
- ČSÚ – Český statistický úřad
- DMO – Organizace destinačního managementu
- DSO – Dobrovolný svazek obcí
- DT – Dotační titul
- DU/VPM – dosažitelných uchazečů na jedno volné pracovní místo
- ESF – Evropský sociální fond
- ESIF – Evropské strukturální investiční fondy
- EU – Evropská unie
- EUR – Euro
- EZ – Ekologické zemědělství
- EZFRV - Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
- HDP – hrubý domácí produkt
- HPH – Hrubá přidaná hodnota
- IROP – Integrovaný regionální operační program
- KRV – Koncepce rozvoje venkova
- LEADER - Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku
- LFA ČR – Svaz marginálních oblastí ČR
- LPIS – Land Parcel Identification Systém
- MAS – místní akční skupiny
- MF – Ministerstvo financí
- MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj
- MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu
- MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

- MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- MSP – Malé a střední podniky
- MV – Ministerstvo vnitra
- MZe – Ministerstvo zemědělství
- MZd – Ministerstvo zdravotnictví
- MŽP – Ministerstvo životního prostředí
- NUTS - Nomenclature des unités territoriales statistiques
- OECD - Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
- OPPIK – Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
- OPZ – Operační program zaměstnanost
- ORP – Obce s rozšířenou působností
- POÚ – Pověřený obecní úřad
- PORV – Program obnovy a rozvoje venkova
- PRR19+ - Program rozvoje regionů 19+
- PRV – Program rozvoje venkova
- SEZ ČR – Svaz ekologického zemědělství ČR
- SLDB – Sčítání lidí, domů a bytů
- SMO ČR – Svaz měst a obcí ČR
- SMS ČR – Sdružení místních samospráv ČR
- SOCR ČR – Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR
- SPOV ČR – Spolek pro obnovu venkova ČR
- SRR ČR 21+ - Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 – 2027
- SVL – Sociálně vyloučené lokality
- SVTA – Svaz venkovské turistiky a agroturistiky
- SZIF – Státní zemědělský intervenční fond
- SZP – Společná zemědělská politika
- TA ČR – Technologická agentura ČR
- ÚZEI – Ústav zemědělských informací a ekonomiky
- VaVal - Výzkum, vývoje a inovace
- WPRUR (Working Party on Rural Policy) – Pracovní skupina pro politiku venkova
- ZPF – zemědělský půdní fond
- ZS ČR - Zemědělský svaz ČR

7. Seznam tabulek, grafů a obrázků

- Tabulka 1: Vymezení venkova v krajinách V4 dle Novotného a kol.
- Tabulka 2: Vybrané demografické údaje
- Tabulka 3: Počet obcí a obyvatel podle vybraných velikostních kategorií obcí v ČR v časové řadě
- Tabulka 4: Občanská vybavenost obcí v roce 2016
- Tabulka 5: Vybrané údaje o vybavenosti obce
- Tabulka 6: Dostupnost připojení na kanalizaci a veřejný vodovod
- Tabulka 7: Domácnosti s připojením k internetu (%) 2005-2017
- Tabulka 8: Vývoj podílu HDP v cenách roku 2017 dle typologie městských a venkovských regionů (NUTS3) na celkovém HDP v ČR v letech 2006-2016 (%)
- Tabulka 9: Podíly hrubé přidané hodnoty v sektorech na celkové hrubé přidané hodnotě v NH dle typologie městských a venkovských regionů (NUTS3) v letech 2006–2016 (%)
- Tabulka 10: Venkovské oblasti dle podnikatelské struktury s ohledem na odvětví v roce 2017
- Tabulka 11: Vybrané ekonomické údaje
- Tabulka 12: Podíl zaměstnaných osob podle odvětví ekonomické činnosti (%)
- Tabulka 13: Stakeholders
- Tabulka 14: Bilance příjmů a výdajů územních rozpočtů k 31. 12. 2018 po konsolidaci (mil. Kč)
- Tabulka 15: Stav finančních prostředků na bankovních účtech územních rozpočtů včetně příspěvkových organizací (mld. Kč)
- Tabulka 16: Daňové příjmy obcí
- Tabulka 17: Bilance obecních rozpočtů v přepočtu na jednoho obyvatele v letech 2018 a 2017 (bez Hl. m. Prahy, Brna, Plzně a Ostravy)
- Tabulka 18: Složky příjmů na obyvatele za rok 2017 (Kč/obyv.)

- Obrázek 1: Sociogeografická regionalizace Česka
- Obrázek 2: Mapa pokrytí vysokorychlostním internetem v ČR
- Obrázek 3: Délka komunikací spravovaných obcemi
- Obrázek 4: Funkční velikost obcí
- Obrázek 5: Progresivita ekonomické struktury
- Obrázek 6: Dlouhodobá nezaměstnanost
- Obrázek 7: Nepojistné sociální dávky v ČR k roku 2017
- Obrázek 8: Nominální čistý důchod domácností (2011 – 2015)

- Obrázek 9: Regionální reálný čistý důchod domácností (2011 – 2015)
 - Obrázek 10: Změna počtu obyvatel obcí 1991/2016 – Hot Spot analýza
 - Obrázek 11: Typologie území
 - Obrázek 12: Rozmístění a populační velikost měst a obcí, respondentů dotazníku
-
- Graf 1: Hustota zalidnění v krajích ČR v roce 2017 (ob./km²)
 - Graf 2: Přírůstek obyvatelstva ve velikostních skupinách obcí ČR v letech 2001-16
 - Graf 3: Věková struktura populace (%) a index stáří ve velikostních skupinách obcí ČR v roce 2017
 - Graf 4: Index stáří v obcích do 1 999 obyvatel a městech dle krajů ČR v roce 2017
 - Graf 5: Analýzy závislosti vybavenosti obcí na jejich populační velikosti a Časové řady.
 - Graf 6: Příjmy v přepočtu na obyvatele za rok 2017 (bez Prahy, Brna, Ostravy a Plzně)
 - Graf 7: Celkové příjmy v přepočtu na obyvatele za rok 2017 a 2018 podle krajů a velikostních skupin obcí
 - Graf 8: Daňové příjmy v přepočtu na obyvatele za rok 2017 a 2018 podle krajů a velikostních skupin obcí
 - Graf 9: Dotace na obyvatele za rok 2017

Zpracováno odborem regionální politiky MMR

Richard Nikischer

Ivana Kašparová

Jan Zerák

8. Přílohy

Příloha č. 1: Jednotlivé Národní DT na roky 2019 – 2020 ⁷⁵.

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
MD	Podpora obnovy historických železničních kolejových vozidel pro období 2017 – 2020	obnova historických kolejových železničních vozidel – národní program	FO, PO včetně spolků, zájmových sdružení	4,00	4,00
MD	Podpora obnovy historických železničních kolejových vozidel pro období 2017 – 2020	obnova historických kolejových železničních vozidel – národní program	FO, PO včetně spolků, zájmových sdružení	4,00	4,00
MD	Pořízení a modernizace železničních kolejových vozidel	pořízení kolejových vozidel pro služby obecného hospodářského zájmu	dopravci zajišťující veřejné služby v přepravě cestujících, objednatelé veřejných služeb	prostředky EU 4000 mil. Kč, prostředky státního rozpočtu 0 Kč	prostředky EU 3500 mil. Kč, prostředky státního rozpočtu 0 Kč
MD	Křížení komunikací	výstavba, modernizace a opravy místních komunikací a veřejně přístupných účelových komunikací v místech křížení s nadřazenou dopravní infrastrukturou	ŘSD ČR, SŽDC, vlastník nebo provozovatel regionální dráhy; kraj jako vlastník silnice II. nebo III. Třídy, nebo příspěvková organizace zřízená krajem, která vykonává správu tohoto majetku ve vlastnictví kraje; obec jako vlastník místní komunikace nebo veřejně přístupné účelové komunikace ve smyslu	není známa	není známa
MD	Vybavení letišť	vybavení letišť technickými nebo obdobnými prostředky sloužícími k ochraně civilního letectví před protiprávními činy	právnícká či fyzická osoba se sídlem nebo organizační složkou v České republice, která je provozovatelem letiště, na kterém ani v jednom z předcházejících pěti let nepřesáhl počet odbavených cestujících maximální počet 1 milion za rok	40, 00 z rozpočtu SFDI	není známa
MD	Cyklistické stezky	výstavba nebo oprava cyklistických stezek nebo zřizování jízdních pruhů pro cyklisty	obce, organizační složka obce, svazek obcí, kraj	200,00 z rozpočtu SFDI	není známa

⁷⁵ Akční plán strategie regionálního rozvoje 2019-20.

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
MF	Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního školství v okolí velkých měst	Navýšení kapacity základních devítiletých škol v působnosti a majetku obcí Dotační program je určen pouze pro plně organizované ZŠ zřizované obcemi. Jedná se o pomoc obcím postižených rezidenční suburbanizací. Stravovací zařízení, tělocvičny, družiny a další zázemí lze financovat pouze, pokud potřeba jejich rozšíření vyplývá z nárůstu počtu dětí navštěvujících školu. Finanční prostředky státního rozpočtu jsou účelově určeny na úhradu nákladů stavební, příp. technologické části stavby.	obce	1 008,80	400,00
MF	Majetkové vypořádání pozemků pod stavbami silnic II. a III. třídy	Refundace nákladů krajů spojené s výkupy pozemků Vláda svým usnesením č. 508/2016 schválila pokračování tohoto dotačního programu do 31. 12. 2019.	kraje	40,00	není známa
MK	Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón	obnova kulturních památek nacházejících se v nejceněnějších částech našich historických měst prohlášených za památkové rezervace a památkové zóny	obce, církev, jiné PO a FO, kraj, hl. m. Praha	není známa	není známa
MK	Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	Obnova kulturních památek nacházejících se ve vesnických památkových rezervacích a zónách a v krajinných památkových zónách.	obce, církev, jiné PO a FO, kraj		
MK	Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	zachování a obnova nemovitých kulturních památek, které se nalézají mimo památkové rezervace a zóny, popř. obnova movité kulturní památky pevně spojené se stavbou, jako jsou např. oltáře nebo varhany v kostelech, pokud je tato stavba kulturní památkou, a obnova movitých kulturních památek v případě, že se nejedná o restaurování, např. obnova kolejových vozidel, strojů apod.	obce, církev, jiné PO a FO, kraj		
MK	Program restaurování movitých kulturních památek	náklady spojené s obnovou (restaurováním) movitých kulturních památek, zejména takových, které jsou významnými díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi a jsou umístěny v budovách	obce, církev, jiné PO a FO, kraj, hl. m. Praha		

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		zpřístupnění veřejnosti pro kulturní, výchovně-vzdělávací nebo náboženské účely			
MK	Program Podpora pro památky UNESCO	tvorba a překlad management plánů a nominačních dokumentací vědecko-výzkumné projekty vztahující se k českým památkám zapsaným na Seznamu světového dědictví a Indikativním seznamu ČR prezentace, osvěta a edukace ve stejné oblasti	města, kraje, spolky, podnikatelské subjekty, AV ČR, NPÚ		
MK	Program zachrany architektonického dědictví	Zachování a obnova ohrožených nemovitých kulturních památek, které tvoří nejcennější součást národního kulturního dědictví, zejména velkých stavebních objektů, národních kulturních památek a památek UNESCO	obce, církev, jiné PO a FO, kraj, ČR, hl. m. Praha		
MK	Havarijní program	stavební práce spojené s obnovou kulturní památky včetně restaurátorských prací, zejména však statické zajištění objektu, oprava krovu a střechy.	obce, církev, jiné PO a FO, kraj, hl. m. Praha		
MK	Podpora regionálních kulturních tradic	podpora spojená s významnými výročími měst a obcí, s významnými výročími kulturně-historických událostí a s významnými výročími významných osobností českého původu působících v oblasti kultury, jejichž význam (působení) překračuje rámec regionu. Za významná jubilea jsou považována výročí kulatá (např. 100., 200., 500. či 700. výročí), popř. výročí půlkulatá (např. 150., 250., 550. či 750. výročí)	FO a PO (zejména obce, města, spolky, hl. m. Praha)		
MK	Kulturní aktivity na podporu projektů profesionálního umění	profesionální kulturní aktivity v oblasti alternativní a klasické hudby, výtvarného umění, divadla a tance	spolky, FO a PO v příslušné oblasti		
MK	Programu státní podpory festivalů profesionálního umění	profesionální festivaly v oblasti hudby, výtvarného umění, divadla, tance a literatury.	spolky a PO v příslušné oblasti		
MK	Podpora literárních akcí	literární festivaly a přehlídky, cykly literárních přednášek s dlouhodobou koncepcí, literární soutěže, výstavní projekty, dílny, sympozia, semináře, konference, propagační pořady, tvůrčí pobyty, celoroční popularizační a informační činnost	FO a PO v příslušné oblasti		
MK	Podpora literárních periodik	literární a literárně-kulturní periodika	FO a PO		

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
MK	Podpora vydávání knih	vydávání neperiodických publikací (tištěných knih)	FO a PO		
MK	Podpora vydání české literatury v překladu	vydání celých knih, tematických čísel časopisů nebo úryvků v cizím jazyce	FO a PO		
MK	Program Veřejné informační služby knihoven – VISK	1. Koordinační centrum programu a implementace Koncepce rozvoje knihoven v ČR 2. Mimoškolní vzdělávání knihovníků v oblasti ICT 3. Informační centra knihoven 5. Retrospektivní konverze katalogů 6. Zpřístupňování vzácných dokumentů 7. Ochrana a digitalizace ohrožených dokumentů 8. Informační zdroje 9. Souborný katalog CASLIN a soubor národní identity ČR	spolky a PO v příslušné oblasti		
MK	Knihovna 21. století – K 21	podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců, podpora všeobecné dostupnosti knihovnických služeb pro občany se zdravotním postižením, kulturní, výchovná a vzdělávací činnost	spolky a PO v příslušné oblasti		
MK	Program podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin	periodický tisk vydávaný v jazycích národnostních menšin, rozhlasové a televizní vysílání v jazycích národnostních menšin	FO a PO v příslušné oblasti		
MK	Podpora v oblasti kinematografie a médií	Organizace festivalů a přehlídek audiovizuální tvorby, Popularizace mediální tvorby a profesionalizace médií, Profesní vzdělávání v kinematografii a audiovizi, Odborné konference a semináře v kinematografii a audiovizi, Odborné publikace, Filmová, audiovizuální a mediální výchova, Propagace kinematografie a audiovize, Diverzifikace programu kin a práce s publikem	spolky, OPS a PO v příslušné oblasti		
MK	Podpora kulturních projektů vysílaných do zahraničí	Živé umění a literární projekty, Kulturní dědictví, Současné výtvarné umění, architektura a design, Projekty týkající se významných českých kulturně-historických výročí	FO a PO v příslušné oblasti		
MK	Program na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje	výzkum v oblasti kulturního dědictví a aplikace, výzkum v oblasti národní identity	výzkumné organizace	425,00	425,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
	národní a kulturní identity				
MK	Podpora rozvoje náboženských a nábožensko-kulturních aktivit spolků	jednorázové kulturní akce a dlouhodobé činnosti duchovně-kulturního charakteru	spolky v příslušné oblasti	není známa	není známa
MK	Podpora významných kulturních aktivit církví a náboženských společností	jednorázové kulturní akce a dlouhodobé činnosti duchovně-kulturního charakteru	NNO v příslušné oblasti		
MK	Podpora tradiční lidové kultury	dokumentace, identifikace a prezentace projevů tradiční lidové kultury, zpravodajská a sběratelská činnost, zpracování záznamů, výzkumná činnost, shromažďování dokladů o projevech tradiční lidové kultury, dokumentace a záznamy tradičních technologií, popularizace a prezentace shromážděných dokladů, výstavní činnost, předvádění technologií lidových řemesel, podpora výjimečných edičních počinů	FO a PO v příslušné oblasti (např. spolky, ústavy, obce, atd.)		
MK	Podpora kulturních aktivit osob se zdravotním postižením a seniorů	terapeutické funkce kultury jako kompenzace pro zdravotně postižené, umělecká tvorba zdravotně znevýhodněných občanů, kulturní aktivity pro seniory a zdravotně postižené, odstraňování informačních a technických bariér přístupu ke kultuře pro znevýhodněné skupiny	FO a PO v příslušné oblasti (např. spolky, ústavy, obce, atd.)		
MK	Podpora rozvoje zájmových kulturních – mimouměleckých aktivit	aktivity zaměřené na vzdělávání dětí v kultuře, kulturně-vzdělávací aktivity se zaměřením na etiku a prevenci sociálně-patologických jevů, kulturní aktivity pro nezaměstnané a rizikové skupiny	FO a PO v příslušné oblasti (např. spolky, ústavy, obce, atd.)		
MK	Podpora neprofesionálních uměleckých aktivit	neprofesionální umění v oblasti tance, hudby, divadla, lidové slovesnosti a vizuální tvorby, aktivity spojené s publikační činností, aktivity specifické pro věkové skupiny (dětské, studentské, seniorské)	FO a PO v příslušné oblasti (např. spolky, ústavy, obce, atd.)		
MK	Podpora zahraničních kontaktů v oblasti	přeshraniční aktivity neprofesionálního umění v oblasti amatérského divadla,	FO a PO v příslušné oblasti (např. spolky, ústavy, obce, atd.)		

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
	neprofesionálních uměleckých aktivit	tanečního umění, folklórních souborů, pěveckých sborů a orchestrů			
MK	Podpora kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v České republice	umělecké, kulturně-vzdělávací a výchovné aktivity příslušníků národnostních menšin ČR, multietnické kulturní akce, publikační činnost a dokumentace národní kultury	FO a PO v příslušné oblasti (např. spolky, ústavy, obce, atd.)		
MK	Podpora integrace příslušníků romské menšiny	umělecké, kulturně-vzdělávací a výchovné aktivity příslušníků romské menšiny, publikační činnost a dokumentace romské kultury	pouze PO v příslušné oblasti (např. spolky, ústavy, obce, atd.)		
MK	Program poskytování příspěvků na tvůrčí nebo studijní účely v oblasti neprofesionálního umění a tradiční lidové kultury	tvůrčí nebo studijní činnost v oblasti neprofesionální kultury	FO v příslušné oblasti		
MK	Program Kulturní aktivity v památkové péči	literární díla, konference, přednášky, výstavy a soutěže zaměřené na památkovou péči	spolky, OPS, sdružení PO		
MK	Podpora projektů zaměřených na poskytování standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií	aktivity zaměřené na zlepšování služeb muzeí a galerií	obce a města, kraj, hl. m. Praha		
MK	Podpora projektů výchovně vzdělávacích aktivit v muzejnictví	Edukační aktivity v rámci muzejních expozic ze sbírek evidovaných v CES, Edukační aktivity v oblasti muzejnictví podporující rozvoj školních vzdělávacích programů	obce a města, kraj, hl. m. Praha		
MK	Podpora expozičních a výstavních projektů	instalace expozic a výstav, zpřístupnění expozic a výstav osobám s omezenou schopností pohybu a orientace	vlastníci sbírky muzejní povahy zapsané v CES MK ČR, hl. m. Praha		
MK	Akviziční fond	nákup díla mladšího 50 let, které patří mezi díla typickým způsobem představující vývoj výtvarného umění v České republice	subjekty hospodařící se sbírkami muzejní povahy		
MK	Výkupy předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu	nákup předmětu výrazné kulturní hodnoty nebo se statutem kulturní památky	subjekty hospodařící se sbírkami muzejní povahy		
MK	Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví	ochrana předmětů movitého kulturního dědictví dokumentace a inventarizace předmětů movitého kulturního dědictví	soukromé a právnické osoby vlastníci nebo spravující předmět movitého kulturního dědictví		
MK	Program kulturní aktivity – Podpora projektů spolků a pobočných spolků	Prezentace, popularizace a ochrana movitého kulturního dědictví,	spolky a pobočné spolky v oblasti ochrany movitého kulturního dědictví		

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		Zajišťování informačního servisu a komunikace v oboru muzejnictví, Dokumentace historie spolkového života s vazbou k regionu, Zajišťování důstojného průběhu slavnostních shromáždění			
MMR ⁷⁶	Podpora obnovy místních komunikací	Budou podporovány akce zaměřené na obnovu místních komunikací a jejich součástí dle zákona č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně na: (a) všechny konstrukční vrstvy vozovek a krajnic, odpočívky, přidružené a přidané pruhy, parkovací zálivy včetně zastávkových pruhů linkové osobní dopravy, (b) místní komunikace vedené na mostních objektech (nadjezdy), včetně těchto objektů, (c) napojení místní komunikace na příslušnou pozemní komunikaci, je-li tato v majetku obce, (d) dále pokud jsou nedílnou součástí obnovy dané místní komunikace: obnovu kanalizace, včetně úprav k odvádění vody (jen tehdy, slouží-li výlučně k odvádění povrchových vod z této komunikace) a obnovu propustků, ostatních povrchových odvodňovacích zařízení, galerií, opěrných, zárubních, obkladních a parapetních zdí, teras, násypů a svahů, dělicích pásů, příkopů.	obce do 3000 obyvatel	190,00	Není známa
MMR	Podpora obnovy sportovní infrastruktury	Podporovány budou akce zaměřené na: (a) obnovu školních hřišť (multifunkční a víceúčelová hřiště a sportoviště apod.), které slouží pro hodiny tělesné výchovy, (b) na obnovu školních tělocvičen	obce do 3000 obyvatel	450,00	
MMR	Podpora obnovy staveb a zařízení dopravní infrastruktury	Budou podporovány akce zaměřené na obnovu: (a) propustků, (b) mostů a lávek přes místní vodoteče a terénní nerovnosti, (c) parkovacích a odstavných ploch s vazbou na občanskou vybavenost obcí, (d) zastávek linkové osobní dopravy a hromadné veřejné dopravy. Podporovány budou akce s	obce do 3000 obyvatel	20,00	

⁷⁶ Podrobné informace o všech národních dotačních titulech MMR jsou dostupné zde: <https://www.mmr.cz/cs/Narodni-dotace>.

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		výstupy sloužícími široké veřejnosti, jejichž užívání není zpoplatněné a jsou veřejně přístupné. Výstupy nesmí být budovány pro konkrétního provozovatele/uživatele a nesmí sloužit k provozování ekonomické činnosti účastníka programu.			
MMR	Podpora vítězů soutěže Vesnice roku	Akce zaměřené například na obnovu a údržbu venkovské zástavby, komplexní úpravu veřejných prostranství a obnovu a zřizování veřejné zeleně.	obec oceněná v soutěži Vesnice roku	35,00	
MMR	Rekonstrukce a přestavba veřejných budov	Budou podporovány akce zaměřené na obnovu veřejných budov, jejichž provoz je plně hrazen z obecního rozpočtu. Např. kulturní domy, obecní domy, multifunkční domy, školní budovy.	obce do 3000 obyvatel	100,00	
MMR	Revitalizace veřejných ploch v zastavěném území obce	Podpora kompletní revitalizace/obnovy veřejného prostranství – návsi a náměstí včetně veřejné zeleně a dalších prostor, které jsou přístupné široké veřejnosti bez omezení. Podporovány budou akce komplexního charakteru, nikoliv jednotlivé součásti revitalizace, které lze financovat z jiných DT podprogramu, nebo OPŽP. Pro rok 2019 není vyhlášen.	obce do 3000 obyvatel	nevyhlášen	
MMR	Obnova drobných sakrálních staveb a hřbitovů	Akce zaměřené na obnovu drobných sakrálních staveb nalézajících se v katastrálním území obce, které nejsou prohlášeny kulturní památkou a jsou v majetku účastníka podprogramu. Jedná se zejména o obnovu staveb jako kaple, kaplička, márnice, socha, boží muka, kříž. Dále pak na obnovu prostoru hřbitovů nebo hřbitovních zdí.	obce do 3000 obyvatel	20,00	
MMR	Podpora budování a obnovy míst aktivního a pasivního odpočinku	Akce s výstupy sloužícími široké veřejnosti, jejichž provoz je hrazen z obecního rozpočtu, jejich užívání není zpoplatněno a jsou veřejně přístupné. Např. obnova nebo vybudování veřejných hřišť a sportovišť, dětských dopravních hřišť, obnova obecních koupališť lokálního charakteru, obnova nebo vybudování naučných/zážitkových stezek (vyjma cyklostezek), obnova nebo vybudování zařízení pro volnočasové aktivity (vnitřní a	obce do 3000 obyvatel	70,00	

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		vnější prostory pro setkávání, komunitní a spolkovou činnost).			
MMR	Podpora dostupnosti služeb	Podpora je určena na přípravu prostor pro provozování služeb základní lékařské péče a obchodní obslužnosti. Podporovány budou akce zaměřené na rekonstrukci, přestavbu a výstavbu objektů nebo jejich částí, které budou následně nabídnuty k provozování za transparentních a tržních podmínek.	Obce do 1000 obyvatel, DSO	20,00	
MMR	Sdílené vybavení komunální technikou	Podpora je určena na nákup komunální techniky, která bude sdílená v rámci dobrovolného svazku obcí (dále jen „DSO“). Podpora je určena na pořízení traktorů včetně doplňků sloužících k údržbě komunikací, trávníků, veřejných prostranství, nákladních automobilů, žacích strojů, mulčovačů, štěpkovačů apod. Není pro rok 2019 vyhlášen.	DSO	nevyhlášen	
MMR	Podpora venkovské pospolitosti a spolupráce na rozvoji obcí	Podporovány budou akce zaměřené na prezentaci úspěšných projektů zaměřených na obnovu a rozvoj venkova s nadregionálním dosahem, výměnu zkušeností při přípravě projektů zaměřených na obnovu a rozvoj venkova s nadregionálním dosahem, odborné vzdělávání starostů související s výkonem jejich funkce	Obce do 3000 obyvatel, DSO	5,00	
MMR	Podpora obnovy místních komunikací	Budou podporovány akce zaměřené na obnovu místních komunikací a jejich součástí dle zákona č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně na: (a) všechny konstrukční vrstvy vozovek a krajnic, odpočívky, přidružené a přidané pruhy, parkovací zálivy včetně zastávkových pruhů linkové osobní dopravy, (b) místní komunikace vedené na mostních objektech (nadjezdy), včetně těchto objektů, (c) napojení místní komunikace na příslušnou pozemní komunikaci, je-li tato v majetku obce, (d) dále pokud jsou nedílnou součástí obnovy dané místní komunikace: obnovu kanalizace, včetně úprav k odvádění vody	Obce s 3001–10000 obyvateli	200,00	

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		(jen tehdy, slouží-li výlučně k odvádění povrchových vod z této komunikace) a obnovu propustků, ostatních povrchových odvodňovacích zařízení, galerií, opěrných, zárubních, obkladních a parapetních zdí, teras, násypů a svahů, dělicích pásů, příkopů.			
MMR	Podpora obnovy sportovní infrastruktury	Podporovány budou akce zaměřené na: (a) obnovu školních hřišť (multifunkční a víceúčelová hřiště a sportoviště apod.), které slouží pro hodiny tělesné výchovy, (b) na obnovu školních tělocvičen	Obce s 3001–10000 obyvateli	150,00	
MMR	Podpora obnovy staveb a zařízení dopravní infrastruktury	Budou podporovány akce zaměřené na obnovu: (a) propustků, (b) mostů a lávek přes místní vodoteče a terénní nerovnosti, (c) parkovacích a odstavných ploch s vazbou na občanskou vybavenost obcí, (d) zastávek linkové osobní dopravy a hromadné veřejné dopravy. Podporovány budou akce s výstupy sloužícími široké veřejnosti, jejichž užívání není zpoplatnění a jsou veřejně přístupné. Výstupy nesmí být budovány pro konkrétního provozovatele/uživatele a nesmí sloužit k provozování ekonomické činnosti účastníka programu.	Obce s 3001–10000 obyvateli	nevyhlášen	
MMR	Podpora obnovy místních komunikací	Budou podporovány akce zaměřené na obnovu místních komunikací a jejich součástí dle zákona č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně na: (a) všechny konstrukční vrstvy vozovek a krajnic, odpočívky, přidružené a přidáné pruhy, parkovací zálivy včetně zastávkových pruhů linkové osobní dopravy, (b) místní komunikace vedené na mostních objektech (nadjezdy), včetně těchto objektů, (c) napojení místní komunikace na příslušnou pozemní komunikaci, je-li tato v majetku obce, (d) dále pokud jsou nedílnou součástí obnovy dané místní komunikace: obnovu kanalizace, včetně úprav k odvádění vody (jen tehdy, slouží-li výlučně k odvádění povrchových vod z	Obce s více než 10000 obyvateli (mimo ITI a IPRŮ)	190,00	

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		této komunikace) a obnovu propustků, ostatních povrchových odvodňovacích zařízení, galerií, opěrných, zárubních, obkladních a parapetních zdí, teras, násypů a svahů, dělících pásů, příkopů.			
MMR	Podpora obnovy sportovní infrastruktury	Podporovány budou akce zaměřené na: (a) obnovu školních hřišť (multifunkční a víceúčelová hřiště a sportoviště apod.), které slouží pro hodiny tělesné výchovy, (b) na obnovu školních tělocvičen	Obce s více než 10000 obyvateli (mimo ITI a IPRŮ)	nevyhlášen	
MMR	Podpora obnovy staveb a zařízení dopravní infrastruktury	Budou podporovány akce zaměřené na obnovu: (a) propustků, (b) mostů a lávek přes místní vodoteče a terénní nerovnosti, (c) parkovacích a odstavných ploch s vazbou na občanskou vybavenost obcí, (d) zastávek linkové osobní dopravy a hromadné veřejné dopravy. Podporovány budou akce s výstupy sloužícími široké veřejnosti, jejichž užívání není zpoplatněné a jsou veřejně přístupné. Výstupy nesmí být budovány pro konkrétního provozovatele/uživatele a nesmí sloužit k provozování ekonomické činnosti účastníka programu.	Obce s více než 10000 obyvateli (mimo ITI a IPRŮ)	Nevyhlášen	
MMR	Veřejné osvětlení		Obec, která požádala o dotaci z programu EFEKT	Nevyhlášen	
MMR	Podpora revitalizace území	Demolice budov v sociálně vyloučených lokalitách	Obce s návazností na SVL, kraj	450,00	Není známa
MMR		Podpora regenerace brownfieldů pro nepodnikatelské využití	Obec, kraj		
MMR		Studie využití vládou doporučených brownfieldů	Obec, kraj		
MMR	Odstraňování bariér v budovách domů s pečovatelskou službou a v budovách městských a obecních úřadů		Obce	20,00	Není známa
MMR	Euroklíč		NNO		
MMR	Obnova obecního a krajského majetku po živelních pohromách		Obce, kraje	50,00	Není známa
MMR	Rozvoj a obnova materiálně technické základny Horské služby ČR, o.p.s.	Výstavba nových horských stanic, garáží; rekonstrukce stávajících horských stanic; nákup pozemků pro výstavbu; nákup pozemků ke stávajícím	Horská služba ČR, o.p.s.	75,00	47,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		nemovitostem; strojní investice (víceúčelové vozidlo, sněžný skútr, terénní čtyřkolka, terénní šestikolka, terénní vozidlo, manažerské vozidlo, rolba, nákladní přívěs + svozové prostředky			
MMR	Národní program podpory cestovního ruchu v regionech	Podprogram: Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu: Aktivity spadající do oblasti: monitoring návštěvnosti, doplňkové služby a vybavenost dálkových a regionálních tras pro lyžařskou, vodní, cyklo, pěší a další udržitelné formy turistiky, úpravy lyžařských běžeckých tras, navigační a informační systémy pro účastníky cestovního ruchu, ekologicky šetrná doprava návštěvníků v turistických regionech, doprovodná infrastruktura cestovního ruchu.	územně samosprávné celky, podnikatelské subjekty, NNO, mikroregiony, dobrovolné svazky obcí, církve a náboženské společnosti, příspěvkové organizace	150,00	není známa
MMR		Podprogram: Marketingové aktivity v cestovním ruchu: Aktivity spadající do oblasti: řízení destinace, marketingové výzkumy, tvorba a inovace produktu, branding destinace, distribuce produktu cestovního ruchu, marketingové partnerství, komunikace	Certifikované krajské a oblastní organizace destinačního managementu, kraj, zastřešující organizace s celorepublikovou působností (aktivity cestovního ruchu)		
MMR	Program Podpora bydlení: Podprogram Podporované byty	Vznik podporovaných bytů na území České republiky sloužících k poskytování sociálního bydlení pro osoby v ekonomicky neaktivním věku – seniory a pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace – věk, zdravotní stav nebo sociální okolnosti jejich života.	Právníkové osoby včetně obcí	270,00	260,00
MMR	Program Podpora bydlení: DT Pečovatelský byt	Cílem výstavby pečovatelských bytů je zajištění sociálního bydlení pro osoby z cílové skupiny tak, aby došlo k získání nebo prodloužení jejich soběstačnosti a nezávislosti, a současně umožnění efektivního poskytování terénních služeb sociální péče.			
MMR	Program Podpora bydlení: DT Komunitní dům seniorů	Cílem výstavby Komunitních domů seniorů je zajištění sociálního nájemního bydlení pro osoby z cílové skupiny tak, aby došlo k uchování a prodloužení jejich soběstačnosti			

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		a nezávislosti, a současně aby jim byl umožněn komunitní způsob života na principu sousedské výpomoci. Důraz je kladen na mezilidské vztahy a zachování osobní nezávislosti každého jedince.			
MMR	Program Podpora bydlení: Podprogram Technická infrastruktura	Rozšíření nabídky zainvestovaných pozemků pro následnou výstavbu bytových domů nebo rodinných domů. Dotace je poskytována na konkrétní akci, jejímž předmětem je vybraná infrastruktura (pozemní komunikace, vodovod nebo kanalizace).	Obce	40,00	40,00
MMR	Program Podpora bydlení: Podprogram Bytové domy bez bariér	Zkvalitnění bytového fondu odstraněním bariér při vstupu do domu a do výtahu a výstavbou osobních výtahů v domech, které jím nejsou vybaveny a nikdy nebyly a u kterých jsou k tomu stavebně technické předpoklady.	Vlastníci nebo spoluvlastníci bytových domů nebo společenství vlastníků jednotek nebo vlastníků nebo spoluvlastníků jednotky vykonávající činnost správce v bytovém domě, ve kterém společenství vlastníků nevzniklo (včetně obcí)	190,00	165,00
MMR	Program Podpora bydlení v oblastech se strategickou průmyslovou zónou: Podprogram Výstavba bytů v oblastech se strategickou průmyslovou zónou	Podpora rozvoje nájemního bydlení v území dotčeném působením velkého investora s rychle rostoucí nabídkou pracovních příležitostí.	Obce do 40 tisíc obyvatel v území vymezeném dojezdovou vzdáleností 30 km od nejbližšího provozu ve strategické průmyslové zóně Solnice-Kvasiny	150,00	100,00
MMR	Program Podpora bydlení v oblastech se strategickou průmyslovou zónou: Podprogram Výstavba technické infrastruktury v oblastech se strategickou průmyslovou zónou	Podpora nabídky zainvestovaných pozemků pro následnou bytovou výstavbu v území dotčeném působením velkého investora s rychle rostoucí nabídkou pracovních příležitostí Dotace je poskytována na konkrétní akci, jejímž předmětem je vybraná infrastruktura (pozemní komunikace, vodovod nebo kanalizace, doplňkově veřejné osvětlení).	Obce do 40 tisíc obyvatel v území vymezeném dojezdovou vzdáleností 30 km od nejbližšího provozu ve strategické průmyslové zóně Solnice-Kvasiny	25,00	20,00
MMR – SFRB	VÝSTAVBA pro obce	pořízení sociálních a dostupných bytů, sociálních, smíšených a dostupných domů	obec nebo dobrovolný svazek obcí	1 000,00	340,00
MMR – SFRB	NÁJEMNÍ DOMY pro vymezené skupiny obyvatel	novostavba bytů, kterou vznikne bytový dům s nájemními byty, stavební úpravy, nástavby či přístavby kterými vznikne nájemní byt	obec nebo jiná právnická nebo fyzická osoba	320,20	500,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
MMR – SFRB	Program PANEL 2013+	komplexní opravy a modernizace, které vedou k prodloužení životnosti domu	fyzické nebo právnické osobě, která je vlastníkem nebo spoluvlastníkem domu, nebo bytu v domě.	249,80	200,00
MMR	Program Podpora územně plánovacích činností obcí – podprogram Podpora územně plánovacích dokumentací obcí – DT Územní plán	Příspěvek ke koncepčnímu územnímu rozvoji obcí prostřednictvím systémové dotace na zpracování územních plánů.	Obce na území ČR (mimo ORP, hl. město Prahu a mimo obce, které pořídily/pořizují územní plán a byly/jsou příjemcem dotace na pořízení návrhu územního plánu z IOP/IROP nebo z Programu rozvoje venkova), které nemají žádný územní plán, nebo mají územní plán obce nebo územní plán sídelního útvaru, schválený před 1. 1. 2007 zastupitelstvem obce.	20,00	0
MMR	Program Podpora architektonických a urbanistických soutěží – podprogram Architektonické a urbanistické soutěže obcí	Příspěvek ke kvalitě staveb, veřejných prostranství a prostředí obcí prostřednictvím dotace na uspořádání architektonických a urbanistických soutěží.	Obce	5,00	0
MO	Rozvoj vojenských tradic	Uskutečnění veřejných pietních aktů k uctění památky padlých vojáků, při kterých je zabezpečena i účast válečných veteránů. Činnosti spojené s oslavami státoprávních výročí a připomínání si obětí světových válek. Oslavy a připomínání významných válečných událostí, osvobození obcí, ukončení světových válek, nasazení našich jednotek v jednotlivých bojových operacích nebo připomínání životních výročí vojenských osobností. Dále organizace přednášek, besed, výstav, seminářů, tematických a projektových dnů na dané téma, ukázky výstroje, techniky, výzbroje a výcviku.	spolky, nadace, nadační fondy, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby	není známa	není známa
MO	Péče o válečné veterány	Program se realizuje prostřednictvím projektů NNO, které slouží k zajištění osobního a telefonického styku s válečnými veterány; zprostředkování informovanosti válečných veteránů o činnosti MO, Armády ČR a NNO a jejich	spolky, nadace, nadační fondy, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby	není známa	není známa

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		zapojení do činnosti NNO; poskytování poradenství válečným veteránům, zprostředkování služeb sociální prevence pro tyto osoby a k vyhodnocení získaných informací a zajištění zpětné vazby pro poskytovatele dotace.			
MO	Podpora rovných příležitostí žen a mužů v ozbrojených silách	Program se realizuje prostřednictvím projektů, které slouží k předávání a sdílení objektivních informací české veřejnosti o úloze a významu žen a mužů v ozbrojených silách a podpoře rovnosti žen a mužů formou: (a) organizace seminářů, besed, výstav, tematických dnů a přednášek, (b) konání soutěží a her na dané téma	spolky, nadace, nadační fondy, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby	není známa	není známa
MO	Příprava občanů k obraně státu	Podporované činnosti program se realizují prostřednictvím projektů organizací, které slouží ke sdílení informací o zásadách a povinnostech občanů při zajišťování obrany státu. (a) organizace besed, přednášek, výstav, tematických a projektových dnů a ukázek pro žáky základních škol a studenty středních škol, (b) organizace praktických cvičení, táborů pro děti a mládež, pobytů v přírodě a dalších mimoškolních aktivit zaměřených výhradně na problematiku brannosti, (c) organizace herních a soutěžních aktivit pro děti a mládež spojených s branností.	spolky, nadace, nadační fondy, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby	není známa	není známa
MO	Podpora branně-sportovních a technických aktivit obyvatelstva	Program se realizuje prostřednictvím projektů organizací, které slouží k napomáhání získávání dovedností a návyků populace využitelných při obraně státu i v jiných krizových situacích, k rozvoji specifických schopností, využitelných po vyhlášení stavu ohrožení státu a ke zvyšování fyzické zdatnosti a odolnosti obyvatelstva. Konání teoretického i praktického branně-sportovního a technického výcviku, outdoorových aktivit s branně-sportovním a technickým zaměřením využitelných při zvládání krizových situací vojenského i nevojenského charakteru, a to například	spolky, nadace, nadační fondy, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby	není známa	není známa

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		sebeobranu, střeleckých sportů, orientace v terénu, práce s mapou, radioamatérství, parašutizmu, potápění, kynologie, leteckých sportů a motorizmu (řidičské dovednosti i technické aspekty).			
MO	Péče o válečné hroby	výstavba, technické zhodnocení, oprava a přemístění válečných hrobů a pietních míst	vlastníci válečných hrobů	není známa	není známa
MPO	TRIO	podpora průmyslového výzkumu, experimentálního vývoje a inovací: mzdy pracovníků, užitý materiál, smluvní výzkum, odpisy, režijní náklady	podniky v účinné spolupráci s nezávislými VO, zaměřené na KETs (klíčové technologie) příjemci z celé ČR vč. zahraničních (EHS + Švýcarsko) a včetně Prahy	není předem stanoveno celková alokace 3,70 mld. Kč	není předem stanoveno celková alokace 3,70 mld. Kč
MPO	EFEKT - státní program na podporu úspor energie 2017 – 2021	realizaci energeticky úsporných opáření, na zvyšování účinnosti užití energie a snižování energetické náročnosti, provoz středisek EKIS, vzdělávání, zpracování projektové i územní dokumentace (podpora úspor energie)	v závislosti na podpořené aktivitě podnikatelské i veřejné subjekty	není předem stanoveno, odhadem 150,00	není předem stanoveno , odhadem 150,00
MPO	ENERG	zvýhodněné úvěry sloužící ke snížení energetické náročnosti nebo využití OZE pro vlastní činnost příjemce za účelem dosažení úspor energie	malé a střední podniky pouze na území hl. m. Prahy	není předem stanoveno, závisí na výnosu z prodeje emisních povolenek, odhadem max. 150,00	není předem stanoveno , závisí na výnosu z prodeje emisních povolenek , odhadem max. 150,00
MPO	Regenerace a využití brownfieldů	revitalizace a oživení zastaralých a nevyužívaných areálů a jejich přeměny na průmyslové plochy do 10 ha, revitalizace objektů pro průmysl a podnikání	kraje, města a obce	není předem stanoveno požádáno o 500,00	není předem stanoveno požádáno o 600,00
MPO	Vadium	záruky za nabídky ve výběrových nebo zadávacích řízeních, navazuje na předchozí obdobný program Záruka	malé a střední podniky	není předem stanoveno, kontinuální příjem žádostí	není předem stanoveno , kontinuální příjem žádostí
MPO	Program podpora podnikatelských nemovitostí a infrastruktury	podpora projektů výstavby, přípravy, rozvoje nebo regenerace v průmyslových zónách se zaměřením na zpracovatelský průmysl, a projektů vyvolaných investic	obce, svazky obcí, města, kraje, státní podniky, příspěvkové organizace státu a organizační složky státu	alokováno 210,00 požádáno o 512,00	není předem stanoveno požádáno o 1 332,00
MPSV	Dotace MPSV sociálním službám s nadregionální či	Podpora sociálních služeb.	Sociální služby dle zákona č. 108/2006	200,00	200,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
	celostátní působností (dle § 104 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách).		Sb., o sociálních službách.		
MPSV	Dotace organizacím cvičícím asistenční psy	Cílem dotačního programu je přispět ke zlepšení podmínek sociálního začleňování osob se zdravotním postižením a situace v oblasti zajištění financování pořízení, výcviku a přidělování psů se speciálním výcvikem osobám se zdravotním postižením, a to prostřednictvím dotací poskytnutých organizacím cvičícím asistenční psy.	Organizace zajišťující výcvik asistenčních psů, kterou je spolek, ústav nebo obecně prospěšná společnost podle zákona č. 89/2012 Sb., která má jako předmět činnosti výcvik asistenčních psů.	2,00	2,00
MPSV	Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností	Cílem dotačního programu je podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností, které spočívají zejména v hájení práv a zájmů seniorů. Z dotačního programu lze podpořit čtyři tematické okruhy činností: organizační, administrativní a technická podpora veřejně účelných aktivit; mezinárodní spolupráce a zapojení do činnosti v mezinárodních organizacích hájících zájmy seniorů; informační a osvětová činnost na podporu plnohodnotného života seniorů; poradenství a právní pomoc v oblasti ochrany práv seniorů.	SP, ÚS, OPS, CPO, NaNF.	18,00	18,00
MPSV	Rodina	Cílem dotačního programu je podpora služeb pro rodiny, které mají preventivní a podpůrný charakter. Služby mají posilovat rodičovské kompetence, zkvalitňovat rodinné vztahy, podporovat rodiny v péči o děti, jejich výchově a při harmonizaci práce a rodiny. Cílem je poskytnout komplexní pomoc rodině jako celku (tj. širší rodině včetně dětí a prarodičů). V dotačním řízení jsou podporovány dvě dotační oblasti: I. Preventivní aktivity na podporu rodiny, II. Podpora rodin v oblasti sociálně právní ochrany dětí.	SP, OPS, CPO, ÚS, NaNF.	97,00	97,00
MPSV	Poskytování příspěvku MPSV na výkon sociální práce (s výjimkou agendy)	Dotace slouží k posílení sociální práce na obecní a krajských úřadech.	Krajské úřady, obecní úřady ORP a obcí s pověřeným obecním úřadem.	200,00	200,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
	sociálně-právní ochrany dětí) formou dotace ze státního rozpočtu krajům, hl. m. Praze, obcím s rozšířenou působností a obcím s pověřeným obecním úřadem pro rok 2018				
MPSV	Rozvoj a obnova materiálně technické základny sociálních služeb	Programové financování – Investiční program pro rozvoj sociálních služeb, výstavbu nových kapacit, či modernizaci stávajících.	Sociální služby registrované dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.	100,00	127,00
MPSV	Neinvestiční nedávkové transfery na podporu rodiny	§ 7 odst. 1c) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech – vítězná obec v soutěži "Obec přátelská rodině"	obce	6,00	6,00
MPSV	Dotace MPSV krajům a hl. městu Praze v oblasti podpory poskytování sociálních služeb (dle § 101a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách).	MPSV poskytuje krajům dotaci a kraje dále přerozdělují dotace sociálním službám ve své samostatné působnosti	Z pohledu MPSV kraje a hl. město Praha. Koneční příjemci jsou poskytovatelé sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.	15 324,00	15 324,00
MPSV	Dotace na výkon činnosti obce s rozšířenou působností v oblasti sociálně-právní ochrany dětí	§ 58 odst. 1) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. – náklady vzniklé v souvislosti s výkonem sociálně-právní ochrany dětí	obce s rozšířenou působností prostřednictvím krajů	1 340,00	1 340,00
MPSV	Transfery na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc	§ 42 g) až n) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí-na státní příspěvek zařízením pro děti vyžadující okamžitou pomoc	kraje	230,00	230,00
MPSV	Dotace na podporu samosprávy v oblasti stárnutí	zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, UV č. 218/2015 "Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017"	kraje, obce s rozšířenou působností	20,00	20,00
MSP	Program podpory práce s rodinami odsouzených k výkonu trestu odnětí svobody	Dotační titul zaměřený na zajištění práce s rodinami odsouzených ve VTOS. Cílem těchto programů je udržení kontaktů osob ve výkonu trestu odnětí svobody se svými blízkými, podpora funkčních vztahů a rodinného zázemí, udržení a posílení rodičovské role odsouzeného, snižování	Do okruhu možných příjemců této dotace patří spolky, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby, nadace a nadační fondy, právnické a fyzické osoby, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zejména zdravotních,	1,60	1,50

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		nepříznivého dopadu věznění některého z rodičů na děti. Programy zahrnují i ekonomickou a provozní podporu kontaktů odsouzeného s rodinou. Dotaci je možné získat na následující činnosti: a) Informační servis a poradenství b) Psychologická podpora c) Materiální a provozní podpora rodinám odsouzených d) Organizování společných aktivit odsouzených a jejich rodin e) Asistované návštěvy	kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb.		
MSp	Rozvoj probačních a resocializačních programů pro dospělé	Jedná se o programy ve smyslu zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, jejichž cílem má být úspěšná resocializace pachatelů, jejich začlenění do společnosti, podpora procesu desistance (ukončení kriminálního chování) a následné snížení recidivy. Jednotlivými typy programů jsou: a) programy pro nebezpečné řidiče b) programy zaměřené na přijetí odpovědnosti za spáchaný trestný čin c) programy zaměřené na zvýšení rodičovské odpovědnosti (především v souvislosti s vyživovací povinností) d) programy zaměřené na snížení agresivity e) programy zaměřené na zvládání rizikových faktorů resocializace	Do okruhu možných příjemců této dotace patří spolky, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby, nadace a nadační fondy, právnické a fyzické osoby, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zejména zdravotních, kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb, a které mají činnost akreditovanou u Ministerstva spravedlnosti ČR.	2,45	2,00
MSp	Program Rozvoj služeb pro oběti trestné činnosti poskytovaných na základě zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů	Tento dotační titul poskytuje služby obětem trestných činů na základě zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. Akreditované programy mohou získat dotaci na poskytování právních informací obětem trestné činnosti a na restorativní programy zahrnující procesy a činnosti, které usilují o obnovení stavu narušeného v důsledku spáchání trestného činu.	Do okruhu možných příjemců této dotace patří spolky, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby, nadace a nadační fondy, které mají činnost akreditovanou u Ministerstva spravedlnosti ČR podle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů.	10,00	8,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
MŠP	Rozvoj probačních a resocializačních programů pro mladistvé delikventy	Jedná se o probační programy ve smyslu zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. Tyto programy svým obsahem reagují na konkrétní potřeby mladistvých v daném regionu a jejich cílem je snížení rizika opakování trestné činnosti. Jde o programy sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutické programy, programy zahrnující obecně prospěšnou činnost, vzdělávací, doškolovací, rekvalifikační nebo jiné vhodné programy k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvých, které směřují k tomu, aby se mladiství vyhnuli chování, které by bylo v rozporu se zákonem a vedly k podpoře vhodného sociálního zázemí a k urovnání vztahů mezi mladistvými delikventy a poškozenými.	Do okruhu možných příjemců této dotace patří spolky, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby, nadace a nadační fondy, právnické a fyzické osoby, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zejména zdravotních, kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb a sociálně právní ochrany dětí, a které mají činnost akreditovanou u Ministerstva spravedlnosti ČR.	1,95	1,5
MŠMT	Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací	Podpora výzkumu, vývoje a inovací	Výzkumné organizace	6 837,00	7 225,00
MŠMT	Specifický vysokoškolský výzkum	Podpora výzkumu, vývoje a inovací prováděného studenty vysokých škol při uskutečňování akreditovaných studijních programů	Vysoké školy	1 165,00	1 165,00
MŠMT	Národní program udržitelnosti I	Podpora rozvoje a udržitelnosti projektů nových evropských center excelence, regionálních a dalších typů výzkumných center vybudovaných v ČR v letech 2007–2013/15 za finanční spoluúčasti Evropského fondu regionálního rozvoje	Výzkumné organizace	852,00	305,87
MŠMT	Národní program udržitelnosti II	určen na zajištění udržitelnosti projektů center výzkumu, experimentálního vývoje a inovací obsahujících značný podíl velké infrastruktury podle § 2 odst. 2 písm. f) zákona č. 130/2002 Sb., vybudovaných realizací projektů operačních programů strukturálních fondů s náklady na vybudování převyšujícími 50 mil. EUR, která současně přesahují individuální prahové hodnoty oznamovací povinnosti.	Výzkumné organizace	717,00	707,00
MŠMT	Program ERC CZ	Podpora vysoce perspektivních a kvalitních projektů hraničního výzkumu, které uspěly v obou	Výzkumné organizace	26,00	26,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		kolech hodnocení mezinárodních hodnotících panelů některé z výzev Evropské rady pro výzkum (7. Rámcový program, aktivita "IDEAS"), ale z důvodů nedostatků finančních prostředků nebyly dosud podpořeny a zahájeny, a uchazeč se rozhodne je zrealizovat ve výzkumné organizaci na území ČR			
MŠMT	Dotace na ubytování a stravování VVŠ	podpora stravování na veřejných vysokých školách dle zák. 111/1998 Sb. o vysokých školách	veřejné vysoké školy	135,00	135,00
MŠMT	Program CEEPUS	podpora programů internacionalizace v terciárním vzdělávání	veřejné a soukromé vysoké školy	10,00	10,00
MŠMT	Dotace na ubytovací a sociální stipendia SVŠ	podpora poskytování stipendií studentům soukromých vysokých škol v úrovni podpory VVŠ	soukromé vysoké školy	32,00	32,00
MŠMT	Centralizovaný rozvojový program pro veřejné vysoké školy	Ministerstvo poskytuje vysokým školám dotaci na realizaci projektů úspěšných ve výběrovém řízení vyhlášeném ministerstvem na centralizované rozvojové projekty. Cílem poskytovaných finančních prostředků je přispět k naplňování jednotlivých prioritních cílů Dlouhodobého záměru ministerstva (včetně každoročního Plán realizace Dlouhodobého záměru, který jej aktualizuje) a na ně navazujících cílů jednotlivých vysokých škol.	Veřejné vysoké školy	150,00	150,00
MŠMT	Program digitalizace	Podpora digitalizace administrativních činností veřejných vysokých škol.	Veřejné vysoké školy	50,00	0 (výzva je pouze na rok 2019)
MŠMT	Institucionální program pro veřejné vysoké školy	Cílem Institucionálního programu je přispět k naplňování jednotlivých prioritních cílů Dlouhodobého záměru ministerstva, Plánů realizace pro roky 2019 a 2020 a na ně navazujících cílů jednotlivých vysokých škol. Předpokladem pro poskytnutí příspěvku veřejným vysokým školám je vypracování a předložení institucionálního plánu vysoké školy pro roky 2019–2020. Tento institucionální plán musí být s ministerstvem projednán a schválen.	Veřejné vysoké školy	1035,00	1035,00
MŠMT	Podpora studia se studentů specifickými potřebami	Podpora financování zvýšených nákladů souvisejících se studiem studentů se specifickými potřebami	Veřejné vysoké školy	86,00	86,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
MŠMT	Podpora Universit třetího věku	Podpora vzdělávání seniorů prostřednictvím tzv. Univerzit třetího věku	Veřejné vysoké školy	22,00	22,00
MŠMT	Podpora pedagogických fakult/pedagogických studijních programů	Podpora pedagogických fakult s akcentací podpory motivace studentů pro práci ve vzdělávání po absolvování studia	Veřejné vysoké školy	85,00	85,00
MŠMT	Velké výzkumné infrastruktury	Velké výzkumné infrastruktury jsou jedinečná zařízení vykazující vysokou znalostní a technologickou náročnost, která jsou provozována na principu otevřeného přístupu k jejich kapacitám. Hostitelské instituce tedy provozují velké výzkumné infrastruktury pro využití všemi jejich potenciálními uživateli, a to z řad výzkumných organizací i inovujících podniků. Svým uživatelským komunitám velké výzkumné infrastruktury umožňují dosahovat průlomových poznatků v oblastech základního a aplikovaného výzkumu, jakož i vývoj pokročilých technologií vykazujících vysoký potenciál k uplatnění v inovativních produktech a službách s vysokou přidanou hodnotou.	Výzkumná organizace = tzv. "organizace pro výzkum a šíření znalostí", jak je definována Rámcem pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01).	1 720,00	1 890,00
MŠMT	Eurostars-2	Program Eurostars-2 je určen na podporu malých a středních podniků s vlastní činností výzkumu a vývoje formou úspěšných mezinárodních projektů výzkumu a vývoje, na jejichž řešení se mohou podílet vedle malých a středních podniků také další české řešitelské organizace a jejichž cílem je nový inovační výrobek, nová technologie, nebo nová služba s uplatněním na trhu.	malé a střední podniky, výzkumné organizace	40,00	40,00
MŠMT	Aktivita MOBILITY	výměnné pobyty spolupracujících organizací VaV na bázi bilaterality v základním výzkumu	výzkumné organizace	50,00	60,00
MŠMT	Česko – bavorská spolupráce ve výzkumu a vývoji	projekty česko-bavorské spolupráce základního a průmyslového výzkumu s cílem další účasti v projektech EU, zejména HORIZON 2020	výzkumné organizace	1,00	1,00
MŠMT	Program Inter-Excellence	Program významnou měrou přispívá k rozvoji a posilování kvality českého výzkumu a vývoje prostřednictvím mezinárodní spolupráce v podobě bilaterálních a multilaterálních projektů	malé, střední a velké podniky, VVŠ, VVI, výzkumné organizace	810,00	1 050,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		základního a aplikovaného výzkumu s partnerskými pracovišti VaV v zahraničí. Program je zaměřen na iniciaci a další rozvoj mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji a integraci České republiky do evropských a světových výzkumných struktur. Program zprostředkovává účast českých týmů v projektech evropské spolupráce a bilaterální spolupráce se zeměmi mimo Evropskou unii, zpřístupňuje mezinárodní výsledky, poznatky a dovednosti a umožňuje podílet se na jejich tvorbě. Program je směřován na zvýšení kvality výsledků výzkumu a vývoje a zajištění vazeb výzkumu v prioritních oblastech ČR na mezinárodní aktivity.			
MŠMT	Podunajská strategie	Hlavním cílem této spolupráce je podpora multilaterálních projektů mezi následujícími zúčastněnými podunajskými zeměmi: Rakousko, Česká republika, Srbská republika a Slovenská republika a přispění k vědeckému pokroku ve výše uvedených zemích formou financování mobility výzkumných pracovníků v rámci společných výzkumných projektů. Od roku 2018 se aktivity účastní také Francie.	výzkumné organizace	3,00	3,00
MŠMT	EIG Japan, KOREANET, INDIGO	EIG Japan - multilaterální projekty s účastí japonských a evropských výzkumných organizací a podniků. KOREANET - bilaterální spolupráce ve VaVal mezi Koreou a Českou republikou. INDIGO – bilaterální spolupráce ve VaVal mezi Indií a Českou republikou.	malé a střední podniky, výzkumné organizace	25,00	25,00
MŠMT	Programy státní podpory práce s dětmi a mládeží pro nestátní neziskové organizace	Podpora pravidelné celoroční činnosti NNO v oblasti práce s dětmi a mládeží. Podpora činností a aktivit, které napomáhají rozvoji a zkvalitňování práce jednotlivých NNO v oblasti práce s dětmi a mládeží	Spolky, obecně prospěšné společnosti, ústavy, účelová zařízení církví – Nestátní neziskové organizace (NNO)	181,40	182,00
MŠMT	Rozvoj materiálně technické základny mimoškolních aktivit dětí a mládeže	Podpora vytváření a rozšiřování nabídky aktivit NNO určených pro neorganizované děti a mládež včetně dětí a mládeže sociálně znevýhodněných. Zahrnuje rovněž podporu	Spolky, obecně prospěšné společnosti, ústavy, účelová zařízení církví – Nestátní neziskové organizace (NNO)	25,19	25,19

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		činností, které jsou otevřené všem dětem a mládeži.			
MŠMT	Dotační program Podpora soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání	Podpora soutěží a přehlídek (dále jen „soutěží“), které MŠMT pro školní rok 2018/2019: – vyhlašuje jako jediný vyhlašovatel (dle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 55/2005 Sb., o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání); tyto soutěže jsou dále označovány jako soutěže typu A, – vyhlašuje spolu s dalším vyhlašovatelem (případně s dalšími vyhlašovatelii), který (kteří) se na realizaci soutěže finančně podílí (dle § 3 odst. 2 vyhlášky č. 55/2005 Sb.); tyto soutěže jsou dále označovány jako soutěže typu B. Podpora soutěží a přehlídek (dále jen „soutěže“) na úrovni postupových kol včetně ústředních kol a mezinárodních soutěží pořádaných v České republice a podpora finančního zajištění účasti žáků na mezinárodních soutěžích, na vzdělávací oblasti a obory a soutěže odborné a tvůrčí v zájmovém vzdělávání.	právnícké osoby vykonávající činnost školy nebo školského zařízení zapsané v rejstříku škol a školských zařízení, jiné právnícké osoby (např. spolky, vysoké školy apod.).	38,50	38,50
MŠMT	Rozvojový program "Excelence středních škol - hodnocení žáků a škol podle výsledků v soutěžích ve školním roce 2018/2019"	Na zkvalitnění vzdělávání talentovaných žáků SŠ s důrazem na technické a přírodovědné obory, k podpoře nejlepších pedagogů za kvalitní vzdělávání nadaných žáků a přispívání k diferenciaci škol podle kvality vzdělávání talentovaných žáků v návaznosti na jejich výsledky v soutěžích garantovaných MŠMT. Program umožňuje středním školám získat na základě podané žádosti finanční prostředky ze státního rozpočtu podle výsledků, kterých jejich žáci dosáhli v soutěžích vyhlašovaných a spoluvyhlašovaných MŠMT ve školním roce 2018/19 ve věkové kategorii nad 15 let.	a) kraj, do jehož územní působnosti náleží právnícké osoby vykonávající činnost středních škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení bez ohledu na její právní formu, pokud byly zřízeny územním samosprávným celkem, dobrovolným svazkem obcí nebo soukromým zřizovatelem, za tyto školy, b) právnícká osoba vykonávající činnost střední školy zapsaná v rejstříku škol a školských zařízení, která byla zřízena registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního	20,00	24,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
			práva zřizovat církevní školy (dále jen „církevní škola“) bez ohledu na její právní formu, c) právnická osoba vykonávající činnost střední školy zapsaná v rejstříku škol a školských zařízení, která byla zřízena ministerstvem nebo dalšími ministerstvy a ostatními organizačními složkami státu.		
MŠMT	Rozvojový program "Excelence základních škol – hodnocení žáků a škol podle výsledků v soutěžích ve školním roce 2018/2019"	Na zkvalitnění vzdělávání talentovaných žáků ZŠ s důrazem na technické a přírodovědné obory, k podpoře nejlepších pedagogů za kvalitní vzdělávání nadaných žáků a přispívání k diferenciaci škol podle kvality vzdělávání talentovaných žáků v návaznosti na jejich výsledky v soutěžích garantovaných MŠMT. Program umožňuje středním školám získat na základě podané žádosti finanční prostředky ze státního rozpočtu podle výsledků, kterých jejich žáci dosáhli v soutěžích vyhlašovaných a spoluvyhlašovaných MŠMT ve školním roce 2018/2019 ve věkové kategorii do 15 let.	a) kraj, b) Škola zřízená územním samosprávným celkem, dobrovolným svazkem obcí nebo soukromým zřizovatelem, c) b) právnická osoba vykonávající činnost základních a středních škol – odpovídajících ročníků nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia zapsaná v rejstříku škol a školských zařízení, která byla zřízena registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen „církevní škola“) bez ohledu na její právní formu, c) právnická osoba vykonávající činnost střední školy zapsaná v rejstříku škol a školských zařízení, která byla zřízena ministerstvem nebo dalšími ministerstvy a ostatními organizačními složkami státu. a) kraj, b) Škola zřízená územním samosprávným celkem, dobrovolným svazkem obcí nebo	5,00	6,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
			soukromým zřizovatelem, c) b) právnická osoba vykonávající činnost základních a středních škol – odpovídajících ročníků nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia zapsaná v rejstříku škol a školských zařízení, která byla zřízena registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen „církevní škola“) bez ohledu na její právní formu, c) právnická osoba vykonávající činnost střední školy zapsaná v rejstříku škol a školských zařízení, která byla zřízena ministerstvem nebo dalšími ministerstvy a ostatními organizačními složkami státu.		
MŠMT	Podpora mládeže na krajské úrovni	podpora naplňování cílů Koncepce podpory mládeže na období 2014 - 2020, podpora rozvoje práce s mládeží a neformálního vzdělávání na krajské úrovni, podpora dialogu mezi mládeží se zástupci krajů, rozvoj kapacity organizací pracujících s dětmi a mládeží, podpora tvorby nabídky volnočasových a dalších vybraných aktivit, zvyšování odborné přípravy a vzdělávání dobrovolných pracovníků s dětmi a mládeží, rozvoj dobrovolnictví a dobrovolnou práce s dětmi a mládeží, podpora výchovy dětí a mládeže v dalších vybraných oblastech, zejména k participaci, ke vzájemné toleranci a pochopení, ke zdravému životnímu stylu, podpora mezinárodní spolupráce dětí a mládeže, podpora poskytování informací pro mládež,	Program je určen pouze krajům. Kraje následně vyhlásí a realizují jednotlivé krajské výzvy podle kritérií uvedených v programu.	7,00	7,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		podpora pořádání Olympiády dětí a mládeže			
MŠMT	Dotační program Podpora nadaných žáků na základních a středních školách	Podpora pedagogů vzdělávajících nadané žáky. Podpora identifikace, motivace, práce s nadanou mládeží, mezinárodního srovnávání nadaných žáků	veřejné a soukromé vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, nestátní neziskové organizace nebo střediska volného času.	15,00	15,00
MŠMT	Systémový rozvoj Česko-německé spolupráce v oblasti vzdělávání a mládeže na období od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019	Podpora setkávání mladých lidí z Česka a Německa a podpora budoucí spolupráce. Jedná se zejména o mladé lidi ve věku od 3 do 26 let. Dále další vzdělávání tzv. multiplikátorů (tj. vedoucích skupin mládeže, učitelů a dalších pracovníků s mládeží) v oblasti česko-německé spolupráce.	organizace, se kterou v roce 2018 uzavřelo MŠMT smlouvu o dlouhodobé spolupráci s v oblasti systémového rozvoje česko-německé spolupráce v oblasti vzdělávání a mládeže	6,50	6,50
MŠMT	Program na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování	Podpora programů dlouhodobé primární prevence rizikového chování dětí a mládeže, projektů evaluace potřebnosti, dostupnosti a efektivnosti služeb, projektů zaměřených na poskytování odborných a ověřených informací a vzdělávání odborné či laické veřejnosti. Zahrnuje programy protidrogové prevence i programy zaměřené na další typy rizikového chování u dětí a mládeže.	školy, školská zařízení a nestátní neziskové organizace	20,00	20,00
MŠMT	Rozvojový program "Financování asistentů pedagoga dle § 18 vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů"	Cílem tohoto rozvojového programu je zajistit školám možnost využití asistenta pedagoga nad rámec poskytovaných podpůrných opatření, při splnění podmínek ustanovení § 17 a 18 vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.	školy zřizované krajem, obcemi, církvemi, náboženskými společnostmi a školy soukromé	5,00	MŠMT bude výzvy na rok 2020 teprve vypisovat, proto není alokace na rok 2020 známa.
MŠMT	Rozvojový program "Vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji"	Cílem tohoto rozvojového programu je poskytnout neinvestiční finanční prostředky účelově určené na nákup diagnostických nástrojů zaměřených na diagnostiku dětí, žáků a studentů využitelných při stanovení podpůrných opatření, specifikaci vzdělávacích potřeb žáka, vymezení adekvátní podpory ve vzdělávání, což povede ke zkvalitnění služeb školských poradenských zařízení.	Právníkové osoby všech zřizovatelů zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, vyjma škol a školských zařízení zřizovaných ministerstvem.	10,00	MŠMT bude výzvy na rok 2020 teprve vypisovat, proto není alokace na rok 2020 známa.
MŠMT	Rozvojový program Podpora	Cílem rozvojového programu je vytvořit optimální podmínky pro	kraje, které přidělují finanční prostředky	176,53	136,90

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
	odborného vzdělávání ve školním roce 2016/2017, 2017/2018 a 2018/2019	další zvyšování kvality vzdělávání ve středních školách, a to zejména v oborech vzdělání, které lze z pohledu potřeb trhu práce, popřípadě i z pohledu unikátnosti a tradice, považovat v daném území za nenahraditelné. Finanční prostředky jsou školám poskytovány prostřednictvím krajů a jsou určeny na vzdělávání žáků ve víceoborových a jednooborových třídách s nižším počtem žáků. Díky tomuto opatření mohou školy ve víceoborových třídách v odborných předmětech a oblastech vzdělávání rozdělit třídy na skupiny s menším počtem žáků podle oborů vzdělání. Snížením počtů žáků ve skupině na učitele odborných předmětů a oblastí se vytvoří lepší podmínky pro vzdělávání žáků.	příslušným středním školám		
MŠMT	Dotační program na podporu integrace romské komunity	A) Předškolní příprava a včasná péče Podpora včasné péče o děti ze socio-kulturně znevýhodňujícího prostředí a jejich příprava v mateřských školách je nejvyšší z priorit v oblasti integrace romské komunity. B) Aktivity na podporu rodiny a školy v oblasti předškolního a základního vzdělávání, včetně aktivit v jazykové komunikaci romské menšiny Podpora aktivit směřujících ke zvýšení efektivity spolupráce rodin a školy při vzdělávání žáků ze socio-kulturně odlišného prostředí, včetně aktivit v jazykové komunikaci romské menšiny. C) Podpora školní úspěšnosti žákyň a žáků na základní a střední škole	Právnícké osoby podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v souladu s § 7 odst. 1 písm. e) a f) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, včetně právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení (zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení), které prokazatelně vykonávají činnost ve prospěch romské komunity nejméně 1 rok.	12,80	12,80
MŠMT	Dotační program na podporu sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů VOŠ	zajištění finanční a materiální podpory vzdělávání romských žáků a studentů ve středních školách, vyšších odborných školách a konzervatořích, jejichž rodinám působí náklady spojené se středním nebo vyšším odborným vzděláváním finanční obtíže	právnícká osoba	7,00	7,00
MŠMT	Dotační program na podporu vzdělávání	Podpora přípravy a tvorby výukových materiálů s přidanou didaktickou hodnotou k	Oprávněnými žadateli jsou spolky, obecně prospěšné	6,00	6,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
	v regionálním školství	aktuálním společenskovedním tématům, nebo k novým poznatkům v oblasti přírodních věd. Projekty musí zpracovávat tematiku, která se v učebnicích objevuje okrajově nebo vůbec. Preferovaným tematickým zaměřením společenskovedních didaktických materiálů jsou dějiny 20. století. Projekty nesmí být zaměřeny na vznik nových webových portálů. Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky (semináře, konference). Preferovány jsou letní školy a další méně obvyklé formy vzdělávání pedagogických pracovníků doplňující nabídku Národního institutu pro další vzdělávání, jež jsou zaměřeny na didaktiku jednotlivých vzdělávacích oborů. Prezentace výsledků práce dětí a žáků nebo pedagogických pracovníků (přehlídky, festivaly), včetně akcí soutěžního charakteru (netýká se soutěží a přehlídek vyhlašovaných MŠMT podle vyhlášky č. 55/2005 Sb.). Do prezentace musí být přímo zapojeni vítězové či vybraní účastníci akce z řad dětí a žáků nebo pedagogických pracovníků. Prezentace musí být zaměřena na motivaci stávajících i budoucích účastníků a na propagaci akce mezi školami.	společnosti, zapsané ústavy, účelová zařízení registrovaných církví a náboženských společností založené církví a náboženskou společností pro poskytování charitativních služeb, veřejné výzkumné instituce, nadace a nadační fondy.		
MŠMT	Dotační program na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy.	Rozvoj mateřského jazyka národnostních menšin (vzdělávací aktivity, kurzy, publikace, projekty). Vzdělávací aktivity pro příslušníky národnostních menšin – děti, žáky a mládež, včetně vydávání publikací, vzdělávacích textů pro děti, žáky a mládež v menšinových jazycích, jako součást širšího projektu zaměřeného na vzdělávání. Kurzy jazykového vzdělávání dětí, žáků a mládeže z národnostních menšin. Tvorba výukových materiálů v jazycích národnostních menšin se zaměřením na kulturní tradice a dějiny národnostních menšin a etnik žijících na území ČR pro pedagogické pracovníky (především bude	Právníkové osoby v souladu s § 7 odst. 1 písm. e) a f) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, včetně právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které prokazatelně vykonávají činnost ve prospěch příslušníků národnostních menšin.	15,04	15,04

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		upřednostňována e-learningová forma). Tvorba a realizace vzdělávacích programů a výukových materiálů pro děti, žáky, mládež a pedagogické pracovníky, směřující k rozvoji humanismu a potírání xenofobie, rasové národnosti a náboženské nesnášenlivosti, rasismu a antisemitismu, a dále projekty zaměřené k tématu holocaustu. Objevujeme Evropu a svět (kulturní zvyklosti a historické bariéry, práce s příběhy dětí a rodin z jiných zemí a kultur, vzájemné poznání a porozumění – co máme společného a čím se odlišujeme) – projektové vyučování. Využití podpůrných metod jako je např. biografická práce, Sokratovský dialog, multikulturní kalendář.			
MŠMT	Rozvojový program Podpora vzdělávání cizinců ve školách	Program je určen na podporu dětí a žáků – cizinců v povinném předškolním a základním vzdělávání uvedených v § 20 školského zákona. Jeho cílem je přispět právníkům osobám vykonávajícím činnost mateřských škol, základních škol a víceletých gymnázií (v odpovídajících ročnících) zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení na částečnou úhradu, popřípadě krytí zvýšených nákladů souvisejících s poskytováním vzdělávání dětem a žákům-cizincům k usnadnění jejich integrace do naší společnosti a vzdělávacího systému České republiky. Účelem programu je podpora výuky českého jazyka přizpůsobená potřebám dětí a žáků-cizinců a úprava podmínek pro jejich vzdělávání tak, aby školy mohly ve třídách přizpůsobit počty dětí a žáků náročnosti výuky a činit další opatření k úspěšné integraci dětí a žáků-cizinců.	právník osoba vykonávající činnost mateřské školy, základní školy nebo víceletého gymnázia (v odpovídajících ročnících)	42,40	42,40
MŠMT	Rozvojový program "Finanční zajištění překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů se zohledněním	Cílem programu je zvýšení kvality předškolního vzdělávání zajištěním překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů mateřských škol, které vychází z kapitoly „7. Podmínky	kraje, které přidělí finanční prostředky příslušným právníkům osobám vykonávajícím činnost mateřských škol	1 800,00	1 800,00 ⁷⁷

⁷⁷ V roce 2019 je tento titul financován v rámci rozvojového programu, nicméně v roce 2020 bude financován systémově v rámci reformy financování RgŠ.

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
	provozu mateřských škol"	předškolního vzdělávání", jenž je dána Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.			
MŠMT	Podpora zahraničních studentů studujících na veřejných vysokých školách	poskytnutí dotací na náklady spojené se vzděláváním zahraničních studentů přijatých mna veřejné vysoké školy na základě bilaterálních smluv nebo usnesení vlády	veřejné vysoké školy	127,50	127,50
MŠMT	Podpora dostudování nigerijských studentů	poskytnutí dotace na stipendia zahraničních studentů dle usnesení vlády ze dne 24. srpna 2016 č. 755	veřejné vysoké školy	2,23	nepokračuje
MŠMT	Podpora projektů spolupráce českých a rakouských vzdělávacích institucí terciárního sektoru	podpora projektů spolupráce českých a rakouských vzdělávacích institucí ho sektoru na základě Dohody mezi vládou České republiky a vládou Rakouské republiky o spolupráci v oblasti kultury, školství, vědy, mládeže a sportu	veřejné vysoké školy	4,50	4,50
MŠMT	Zajištění tzv. Tranzitu pro zahraniční studenty přijaté ke studiu na veřejných vysokých školách	poskytnutí dotace na náklady spojené se zajištěním tzv. Tranzitu pro zahraniční studenty přijaté v rámci zahraniční rozvojové spolupráce	veřejné vysoké školy	0,50	0,50
MŠMT (finanční prostředky poskytují MV na základě usnesení vlády č. 26/2015)	Dotační program Podpora aktivit v oblasti integrace cizinců na území ČR	Dotaci lze žádat na některou z níže uvedených tematických oblastí, které se mohou vzájemně prolínat: a. Tvorba vzdělávacích programů a výukových metod přizpůsobených individuálním vzdělávacím potřebám dětí a žáků-cizinců, b. Tvorba metodických a výukových materiálů a učebních pomůcek pro pedagogické pracovníky, c. Zvyšování úspěšnosti dětí a žáků-cizinců v předškolním a základním vzdělávání, d. Integrační mimoškolní volnočasové aktivity, například sportovní, kulturní, umělecké či společenské, e. Zvyšování kompetencí odborných pedagogických i nepedagogických pracovníků v oblasti vzdělávání dětí a žáků-cizinců, f. Podpora spolupráce rodiny a školy v oblasti vzdělávání dětí a žáků-cizinců.	právnícká osoba vykonávající činnost mateřské školy nebo základní školy zapsaná v rejstříku škol a školských zařízení bez ohledu na její právní formu, která byla zřízena územním samosprávným celkem, dobrovolným svazkem obcí, soukromým zřizovatelem, registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy; právnícká osoba vykonávající činnost vysoké školy bez ohledu na její právní formu či na jejího zřizovatele; nestátní nezisková organizace, která se prokazatelně věnuje práci s dětmi či žáky – cizinci nejméně 1 rok.	3,00	3,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
MŠMT	Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol (133 210)	Podpora obnovy a modernizace prostorového, materiálního, přístrojového zabezpečení (infrastruktury VVŠ) vzdělávací, výzkumné, umělecké a další tvůrčí činnosti veřejných vysokých škol.		3 511,52	MŠMT bude výzvy na rok 2020 teprve vypisovat, proto není alokace na rok 2020 známa.
MŠMT	Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol (133 220)	Podpora obnovy a modernizace prostorového, materiálního, přístrojového zabezpečení (infrastruktury VVŠ) vzdělávací, výzkumné, umělecké a další tvůrčí činnosti veřejných vysokých škol.		800	2 245,99
MŠMT	Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky (bude ukončen v r. 2020).	Dotace v tomto programu jsou poskytovány zejména na investiční výdaje na vytvoření nových výukových kapacit v mateřské nebo základní škole, kterou zřizuje obec nebo dobrovolný svazek obcí.	MŠ nebo ZŠ, kterou zřizuje obec nebo dobrovolný svazek obcí.	340,24	0
MŠMT	Podpora vybraných projektů rozvoje výukových kapacit základního vzdělávání zřizovaného obcemi a dobrovolnými svazky obcí	Program je z hlediska účelového určení dotace zacílen na realizaci jmenovitě určených projektů. Konkrétními problematickými lokalitami, které byly vytipovány pro realizaci v tomto programu, jsou zejména obce nacházející se v tzv. prstenci kolem Prahy - Čelákovice, Jesenice, svazková škola Ondřejov, Psáry, svazková škola Jenštejn, Podolanka a Přezletice, Rudná u Prahy, Říčany, svazkové školy Úvaly, Praha – Řeporyje, Praha – Čakovice.	Obce nacházející se v tzv. prstenci kolem Prahy - Čelákovice, Jesenice, svazková škola Ondřejov, Psáry, svazková škola Jenštejn, Podolanka a Přezletice, Rudná u Prahy, Říčany, svazkové školy Úvaly, Praha – Řeporyje, Praha – Čakovice.	901,15	460,00
MŠMT	Podprogram Podpora materiálně technické základy sportu – ÚSC, SK a TJ	Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace sportovních zařízení sloužících výhradně k realizaci a provozování sportovní činnosti včetně jejich nezbytného technického a sociálního zázemí,	územní samosprávný celek – obec, městská část, obvod statutárního města (v souladu s právním postavením, které jim bylo svěřeno statutárním městem) a kraj; - spolek , splňující podmínky stanovené zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a vyvíjející činnost v oblasti sportu jako svou hlavní činnost (v souladu s NOZ), a to včetně pobočného spolku. Jedná se pouze o SK a TJ	1 000,00	4 700,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
MŠMT	Podprogram Národní sportovní Centra	Podpora Národních sportovních center jako souboru jedinečných sportovních zařízení a center pro přípravu státní reprezentace, jejichž součástí jsou odborná či vědecká pracoviště, zdravotní zabezpečení atd.	územní samosprávný celek (dále jen „ÚSC“) - obec, městská část (včetně městských částí HMP) a obvod statutárního města (v souladu s právním postavením svěřených statutem města), kraj, spolek, splňující podmínky stanovené zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“), a vyvíjející činnost v oblasti sportu jako svou hlavní činnost (v souladu s NOZ), spolek, splňující podmínky stanovené NOZ zabezpečující systém přípravy státní sportovní reprezentace ČR a talentované mládeže, včetně pořádání mezinárodních akcí, spolek, splňující podmínky stanovené NOZ, který vykonává činnost sportovního svazu nebo střešní organizace (v souladu se zákonem č. 115/2001, o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů)	300,00	0
MŠMT	Podprogram Resortní sportovní Centra	Podpora Vysokoškolského sportovního centra Ministerstva školství, mládeže, a tělovýchovy České republiky, Armádní sportovní centrum Dukla MO ČR a Centra sportu Ministerstva vnitra.	MŠMT, MV, MO	50,00	0
MŠMT	133D523 Rozvoj materiálně technické základy sportovních svazů pro potřeby reprezentace a talentované mládeže	Podpora pořízení movitých věcí a dlouhodobého majetku pro potřeby státní reprezentace, sportovně talentovaných dětí a mládeže zařazených do systému sportovních středisek a sportovních center mládeže	spolky, splňující podmínky stanovené zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zabezpečující systém přípravy sportovní reprezentace ČR a talentované mládeže, včetně pořádání mezinárodních akcí, - sportovní svaz (spolek) s celostátní působností mající ve svém sportovním odvětví národní sportovní autoritu,	250,00	0

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
			tzn. je jediným uznaným zástupcem ČR v příslušné mezinárodní sportovní federaci, uznané Mezinárodním olympijským výborem, přičemž v příslušné MSF je minimálně 20 členů a je jediným uznaným zástupcem ČR v MOV a dále pakliže svou činnost vyvíjí nejméně ve 2 krajích, minimálně ve dvou sportovních klubech nebo oddílech podle krajského členění ČR, nebo členskou základnu tvoří nejméně 400 členů a organizuje alespoň dvoustupňové mistrovské soutěže ve sportovní disciplíně, - sportovní svaz (spolek) provozující tzv. národní sport, jako je národní házená, hokejbal či nohejbal a dále pakliže svou činnost vyvíjí nejméně ve 2 krajích, minimálně ve dvou sportovních klubech nebo oddílech podle krajského členění ČR, nebo členskou základnu tvoří nejméně 400 členů a organizuje alespoň dvoustupňové mistrovské soutěže ve sportovní disciplíně, - Česká obec sokolská, Česká asociace univerzitního sportu, Asociace školních sportovních klubů.		
MŠMT	Podprogram Významné sportovní akce	Podpora pořádání mezinárodních sportovních událostí je vysoce prestižní záležitostí a nezaměnitelnou příležitostí k propagaci země, regionů a měst.	spolek, splňující podmínky stanovené zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a vyvíjející činnost v oblasti sportu jako svou hlavní činnost (v souladu s NOZ), spolek, splňující podmínky stanovené NOZ, který vykonává	50,00	0

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
			činnost sportovního svazu s celostátní působností mající ve svém sportovním odvětví národní sportovní autoritu (je jediným uznaným zástupcem ČR v MSF, uznané MOV, přičemž v příslušné MSF je minimálně 20 členů) a dále, který je jediným uznaným zástupcem ČR v MOV, spolek , splňující podmínky stanovené NOZ, který vykonává činnost střešní organizace (v souladu se zákonem č. 115/2001, o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů), spolek , splňující podmínky stanovené NOZ, s celostátní působností působící v oblasti sportu s členstvím v MSF.		
MŠMT	Sportovní reprezentace ČR - REPRES	podpora přípravy reprezentantů v kategoriích seniorů a juniorů a jejich účast na vrcholných mezinárodních soutěžích organizovaných mezinárodními sportovními federacemi, Mezinárodním olympijským výborem	zapsaný spolek	720,00	MŠMT bude výzvy na rok 2020 teprve vypisovat, proto není alokace na rok 2020 známa.
MŠMT	Sportovně talentovaná mládež - TALENT	podpora přípravy sportovně talentované mládeže v občanských sdruženích ve věkové kategorii od 6 do 19 let s možností rozšíření až do 23 let	zapsaný spolek	900,00	MŠMT bude výzvy na rok 2020 teprve vypisovat, proto není alokace na rok 2020 známa.
MŠMT	Organizace sportu	Podpora činnosti sportovních svazů, zastřešujících sportovních organizací. Dále podpora žáků, studentů škol, vysokoškoláků a soutěží školních a studentských sportovních organizací a podpora specializovaných sportovních sdružení s celorepublikovou působností	zapsaný spolek	1 550,00	MŠMT bude výzvy na rok 2020 teprve vypisovat, proto není alokace na rok 2020 známa.
MŠMT	Pohyb a zdraví	Podpora spolků působících v oblasti sportu pro všechny.	zapsaný spolek	80,00	MŠMT bude

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
					výzvy na rok 2020 teprve vypisovat, proto není alokace na rok 2020 známa.
MŠMT	MŮJ KLUB	Podpora činnosti sportovních klubů a tělovýchovných jednot, které organizují sportovní činnost dětí a mládeže do 23 let.	zapsaný spolek	1 500,00	MŠMT bude výzvy na rok 2020 teprve vypisovat, proto není alokace na rok 2020 známa.
MŠMT	Významné sportovní akce	Podpora významných sportovních akcí mimořádné důležitosti a vybraných významných sportovních akcí v oblasti sportu.	zapsaný spolek	200,00	MŠMT bude výzvy na rok 2020 teprve vypisovat, proto není alokace na rok 2020 známa.
MŠMT	Sportování bez bariér	podpora všeobecné sportovní činnosti, podpora celoživotního aktivního způsobu života, podpora pravidelné sportovní činnosti, podpora organizace spolků v oblasti zdravotně postižených sportovců	zapsaný spolek	105,00	MŠMT bude výzvy na rok 2020 teprve vypisovat, proto není alokace na rok 2020 známa.
MV	Rozvoj dobrovolnické služby	Dotaci lze poskytnout na: (a) pojistné placené na základě pojistné smlouvy uzavřené vysílající organizací kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo zdraví, kterou dobrovolník při výkonu dobrovolnické služby způsobí sám nebo mu bude způsobena, (b) části výdajů spojených s evidencí dobrovolníků, s jejich přípravou pro výkon dobrovolnické služby a se zajišťováním výkonu dobrovolnické služby, (c) pojistné na důchodové pojištění placené za dobrovolníka, a to ve výši pojistného stanoveného z	spolky, ústavy, obecně prospěšné společnosti, sociální družstva, církve, církevní právnické osoby, nadace a nadační fondy jako vysílající organizace definované § 6 odst. 2) zákona o dobrovolnické službě, které mají udělenou akreditaci dle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě	15,00	15,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		minimálního výměřovacího základu ² , pokud je dlouhodobá dobrovolnická služba vykonávána alespoň v rozsahu překračujícím v průměru 20 hodin v kalendářním týdnu.			
MV	Účelová neinvestiční dotace na výdaje jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí poskytovaná obcím prostřednictvím krajů a hl. m. Prahy z rozpočtu MV - GŘ HZS ČR	(a) zabezpečení akceschopnosti jednotky sboru dobrovolných hasičů (dále jen „SDH“) vybrané obce (b) odborná příprava strojníků, velitelů družstev a velitelů všech jednotek SDH obcí k získání odborné způsobilosti nebo prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti, dále specializační kurzy pro určené členy jednotek SDH obcí, instrukčně metodická zaměstnání, taktická nebo prověřovací cvičení pořádaná HZS krajů, (c) výdaje za uskutečněný zásah jednotky SDH obce mimo územní obvod jejího zřizovatele na výzvu územně příslušného operačního a informačního střediska HZS kraje, (d) vybavení a opravy neinvestiční povahy.	obce plnící přenesenou působnost státní správy v oblasti jednotek PO	100,00	100,00
MV	Investiční dotace pro jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí poskytovaná obcím z rozpočtu MV - GŘ HZS ČR a z Fondu zábrany škod	(a) rekonstrukce anebo výstavba nové požární zbrojnice (dále jen "stavba") (b) dopravní automobil (c) cisternová automobilová stříkačka	Obce plnící přenesenou působnost státní správy v oblasti jednotek PO	400,00	400,00
MV	Investiční dotace na rozvoj a modernizaci materiálně technické základny Vodní záchranné služby ČČK, z. s. poskytovaná z rozpočtu MV - GŘ HZS ČR	Pořízení nebo technické zhodnocení základen u vodních ploch, vybavení stanic první pomoci VZS provozovaných pobočnými spolky VZS a pro vybavení Prezidia VZS na podporu odborné přípravy v oblasti záchrannářství na vodních plochách.	Vodní záchranné služba ČČK, z. s.	15,00	15,00
MV	Neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR pro nestátní neziskové organizace působící v oblasti požární ochrany, integrovaného záchranného systému, ochrany obyvatelstva a krizového řízení	Podpora systému odborné přípravy. Podpora zvyšování odborné kvalifikace a odborné úrovně. Podpora akceschopnosti ostatních složek integrovaného záchranného systému. Podpora výchovné a vzdělávací činnosti na úseku práce s dětmi	(1) Nestátní nezisková organizace s činnostmi na úseku integrovaného záchranného systému, požární ochrany, ochrany obyvatelstva a krizového řízení dle právních předpisů, zaměřené na pomoc HZS ČR v těchto	38,00	38,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		a mládeží v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva a přípravy obyvatelstva. Podpora preventivně výchovné činnosti NNO při výchově obyvatelstva, právnických a podnikajících fyzických osob k předcházení požárů, propagace a historie požární ochrany, ochrany obyvatelstva, příprava obyvatelstva. Podpora publikační a informační činnosti. Zvyšování fyzické zdatnosti, získávání specifických dovedností, soutěže v požárním sportu. Zvyšování fyzické zdatnosti, získávání specifických dovedností, sportovní soutěže. Podpora spolkové činnosti na úseku PO	oblastech a zakotvené v jejich stanovách, základacích listinách, základacích smlouvách a obdobných dokumentech. spolek, zřízený podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, obecně prospěšná společnost, zřízená podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, účelové zařízení registrovaných církví a náboženských společností, zřízené podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů, pokud vykonávají alespoň některou činnost vyjmenovanou v ustanovení § 7 odst. 1 písm. f) zákona č. 218/2000 Sb., ústav zřízený podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. (2) Oprávněný žadatel o dotaci není pobočný spolek hlavního spolku, jiná organizační složka (jednotka) nestátní neziskové organizace		
MV	Integrace cizinců 2019	Vzdělávání pracovníků státní správy (mimo jiné pracovníků oddělení pobytu OAMP) či samosprávy, Realizace projektů zaměřených	podle § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb. spolky vyvíjející činnost podle zákona č. 89/2012 Sb.,	bude nastavena dle usnesení vlády	bude nastavena dle usnesení vlády

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		na poskytování předodjezdových informací, adaptačně-integračních kurzů a podpory lepší orientace cizinců na pracovištích OAMP, Přímá asistence cizincům ze třetích zemí na odděleních pobytu cizinců OAMP, Streetwork v prostředí cizinců nebo/a vzdělávání streetworkerů, Podpora integračních aktivit založených na vlastní aktivitě cizinců, Výzkum postavení žen-migrantek ve společnosti nebo/a výzkum v oblasti integrace cizinců, sledování a tvorba indikátorů integrace, Aktivity zaměřené na informování hostitelské společnosti o oblasti integrace cílové skupiny.	občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, podle § 7 odst. 1 písm. i) zákona č. 218/2000 Sb. obecně prospěšné společnosti (zřízené podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů), ústavy, nadace a nadační fondy vyvíjející činnost podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, podle § 7 odst. 1 písm. f) zákona č. 218/2000 Sb. účelová zařízení registrovaných církví a náboženských společností, zřízená podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů, pokud vykonávají alespoň některou činnost vyjmenovanou v tomto ustanovení, podle § 7 odst. 1 písm. f) zákona č. 218/2000 Sb. veřejné výzkumné instituce, zřízené na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, podle § 7 odst. 1 písm. f) zákona č. 218/2000 Sb. i další právnické osoby, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zejména zdravotních, kulturních, a		

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
			sociálních služeb a poskytování sociálně-právní ochrany dětí.		
MV	Jednorázové účelové neinvestiční dotace na rozvoj obce	Neinvestiční výdaje realizované v roce poskytnutí dotace v období, ve kterém bylo v obci provozováno zařízení, a lze ji použít pouze za účelem rozvoje obce, např. na opravy nebo udržování majetku obce zejména v oblastech dopravy, energetiky, inženýrských sítí a obecního mobiliáře	Obce, na jejichž území se nachází zařízení ve smyslu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, nebo azylové zařízení ve smyslu zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů	1 na jednu dotaci	1 na jednu dotaci
MV	Projekty obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni 2019	Výuka českého jazyka pro děti i dospělé, podpora integrace v základních a mateřských školách či v mateřských centrech, pořádání integračních akcí a aktivit, organizace příměstských táborů zaměřených na výuku ČJ, vzdělávání pedagogů, činnost asistentů pedagoga a překladatelů, analýza situace cizinců v obci, semináře sociokulturní orientace, sociální poradenství terénní i ambulantní, školení pedagogů, policie a úředníků samosprávy o cizinecké problematice, informační materiály pro cizince i veřejnost.	obce či městské části	Bude nastavena dle usnesení vlády	Bude nastavena dle usnesení vlády
MV	Státní integrační program	příspěvek na úhradu čistého nájemného, nebo jeho části pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou	obce	10,00	10,00
MV	Příspěvky obcím na úhradu nákladů obce vynaložených v souvislosti s azylovým zařízením	Podpora obci je účelově určena na úhradu neinvestičních nákladů obce	Obce (města), na jejichž území se nachází azylové zařízení: Statutární město Havířov, město Kostelec nad Orlicí, město Jaroměř, Městská část Brno - Židenice, Statutární město Ústí nad Labem, Městský obvod Ústí nad Labem - město, obec Zastávka	Není známa	Není známa
MV	Příspěvek obci na úhradu nákladů obce vynaložených v souvislosti se zařízením pro zajištění cizinců na jejím území, dle § 151 zákona č. 325/1999 Sb., o pobytu na území ČR	Podpora obci je účelově určena na úhradu neinvestičních nákladů obce	Obce (města), na jejichž území se nachází zařízení pro zajištění cizinců: město Bělá pod Bezdězem, obec Vyšní Lhoty, obec Tis u Blatna.	Není stanovena - výše příspěvku náleží v souladu s usnesením vlády č. 286/2016 ze dne 30.	Není stanovena - výše příspěvku náleží v souladu s usnesením vlády č. 286/2016

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
				března 2016 (viz míra dotace).	ze dne 30. března 2016 (viz míra dotace).
MSp	Prevence korupčního jednání	Seznamování veřejnosti s charakterem a projevy korupce a k posilování odmítavého postoje vůči korupčním praktikám. Zvýšení informovanosti občanů - přímých, nebo nepřímých obětí korupce - o možnostech právních nástrojů boje proti korupci včetně tvorby webových stránek. Vytváření analytické a poradenské struktury včetně vlastního bezplatného poskytování tohoto poradenství a propagace těchto struktur. Posilování protikorupčního klimatu na místní úrovni. Zvyšování právního povědomí v oblasti korupčního jednání u zaměstnanců státní správy a samosprávy a motivace v ohlašování korupčního jednání.	Nevládní neziskové organizace - spolky, ústavy, obecně prospěšné společnosti, právnické osoby církví, nadace a nadační fondy, které mají v oblasti zaměření programu prokazatelnou zkušenost v délce alespoň 1 roku.	4,00	4,00
MV	Dotační program pro nestátní neziskové organizace provozující evropské krizové či asistenční linky 116 000, 116 111, 116 006 v České republice	Dotaci lze poskytnout na financování hrazení telekomunikačních služeb a poplatků provozovatelů linek 116 000, 116 111 a 116 006 (dále též "116 xxx") v České republice. Jako telekomunikační služby poplatky se rozumí následující: základní telekomunikační poplatky (paušální poplatek na provoz linky 116 xxx, všechny ostatní příchozí a odchozí hovory), další telekomunikační poplatky (poplatky za internetové připojení související s poskytovanou službou, provoz záložních telefonů pro případ výpadku internetového připojení), licenční poplatek Českému telekomunikačnímu úřadu, údržba a opravy pobočkové ústředny ze strany operátora, aktualizace technického vybavení nezbytného pro provoz linky 116 xxx.	spolky, ústavy, nadace a nadační fondy (zřízené podle zákona č. 89/2012 Sb.), obecně prospěšné společnosti (zřízené podle zákona č. 248/1995 Sb.) a účelová zařízení registrovaných církví (zřízené podle zákona č. 3/2002 Sb.), které jsou prokazatelně provozovatelem alespoň jedné z evropských krizových či asistenčních linek 116 000, 116 111, 116 006, a to na území České republiky	2,00	2,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
MV	Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s migrací na léta 2017 až 2019	kamerové systémy, zabezpečovací a vyhodnocovací soubory, mobilní policejní služebny, osvětlení rizikových míst	Obce, kde jsou lokace zařízení SUZ, pro zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku a prevenci kriminality.	1,00	0
MV	Program prevence kriminality na místní úrovni	situční prevence, sociální prevence, informace pro občany, vzdělávací akce, zvyšování pocitu bezpečí občanů a snižování míry a závažnosti trestné činnosti, reakce na nové hrozby a realizace pilotních projektů apod.	obce, kraje, DSO	51,90	54,90
MV	Program prevence sociálně patologických jevů	Dotační program zabezpečuje úkoly vyplývající z Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 až 2018 schváleného usnesením vlády České republiky č. 126 ze dne 23. února 2015 a ze Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020 schválené usnesením vlády České republiky č. 66 ze dne 25. ledna 2016. Prevence sociálně patologických jevů se zaměřením na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami nevládajícími agresí ve vztazích.	Žádost o dotaci na rok 2019 si mohou podat spolky, ústavy, nadace a nadační fondy (zřízené podle zákona č. 89/2012 Sb.), obecně prospěšné společnosti (zřízené podle zákona č. 248/1995 Sb.) a účelová zařízení registrovaných církví (zřízená podle zákona č. 3/2002 Sb.). Uvedené subjekty musí prokazatelně, nejméně jeden rok, vykonávat činnost v oblasti prevence a eliminace domácího násilí.	2,00	2,00
MV	Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s rozšířením strategické průmyslové zóny Solnice - Kvasiny - Rychnov nad Kněžnou na rok 2018	Dotace jsou určeny na projekty programového financování (investiční projekty). Projekty programového financování se rozumí akce na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku v rozsahu: (a) kamerové systémy (včetně mobilních a rozšíření stávajících), (b) osvětlení rizikových míst.	Obce: Rychnov nad Kněžnou, Solnice a Kvasiny	7,70	0
MV	Program bezpečnostního výzkumu České republiky 2015-2020	výzkum, experimentální vývoj a inovace	výzkumné organizace, malé, střední nebo velké podniky	2 200,00 (za všechny roky trvání programu)	
MV	Program bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2016-2021	výzkum, experimentální vývoj a inovace	výzkumné organizace, malé, střední nebo velké podniky	600,00 (za všechny roky trvání programu)	

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
MV	Policejní sport - Veřejně prospěšný program pro rok 2019	Z dotace lze hradit zejména náklady spojené s: (a) pořádáním sportovních soutěží pro cílovou skupinu, (b) rozvojem mezinárodního policejního sportovního styku a s podporou policejní sportovní reprezentace, (c) úhradou za nájem, provoz a údržbu sportovních zařízení, (d) nákupem sportovního a ostatního potřebného materiálu včetně sportovních zbraní a munice a ostatní náklady potřebné k zajištění činností rozvíjejících fyzickou zdatnost, dovednosti, znalosti a návyky cílové skupiny.		17,00	17,00
MZd	Program na podporu dostupnosti zdravotních služeb praktických lékařů	Zajištění dostatečné dostupnosti primární péče, zajištění dostatečného personálního zabezpečení a věcného a technického vybavení v nových ordinacích praktických lékařů	Praktický lékař a praktický lékař pro děti a dorost (dle prováděcí vyhláška ministerstva zdravotnictví k zákonu č. 95/2004 Sb., t. č. je aktuální vyhláška č. 361/2010 Sb.)	3,20	4,00
MZd	Program na podporu zubních lékařů v oblastech s omezenou dostupností zdravotních služeb v letech 2018 - 2021	Zajištění dostatečné dostupnosti primární péče, zajištění dostatečného personálního zabezpečení	Zubní lékař (dle prováděcí vyhláška ministerstva zdravotnictví k zákonu č. 95/2004 Sb., t. č. je aktuální vyhláška č. 361/2010 Sb.)	10,00	10,00
MZd	Rezidenční místa	Specializační vzdělávání nelékařských zdr. povolání	Poskytovatelé zdr. služeb	65,00	65,00
MZd	Národní program zdraví - projekty podpory zdraví (NPZ-PPZ)	Dotační program NPZ – PPZ je důležitým nástrojem MZd pro naplňování vybraných cílů a priorit dokumentu Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí a jeho akčních plánů. Bližší informace k dokumentu Zdraví 2020 a jeho akčním plánům, a to: • AP pro podporu pohybové aktivity • AP pro správnou výživu a stravovací návyky populace • AP pro omezování zdravotně rizikového chování • AP pro rozvoj zdravotní gramotnosti • AP pro zvládání infekčních nemocí • Provakcinační APOD. Rovněž je důležitým nástrojem pro naplňování cílů dokumentu Koncepce hygienické služby a	Spolky, obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústavy, účelová zařízení registrovaných církví a náboženských společností, příspěvkové organizace v přímé působnosti MZ ČR, příspěvkové organizace a organizační složky řízené územním samosprávním celkem (obec, kraj), organizace dle § 7 ods. 1 písm. f) zákona č. 2018/2000 Sb., i další právnické osoby a fyzické osoby, Právnické osoby v	6,78	DT není vyhlášen

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		primární prevence v ochraně veřejného zdraví (MZd, 2013), dokumentu Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 - 2018, dokumentu Strategie bezpečnosti potravin a výživy 2014 - 2020 a dále pro naplňování dalších dlouhodobých anebo aktuálních priorit MZd v oblasti podpory zdraví a primární prevence.	působnosti jiných rezortů.		
MZd	Národní program řešení problematiky HIV/AIDS (NPŘP HIV/AIDS)	Dotační program NPŘP HIV/AIDS je důležitým nástrojem MZd ČR pro naplňování cílů dokumentu Národní program řešení problematiky HIV/AIDS v České republice v období let 2018–2022 a rovněž vybraných cílů a priorit dokumentu Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí a jeho akčních plánů, a to • AP pro omezování zdravotně rizikového chování • AP pro zvládání infekčních nemocí. Dotační program NPŘP HIV/AIDS je rovněž nástrojem pro naplňování dokumentu Koncepce hygienické služby a primární prevence v ochraně veřejného zdraví (MZd, 2013).	Spolky, obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústavy, účelová zařízení registrovaných církví a náboženských společností, příspěvkové organizace v přímé působnosti MZd, příspěvkové organizace a organizační složky řízené územním samosprávním celkem (obec, kraj), organizace dle § 7 ods. 1 písm. f) zákona č. 2018/2000 Sb., i další právnické osoby a fyzické osoby, Právnické osoby v působnosti jiných rezortů.	10,00	10,00
MZd	Program na podporu Center duševního zdraví I	Dotační program je jedním ze základních kamenů Strategie reformy psychiatrické péče schválené Ministerstvem zdravotnictví v roce 2013. Hlavním záměrem reformy je začlenění osob s dlouhodobým duševním onemocněním do běžného života tím, že zavádí model multidisciplinárního týmu, ve kterém zdravotničtí a sociální pracovníci společně podporují člověka v jeho přirozeném prostředí. V případě CDZ jde o zcela nový prvek v systému péče o lidi s duševním onemocněním, kteří tak díky podpoře ze strany CDZ nemusí být hospitalizováni, pobývají doma, fungují pokud možno samostatně a mohou být aktivně zapojeni do společnosti. V tomto	Fyzické nebo právnické osoby, které jsou registrovaným subjektem v ČR, mají aktivní datovou schránku dle zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů; a jsou poskytovateli sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů nebo zdravotních služeb v souladu se zákonem č. 372/2011 Sb., o	Není známa	Není známa

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		programu došlo k otevření 5 Center duševního zdraví.	zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů		
MZd	Program na podporu Center duševního zdraví II	Dotační program je jedním ze základních kamenů Strategie reformy psychiatrické péče schválené Ministerstvem zdravotnictví v roce 2013. Hlavním záměrem reformy je začlenění osob s dlouhodobým duševním onemocněním do běžného života tím, že zavádí model multidisciplinárního týmu, ve kterém zdravotníci a sociální pracovníci společně podporují člověka v jeho přirozeném prostředí. V případě CDZ jde o zcela nový prvek v systému péče o lidi s duševním onemocněním, kteří tak díky podpoře ze strany CDZ nemusí být hospitalizováni, pobývají doma, fungují pokud možno samostatně a mohou být aktivně zapojeni do společnosti. Podpořeno může být celkem 16 Center duševního zdraví.	Fyzické nebo právnické osoby, které jsou registrovaným subjektem v ČR, mají aktivní datovou schránku dle zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů; a jsou poskytovateli sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů nebo zdravotních služeb v souladu se zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů.	238,40	Není známa
MZd	Program na podporu Center duševního zdraví III	Dotační program je jedním ze základních kamenů Strategie reformy psychiatrické péče schválené Ministerstvem zdravotnictví v roce 2013. Hlavním záměrem reformy je začlenění osob s dlouhodobým duševním onemocněním do běžného života tím, že zavádí model multidisciplinárního týmu, ve kterém zdravotníci a sociální pracovníci společně podporují člověka v jeho přirozeném prostředí. V případě CDZ jde o zcela nový prvek v systému péče o lidi s duševním onemocněním, kteří tak díky podpoře ze strany CDZ nemusí být hospitalizováni, pobývají doma, fungují pokud možno samostatně a mohou být aktivně zapojeni do společnosti. Podpořeno může být celkem 9 Center duševního zdraví.	Fyzické nebo právnické osoby, které jsou registrovaným subjektem v ČR, mají aktivní datovou schránku dle zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů; a jsou poskytovateli sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů nebo zdravotních služeb v souladu se zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů.	29,90	Není známa
MZd	Program na podporu nestátních neziskových organizací	Dotační program PPNN je důležitým nástrojem MZd pro naplňování vybraných cílů a priorit dokumentu Zdraví 2020 –	Spolky, obecně prospěšné společnosti, ústavy, účelová zařízení	4,50	6,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
	pečujících o pacienty v terminálním stádiu onemocnění	Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí a jeho akčních plánů. Bližší informace k dokumentu Zdraví 2020 a jeho akčním plánům, a to: • AP Zvýšení kvality, dostupnosti a efektivity následné, dlouhodobé a domácí péče • AP pro rozvoj zdravotní gramotnosti Rovněž je důležitým nástrojem MZd pro vytvoření optimálních podmínek pro rozvoj a podporu NNO působících v oblasti domácí i lůžkové péče o terminálně nemocné, jejichž zdravotní stav vede v blízké budoucnosti ke smrti	registrovaných církví a náboženských společností		
MZe	Program 129 260 "Podpora prevence před povodněmi III"	Podpora realizace preventivních protipovodňových opatření s retencí a opatření podél vodních toků včetně podpory projektových dokumentací na tato opatření	státní podniky Povodí, Lesy České republiky, obce	400,00	141,00
MZe	Program 129 360 "Podpora prevence před povodněmi IV"	Podpora realizace preventivních protipovodňových opatření s retencí a opatření podél vodních toků včetně podpory projektových dokumentací na tato opatření	státní podniky Povodí, Lesy České republiky, obce, správci drobných vodních toků určení dle § 48 vodního zákona	Nestanoven a – nový program	1 106,00
MZe	Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací II	a) opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody. Jedná se o podporu propojování a rozšiřování vodárenských soustav a jejich zdrojové posilování, včetně posilování akumulace pitné vody pro zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou, b) výstavba vodovodů pro veřejnou potřebu vč. souvisejících vodárenských objektů v obcích minimálně pro 50 obyvatel, c) výstavba a modernizaci zařízení ke zkvalitnění technologie úpravy vody, její akumulace a čerpání s cílem zlepšení jakosti nebo dostupnosti pitné vody v obcích, d) výstavba, dostavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod (dále jen ČOV), v obcích minimálně pro 50 obyvatel, kde po realizaci budou splněny ukazatele jakosti vypouštěné vyčištěné vody stanovené příslušným	obce, svazky obcí, vodohospodářské akciové společnosti s více než 90% většinou kapitálové účasti měst a obcí	570,00	570,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		vodoprávním úřadem (v případě budování nové ČOV musí být v rámci akce zajištěno napojení minimálně 50 % obyvatel obce), e) výstavba hlavních kanalizačních sběračů, kanalizační sítě a souvisejících objektů spojenou s výstavbou ČOV podle předchozího bodu, f) dostavba kanalizačních systémů a souvisejících objektů (vyjma ČOV) minimálně pro 50 obyvatel, za předpokladu, že odpadní vody budou odváděny a následně čištěny na již existující, kapacitní a vyhovující ČOV, g) odstranění volných výústí realizací komplexního opatření řešícího odkanalizování obce nebo místní (městské) části spojené s výstavbou ČOV podle bodu d) toho článku nebo za předpokladu, že odpadní vody budou odváděny a následně čištěny na již existující, kapacitní a vyhovující ČOV			
MZe	Podpora retence vody v krajině - rybníky a vodní nádrže (129 280)	opravy, rekonstrukce, odbahnění a výstavba nových rybníků	FO a PO podnikající v zemědělství, rybářská sdružení, školská zařízení	400,00	400,00
MZe	Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích (129 290)	opatření podél vodních toků, a opravy, rekonstrukce odbahnění malých vodních nádrží, případně výstavba nových nádrží	státní podniky Povodí, Lesy ČR, Obce	230,00	300,00
MZe	Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II	pořízení páteřního závlahového rozvodu a závlahového detailu pro účely zemědělských závlah	FO a PO podnikající v zemědělství	100,00	180,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	10. E. Podpora technologických platforem v působnosti MZe	odpovědný koordinátor a sekretariát platformy uvedený ve stanovách	13,00	13,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	18. Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením	podnikatel (§420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě	minimálně 55,00	50,00
MZe	Podpora účasti na mezinárodních	Podpora účasti vystavovatelů na mezinárodních veletrzích a	fyzické nebo právnické osoby podnikající v	20,00	20,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
	veletržích a výstavách v zahraničí	výstavách v zahraničí (pronájem výstavní plochy, výstavba stánku, registrační poplatky, zpáteční letenka)	odvětví zemědělství, potravinářství, krmivářství, výrobci zemědělské techniky, strojů pro potravinářskou výrobu, odborné svazy a asociace		
MZe	Podpora zdraví, včetně péče a pomoci zdravotně postiženým	Podpora rovných příležitostí pro občany se zdravotním postižením a pro venkovské seniory.	Nestátní neziskové organizace: 1. SPOLKY (SP), 2. ÚSTAVY (ÚS), 3. OBECNĚ PROSPĚŠNÉ SPOLEČNOSTI (OPS), 4. ÚČELOVÁ ZAŘÍZENÍ REGISTROVANÝCH CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ (CPO), 5. NADACE A NADAČNÍ FONDY (NaNF), 6. DALŠÍ PRÁVNICKÉ OSOBY (PO).	6,62	nestanovené
MZe	Ochrana životního prostředí, udržitelný rozvoj	Podpora péče o přírodu, krajinu a udržitelný rozvoj. Podpora ekologického zemědělství a šetrného způsobu zemědělského hospodaření. Podpora využívání biomasy jako obnovitelného zdroje energie. Podpora udržitelného rozvoje obcí a měst, regionálního a nadregionálního rozvoje. Podpora spolkové činnosti a neekonomických služeb poskytovaných neziskovými organizacemi v resortu zemědělství.	Nestátní neziskové organizace: 1. SPOLKY (SP), 2. ÚSTAVY (ÚS), 3. OBECNĚ PROSPĚŠNÉ SPOLEČNOSTI (OPS), 4. ÚČELOVÁ ZAŘÍZENÍ REGISTROVANÝCH CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ (CPO), 5. NADACE A NADAČNÍ FONDY (NaNF), 6. DALŠÍ PRÁVNICKÉ OSOBY (PO).	7,53	nestanovené
MZe	Vzdělávání a propagace	Podpora vzdělávacích aktivit a propagace. Podpora profesního vzdělávání a zvyšování kvality. Podpora vzdělávacích aktivit a propagace v oblasti ekologického zemědělství a biopotravin, bezpečnosti potravin, potravinářství a zdravé výživy.	Nestátní neziskové organizace: 1. SPOLKY (SP), 2. ÚSTAVY (ÚS), 3. OBECNĚ PROSPĚŠNÉ SPOLEČNOSTI (OPS), 4. ÚČELOVÁ ZAŘÍZENÍ REGISTROVANÝCH CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ (CPO), 5. NADACE A NADAČNÍ FONDY (NaNF), 6. DALŠÍ PRÁVNICKÉ OSOBY (PO).	65,92	nestanovené
MZe	Zapojení do zahraničních programů a aktivit	Podpora prezentace resortu zemědělství v zahraničí, podpora účasti na zahraničních	Nestátní neziskové organizace: 1. SPOLKY (SP), 2. ÚSTAVY (ÚS),	2,18	nestanovené

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		výstavách, kongresech a výzkumech.	3. OBECNĚ PROSPĚŠNÉ SPOLEČNOSTI (OPS), 4. ÚČELOVÁ ZAŘÍZENÍ REGISTROVANÝCH CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ (CPO), 5. NADACE A NADAČNÍ FONDY (NaNF), 6. DALŠÍ PRÁVNICKÉ OSOBY (PO).		
MZe	Zájmová a další volnočasová činnost pro děti a mládež	Podpora zabezpečování široké nabídky volnočasových aktivit pro organizované i neorganizované děti a mládež. Podpora rozvoje mobility a mezinárodní spolupráce dětí a mládeže.	Nestátní neziskové organizace: 1. SPOLKY (SP), 2. ÚSTAVY (ÚS), 3. OBECNĚ PROSPĚŠNÉ SPOLEČNOSTI (OPS), 4. ÚČELOVÁ ZAŘÍZENÍ REGISTROVANÝCH CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ (CPO), 5. NADACE A NADAČNÍ FONDY (NaNF), 6. DALŠÍ PRÁVNICKÉ OSOBY (PO).	odhad 1,05	nestanoveno
MZe	Dotace na ochranu a reprodukci genofondu lesních dřevin	Podpora genových základů, podpora uznaných zdrojů kvalifikovaného reprodukčního materiálu (rodičů rodiny, ortetů a klonů, semenných sadů a směsí klonů.	Vlastník/nájemce/pachtýř genetických zdrojů lesních dřevin.	Odhad 20,00	20,00
MZe	Náhrady podle lesního zákona - částečná úhrada zvýšených nákladů na výsadbu minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu (§ 24 lesního zákona).	Výsadba minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin.	Vlastník lesa (o výměře větší než 3 ha), který hospodaří podle lesního hospodářského plánu nebo podle protokolárně převzatého vlastnického separátu lesní hospodářské osnovy.	Odhad 15,00	15,00
MZe	Náhrady podle lesního zákona - úhrada nákladů na zpracování lesních hospodářských osnov (§ 26 lesního zákona).	Zařízení lesních majetků, pro které není zpracován lesní hospodářský plán, na období 10 let lesní hospodářskou osnovou.	Vlastník lesa formou možnosti bezplatného převzetí vlastnického separátu lesní hospodářské osnovy.	Odhad 25,00	25,00
MZe	Náhrady podle lesního zákona - úhrada nákladů na opatření meliorací a hrazení bystřin v lesích, prováděných ve veřejném zájmu	Provádění technických a biologických opatření pro zvýšení ochrany lesní půdy a podporu péče o vodohospodářské poměry (hrazení bystřin a strží aj.).	Vlastník lesa, správce vodního toku.	Odhad 50,00	50,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
	(§ 35 lesního zákona).				
MZe	Náhrady podle lesního zákona - úhrada nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát (§ 37 lesního zákona).	Bezplatné poskytování služeb odborného lesního hospodáře drobným vlastníkům lesů pro zajištění odborné úrovně hospodaření v lesích.	Vlastník lesa formou možnosti bezplatného využití služeb odborného lesního hospodáře.	Odhad 150,00	150,00
MZe	Finanční příspěvek na ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese (část druhá hlava I NV č. 30/2014 Sb.).	Soustředování dříví lanovkou, soustředování dříví koněm, soustředování dříví vyvážením, štěpkování klestu za podmínky ponechání štěpky v porostu, soustředování dříví železným koněm.	Vlastníci lesů (mimo pásma imisního ohrožení A a B), které nejsou ve vlastnictví státu, a jejich spolky a společnosti.	Odhad 80,00	80,00
MZe	Finanční příspěvek na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů do 40 let věku (část druhá hlava II NV č. 30/2014 Sb.).	Přirozená a umělá obnova lesních porostů, zajištění lesních porostů, přeměny a rekonstrukce lesních porostů, výchova lesních porostů.	Vlastníci lesů, které nejsou ve vlastnictví státu, a jejich spolky a společnosti.	Odhad 515,00	515,00
MZe	Finanční příspěvek na opatření k obnově lesů poškozených imisemi a lesů chřadnoucích vinou antropogenních vlivů (část druhá hlava IV NV č. 30/2014 Sb.).	Přirozená a umělá obnova lesních porostů, jejich ochrana do stadia zajištění, zřizování oplocenek, hnojení půdy při výsadbě sazenic.	Vlastníci lesů (v pásmech imisního ohrožení A a B), které nejsou ve vlastnictví státu, a jejich spolky a společnosti.	Odhad 35,00	35,00
MZe	Finanční příspěvek na vyhotovení lesních hospodářských plánů za podmínky poskytnutí dat lesních hospodářských plánů v digitální formě pro potřeby státní správy lesů (část druhá hlava VII NV č. 30/2014 Sb.).	Zařízení lesního majetku (lesního hospodářského celku) na období 10 let lesním hospodářským plánem a následné poskytnutí digitálních dat do datového skladu státní správy lesů.	Vlastníci lesů, které nejsou ve vlastnictví státu, a jejich spolky a společnosti.	Odhad 30,00	30,00
MZe	Finanční příspěvek na ochranu lesa (část druhá hlava IX NV č. 30/2014 Sb.).	Asanace kůrovcového dříví pomocí insekticidních sítí, insekticidních postřiků nebo odkornění. Seštěpkování porostů poškozených kůrovci nebo václavkou.	Vlastníci lesů, které nejsou ve vlastnictví státu, a jejich spolky a společnosti.	Odhad 200,00	200,00
MZe	Finanční příspěvek poskytovaný uživatelům honitby (část třetí hlava I NV č. 30/2014 Sb.).	Zlepšování životního prostředí zvěře, podpora ohrožených druhů zvěře a zajíce polního, oborní chovy zvěře se vzácnými druhy nebo poddruhy, preventivní veterinární léčebné akce a zdolávání nákaz v	Uživatel honitby (držitel honitby nebo její nájemce).	Odhad 135,00	135,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		chovech zvěře, snižování početních stavů kormorána velkého nebo prasete divokého, ozeleňování krajiny včetně oplocování dřevin.			
MZe	Finanční příspěvek na chov a výcvik národních plemen loveckých psů a loveckých dravců (část třetí hlava II NV č. 30/2014 Sb.).	Úspěšně vykonaná zkouška psa z výkonu, úspěšný odchov loveckého dravce vyvedeného z umělého chovu.	Vlastník loveckého psa nebo umělého chovu loveckých dravců.	Odhad 5,00	5,00
MZe	Podpora akreditované poradenské činnosti v lesním hospodářství.	Úhrada části výdajů na poradenskou činnost a zvyšování odborné úrovně vlastníků lesa.	Vlastník/nájemce/pachtýř lesa, který si vybral svého odborného lesního hospodáře.	Odhad 5,00	5,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	1.D. Podpora včelařství	Včelař, chovající včely na území ČR, Český svaz včelařů, o.s.	100,00	100,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů.	1.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnících, vinicích a ve školkách	Podnikatel (§420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě	35,00	35,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů.	1.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů	Podnikatel (§420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě	95,00	95,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů.	1.V. Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství	podnikatel (§ 420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství a který je zároveň registrovaný jako osoba podnikající v ekologickém zemědělství podle § 6 zákona č. 242/2000 Sb., který spadá do kategorie mikropodniků, malých a středních podniků ve smyslu Přílohy I	15,00	15,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
			nařízení Komise (EU) č. 702/2014.		
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	Oprávněná osoba, uznaná chovatelská sdružení, chovatel, chovatelské podniky prasat	220,00	220,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	podnikatel (§420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě, výzkumné pracoviště a Mendelova univerzita v Brně	180,00	180,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	6. Genetické zdroje	fyzické a právnické osoby, univerzity, soukromé a veřejné výzkumné instituce	78,50	78,50
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	8. Nákazový fond	chovatel prasat, prasníc a drůbeže (§420 zákona č. 89/2012 Sb.), který provedl ozdravení	766,60	766,60
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	9. Poradenství a vzdělávání (celkem)	pořádající nebo zabezpečující organizace, uznané chovatelské sdružení, pěstitelský svaz, vydavatel, pořadatel, osoba zajišťující samostatné zkoušky odrůd, "školní závody", "Krajská informační střediska pro rozvoj zemědělství a venkova", výzkumné ústavy, odborná sdružení, univerzity aj.	138,40	138,40
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	9.A. Speciální poradenství (celkem) 9.A.a. Speciální poradenství pro živočišnou výrobu 9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu 9.A.b.1.-3. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu (publikace, semináře, výstavy, školení)	pořádající nebo zabezpečující organizace, uznané chovatelské sdružení, pěstitelský svaz, vydavatel, pořadatel, osoba zajišťující samostatné zkoušky odrůd, výzkumné ústavy, odborná sdružení, univerzity aj.	57,70 Z toho 9.A.a. – 31,3 9.A.b. – 26,4 9.A.b.1.-3. a 9.A.b.4. a-h., j. – 25,2 9.A.b.4.i – 1,2.	57,70 Z toho 9.A.a. – 31,3 9.A.b. – 26,4 9.A.b.1.-3. a 9.A.b.4. a-h., j. – 25,2

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		9.A.b.4. a.-h., j. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu (odrůdové zkoušky) 9.A.b.4 i. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu (odrůdové zkoušky v režimu ekologického zemědělství)			9.A.b.4.i – 1,2
	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	9.E. Školní závody	Školní závody – fyzické a právnické osoby	15,00	15,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	9.F. Podpora poradenství v zemědělství celkem : 9.F.m. Demonstrační farmy 9.F.e Regionální přenos informací 9.F.i Odborné konzultace 9.H Zahraniční výstavy	pořádající nebo zabezpečující organizace, uznané chovatelské sdružení, pěstitelský svaz, vydavatel, pořadatel, osoba zajišťující samostatné zkoušky odrůd, " agrární nevládní neziskové organizace s plošnou působností ", výzkumné ústavy, odborná sdružení, univerzity aj.	50,00 Z toho: 9.F.e. - 23 9.F.i. – 7 9.H - 20	45,00 Z toho: 9.F.e. - 23 9.F.i. – 7 9.H - nestanoveno
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	10.D. Podpora evropské integrace nevládních organizací	česká stavovská agrární nevládní organizace	20,00	20,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	10.E. Podpora technologických platform v působnosti resortu MZe (Celkem) z toho: 10.E.a. - Podpora technologické platformy pro potraviny 10.E.c.Podpora technologické platformy pro ekologické zemědělství 10.E. d. Podpora technologické platformy pro rostlinné biotechnologie 10.E.e. Podpora technologické platformy pro zemědělství	odpovědný koordinátor a sekretariát platformy uvedený ve stanovách platformy.	21,00 z toho na: 10.E.a. - 13 10.E.c. - 2 10.E.d. - 1 10.E.e. - 5	21,00 z toho na: 10.E.a. - 13 10.E.c. - 2 10.E.d. - 1 10.E.e. - 5
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	13. Podpora zpracování zemědělských produktů	výrobce potravin (zák. č. 110/97 Sb.), výrobce krmiv pro zvířata poskytující potraviny (zák. č. 91/96 Sb.)	500,00	400,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
	znění pozdějších předpisů				
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	podnikatel (§420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě	84,00	84,00
MZe		17. Podpora biologické diverzity rybích populací v povrchových vodách určená pro uživatele rybářských revírů	Uživatelé rybářských revírů (§ 21 odst. 1) a 2) a § 22 odst. 2) a 3) zákona č. 99/2004 Sb. o rybářství, ve znění pozdějších předpisů. Kromě fyzických a právnických osob uvedených v § 6 zákona č. 99/2004 Sb. o rybářství ve znění pozdějších předpisů, mohou být příjemcem také Lesy ČR, s. p., Vojenské lesy a statky s. p. a podniky povodí	22 mil. Kč. Pozn.: Vzhledem ke zrušení podprogramu pro zarybnování v rámci dotací pro NNO dojde pravděpodobně k převodu těchto finančních prostředků do DT a k dalšímu navýšení alokace pro rok 2019	22,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	18. Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením	podnikatel (§420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě	minimálně 55,00	50,00
MZe	na základě Dokumentace programu Ministerstva zemědělství ČR, čj. 74635/2016-MZE-17251 s platností do 31. 12. 2022 jsou předkládány Zásady pro rok 2019.	Dotační program 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků z toho: Dotační podprogram 129 662 Údržba a obnova stávajících kulturních prvků venkovské krajiny	obce, spolky (sdružení), nadace, zájmová sdružení právnických osob, vlastník objektu nebo pozemku, na němž objekt stojí, uživatel pozemku, na němž objekt stojí	50,00	Není známa
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	19. Podpora na účast producentů a zpracovatelů zemědělských produktů v režimech jakosti Q CZ	podnikatel (§420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě	400,00	400,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	20. Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat	podnikatel (§420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě	885,00	885,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	22. Podpora sektoru mléka - program není aktivní	producenti mléka a organizace producentů mléka	50,00	50,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	23. Podpora obcím na zajištění nákladů péče o hospodářská zvířata umístěná do náhradní péče	obce s rozšířenou působností	3,00	3,00
MZe	dotace v zemědělství a potravinářství podle §1, §2 a §2d zákona 252/97 Sb. o zemědělství ve znění pozdějších předpisů	24. Výkrm skotu	podnikatel (§420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě	125,00	125,00
MZe	Zemědělec	nákup techniky do zemědělské prvovýroby, investice na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku v zemědělských závodech, nákup plemenných zvířat za účelem zlepšení genetické hodnoty stáda	zemědělský podnikatel - prvovýrobce	548,00	548,00
MZe	Podpora pojištění	zemědělské pojištění	zemědělský podnikatel - prvovýrobce, který je mikropodnikem, malým nebo středním podnikem	532,50	532,50
MZe	Pojištění lesních porostů	pojistná ochrana lesních porostů proti nepředvídatelným škodám	Vlastníci (nájemci, pachtýři, vypůjčitelé) lesů, kteří jsou zároveň podnikateli, obce nebo dobrovolné svazky obcí.	4,00	4,00
MZe	Podpora pojištění produkce lesních školek	pojistná ochrana sadebního materiálu ve školkách lesních dřevin proti nepředvídatelným škodám	zemědělský podnikatel - prvovýrobce, který je veden v ústřední evidenci držitelů licence k uvádění do oběhu reprodukčního	1,00	1,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
			materiálu lesních dřevin		
MZe	Podpora nákupu půdy Podpora nákupu půdy	nákup zemědělské půdy, která není ve vlastnictví státu	zemědělský podnikatel - prvovýrobce	61,00	61,00
MZe	Zpracovatel	pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů	podnikatel zabývající se zpracováním zemědělských produktů	2,00	2,00
MZe	Lesní školkař	Investice do strojů, technologií a zařízení pro lesní školkařskou činnost.	podnikatel, který provozuje lesní školkařskou činnost na pozemcích určených k plnění funkcí lesa a je veden v ústřední evidenci držitelů licence k uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin	0	0
MZe	Lesní hospodář	Investice do strojů, technologií a zařízení pro hospodaření v lesích.	podnikatel, obec nebo dobrovolný svazek obcí, který se zabývá hospodařením v lesích nebo pokud je vlastníkem (nájemcem, pachtýřem, vypůjčitelem) lesa a hospodaří podle lesního hospodářského plánu nebo lesní hospodářské osnovy	35,00	35,00
MZe	Zpracovatel dřeva	Investice do strojů, technologií a zařízení pro zpracování dřeva a dřevního odpadu ve dřevozpracujících provozovnách.	podnikatel, obec, dobrovolný svazek obcí, příspěvková organizace či právnická osoba, jejíž zakladatelem je obec, kteří se zabývají zpracováním dřeva	1,00	1,00
MZe	Úvěry na nákup půdy	nákup zemědělské půdy, která není ve vlastnictví státu	zemědělský podnikatel - prvovýrobce	2,00	2,00
MZe	Zajištění úvěrů	Zajištění investičních úvěrů - zemědělských podnikatelů, podnikatelů zabývajících se zpracováním zemědělských produktů, subjektů působících v odvětví lesního hospodářství či zpracování dřeva projekty Informačních a propagačních opatření na podporu zemědělských produktů a potravinářských výrobků	podnikatel, který se zabývá zemědělskou výrobou nebo zpracováním zemědělských produktů nebo působí v odvětví lesního hospodářství podnikatel, obec, dobrovolný svazek obcí, příspěvková organizace či právnická osoba, jejíž zakladatelem je obec,	0	0

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
			kteří se zabývají zpracováním dřeva nebo jsou vlastníky, nájemci (pachtýři) či vypůjčiteli lesa podnikatel a zároveň organizace, o jejímž projektu na financování informačních a propagačních opatření rozhodla Evropská komise		
MZe	Investiční úvěry	pořízení investičního majetku	podnikatel, který se zabývá zemědělskou výrobou nebo zpracováním zemědělských produktů nebo působí v odvětví lesního hospodářství podnikatel, obec, dobrovolný svazek obcí, příspěvková organizace či právnická osoba, jejíž zakladatelem je obec, kteří se zabývají zpracováním dřeva nebo jsou vlastníky, nájemci (pachtýři) či vypůjčiteli lesa	0	0
MZe	Provozní úvěry	provozní financování	podnikatel, který se zabývá zemědělskou výrobou nebo zpracováním zemědělských produktů nebo působí v odvětví lesního hospodářství podnikatel, obec, dobrovolný svazek obcí, příspěvková organizace či právnická osoba, jejíž zakladatelem je obec, kteří se zabývají zpracováním dřeva nebo jsou vlastníky, nájemci (pachtýři) či vypůjčiteli lesa	0	0
MZe	Investiční úvěry Zemědělec	pořízení investičního majetku	zemědělský podnikatel - prvovýrobce, který je mikropodnikem, malým nebo středním podnikem	367,00	367,00
MZe	Investiční úvěry Lesnictví	pořízení investičního majetku	Podnikatelé nebo obce či dobrovolné svazky obcí, kteří jsou	268,00	268,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
			vlastníky, nájemci (pachtýři) nebo vypůjčitelé lesa nebo podnikatelé v odvětví lesního hospodářství nebo podnikatelé provozující lesní školkařskou činnost		
MZe	Program aplikovaného výzkumu Ministerstva zemědělství na období 2017-2025, ZEMĚ	Podpora inovativního zemědělství a lesnictví prostřednictvím pokročilých postupů a technologií.	Výzkumné organizace, podniky	488,00	490,00
MZe	Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací	Podpora výzkumu, vývoje a inovací	Výzkumné organizace	491,00	515,00
MZe	Centra odborné přípravy	Podpora zvýšení kvality odborného vzdělávání žáků a studentů středních a vyšších odborných škol. Modernizace vybavení COP učebními pomůckami, které umožní žákům a studentům osvojit si základní odborné dovednosti nezbytné pro výkon budoucího povolání.	Centra odborné přípravy	70,00	70,00
MZe	Finanční příspěvek na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v lesích		Vlastníci nestátních lesů	1 500,00	1 000,00
MŽP	Program péče o krajinu	PPK A - Podprogram pro naplňování opatření vyplývajících ze zákona č. 114/1992 Sb. a souvisejících předpisů a ze schválených plánů péče pro zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma, včetně navrhovaných. PPK B- B.1 Péče o přírodní a přírodě blízké biotopy a biotopy druhů uvedených v červených seznamech ve volné krajině. B.2 Péče o krajinné prvky PPK C - Podprogram pro zabezpečení péče o ohrožené a handicapované živočichy	AOPK ČR, správy národních parků, Správa jeskyní ČR fyzická nebo právnická osoba nebo organizační složka státu fyzická či právnická osoba, která zajistí naplnění podprogramu na území celé ČR prostřednictvím záchranných stanic povolených podle § 5 odst. 8 zákona č. 114/1992 Sb. (akreditovaná záchraná stanice).	200,00	300,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
MŽP	Program na podporu projektů nestátních neziskových organizací	Podprogram B na podporu koordinačních projektů v ochraně přírody a krajiny	NNO	5,00	5,00
MŽP	Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny	Zajištění povinností orgánů ochrany přírody ve zvláště chráněných územích (vč. OP) a lokalitách soustavy Natura 2000	AOPK ČR, správy NP, Správa jeskyní ČR	30,00	40,00
		Péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů	AOPK ČR, správy NP, Správa jeskyní ČR		
		Adaptace vodních ekosystémů na změnu klimatu	fyzické osoby, právnické osoby, obecně prospěšné organizace, územní samosprávné celky (obce), občanská sdružení, svazky obcí, příspěvkové organizace, organizační složky státu, státní organizace a státní podniky		
		Adaptace nelesních ekosystémů na změnu klimatu			
		Adaptace lesních ekosystémů na změnu klimatu			
		Odborné studie a další podkladové materiály	AOPK ČR, správy NP, Správa jeskyní ČR		
MŽP	Nová zelená úsporám	Rodinné domy - Snižování energetické náročnosti stávajících rodinných domů Výstavba rodinných domů s velmi nízkou energetickou náročností - Efektivní využití zdrojů energie - instalace stínící techniky - Výstavba zelených střech - Využití tepla z odpadní vody Bytové domy - Snižování energetické náročnosti stávajících bytových domů Výstavba bytových domů s velmi nízkou energetickou náročností - Efektivní využití zdrojů energie - Využití tepla z odpadní vody - Výstavba zelených střech - Využití tepla z odpadní vody	Rodinné domy - vlastník nebo stavebník rodinného domu Bytové domy - vlastník bytového domu (jak fyzická osoba, tak právnická osoba), - pověřený spoluvlastník bytového domu (na základě souhlasného prohlášení ostatních spoluvlastníků), - pověřený vlastník jednotky (na základě souhlasného prohlášení ostatních vlastníků jednotek) - společenství vlastníků jednotek (tam kde bylo ustanoveno).	2 780,00	4 737,00
MŽP	Národní program Životní prostředí	Celkem		2 845,00	1 395,00
MŽP	Národní program Životní prostředí	Prioritní oblast 1: Voda	záleží na vyhlášené výzvě pro příjem žádostí	2 100,00	1 100,00
MŽP	Národní program Životní prostředí	Prioritní oblast 2: Ovzduší	záleží na vyhlášené výzvě pro příjem žádostí	30,00	30,00

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
MŽP	Národní program Životní prostředí	Prioritní oblast 3: Odpady, staré zátěže, environmentální rizika	záleží na vyhlášené výzvě pro příjem žádostí	240,00	Není známa
MŽP	Národní program Životní prostředí	Prioritní oblast 4: Příroda a krajina	záleží na vyhlášené výzvě pro příjem žádostí	50,00	50,00
MŽP	Národní program Životní prostředí	Prioritní oblast 5: Životní prostředí ve městech a obcích	záleží na vyhlášené výzvě pro příjem žádostí	205,00	105,00
MŽP	Národní program Životní prostředí	Prioritní oblast 6: Environmentální prevence	záleží na vyhlášené výzvě pro příjem žádostí	220,00	10,00
MŽP	Národní program Životní prostředí	Prioritní oblast 7: Inovativní a demonstrační projekty	záleží na vyhlášené výzvě pro příjem žádostí	0	100,00
TA ČR	Program podpory aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje DELTA	Podpora mezinárodní spolupráce v rámci aplikovaného výzkumu.	výzkumná organizace, podnik	200,00	50,00
TA ČR	Program na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje EPSILON	Podpora projektů aplikovaného výzkumu, jejichž výsledky mají vysoký potenciál pro rychlé uplatnění v nových produktech, výrobních postupech a službách.	výzkumná organizace, podnik	1540,10	1531,10
TA ČR	Program veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2	Podpora realizace výzkumných aktivit za účelem vývoje nových nebo zdokonalení současných postupů, regulačních mechanismů, dozorových činností, dovedností, služeb, informačních a řídicích produktů a postupů určených pro kvalitnější a efektivnější výkon státní správy.	výzkumná organizace, podnik	357,50	387,50
TA ČR	Program na podporu aplikovaného výzkumu ZÉTA	Podpora studentů a mladých výzkumných pracovníků ve výzkumné a vývojové činnosti směřující k využití výsledků v praxi.	výzkumná organizace, podnik	120,00	120,00
TA ČR	Program na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací THÉTA	Podpora ve střednědobém a dlouhodobém horizontu k naplnění vize transformace a modernizace energetického sektoru v souladu se schválenými strategickými materiály.	výzkumná organizace, podnik, další FO a PO	360,00	580,00
TA ČR	Program na podporu aplikovaného společenského a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA	Podpora posílení společenské a humanitní dimenze v aktivitách aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.	výzkumná organizace, podnik, další FO a PO	357,00	472,50
Úřad vlády ČR	Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce	projekty využívající principy komunitní práce v romských komunitách/lokalitách, tj.	spolek, ústav, účelové zařízení registrované církve a náboženské společnosti založené	12,00	Není známa

Odpovědný rezort	Název dotačního titulu	Podporované aktivity	Příjemci	Alokace DT 2019 (mil. Kč)	Alokace DT 2020 (mil. Kč)
		projekty poskytující podporu a pomoc lidem žijícím v romských komunitách/lokalitách k získávání dovedností řešit svoji situaci vlastními silami, s podporou dalších osob nebo společným úsilím dané komunity; projekty, jejichž aktivity doplňují terénní práci, sociální programy a sociální služby, u nichž žadatel o poskytnutí dotace prokáže analýzou cílové skupiny, že jsou potřebné a vedou k prevenci sociálního vyloučení nebo přispívají ke zlepšení situace obyvatel romských lokalit. Doplňkovou součástí projektů může být vzdělávací a informační činnost, tj. pořádání informačních kampaní pro veřejnost, účast na výstavách a veřejných prezentacích včetně doprovodných programů, pořádání odborných konferencí a seminářů, provoz informačních webových portálů, zpracování příkladů dobré praxe (např. formou příručky, včetně zpracování metodiky postupů v dané oblasti), vydávání informačních materiálů,	církví a náboženskou společností pro poskytování charitativních služeb, obecně prospěšná společnost, nadace nebo nadační fond		
Úřad vlády ČR	Podpora terénní práce	Dotace v programu Podpora terénní práce se poskytuje za účelem zabezpečení pozice a činnosti terénního pracovníka, kterého zaměstnává obec nebo příspěvková organizace obce, zřízená pro tyto účely.	obec, hl. m. Praha	11,90	Není známa
Úřad vlády ČR	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	Dotace se poskytuje na zabezpečení pozice a činnosti krajského koordinátora pro romské záležitosti (dále jen „koordinátor“) v organizační struktuře krajského úřadu a zajištění jeho profesního rozvoje.	kraj	5,40	Není známa

Dotazník k tvorbě Koncepce podpory venkova MMR

Uvedte název MAS:

1. Co se v rozvoji území Vaší MAS za posledních 5 let nejvíce povedlo?

Uvedte stručně **3 úspěchy**.

2. Jak byste ohodnotil/a závažnost níže vypsanych problémů v území Vaší MAS?

	Na stupnici níže zvolte závažnost problému (1- není problém; 4-velmi závažný problém).				Kdo by měl rozvoj území řešit (vyberte 1 nebo více možností)			
	1	2	3	4	obec	MAS/DSO	Kraj	Stat; EU
1. Špatný stav silniční infrastruktury								
2. Špatný stav cyklo infrastruktury								
3. Špatný stav chodníků								
4. Špatná dostupnost veřejné dopravy do územních center								

5. Přetíženost dopravní infrastruktury								
6. Nedostatek parkovacích míst								
7. Špatný stav technické infrastruktury (vodovody, kanalizace, ostatní sítě, ČOV)								
8. Špatné nakládání s odpady								
9. Častý výskyt černých skládek								
10. Ohrožení povodněmi								
11. Nedostatek pitné vody (sucho)								
12. Ohrožení půdy erozí nebo degradací								
13. Nedostatek pracovních příležitostí (možnosti zaměstnání v obci/městě)								
14. Špatné podmínky pro MSP								
15. Špatná dostupnost služeb (obchodu, pošty)								
16. Špatná dostupnost a kvalita informačních technologií								
17. Existence brownfieldů								
18. Úbytek obyvatel z důvodu migrace (např. do měst)								
19. Nedostatek kvalifikovaných pracovních sil								
20. Existence sociálně vyloučených lokalit								
21. Začleňování cizinců z ciziny								
22. Nedostatečná bezpečnost v území MAS								

23. Nedostatečná bezbariérovost (dostupnost pro lidi s postižením)								
24. Špatná dostupnost zdravotní péče								
25. Špatná dostupnost a kvalita sociálních služeb								
26. Nedostatečná nabídka kvalitního a dostupného bydlení								
27. Nedostatečná kapacita a dostupnost MŠ								
28. Nedostatečná kapacita a dostupnost ZŠ								
29. Nedostatečná možnost celoživotního vzdělání								
30. Nedostatečné volnočasové aktivity pro děti a mládež								
31. Nedostatečné možnosti sportovního vyžití								
32. Špatný stav památek a pamětihodností								
33. Nedostatečná možnost kulturního vyžití, existence spolků a dodržování tradic								
34. Nevyužitý potenciál cestovního ruchu								
Jiná oblast:								
35.								
36.								
37.								

3. Jaké jsou z Vašeho pohledu největší priority pro rozvoj území Vaší MAS?

Vyberte 3 oblasti, které jsou rozvojovou prioritou pro území Vaší MAS. Případně můžete uvést tři vlastní.

1. Zlepšení silniční infrastruktury	10. Zmírnění ohrožení povodněmi	19. Zvýšení kvalifikovaných pracovních sil	28. Zvýšení kapacit a dostupnosti ZŠ
2. Zlepšení cyklo infrastruktury	11. Zvýšení dostatku pitné vody (zmírnění sucha)	20. Snížení počtu sociálně vyloučených lokalit	29. Zvýšení možnosti celoživotního vzdělání
3. Zlepšení stavu chodníků	12. Snížení ohrožení půdy erozí nebo degradací	21. Zlepšení začleňování cizinců	30. Dostatek volnočasových aktivit pro děti a mládež
4. Zlepšení dostupnosti veřejné dopravy do územních center	13. Zvýšení možnosti pracovních příležitostí (možnosti zaměstnání v obci/městě)	22. Zvýšení bezpečnosti	31. Zvýšení možnosti sportovního využití
5. Zmírnění přetíženosti dopravní infrastruktury	14. Zlepšení podmínek pro MSP	23. Zlepšení bezbariérovosti v obcích (dostupnost pro lidi s postižením)	32. Zlepšení stavu památek a pamětihodností
6. Zvýšení počtu parkovacích míst	15. Zlepšení dostupnosti služeb (obchodu, pošty)	24. Zlepšení dostupnosti zdravotní péče	33. Vyšší možnost kulturního využití, existence spolků a dodržování tradic
7. Zlepšení technické infrastruktury (vodovody, kanalizace, ostatní sítě, ČOV)	16. Zlepšení dostupnosti a kvalita informačních technologií	25. Zlepšení dostupnosti a kvalita sociálních služeb	34. Lepší využití potenciálu cestovního ruchu
8. Zlepšení nakládání s odpady	17. Snížení počtu existujících brownfieldů	26. Zvýšení nabídky kvalitního a dostupného bydlení	35.
9. Snížení výskytu černých skládek	18. Zlepšení problému vylidňování menších obcí	27. Zvýšení kapacit a dostupnosti MŠ	36.
37.			

4. Co by Vám pomohlo k překonání problémů uvedených v bodě 2.?

Uved'te, co by mohlo napomoci při překonávání problémů, resp. priorit, které se přímo dotýkají území Vaší MAS.

5. V jakých oblastech spatřujete největší rozvojový potenciál nebo příležitosti pro rozvoj území Vaší MAS?

Uved'te **3** oblasti.

6. Představte si a ohodnoťte, jakou roli budou hrát následující faktory v území Vaší MAS v následujících 5 letech?

Faktor	Zásadní	Spíš významné	Spíš nevýznamné	Nevýznamné	Neumím posoudit
1. Stárnutí populace	☐	☐	☐	☐	☐
2. Míra nezaměstnanosti	☐	☐	☐	☐	☐
3. Vzdělanost obyvatelstva	☐	☐	☐	☐	☐
4. Digitální gramotnost	☐	☐	☐	☐	☐
5. Chudoba a sociální vyloučení	☐	☐	☐	☐	☐
6. Klimatické změny, přírodní rizika a ohrožení	☐	☐	☐	☐	☐
7. Bezpečnost	☐	☐	☐	☐	☐
8. Změna intenzity průmyslové výroby	☐	☐	☐	☐	☐
9. Suburbanizace	☐	☐	☐	☐	☐
10. Genderové vztahy	☐	☐	☐	☐	☐
11. Migrace obyvatel do měst	☐	☐	☐	☐	☐
12. Dotační politika	☐	☐	☐	☐	☐
13. Změna intenzity prvovýroby (např. zemědělství)	☐	☐	☐	☐	☐

7. Vnímáte spolupráci s okolními MAS jako možnost pro řešení problémů?

Ano ☐

Ne ☐

Komentář:

8. V jakých oblastech aktivně spolupracujete s okolními MAS?

Vyberte a připište stručný komentář, co konkrétně společně řešíte.

Oblast	Vyberte oblast	Váš komentář
1. školství	☐	
2. sociální služby	☐	
3. kultura	☐	
4. zdravotnictví	☐	
5. sport	☐	
6. bydlení	☐	
7. doprava	☐	
8. veřejná doprava	☐	

9. technická infrastruktura	☐	
10. životní prostředí	☐	
11. veřejná správa	☐	
12. cestovní ruch	☐	
13. trh práce	☐	
14. rozvoj místní ekonomiky	☐	
Jiná oblast, uveďte níže:		
15.	☐	
16.	☐	
17.	☐	

9. Jaké další dotační tituly byste v souvislosti s rozvojem území Vaší MAS uvítali od MMR?

Děkujeme Vám za vyplnění dotazníku.

Příloha č. 3: Ekonomická analýza příjmů a výdajů obcí dle velikostní kategorie a krajů

Důležitou součástí příjmů obcí a krajů České republiky jsou peníze plynoucí z rozpočtového určení daní. Za rok 2018 představují 68,4 % celkových příjmů. Rozpočtové určení daní je mechanismus, kterým se rozděluje celostátní výnosy tří daní, tj. daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob a daně z přidané hodnoty, a to podle stanovených kritérií mezi stát, obce a kraje. Rozhodujícím kritériem výpočtu podílu, který připadá na jednotlivé obce, je počet jejich obyvatel. Současně tento mechanismus zajišťuje minimální rozdíly této složky příjmů v rámci velikostních kategorií obcí. Protože je to však rozhodující část příjmů obcí, neměly by i celkové příjmy obcí, rozdělených podle velikostních kategorií, vykazovat v přepočtu na obyvatele výrazné odchylky.⁷⁸

Pro hospodaření územních rozpočtů v roce 2018 byl charakteristický dynamický nárůst prostředků jak na příjmové, tak zejména na výdajové straně. Meziroční zvýšení celkových příjmů i výdajů dosáhlo dosud nejvyšší hodnoty, přičemž, na rozdíl od předchozích let, byl z důvodu výrazného nárůstu investic vyšší růst na straně výdajů. Hospodaření územních rozpočtů skončilo s přebytkem, již sedmým rokem po sobě, za rok 2018 ve výši 8,8 mld. Kč.⁷⁹

Na příznivém vývoji celkových příjmů se podílely především pokračující růst ekonomiky a efektivnější výběr daní, který se promítl v inkasu sdílených daňových příjmů, jakož i značný nárůst přijatých transferů, a to jak neinvestičních (regionální školství a sociální péče), tak investičních (realizace projektů spolufinancovaných z fondů EU). K růstu inkasa daňových příjmů přispělo i další navýšení podílu obcí na DPH, které přineslo obcím 9,1 mld. Kč a zvýšilo příjmy obcí, které zřizují základní a mateřské školy.⁸⁰

Celkové příjmy (po konsolidaci) územních rozpočtů dosáhly 532,6 mld. Kč a ve srovnání s předchozím rokem vzrostly o 60 mld. Kč, což je dosud nejvyšší meziroční zvýšení. Na rozdíl od předchozího roku, kdy se na růstu celkových příjmů podílely především vlastní příjmy, bylo v roce 2018 zastoupení obou základních složek, tj. vlastních příjmů i přijatých transferů, rovnoměrné (viz tab. 14).⁸¹

⁷⁸ Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

⁷⁹ Matej M., 2019: Hospodaření územních rozpočtů v roce 2018. Obec a finance 2/2019, Triada, s.r.o.

⁸⁰ Matej M., 2019: Hospodaření územních rozpočtů v roce 2018. Obec a finance 2/2019, Triada, s.r.o.

⁸¹ Matej M., 2019: Hospodaření územních rozpočtů v roce 2018. Obec a finance 2/2019, Triada, s.r.o.

Tabulka 14: Balance příjmů a výdajů územních rozpočtů k 31. 12. 2018 po konsolidaci (mil. Kč)⁸²

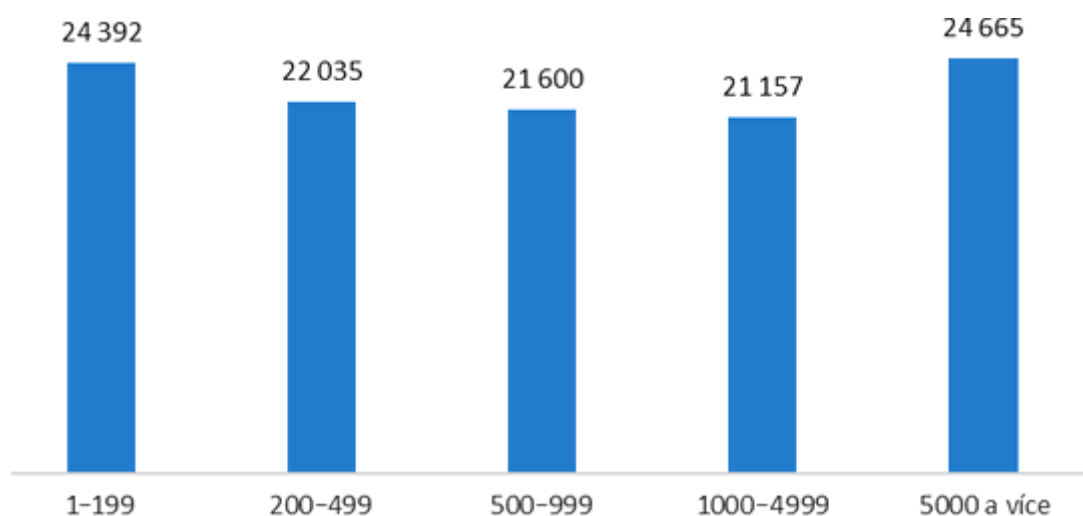
	Územní rozpočty celkem			Stupně územních rozpočtů	
	Skutečnost		Index (%)	Obce a DSO	Kraje
	2017	2018			
Příjmy celkem	472 596,7	532 592,4	112,7	334 633,3	205 804,4
Daňové příjmy	270 742,6	295 189,4	109,0	226 220,1	68 969,3
Nedaňové příjmy	34 139,6	38 851,5	113,8	33 534,3	5 457,8
Kapitálové příjmy	6 696,8	7 801,9	116,5	7 483,3	317,6
Přijaté transfery	160 987,9	190 728,7	118,5	67 395,6	131 059,7
Výdaje celkem	441 646,8	523 800,3	118,6	325 979,1	205 722,0
Běžné výdaje	358 008,9	400 172,8	111,8	229 725,4	175 661,0
Kapitálové výdaje	83 637,9	123 627,5	147,8	96 253,7	30 061,0
Saldo příjmů a výdajů	30 949,9	8 792,1	28,4	8 654,2	82,4

Pro rozdělení celkových příjmů obcí v rámci jednotlivých velikostních skupin v roce 2017 viz Graf 6. Obdobný obrázek bychom dostali i za předchozí roky. Průměrné celkové příjmy na obyvatele se s velikostní kategorií mírně snižují, prvenství však patřilo v tomto roce největším obcím.⁸³

⁸² Monitor, MFCR, online: <http://monitor.statnipokladna.cz/analyza/>. Vlastní zpracování dle dat územních rozpočtů

⁸³ Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

Graf 6: Příjmy v přepočtu na obyvatele za rok 2017 (bez Prahy, Brna, Ostravy a Plzně)⁸⁴

Stav finančních prostředků na bankovních účtech územních rozpočtů a na účtech jejich příspěvkových organizací (viz tab. 2) dosáhl ke konci roku 2018 v souhrnu částky celkem 264,0 mld. Kč, meziročně se zvýšil o 10,4 mld. Kč (o 4,2 %), viz Tab. 15.⁸⁵

Tabulka 15: Stav finančních prostředků na bankovních účtech územních rozpočtů včetně příspěvkových organizací (mld. Kč)⁸⁶

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kraje	12,5	14,5	12,5	14,8	17,6	16,7	24,5	31,0	30,7
PO zřízené krajem	10,9	10,9	11,7	11,9	12,2	11,7	12,4	15,0	16,7
Obce	70,3	70,1	84,7	98,0	107,4	114,6	156,5	179,7	186,9
PO zřízené obcí a MČ	14,9	15,9	16,8	16,5	18,3	18,7	20,8	25,6	27,5
Svazky obcí	1,2	1,4	1,5	1,8	1,6	1,5	2,0	2,1	2,3
Celkem	109,7	112,7	127,2	143,1	157,0	163,2	216,2	253,6	264,0

Celkové výdaje územních rozpočtů dosáhly 523,8 mld. Kč a meziročně vzrostly o 82,2 mld. Kč, tj. téměř o jednu pětinu. Běžné výdaje se meziročně zvýšily o 42,2 mld. Kč (tzn. +12 %), přičemž přibližně

⁸⁴ Monitor, MFCR, online: monitor.statnipokladna.cz. Výpočty: CRIF – Czech Credit Bureau, a. s.

⁸⁵ Matej M., 2019: Hospodaření územních rozpočtů v roce 2018. Obec a finance 2/2019, Triada, s.r.o.

⁸⁶ Monitor, MFCR, online: <http://monitor.statnipokladna.cz/analyza/>. Vlastní zpracování dle dat územních rozpočtů.

polovina tohoto zvýšení byla dána nárůstem transferů příspěvkovým, neziskovým a podobným organizacím, nárůstem výdajů na platy, výdajů na nákup služeb a na zajištění dopravní obslužnosti.⁸⁷

Výše investic obcí a krajů zaznamenala historický rekord.

*„Kapitálové výdaje dosáhly 123,6 mld. Kč, meziročně vzrostly o 40 mld. Kč, tj. téměř o jednu polovinu. Dynamický nárůst svědčí o výrazném oživení investiční činnosti obcí a krajů, z pohledu minulých let se jedná o dosud nejvyšší objem kapitálových výdajů. Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích územních rozpočtů dosáhl 23,6 %, v roce předchozím to bylo 18,9 %. Přitom, obdobně jako v roce 2017, byly kapitálové výdaje v podstatně nižší míře nežli v předchozích letech, financovány z přijatých investičních transferů“.*⁸⁸

Tabulka 16: Daňové příjmy obcí⁸⁹

Daňové příjmy obcí	Období		Meziroční srovnání	
	2017	2018	mil. Kč	%
Daňové příjmy	206 315,80	226 220,10	19 904,30	109,65
Daně z příjmů fyzických osob	47 845,90	54 193,00	6 347,10	113,27
ze závislé činnosti	42 786,90	48 755,10	5 968,20	113,95
z příznání (placena poplatníky)	1 246,70	1 123,30	123,4	90,1
vybíraná srážkou	3 812,20	4 314,60	502,4	113,18
Daně z příjmů právnických osob	47 070,60	46 638,40	-432,2	99,08
daň z příjmů právnických osob	40 669,50	39 704,60	-964,9	97,63
daň z příjmů právnických osob za obce	6 401,10	6 933,80	532,7	108,32
Daň z přidané hodnoty	82 544,60	97 660,60	15 116,00	118,31
Daně a popl. z vybraných činností a služeb	18 089,10	16 871,20	-1 217,90	93,27
Daně v oblasti hazardních her	6 653,00	4 974,40	-1 678,60	74,77
Daň z nemovitých věcí	10 765,00	10 855,70	90,7	100,84

⁸⁷ Matej M., 2019: Hospodaření územních rozpočtů v roce 2018. Obec a finance 2/2019, Triada, s.r.o.

⁸⁸ Matej M., 2019: Hospodaření územních rozpočtů v roce 2018. Obec a finance 2/2019, Triada, s.r.o.

⁸⁹ Monitor, MFCR, online: <http://monitor.statnipokladna.cz/analiza/>. Vlastní zpracování dle dat územních rozpočtů.

„Celkové výdaje obcí dosáhly 326 mld. Kč, proti předchozímu roku vzrostly o rekordních 50,4 mld. Kč. Vysoký růst byl vykázan jak u běžných, tak i kapitálových výdajů. Běžné výdaje, kterými je zajišťován především provoz obcí a jejich organizací, meziročně stouply o 23 mld. Kč. Z hlediska odvětvového je dlouhodobě největší objem běžných výdajů vynakládán na činnosti v oblasti místní správy a samosprávy (49,5 mld. Kč), dopravy (40,4 mld. Kč), vzdělávání (35,7 mld. Kč), bydlení a komunálních služeb (21,6 mld. Kč), ochrany životního prostředí (19,4 mld. Kč), kultury (14,9 mld. Kč) a sociálních služeb (11,8 mld. Kč). Kapitálové výdaje obcí činily 96,2 mld. Kč, proti předchozímu roku vzrostly o 27,5 mld. Kč, tj. o 40 %. Jedná se o dosud nejvyšší meziroční nárůst a nejvyšší dosavadní objem kapitálových výdajů vůbec. Kapitálové výdaje obcí dlouhodobě směřují především do dopravy, vodního hospodářství, bydlení, územního rozvoje a vzdělávání.“⁹⁰

Při pohledu na financování obcí z hlediska velikostní kategorie obcí lze vidět nárůst příjmů i výdajů ve všech kategoriích obcí. Ve všech kategoriích klesá saldo příjmů a výdajů, což je v souladu s výše uvedeným trendem investičních aktivit všech kategorií obcí.⁹¹

Tabulka 17: Balance obecních rozpočtů v přepočtu na jednoho obyvatele v letech 2018 a 2017 (bez Hl. m. Prahy, Brna, Plzně a Ostravy)⁹²

		Kategorie velikosti obce podle počtu obyvatel					
	Balance rozpočtů	1–199	200–499	500–999	1 000–2999	3 000 – 9 999	10000 a více
2018	Příjmy (konsolid.)/obyv.	27 425	24 609	24 528	24 211	25 454	27 424
	Výdaje (konsolid.)/obyv.	24 636	23 147	23 135	23 369	25 982	27 832
	Saldo příjmů a výdajů (konsolid.)/obyv.	2 789	1 462	1 394	841	- 528	- 408
	Výsledek hospodaření/obyv.	4 878	4 976	5 038	5 135	4 223	3 807
2017	Příjmy (konsolid.)/obyv.	24 402	22 080	21 636	21 025	22 606	24 951
	Výdaje (konsolid.)/obyv.	21 568	20 503	19 755	19 454	21 608	23 429
	Saldo příjmů a výdajů (konsolid.)/obyv.	2 835	1 577	1 881	1 571	998	1 522

⁹⁰ Matej M., 2019: Hospodaření územních rozpočtů v roce 2018. Obec a finance 2/2019, Triada, s.r.o.

⁹¹ Monitor, MFCR, online: <http://monitor.statnipokladna.cz/analiza/>. Vlastní zpracování dle dat územních rozpočtů.

⁹² Monitor, MFCR, online: <http://monitor.statnipokladna.cz/analiza/>. Vlastní zpracování dle dat územních rozpočtů.

	Výsledek hospodaření/obyv.	5 026	4 679	4 760	4 649	4 310	3 220
--	-------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

„Podíl daňových příjmů na celkových příjmech v roce 2017 byl 70 %. Podstatnou část daňových příjmů, konkrétně 80 %, tvořily výnosy sdílených daní v rámci rozpočtového určení daní a zbývající část připadla na daň z nemovitých věcí, příjmy z oblasti hazardních her, daň z příjmů právnických osob za obce, místní a správní poplatky, poplatky a odvody v oblasti životního prostředí.“⁹³

„Nedaňové příjmy, které tvořily 12 % celkových příjmů, vykázaly nejvyšší hodnotu v přepočtu na obyvatele obce nejmenší kategorie a po nich obce největší. Nejnižší hodnotu měly tentokrát obce s počtem obyvatel od 200 do 499, obdobně jako u celkových a daňových příjmů.“⁹⁴

„Druhou největší položkou v příjmech za všechny obce byly dotace. V roce 2017 se na celkových příjmech podílely 15 %. Jejich váha klesala již třetím rokem. V přepočtu na obyvatele vykázaly zdaleka nejvyšší objem dotací nejmenší obce a po nich opět obce největší. Nejnižší objem měly opětovně obce s počtem obyvatel od 1 000 do 4 999. Vezmeme-li pouze dotace investiční, vítěz se nemění, na druhé místo se dostaly obce v navazující velikostní kategorii. Zdaleka nejnižší objem dosáhly největší obce. Tady však platí, že zatímco alespoň jednu investiční dotaci dostala většina velkých obcí, v případě nejmenších obcí to byla výrazná menšina. Podíl investičních dotací na celkových příjmech za všechny obce byl však jen 4 %.“

Ještě o jeden procentní bod nižší podíl na celkových příjmech vykázaly kapitálové příjmy. Na první místo v jejich výši se dostaly obce s počtem obyvatel od 200 do 499 a po nich obce s počtem obyvatel od 500 do 1 999. Obsazení posledního místa je stejné, jako u ostatních třech hlavních příjmových položek, jsou to obce s počtem obyvatel od 1000 do 4999. Příjmové položky v přepočtu na obyvatele podle velikostních skupin přehledně ukazuje tabulka.“⁹⁵

Shrneme-li relace mezi velikostními kategoriemi obcí, tak nejmenší obce obsadily první místo u nedaňových příjmů, celkových dotací a investičních dotací. Největším obcím patřila první příčka u celkových a daňových příjmů a obcím s počtem obyvatelstva od 200 do 499 u kapitálových příjmů. U poslední příčky je to jednodušší, patří obcím s počtem obyvatel od 1000 do 4 999, a to u všech příjmových kategorií s výjimkou nedaňových příjmů a investičních dotací.⁹⁶

⁹³ Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

⁹⁴ Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

⁹⁵ Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

⁹⁶ Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

Tabulka 18: Složky příjmů na obyvatele za rok 2017 (Kč/obyv.)⁹⁷

	1–199	200–499	500–999	1000–4999	5000 a více	Celkem bez Hl. m. Prahy
Daňové příjmy	15 910	14 766	14 780	14 691	17 448	16 265
Nedaňové příjmy	3 345	2 610	2 672	2 739	3 036	2 900
Kapitálové příjmy	685	755	724	630	674	674
Dotace celkem	4 452	3 904	3 423	3 098	3 507	3 442
Neinvestiční dotace	2 066	1 548	1 441	1 657	3 120	2 450
Investiční dotace	2 386	2 356	1 982	1 441	387	993

Celkové příjmy podle krajů

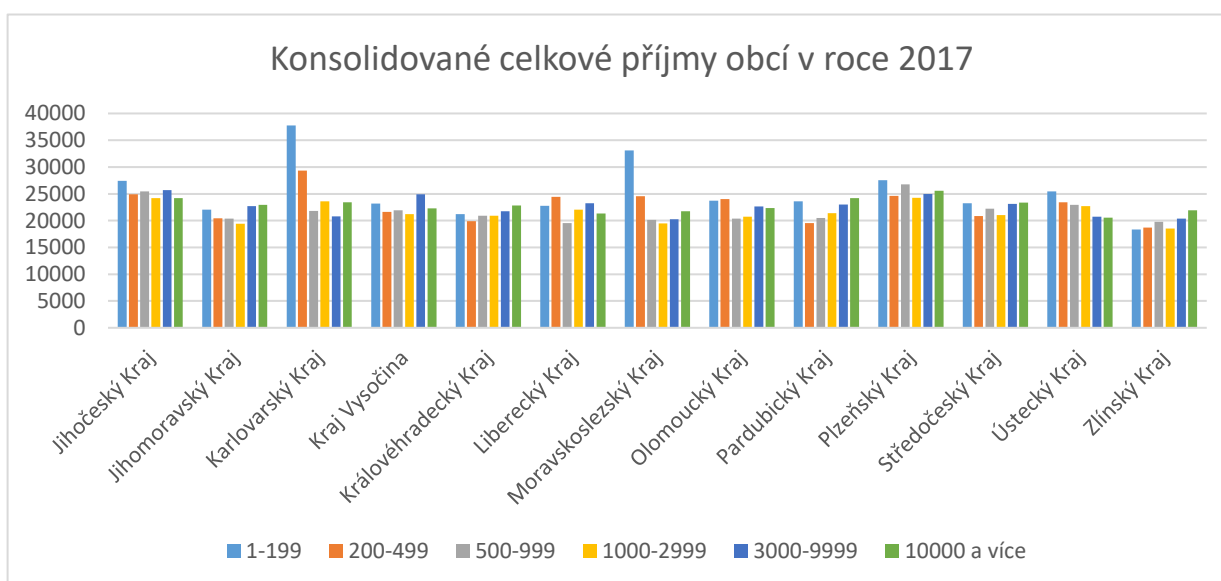
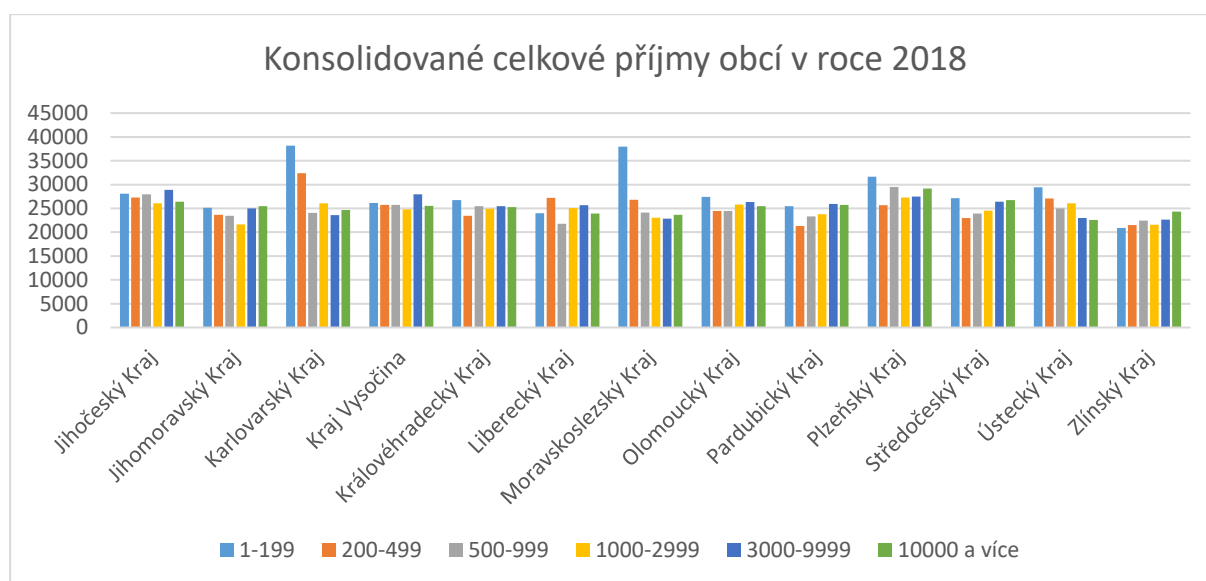
„Podíváme se na rozložení příjmů obcí, přepočtených na obyvatele. V grafu 6 jsou kraje seřazeny podle výše celkových příjmů obcí (bez ohledu na jejich velikost) v kraji v přepočtu na obyvatele v roce 2017. Již na první pohled je zřejmé, že pořadí velikostních kategorií obcí z grafu 5, neplatí pro žádný kraj. Zároveň je vidět, že relace celkových příjmů velikostních kategorií obcí jsou v jednotlivých krajích odlišné a mění se i v čase, zatímco průměrné hodnoty přes všechny kategorie obcí v kraji zůstávají stejné.

Velmi výrazně se od ostatních kategorií obcí odlišují v obou letech nejmenší obce Karlovarského kraje. Karlovarský kraj nevybočuje v tom, že jeho nejmenší obce dostaly na první místo, protože nejmenší obce měly nejvyšší příjmy na obyvatele v rámci velikostních kategorií ve většině krajů. Výjimkou jsou obce Plzeňského a Jihomoravského kraje a v menší míře pak i Královéhradeckého a Zlínského kraje, ve kterých byly na prvním místě největší obce.“⁹⁸

⁹⁷ Monitor, MFCR, online: monitor.statnipokladna.cz. Výpočty: CRIF – Czech Credit Bureau, a. s.

⁹⁸ Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

Graf 7: Celkové příjmy v přepočtu na obyvatele za rok 2017 a 2018 podle krajů a velikostních skupin obcí⁹⁹

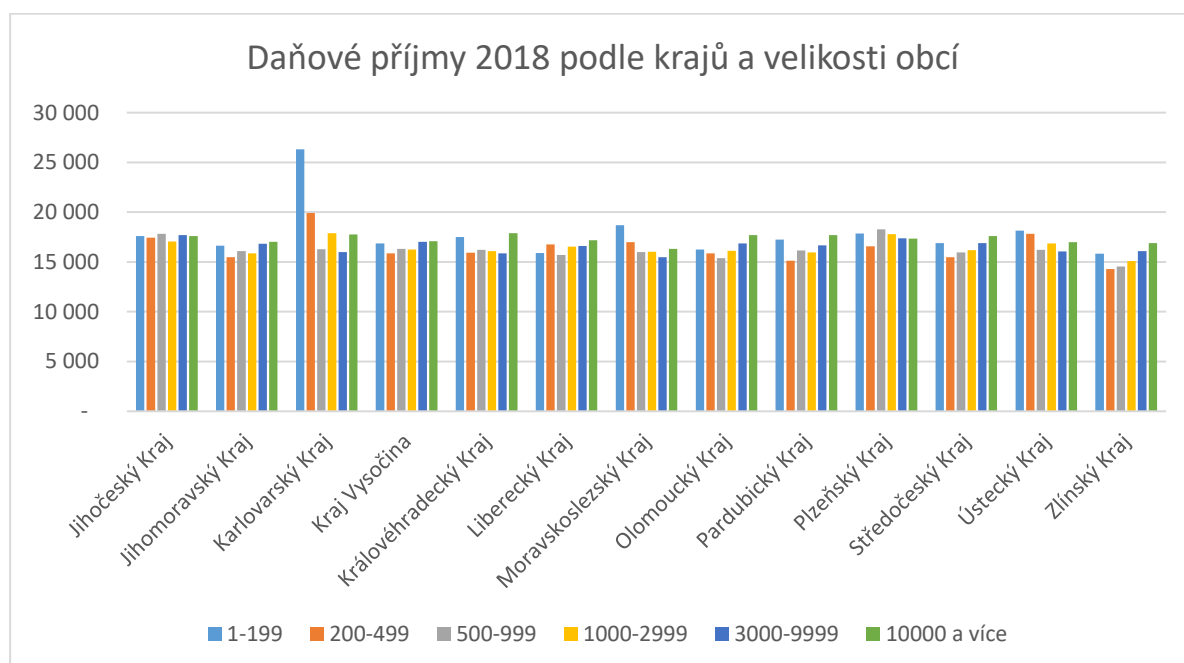
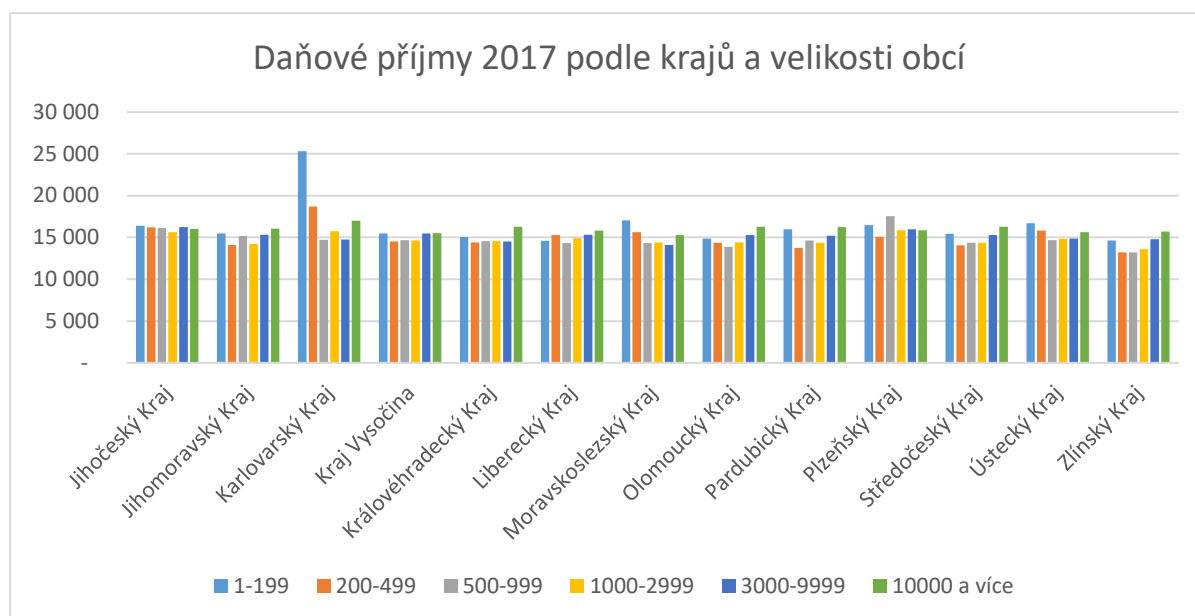
„Vyšší příjmy největších obcí v obou letech v kraji Plzeňském jsou ovlivněny odlišnými koeficienty výpočtu podílu na sdílených daní města Plzně. Zajímavé je, že to neplatí pro Moravskoslezský kraj s Ostravou, a Jihomoravský s Brnem, které mají také zvláštní koeficient. V tomto kraji nejenže nejsou na prvním místě největší obce, ale předstihly je hned dvě kategorie obcí (nejmenší obce a navazující velikostní kategorie obcí).“¹⁰⁰

⁹⁹ Monitor, MFCR, online: <http://monitor.statnipokladna.cz/analyza/>. Vlastní zpracování dle dat územních rozpočtů.

¹⁰⁰ Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

Na konci žebříčku celkových příjmů obcí podle krajů v obou letech zůstává Zlínský kraj. Poslední nebo předposlední místo obsadil hned v pěti kategoriích, jen v kategorii obcí nad 10 000 obyvatel se umístil na 4. místě odspodu.

Graf 8: Daňové příjmy v přepočtu na obyvatele za rok 2017 a 2018 podle krajů a velikostních skupin obcí¹⁰¹

¹⁰¹ Monitor, MFCR, online: <http://monitor.statnipokladna.cz/analyza/>. Vlastní zpracování dle dat územních rozpočtů.

Obce Ústeckého kraje se dostaly na předposlední místo, měla tedy druhé nejnížší celkové příjmy na obyvatele. „Zasloužily se“ o to největší obce tohoto kraje, které v obou letech obsadily poslední místo. Obce s počtem obyvatel do 3 000 obyvatel vykázaly nadprůměrné příjmy.

Daňové příjmy podle krajů v roce 2017 a 2018

Rozložení daňových příjmů podle krajů v přepočtu na obyvatele a v jednotlivých velikostních kategoriích obcí ukazuje graf 8. Poskytuje obdobný obrázek jako v případě celkových příjmů. Pořadí krajů na prvním a posledním místě se nezměnilo, na dalších místech jen mírně. Nejvyšší daňové příjmy na obyvatele u nejmenších obcí nalezneme v Karlovarském, opěr výrazně přechýlající všechny velikostní kategorie a kraje. Daňové příjmy ostatních velikostních kategorií mají vesměs stejnou úroveň a malý rozptyl, rozdíl je v řádu 0 – 2 000 Kč.

Na posledním místě ve výši daňových příjmů na obyvatele zůstávají obce Zlínského kraje.

Důvod, proč obce Karlovarského kraje mají vysoké daňové příjmy na obyvatele lze najít při analýze vybraných složek této skupiny příjmů.¹⁰²

„První je daň z nemovitých věcí. Ta se na celkových příjmech za všechny obce podílí 7 %. Její výše ovlivňuje nejen sazba stanovená obcí, ale i relace mezi nemovitostmi určenými k trvalému bydlení a k rekreaci a také rozsahem nemovitostí využívaných k podnikání. Ve dvou posledně jmenovaných oblastech se uplatňuje vyšší sazba daně. Nejvyšší hodnotu vykázaly nejmenší obce Ústeckého kraje (3 404 Kč na obyvatele) a hned za nimi se umístily nejmenší obce Karlovarského kraje (2 417 Kč na obyvatele). V navazující velikostní kategorii měly nejvyšší hodnotu obce Karlovarského kraje (2 294 Kč na obyvatele). V kategorii 500 až 999 obyvatel to byly obce Jihočeského kraje (1 825 Kč na obyvatele) a v obou dalších velikostních kategoriích obce Středočeského kraje (1 270 Kč resp. 1 102 Kč na obyvatele). Rozdíly však nejsou až tak velké, aby vysvětlily tak velký odstup nejmenších Karlovarských obcí.

Zajímavější odchylky nalezneme u daně z příjmů právnických obcí, kterou platí obce samy sobě. Nejmenší obce Karlovarského kraje vykázaly 3634 Kč na obyvatele, průměr v této velikostní kategorii za všechny kraje byl 551 Kč na obyvatele. Vysokou hodnotu měly i obce tohoto kraje s počtem obyvatel od 200 do 499 (1 027 Kč na obyvatele), přičemž průměr v dané velikostní kategorii byl 460 Kč na obyvatele. V dalších třech velikostních kategoriích zvítězily vždy obce Plzeňského kraje s částkou 895 Kč, 757 Kč a 1 623 Kč na obyvatele. Jejich odstup od průměru za danou velikostní kategorii zde nebyl tak velký.“¹⁰³

¹⁰² Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

¹⁰³ Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

„Tento druh příjmů však má neutrální vliv na objem peněz, které má obec k dispozici. Je jen jejich optickým nadhodnocením, protože ve stejné výši se tato částka objeví ve výdajích. Srovnání celkových příjmů však jejich výše ovlivní.

Daň z příjmů právnických osob za obce nejmenších obcí Karlovarského kraje se na daňových příjmech podílela 13 %, zatímco průměr za všechny nejmenší obce dosahoval pouhých 3 %. Samotná částka nejmenších obcí Karlovarského kraje byla více než šestkrát vyšší než průměr za obce v této velikostní kategorii.“¹⁰⁴

Ještě výraznější je rozdíl u poplatků v oblasti životního prostředí, které mají reálný dopad na celkové příjmy. Nejmenší obce Karlovarského kraje dosáhly 5896 Kč na obyvatele, zatímco průměr za obce dané velikostní kategorie napříč kraji byl 407 Kč na obyvatele. Obce Karlovarského kraje tak z tohoto zdroje získaly více než 14× tolik, co byl průměr. Největší položku v rámci těchto poplatků byl poplatek za uložení odpadu na skládku a výnos patří obci, na jejímž území se skládka nachází. Vysoce nadprůměrný výnos za skládku odpadů měly rovněž nejmenší obce Pardubického kraje (1 483 Kč na obyvatele), obce s počtem obyvatel od 200 do 499 v Ústeckém kraji (830 Kč na obyvatele) a u obce s počtem obyvatel od 1 000 do 4 999 to bylo 660 Kč na obyvatele. V rámci největších obcí se jedná o spíše zanedbatelné částky v přepočtu na obyvatele.¹⁰⁵

„Výhoda skládky na území obce bude klesat. Podle nařízení Evropské unie se má postupně snižovat podíl domovního odpadu končícího na skládkách ve prospěch recyklace a spalování. Je však jisté, že alespoň několik let z toho budou ještě mít některé obce značné vylepšení rozpočtu.

Dotace jsou po daňových příjmech druhou nejvyšší položkou. V posledních letech však jejich podíl klesá a přibližuje se k objemu nedaňových příjmů. Nejvyšší částku v přepočtu na obyvatele získaly nejmenší obce (4 452 Kč). Druhá příčka patří obcím s počtem obyvatel od 200 do 499 (3 904 Kč) a třetí pak největším obcím (3 507 Kč). Nejméně dostaly obce s počtem obyvatel od 1 000 do 4 999 (3 098 Kč).

I když jsou obce Karlovarského kraje z hlediska objemu celkových dotací na obyvatele na předposledním místě, jsou to opět nejmenší obce, které dosáhly nejvyšší částku. V tomto kraji klesal objem celkových dotací na obyvatele s rostoucí velikostní kategorií obcí. Nejmenší obce tohoto kraje dostaly třikrát více peněz v rámci dotací než nejmenší obce Zlínského kraje, které obsadily poslední místo napříč všemi kategoriemi a kraji.“¹⁰⁶

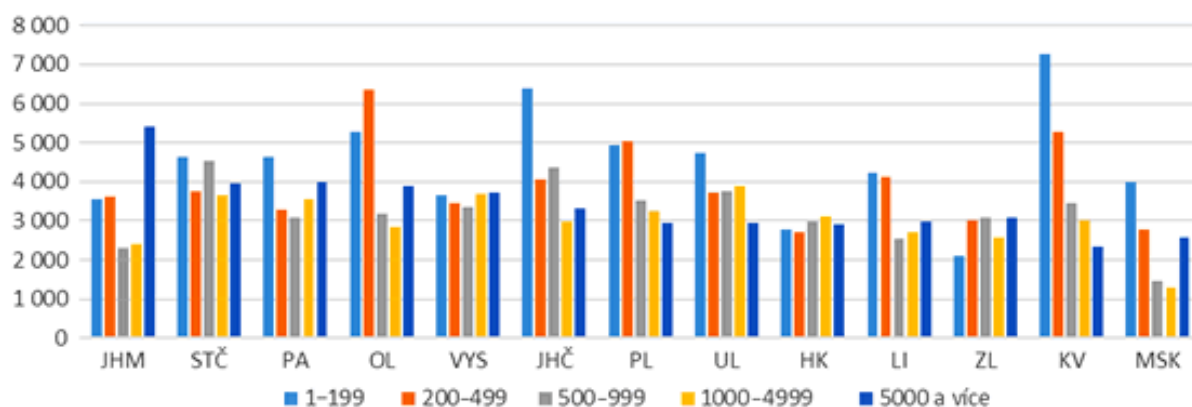
¹⁰⁴ Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

¹⁰⁵ Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

¹⁰⁶ Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

Nejvíce dotací v roce získaly obce Jihomoravského kraje, a to zásluhou největších obcí. Ve všech ostatních kategoriích byly celkové dotace podprůměrné. Vysoko nad průměrem byly dotace i nejmenších obcí Jihočeského kraje, dvě kategorie malých obcí v Olomouckém kraji a taktéž v kraji Plzeňském. Moravskoslezský kraj, který je na posledním místě, měl nejnižší příjmy z dotací na obyvatele v kategorii obcí s počtem obyvatel od 500 do 999 a od 1 000 do 4 999 obyvatel. Zbývající kategorie měla hodně podprůměrný objem dotací. Podrobněji viz graf 9.¹⁰⁷

Graf 9: Dotace na obyvatele za rok 2017¹⁰⁸

Srovnání dat o příjmech obcí v posledních dvou letech ukazuje základní charakteristiky:

- Příjmy i výdaje obcí rostou, přičemž většina obcí má kladné saldo.
- Extrémní polohy zastávají stále titíž: Nejnížší průměrné příjmy jsou ve Zlínském kraji, nejvyšší v Plzeňském a Jihočeském. Nejvyšší průměrné příjmy (jak celkové konsolidované, tak daňové) mají nejmenší obce v Karlovarském kraji v kategoriích do 500 obyvatel.
- Ostatní příjmy v ostatních krajích a kategoriích obcí jsou vesměs vyrovnané kolem průměru 25 000 Kč.

¹⁰⁷ Kameníčková, Věra, CSc., CRIF, a. s., online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6775143>

¹⁰⁸ Monitor, Ministerstvo financí, výpočty: CRIF – Czech Credit Bureau, a. s.